Dunajský regionálny výskumný a inovačný fond

Programový dokument / Štúdia uskutočniteľnosti

Jún 2015

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

DANUBE REGION strategy Knowledge Society

Tento projekt bol spolufinancovaný Európskou úniou.

Cieľ programového dokumentu

Táto štúdia bola vykonaná v rámci aktivít Prioritnej osi 7 Stratégie Európskej únie pre dunajský región.

Štúdia sa uskutočnila na základe preskúmania verejne dostupných štatistík a publikovaných informácií, dokumentov poskytnutých zainteresovanými stranami, rozhovorov s predstaviteľmi z ministerstiev krajín Dunajskej stratégie, vedeckej, akademickej a podnikateľskej obce, výsledkov dotazníka zaslaného oficiálne nominovaným kontaktným osobám z krajín Dunajskej stratégie a posúdenia stavu a trendov spoločnosťou EY.

Zdroje informácií použitých v tejto práci považujeme za spoľahlivé, ale názory v tejto štúdii môžu byť ovplyvnené možnou nepresnosťou alebo nekompletnosťou týchto zdrojov.

EY verí, že prístupy a predpoklady použité v tejto analýze majú zmysel, ale vzhľadom na náročnosť získavania niektorých informácií týkajúcich sa stavu vedy a výskumu v jednotlivých krajinách niektoré predpoklady v súvislosti s trendmi a vzťahmi nemuseli byť zohľadnené, a preto mohli ovplyvniť výslednú interpretáciu.

Výsledky štúdie vyjadrujú názory spoločnosti EY k júnu 2015, založené na informáciách dostupných v čase prípravy tejto práce.

Táto správa je určená výhradne na použitie pre Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a jej zverejnenie tretím stranám je na zvážení MŠVVaŠ po dohode s EY.

Názory a predikcie v tejto štúdii sa nemôžu považovať za podnety alebo odporúčania k akýmkoľvek finančným transakciám. EY nenesie zodpovednosť za potenciálne škody tretích strán, spôsobené rozhodnutiami alebo konaním založenými na tejto správe.

Poďakovanie

Bez podpory a pomoci mnohých jednotlivcov a organizácií by nebolo možné dokončiť štúdiu uskutočniteľnosti. Chceli by sme všetkým vyjadriť naše úprimné poďakovanie.

V prvom rade by sme chceli poďakovať ministrovi školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Generálnemu riaditeľstvu Európskej komisie pre regionálnu politku (DG Regio) za ich podporu.

Veľmi si vážime Ľubicu Pitlovú, Sandru Salamonovú a Štefana Chudobu z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky za ich pomoc a neustály dohľad nad čiastkovými výstupmi, rovnako za poskytovanie potrebných informácií k štúdii.

Chceli by sme vyjadriť našu vďačnosť Martine Hartl a Heribertovi Buchbauerovi zo Spolkového ministerstva vedy, výskumu a hospodárstva Rakúska za spoluprácu, podporu a trvalé úsilie pri uľahčovaní komunikácie medzi EY tímom a zástupcami DR krajín.

Naše poďakovanie patrí aj Ulrike Kunze a Matthiasovi Hackovi zo Spolkového ministerstva školstva a výskumu Spolkovej republiky Nemecko za ich stimulujúce podnety a cenné informácie, ktoré nám pomohli pri dokončení štúdie.

V neposlednom rade chceme vyjadriť vďačnosť všetkým členom pracovnej skupiny DRRIF za ich stálu podporu počas jednotlivých fáz vývoja štúdie uskutočniteľnosti.

VYHLÁSENIE

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej Komisie. Táto publikácia (dokument) reprezentuje výlučne názor autora a Komisia nezodpovedá za akékoľvek použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii (dokumente).

Obsah

1. Úvod ... 9
2. Definovanie zdrojov a dostupnosti dát na analýzu absorpčnej kapacity ... 10
3. Analýza absorpčných schopností výskumu, vývoja a inovácií v DR ... 11
3.1 Opis prístupu k analýze absorpčných schopností výskumu, vývoja a inovácií v DR ... 11
3.2 Kvantitatívna analýza a benchmarking ... 12
3.2.1 Opis prístupu ... 12
3.2.2 Celková podpora výskumu a vývoja v krajinách dunajského regiónu ... 14
3.2.3 Ľudské zdroje v oblasti VaV ... 16
3.2.4 Vedecké publikácie v krajinách dunajského regiónu ... 18
3.2.5 Spolupráca verejného a súkromného sektora na vedeckých publikáciách ... 20
3.2.6 Výdavky súkromného sektora na výskum a vývoj ... 21
3.2.7 Prihlásené patenty v krajinách dunajského regiónu ... 22
3.2.8 Zamestnanosť v inovatívnych a znalostne intenzívnych sektoroch ... 24
3.2.9 Inovácie v malých a stredných podnikoch ... 25
3.2.10 Príjmy z licencií a patentov zo zahraničia ako % HDP ... 26
3.2.11 Prehľad výsledkov výskumu a inovácií v Únii 2014 ... 27
3.2.12 Absorpčné skóre ... 29
3.3 Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb (SWOT) ... 31
3.3.1 Opis prístupu k SWOT analýze ... 31
3.3.2 Metaanalýza existujúcich SWOT analýz dunajského regiónu ... 32
3.3.3 „State of the Region, Challenges and Strategy Development" ... 32
3.3.4 Dunajský nadnárodný program 2014 – 2020 ... 32
3.3.5 Program Stredná Európa – výsledky regionálnej analýzy ... 33
3.3.6 SWOT analýza krajín dunajského regiónu ... 35
3.3.7 Záver SWOT analýzy ... 52
3.4 PESTEL analýza ... 53
3.5 Analýza účasti krajín dunajského regiónu na vybraných programoch ... 55
3.5.1 Prehľad analyzovaných programov ... 55
3.5.2 Analýza miery úspešnosti návrhov v Siedmom rámcovom programe ... 56
3.5.3 Analýza krajín z hľadiska kapacít pre riadenie projektov ... 57
3.5.4 Analýza aktivity a vzájomnej kooperácie krajín v programoch SEE, CE a JOP Black Sea ... 59
3.5.5 Zhrnutie analýzy vybraných programov v dunajskom regióne ... 61
3.6 Sumárne zhodnotenie absorpčných schopností výskumu, vývoja a inovácií v DR ... 62
4. Analýza spolupráce s existujúcimi relevantnými grantovými a inými schémami ... 64
4.1 Identifikácia grantových a iných schém a zhodnotenie predpokladov spolupráce ... 66
4.1.1 Aktivity rozširujúce zapojenie v rámci programu Horizont 2020 ... 66
4.1.2 BONUS ... 68
4.1.3 COSME ... 69
4.1.4 Danube-INCO.NET ... 70
4.1.5 Dunajský nadnárodný program ... 71
4.1.6 Erasmus+ ... 72
4.1.7 ERA-NET (Cofund) v rámci programu Horizont 2020 ... 73
4.1.8 EUREKA ... 74
4.1.9 Európsky fond regionálneho rozvoja ... 75
4.1.10 Európsky sociálny fond ... 76
4.1.11 Horizont 2020 ... 77
4.1.12 Instrument for Pre-Accession Assistance II ... 78
4.1.13 Nástroj európskeho susedstva ... 79
4.1.14 Program Stredná Európa ... 80
4.1.15 Stredoeurópska iniciatíva ... 81
4.1.16 WISE/RCC ... 82
4.1.17 Ďalšie (relevantné) schémy ... 83
4.2 Matica schém ... 86
4.3 Delenie grantových schém a prístup k nadväzovaniu kontaktov ... 87
5. Analýza tematických oblastí DRRIF ... 90
5.1 Ponaučenia pre výber tematických oblastí ... 90
5.2 Navrhovaný postup ... 91
5.3 Fáza 1: Zber nápadov a informácií ... 95
5.3.1 Identifikácia potenciálnych vertikálnych tematických oblastí ... 95
5.3.2 Identifikácia potenciálnych horizontálnych tematických oblastí ... 107
5.3.3 Identifikácia potenciálnych spoločenských výziev ... 108
5.4 Fáza 2: Triedenie a filtrovanie nápadov a informácií ... 109
5.4.1 Príklady vertikálnych tematických oblastí ... 109
5.4.2 Príklady horizontálnych tematických oblastí ... 110
5.4.3 Záver z predvýberu tematických oblastí ... 112
5.5 Fáza 3: Validácia, špecifikácia a prioritizácia zatriedených tematických oblastí ... 113
5.5.1 Overenie našich výsledkov s JRC analýzou RIS3 stratégií ... 113
5.5.2 Špecifikácia a prioritizácia tematických oblastí ... 113
5.6 Fáza 4: Výber prioritných oblastí ... 114
5.7 Fáza 5: Formulácia stratégie tematických oblastí ... 114

6. Návrh cieľov a poslania DRRIF 115
6.1 Ciele a poslanie DRRIF v dunajskom regióne 115
6.1.1 Vízia fondu 116
6.1.2 Poslanie fondu 118
6.1.3 Hodnoty fondu 119
6.1.4 Stratégia a ciele fondu 120
6.1.5 Príklad schémy vízie, poslania a cieľov DRRIF 124
6.2 Závery z návrhu cieľov a poslania DRRIF 126
7. Analýza možných právnych foriem 127
7.1 Opis vykonanej analýzy 127
7.2 Analýza krajín DR pre sídlo DRRIF 128
7.3 Analýza vybraných právnych foriem 131
7.3.1 Založenie medzinárodnou zmluvou 133
7.3.2 Právna forma na úrovni legislatívy EÚ 133
7.3.3 Právna forma v podmienkach slovenskej legislatívy 135
7.3.4 Neziskové združenie podľa belgického práva 138
7.4 Zhrnutie analýzy možných právnych foriem 139
8. Možné formy DRRIF ako inštitúcie 140
8.1 Model riadenia 141
8.1.1 Alternatíva 1: DRRIF ako fond 141
8.1.2 Alternatíva 2: DRRIF ako sieť („Funding Network“) 147
8.1.3 Alternatíva 3: DRRIF ako podporné centrum 152
8.2 Záver k možným formám DRRIF ako inštitúcie 157
9. Návrh systému vytvárania finančných zdrojov 158
9.1 Druhy zdrojov financovania VaV a inovácií 159
9.2 Zdroje financovania obdobných programov a projektov 160
9.3 Prehľad možných zdrojov financovania 162
9.3.1 Zdroje financovania EUSDR 163
9.3.2 Analýza možných zdrojov financovania DRRIF 164
9.4 Kombinácie EŠIF s verejno-verejnými partnerstvami 178
9.5 Návrh systému interného auditu 179
9.6 Zhrnutie kapitoly 180
10. Prístup k vytváraniu grantovej schémy a výziev DRRIF 182
10.1 Strategická fáza vytvárania grantovej schémy 183
10.1.1 Analýza disponibilných finančných prostriedkov DRRIF a požiadaviek vyplývajúcich z týchto zdrojov 183
10.1.2 Zber informácií a vytvorenie výskumno-inovačného plánu 185
10.1.3 Schvaľovanie výskumno-inovačného plánu DRRIF a zdrojov financovania 186
10.2 Prípravná fáza 186
10.2.1 Návrh charakteru výziev 186
10.2.2 Schvaľovanie charakteru výziev 191
10.3 Implementačná fáza 191
10.4 Záver z prístupu k vytváraniu grantovej schémy a výziev DRRIF 192
11. Kroky vedúce k implementácii DRRIF 193
11.1 Príprava implementácie siete (Funding Network) 194
11.1.1 Kroky potrebné pri implementácii 194
11.1.2 Rozpočet 195
11.1.3 Ponaučenie z EE-ERA.Net PLUS 195
11.2 Príprava implementácie podporného centra 196
11.2.1 Kroky potrebné pri implementácii 196
11.2.2 Rozpočet 199
11.3 Zhrnutie prípravy implementácie alternatív DRRIF 203
12. Návrh spôsobu prezentovania DRRIF 204
13. Prílohy 205
13.1 Príloha č. 1a: Hrubé výdavky na VaV podľa sektorov 206
13.2 Príloha č. 1b: Hrubé výdavky na VaV podľa sektorov (grafické vyjadrenie) 207
13.3 Príloha č. 2: Matica párovej afinity spolupráce medzi ERA krajinami v 2008 – 2011 208
13.4 Príloha č. 3: Počet patentov po hlavných skupinách IPC (súčet rokov 2006 – 2010) 209
13.5 Príloha č. 4: Ostatné grantové schémy a programy 210
13.6 Príloha č. 5: Úspešné návrhy v Siedmom rámcovom programe 212
13.7 Príloha č. 6: Dotazník – Verifikácia záverov 213
13.8 Príloha č. 7: Dotazník – Mapovanie spolupráce 214

Zoznam skratiek

Skratka	Vysvetlenie (slovenský jazyk)	Vysvetlenie (anglický jazyk)
AT	Rakúsko	Austria
a.s./JSC	Akciová spoločnosť	Joint-stock company
BA	Bosna a Hercegovina	Bosnia and Herzegovina
BG	Bulharsko	Bulgaria
BW	Bádensko-Württembersko	Baden- Württemberg
BY	Bavorsko	Bavaria
CE	Stredná Európa (program)	Central Europe (programme)
CEI	Stredoeurópska iniciatíva	Central European Initiative
CZ	Česká republika	Czech Republic
DCCA	Asociácia obchodných komôr dunajského regiónu	Danube chambers of Commerce Association
DE	Nemecko	Germany
DR	Dunajský región	Danube Region
DRRIF	Dunajský regionálny výskumný a inovačný fond	Danube Region Research and Innovation Fund
DRRIFN	Dunajská regionálna výskumná a inovačná sieť	Danube Region Research and Innovation Funding Network
DRRISC	Dunajské regionálne výskumné a inovačné podporné centrum	Danube Region Research and Innovation Support Center
DTC	Dunajské transferové centrum	Danube Transfer Centre
DNP	Dunajský nadnárodný program	Danube Transnational Programme
EFRR/ERDF	Európsky fond regionálneho rozvoja	European Regional Development Fund
ENI	Iniciatíva európskeho susedstva	European Neighbourhood Initiative
ENP	Európska susedská politika	European Neighbourhood Policy
ENPI	Nástroj európskeho partnerstva a susedstva	European Neighbourhood and Partnership Instrument
ERA	Európska výskumná oblasť	European Research Area
ERIC	Konzorcium európskej výskumnej iniciatívy	European Research Initiative Consortium
ESF	Európsky sociálny fond	European Social Fund
EÚ	Európska únia	European Union
EUSDR	Európska stratégia pre dunajský región	EU Strategy for Danube Region
EZHZ/EEIG	Európske zoskupenie hospodárskych záujmov	European Economic Interest Grouping
EZUS/EGTC	Európske zoskupenie územnej spolupráce	European Grouping of Territorial Cooperation

HR	Chorvátsko	Croatia
HU	Maďarsko	Hungary
IPA	Nástroj predvstupovej pomoci	Instrument for Pre-Accession Assistance
IUS	Prehľad výsledkov výskumu a inovácií v Únii	Innovation Union Scoreboard
JPI	Iniciatíva spoločných programov	Joint Programming Initiative
JPND	Spoločný program pre výskum neurodegeneračných ochorení	Joint Programme Neurodegenerative Disease Research
KF/CF	Kohézny fond	Cohesion Fund
KZB	Krajiny západného Balkánu	Western Balkan Countries
MD	Moldavsko	Republic of Moldova
ME	Čierna Hora	Montenegro
MO/IO	Medzinárodná organizácia	International organization
MSP/SME	Malé a stredné podniky	Small and medium entreprises
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj	Organisation for Economic Co-operation and Development
OP	Operačný program	Operational Programme
PA	Prioritná oblasť	Priority Area
PAC	Koordinátor prioritnej oblasti	Priority Area Coordinator
RO	Rumunsko	Romania
RS	Srbsko	Serbia
SEE	Program Juhovýchodná Európa	South-East Europe Programme
SI	Slovinsko	Slovenia
SK	Slovensko	Slovakia
s.r.o./LLC	Spoločnosť s ručením obmedzeným	Limited liability company
ZFEÚ/TFEU	Zmluva o fungovaní Európskej únie	Treaty on the Functioning of the European Union
TNC	Transnacionálna kooperácia	Transnational Cooperation
UA	Ukrajina	Ukraine
VaV	Výskum a vývoj	Research and development (R&D)
WISE	Inovačná stratégia pre západný Balkán	Western Balkans Innovation Strategy Exercise
WP	Pracovný balík	Work Package
ZZPO/CIA	Záujmové združenie právnických osôb	Common interest association

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1: Kalkulácia A-skóre 30
Tabuľka č. 2: Koordinátori návrhov projektov 7. RP a zodpovedajúca miera úspešnosti 57
Tabuľka č. 3: Vedúci partner Programu Juhovýchodná Európa 57
Tabuľka č. 4: Vedúci partner Programu Stredná Európa 58
Tabuľka č. 5: Prehľad intenzity zapojenia krajín do Spoločného operačného programu Čierne more 58
Tabuľka č. 6: Horizontálne a vertikálne priority RIS 3 špecializácie krajín DR 96
Tabuľka č. 7: Prioritné oblasti podľa počtu úspešných návrhov krajín dunajského regiónu – 7. RP 99
Tabuľka č. 8: Prioritné oblasti podľa počtu predložených návrhov krajín dunajského regiónu – 7. RP 100
Tabuľka č. 9: Podiel úspešných návrhov na oprávnených návrhoch – 7. RP 100
Tabuľka č. 10: Oblasti podpory s najvyšším počtom podporených projektov v krajinách DR – SEE 101
Tabuľka č. 11: Oblasti podpory s najväčším záujmom krajín dunajského regiónu – CE 102
Tabuľka č. 12: Hlavné exportné komodity krajín dunajského regiónu 103
Tabuľka č. 13: Výsledky vedeckej spolupráce krajín ERA v tematických oblastiach 7. RP 104
Tabuľka č. 14: Vedecký prínos vedeckých publikácií krajín ERA v tematických oblastiach 7. RP 105
Tabuľka č. 15: Patentové prihlášky v EPO spolu za roky 2006 – 2010 106
Tabuľka č. 16: Kľúčové oblasti v technológiách 107
Tabuľka č. 17: Dotazníkové hlasovanie reprezentantov krajín DR 111
Tabuľka č. 18: Prehľad identifikovaných možných právnych foriem DRRIF 131
Tabuľka č. 19: Porovnanie alternatív možných foriem 157
Tabuľka č. 20: Zdroje financovania EUSDR podľa JRC 163
Tabuľka č. 21: Možné zdroje financovania DRRIF 164
Tabuľka č. 22: Aspekty modelov výziev DRRIF 184
Tabuľka č. 23: Porovnanie charakteru výziev existujúcich programov 190
Tabuľka č. 24: Podporné centrum – rozpočet po aktivitách 199

Zoznam grafov

Graf č. 1: Hrubé výdavky na výskum a vývoj (% HDP) za rok 2012 – GERD* 14
Graf č. 2: Hrubé výdavky na výskum a vývoj za rok 2012 v absolútnom vyjadrení (v mil. eur) – GERD* 15
Graf č. 3: Výskumníci vo VaV (na tisíc obyvateľov) v roku 2011 16
Graf č. 4: Absolventi doktorandského štúdia na 1 000 obyvateľov vo veku 25 – 34 rokov 17
Graf č. 5: Podiel vedeckých publikácií, ktoré patria medzi 10 % najcitovanejších publikácií 18
Graf č. 6: Počet spoluautorstiev na vedeckých publikáciách verejného a súkromného sektora 20
Graf č. 7: Výdavky súkromného sektora na výskum a vývoj (% HDP) 21
Graf č. 8: Počet patentových prihlášok v rámci PCT na miliardu HDP 22
Graf č. 9: Zamestnanosť v rýchlo rastúcich spoločnostiach v inovatívnych sektoroch 24
Graf č. 10: Zamestnanosť v odvetviach náročných na znalosti 24
Graf č. 11: MSP zavádzajúce produktové a/alebo procesné inovácie ako % všetkých MSP 25
Graf č. 12: MSP zavádzajúce marketingové/organizačné inovácie ako % všetkých MSP 25
Graf č. 13: Príjmy z licencií a patentov zo zahraničia ako % HDP 26
Graf č. 14: Celkový inovačný index – Innovation Union Scoreboard 2014 27
Graf č. 15: Porovnanie skóre dunajského regiónu 29
Graf č. 16: Počet žiadateľov v úspešných návrhoch a zodpovedajúca miera úspešnosti pre 7. RP 56
Graf č. 17: Hrubé výdavky na výskum a vývoj (GERD, % HDP) – krajiny s rastúcim a kolísavým trendom 63
Graf č. 18: Podiel rozpočtových položiek – prvý rok 202
Graf č. 19: Podiel rozpočtových položiek – nasledujúce roky 202

Zoznam obrázkov

Obrázok č. 1: Návrh schémy vízie, poslania a cieľov DRRIF 115
Obrázok č. 2: Schéma hodnôt DRRIF 119
Obrázok č. 3: Hierarchia cieľov DRRIF 120
Obrázok č. 4: Návrh kolobehu cieľov DRRIF 121
Obrázok č. 5: Ilustrácia kontroly previazania cieľov DRRIF na potreby 122
Obrázok č. 6: Ilustrácia implementačných cyklov DRRIF 122
Obrázok č. 7: Ilustratívna schéma vízie, cieľov a poslania DRRIF 125
Obrázok č. 8: Programové riadenie a štruktúra riadenia BONUS 142
Obrázok č. 9: Návrh modelu riadenia fondu DRRIF 144
Obrázok č. 10: Príklad vývoja fondu DRRIF 145
Obrázok č. 11: Návrh organizačnej štruktúry siete – Funding Network 150
Obrázok č. 12: Návrh organizačnej štruktúry podporného centra DRRISC 154
Obrázok č. 13: Štandardizovaný mechanizmus fungovania interného auditu – postupnosť krokov 179
Obrázok č. 14: Fázy vytvárania grantovej schémy 182
Obrázok č. 15: Kroky implementačnej fázy vyhlasovania výziev DRRIF 191
Obrázok č. 16: Schéma prípravných krokov implementácie siete DRRIF (DRRIFN) 194
Obrázok č. 17: Schéma prípravných krokov implementácie DRRISC 196

Zoznam matíc

Matica č. 1: Afinita dvojíc krajín v oblasti spolupráce na vedeckých publikáciách v rokoch 2008 – 2011 18
Matica č. 2: Porovnanie afinity dvojíc krajín v oblasti spolupráce na vedeckých publikáciách s mediánom ERA .. 19
Matica č. 3: Patentové prihlášky v EPO so zahraničnými spoluvynálezcami 2009 – 2011 22
Matica č. 4: Vzájomná spolupráca krajín v rámci Programu Juhovýchodná Európa 59
Matica č. 5: Vzájomná spolupráca krajín v rámci Programu Stredná Európa 60
Matica č. 6: Vzájomná spolupráca krajín v rámci Spoločného operačného programu Čierne more 60
Matica č. 7: Súlad medzi grantovými a inými schémami a DRRIF 86

1. Úvod

Projekt Dunajský regionálny výskumný a inovačný fond (ďalej aj „DRRIF“) je vlajkovým projektom Prioritnej oblasti 7 (Vedomostná spoločnosť: výskum, vzdelávanie a informačné technológie) Stratégie EÚ pre dunajský región (ďalej aj „Dunajská stratégia“), ktorého hlavným cieľom bude mobilizovať a rozdeľovať finančné zdroje na podporu rozvoja aktivít v oblasti výskumu a inovácií v krajinách dunajského regiónu (DR).

Cieľom Dunajskej stratégie je vytvárať synergie a koordinovať existujúce iniciatívy a politiky, ktoré prebiehajú naprieč dunajským regiónom. Medzi krajiny dunajského regiónu patria:

- členské krajiny EÚ: Nemecko (federálna úroveň, Bádensko-Württembersko a Bavorsko), Rakúsko, Maďarsko, Česká republika, Slovensko, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko, Chorvátsko,
- pristupujúce krajiny: Srbsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora,
- ostatné krajiny: Moldavsko, Ukrajina.

Úlohou EY bolo na základe zadania od Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR vypracovať štúdiu uskutočniteľnosti projektu a dokumenty, ktoré budú slúžiť na presný opis projektu, systému jeho riadenia, štruktúry a činností vyplývajúcich z účelu a zamerania projektu.

DRRIF programový dokument preto obsahuje tieto hlavné časti:

- Analýza absorpčnej kapacity, vykonaná na základe analýzy vybraných indikátorov, zahrnujúca tiež analýzy SWOT a PESTEL.
- Analýza spolupráce s existujúcimi grantovými a inými schémami, ktoré fungujú v európskom priestore. Kooperácia bola analyzovaná z finančného aj nefinančného pohľadu.
- Analýza možných tematických oblastí podporovaných z DRRIF. Analýza obsahuje návrh 5 fáz, ktoré by sa mali uskutočniť pred finálnym výberom tematických oblastí. Výsledkom analýzy je návrh možných tematických oblastí.
- Návrh alternatív pre víziu, misiu, ciele a poslanie DRRIF.
- Analýza možných právnych foriem zohľadňuje rôzne geografické a procedurálne možnosti.
- Návrh troch rôznych inštitucionálnych foriem DRRIF odzrkadľujúcich rozličné potreby a uhly pohľadu na zlepšenie úrovne R&I v DR.
- Analýza potenciálnych zdrojov financovania zohľadňuje tri alternatívy foriem DRRIF s cieľom identifikovať najlepšie možnosti financovania každej z nich.
- Kapitola Prístup k vytváraniu grantovej schémy a výziev DRRIF poskytuje krátky prehľad kľúčových fáz v tomto procese.
- Kapitola zaoberajúca sa implementáciou DRRIF odzrkadľuje súčasné názory a nápady reprezentantov krajín DR a poskytuje prehľad časového horizontu a rozpočtu nevyhnutného pre implementáciu DRRIF.
- Posledná časť slúži ako materiál na prezentovanie štúdie DRRIF s cieľom zaujať zainteresované strany a relevantné inštitúcie – prezentácia obsahuje stručné manažérske zhrnutie a detailnejšie výstupy zo štúdie uskutočniteľnosti.

Úlohou EY nebola a nie je samotná realizácia vypracovaného návrhu riešenia projektu Dunajský regionálny výskumný a inovačný fond, teda ani riadenie, kontrola, audit, hodnotenie grantových schém, ako ani ďalšie činnosti súvisiace s implementáciou tohto projektu.

2. Definovanie zdrojov a dostupnosti dát na analýzu absorpčnej kapacity

Ambíciou pri vypracovaní tejto štúdie bolo v maximálnej miere využívať na analýzu indikátorov oficiálne údaje zverejnené v správach a databázach inštitúcií ako Eurostat, OECD, Svetová banka, Scopus a v reportoch publikovaných Európskou komisiou (napríklad Innovation Union Scoreboard).

Pri vybraných ukazovateľoch sme chýbajúce údaje o niektorých krajinách doplnili formou dotazníka (napríklad „Počet vedeckých publikácií spomedzi 10 % najcitovanejších publikácií“). V istých prípadoch sa však údaje o niektorých krajinách nedoplnili, pretože nebolo možné zabezpečiť konzistentnosť v metodológii ich výpočtu (napríklad „Zamestnanosť v odvetviach náročných na znalosti“).

Pri príprave SWOT analýzy sme použili najmä tieto zdroje:

- Eurostat Science, technology and innovation database[1],
- Databáza World Bank R&D[2],
- OECD Science, Technology and Industry Outlook[3].

V našich analýzach sme využívali údaje z posledných dostupných rokov v okamihu vypracovania dokumentu.

V prípade Innovation Union Scoreboard (ďalej „IUS“) nebolo možné pri každom grafe uviesť konkrétny rok, z ktorého údaje pochádzajú, keďže IUS stanovuje referenčný rok na základe dostupnosti údajov pre všetky krajiny, pri ktorých je dostupných aspoň 75 % údajov. Pri väčšine ukazovateľov tento referenčný rok zaostáva o 1 alebo 2 roky za rokom, na ktorý IUS odkazuje. Preto je pri väčšine ukazovateľov v IUS 2014 referenčný rok 2011 alebo 2012 .

Keďže pri väčšine indikátorov, ktoré sme použili, sa údaje čerpali z IUS 2014, pri dopĺňaní údajov o krajinách, ktoré nie sú analyzované v IUS 2014, sme využívali údaje primárne z rokov 2011 a 2012, aby sme dodržali konzistentnosť údajov. Z tohto dôvodu uvádzame pri indikátoroch priemer EÚ 27 (nie EÚ 28).

[1] Dostupné na:< http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/science_technology_innovation/data/database>
[2] Dostupné na:< http://data.worldbank.org/indicator/BM.GSR.ROYL.CD/countries>
[3] OECD (2012), *OECD Science, Technology and Industry Outlook* 2012, OECD Publishing, dostupné na:< http://www.oecd.org/sti/oecdsciencetechnologyandindustryoutlook.htm>

3. Analýza absorpčných schopností výskumu, vývoja a inovácií v DR

3.1 Opis prístupu k analýze absorpčných schopností výskumu, vývoja a inovácií v DR

Pojem absorpčná kapacita[4] vo všeobecnosti označuje schopnosť krajiny alebo organizácie prijímať pomoc a efektívne ju využívať. Vo vedecko-výskumnej oblasti ide o **schopnosť krajiny efektívne využiť prostriedky smerujúce na podporu projektov výskumu, vývoja a inovácií**.

Analýza absorpčnej kapacity krajín podunajského regiónu je prvým a základným krokom zhodnotenia priechodnosti fondu DRRIF a jej cieľom bolo poskytnúť odpovede na **základné otázky**:

- Má projekt Dunajského regionálneho výskumného a inovačného fondu zmysel?
- Ak áno, v akom rozsahu, v ktorej tematickej oblasti, v ktorých krajinách a v akom druhu projektov?
- Aký by bol najzmysluplnejší a najvhodnejší model fungovania fondu, aby sa prostriedky využívali čo najefektívnejšie?

Nájdenie odpovedí na tieto otázky prispeje k splneniu stanoveného konečného cieľa, ktorým bolo **identifikovať činnosti v oblasti financovania medzinárodných projektov vedy, výskumu a inovácií nevyhnutných pre rozvoj dunajského regiónu ako celku, ktoré zatiaľ nevykonáva žiadna inštitúcia pôsobiaca v tomto regióne.**

Aby sme mohli zhodnotiť a odhadnúť absorpčné schopnosti dunajského regiónu[5], vypracovali sme niekoľko vzájomne komplementárnych analýz predstavených v našej ponuke. Náš prístup vychádzal z postupov uznávaných v akademickom svete a používaných v podobných dokumentoch Európskej komisie, analyzujúcich stav vedy, výskumu a inovácií. Prístup sme konzultovali aj s Ministerstvom školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky, ako aj s členmi DRRIF pracovnej skupiny a oficiálne nominovanými kontaktnými osobami.

- **Kvantitatívna analýza a benchmarking** prostredníctvom analýzy ukazovateľov v oblasti podpory vedy, výskumu a inovácií, aktivity VaV a výsledkov – kapitola 3.2.
- **Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb** jednotlivých krajín Dunajskej stratégie – kapitola 3.3.
- **PESTEL analýza** politických, ekonomických, sociálnych, technických, ekologických a právnych aspektov dunajského regiónu ako celku – kapitola 3.4.
- **Analýza účasti krajín dunajského regiónu na vybraných programoch** – kapitola 3.5.
- Všetky analyzované oblasti jednotlivých krajín boli doplnené o **výstupy z konzultácií a dotazníkov** získaných od kontaktných osôb nominovaných krajinami Dunajskej stratégie.

Pri výbere prístupov a ukazovateľov bolo hlavným cieľom analyzovať najdôležitejšie oblasti a dimenzie:

- oblasť vedy, výskumu a inovácií; verejný aj súkromný sektor,
- VaV všeobecne, ako aj jednotlivé tematické oblasti vedy a výskumu,
- dunajský región ako celok, jednotlivé krajiny, ale aj existujúce klastre,
- kvalitatívne a kvantitatívne aspekty – ukazovatele aktivity VaV a inovácií a finančné ukazovatele.

[4] Termíny absorpčná kapacita a absorpčná schopnosť používame ako vzájomne zameniteľné.
[5] Pre potreby vypracovania tejto štúdie považujeme termíny „dunajský región“ a „krajiny dunajského regiónu“ za totožné s termínom „krajiny Dunajskej stratégie“ – tzn. krajiny, ktoré sú zapojené do Stratégie EÚ pre dunajský región.

3.2 Kvantitatívna analýza a benchmarking

Pre zhodnotenie stavu dunajského regiónu je potrebné najprv poznať úroveň VaV a inovácií v jednotlivých krajinách Dunajskej stratégie a potom ich výsledky porovnať s lídrami v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.

Na tento účel sme vybrali indikátory, ktoré z nášho pohľadu poskytujú relevantné informácie o stave v krajinách Dunajskej stratégie, a následne sme ich porovnali s lídrami. Toto porovnanie nám poskytuje obraz o tom, kde sa dunajský región v oblasti výskumu, vývoja a inovácií v súčasnosti nachádza, ktoré oblasti treba zlepšiť a aký je jeho potenciál rastu.

3.2.1 Opis prístupu

Kvantitatívnu analýzu a benchmarking absorpčných schopností sme založili na **oficiálnych údajoch** dostupných v publikáciách Európskej komisie[6], databáze Svetovej banky[7] a OECD[8]. V prípade niektorých krajín a ukazovateľov sme oficiálne publikované údaje **doplnili** o informácie získané vlastným zberom údajov na základe spolupráce s kontaktnými osobami v týchto krajinách[9].

Zámerom bolo analyzovať ukazovatele opisujúce najzákladnejšie predpoklady výskumu (podpora VaV, ľudské zdroje, publikácie), aktivity spoločností (spoločné publikácie, patenty), ako aj konečné výsledky výskumu, vývoja a inovácií (príjmy z patentov, zamestnanosť). Pri zaradení do troch kategórií (predpoklady, aktivita podnikov a výsledky) sme vychádzali z logického rozdelenia v štúdii IUS.

Primárnym zmyslom analýz a porovnaní bolo identifikovať krajiny a oblasti vedy, výskumu a inovácií s najväčšou a najmenšou absorpčnou kapacitou a zároveň odhaliť slabé miesta VaV a inovácií, na ktoré by sa DRRIF mohol (alebo mal) zamerať.

Na vypracovanie analýzy absorpčných schopností sme zo všetkých ukazovateľov[10] analyzovaných v IUS 2014 vybrali iba najkľúčovejšie (v časti 3.2.11 uvádzame celkové sumárne výsledky tejto štúdie).

Pri výbere sme prihliadali aj na skutočnosť, aby pri zvolených ukazovateľoch bola čo najväčšia pravdepodobnosť získania ich hodnôt aj z krajín dunajského regiónu, ktoré nie sú členmi EÚ. Analyzovali sme tri skupiny ukazovateľov:

Predpoklady – hlavné externé faktory ovplyvňujúce úroveň inovácií:

- **podpora výskumu a vývoja v krajinách dunajského regiónu,**
- **ľudské zdroje v oblasti VaV,**
- **najcitovanejšie a medzinárodné vedecké publikácie.**

Cieľom analýzy týchto ukazovateľov bolo identifikovať úroveň a rozdiely v podpore VaV, porovnať stav kľúčových ukazovateľov ľudských zdrojov a rozsah a kvalitu publikačnej činnosti.

Činnosti spoločností – inovačné aktivity na úrovni firiem:

- **počet spoluautorstiev na vedeckých publikáciách verejného a súkromného sektora,**
- **výdavky súkromného sektora na výskum a vývoj,**
- **počet prihlásených patentov.**

Cieľom analýzy týchto ukazovateľov bolo zistiť v oblasti výskumu, vývoja a inovácií rozsah aktivít súkromného sektora, intenzitu spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom a rozdiely v jednotlivých krajinách dunajského regiónu. Na základe porovnania tejto skupiny ukazovateľov s predchádzajúcou skupinou predpokladov sme skúmali, v akej miere sa verejný a súkromný sektor podieľajú na výdavkoch na vedu, výskum a inovácie.

[6] Innovation union scoreboard 2014, Intra-European Cooperation of the ERA Countries compared to International Collaboration.
[7] Indikátor Výskumníci vo VaV, zdroj; World Bank R&D Database: http://data.worldbank.org/indicator/BM.GSR.ROYL.CD/countries.
[8] OECD (2013), *OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2013*, OECD Publishing, dostupné na: <http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-science-technology-and-industry-scoreboard-2013_sti_scoreboard-2013-en>
[9] Ukrajina, Moldavsko, Čierna Hora, Bosna a Hercegovina. Bavorsko a Bádensko-Württembersko, spolkové krajiny Nemecka zapojené do Dunajskej stratégie.
[10] Innovation Union Scoreboard stanovuje referenčný rok na základe dostupnosti údajov pre všetky krajiny, pri ktorých je dostupných aspoň 75 % údajov. Pri väčšine ukazovateľov tento referenčný rok zaostáva o 1 alebo 2 roky za rokom, na ktorý IUS odkazuje. Preto v IUS 2014 je referenčný rok 2011 alebo 2012 pri väčšine ukazovateľov.
Keďže väčšina indikátorov, ktoré sme použili, čerpá údaje z IUS 2014, pri dopĺňaní údajov o krajinách, ktoré nie sú analyzované v IUS 2014, sme využívali údaje primárne z rokov 2011 a 2012, aby sme dodržali konzistentnosť údajov.

Výstupy – dôsledky inovačných aktivít firiem:

- **zamestnanosť v inovatívnych a znalostne intenzívnych sektoroch,**
- **inovácie v malých a stredných podnikoch,**
- **príjmy z licencií a patentov zo zahraničia ako % HDP.**

Cieľom analýzy týchto ukazovateľov bolo zhodnotenie konečných prínosov a výsledkov výskumu, vývoja a inovačných aktivít. Pri porovnaní úrovne predpokladov a činností spoločností s výstupmi sme zisťovali efektívnosť využitia predpokladov. V grafoch v nasledujúcej kapitole používame farebné rozlíšenie:

- pre krajiny Dunajskej stratégie
- pre krajiny patriace medzi lídrov vo VaV
- priemer krajín EÚ 27
- priemer dunajského regiónu

Vzhľadom na obmedzenú dostupnosť údajov o niektorých krajinách Dunajskej stratégie sa „priemer dunajského regiónu“ vypočítal ako aritmetický priemer krajín, v ktorých boli údaje dostupné. Pojem priemer dunajského regiónu, používaný v tejto analýze, preto pri väčšine indikátorov nevyjadruje priemer 14 krajín dunajského regiónu. Pri výpočte priemeru dunajského regiónu sa zohľadnili údaje za Nemecko ako celok, nie individuálne za Bádensko-Württembersko a Bavorsko.

3.2.2 Celková podpora výskumu a vývoja v krajinách dunajského regiónu

Jedným z kľúčových ukazovateľov podpory výskumu a vývoja je podiel hrubých výdavkov na výskum a vývoj na HDP analyzovanej krajiny. Vývoj tohto indikátora sa považuje za hlavný ukazovateľ budúcej konkurencieschopnosti a bohatstva krajiny, premeny na znalostnú ekonomiku a s tým súvisiaceho zdokonaľovania výrobných technológií a stimulácie rastu.

Dunajský región ako celok je v porovnaní s priemerom krajín EÚ 27 charakteristický podpriemernými hrubými výdavkami na výskum a vývoj. Podiel **hrubých výdavkov na VaV na HDP tohto regiónu sa nachádza pod úrovňou podielu hrubých výdavkov na VaV na HDP 27 krajín Európskej únie o 0,7 percentuálneho bodu.**

V rámci regiónu sú zároveň veľké rozdiely v podpore výskumu a vývoja medzi vedúcimi a zaostávajúcimi krajinami. **V niektorých prípadoch je tento rozdiel až 10-násobný.**

Graf č. 1: Hrubé výdavky na výskum a vývoj (% HDP) za rok 2012[11] – GERD*

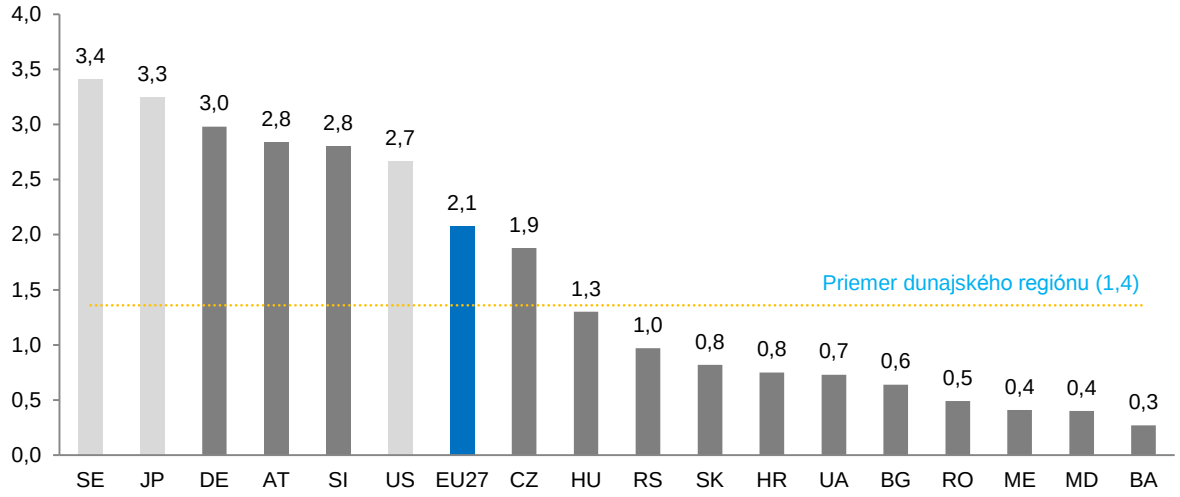

Zdroj: Eurostat, Erawatch[12]
* Hrubé domáce výdavky na VaV (GERD) tvoria: výdavky podnikateľského sektora na VaV (BERD), výdavky vysokých škôl na VaV (HERD), verejné výdavky na výskum a vývoj (GOVERD) a výdavky súkromných neziskových organizácií na VaV (PNPRD). Rozdelenie GERD podľa sektorov pozri v prílohe č. 1.
** GERD (2011) Bavorsko = 3,1 %; GERD (2011) Bádensko-Württembersko = 5,1 %.

Najväčšia miera výdavkov na výskum a vývoj je v Nemecku a Rakúsku, ktoré sú ekonomicky najvyspelejšími krajinami dunajského regiónu. Podiel hrubých výdavkov na výskum a vývoj v Nemecku (3 % HDP), Rakúsku (2,8 % HDP) dosahuje dokonca vyššie hodnoty ako v Spojených štátoch amerických, ktoré sú považované za jedného z lídrov v oblasti VaV. Medzi najslabšie krajiny z hľadiska podielu hrubých výdavkov na výskum a vývoj na HDP patria krajiny Rumunsko, Čierna Hora, Moldavsko a Bosna a Hercegovina.

Výdavky Nemecka na VaV merané ako percento HDP – krajiny s najvyššími hrubými výdavkami na výskum a vývoj spomedzi krajín Dunajskej stratégie – sú v porovnaní s Bosnou a Hercegovinou – krajinou s najnižším podielom hrubých výdavkov na VaV na HDP – až 10-krát vyššie.

Nad priemerom dunajského regiónu sa v oblasti podielu hrubých výdavkov na VaV na HDP okrem Nemecka a Rakúska nachádzajú aj Slovinsko a Česká republika.

Z týchto údajov je zrejmé, že krajiny majú v oblasti VaV rozličné motivácie. Z reportu OECD Science, Technology and Industry Outlook 2012[13] vyplýva, že krajiny v pravej časti grafu by mali investovať najmä do infraštruktúry a kvality vzdelávacieho systému, kvalifikácie pracovníkov v školstve a vedeckých pracovníkov. Tieto jednotlivé prvky by mali integrovať a využívať synergie. Krajiny v úvodnom štádiu rozvoja výskumu a vývoja by mali vytvoriť vedeckú infraštruktúru a prioritne **adresovať oblasti, ktoré sú prioritou pre rozvoj krajiny a ktoré spôsobujú krajine ekonomické a environmentálne problémy.** Krajiny v ľavej časti grafu by sa mali sústrediť najmä na efektivitu riadenia výskumu a vývoja a celkovú optimalizáciu z hľadiska návratnosti investovaných nákladov a pridanej hodnoty. Rôznorodosť motivácií a cieľov vo VaV jednotlivých krajín bola potvrdená aj pri SWOT analýzach jednotlivých krajín, vo výstupoch z dotazníkov a pri osobných konzultáciách.

[11] Vzhľadom na nedostupnosť údajov za rok 2012 pre krajiny: US, UA, ME, BW a BY uvedený údaj za rok 2011, pri JP rok 2010.
[12] Údaje za MD, BA, ME a UA zo zdroja Erawatch, údaje za ostatné krajiny zdroj Eurostat.
[13] OECD (2012), *OECD Science, Technology and Industry Outlook* 2012, OECD Publishing, dostupné na:< http://www.oecd.org/sti/oecdsciencetechnologyandindustryoutlook.htm>

V krajinách pod priemerom dunajského regiónu by DRRIF mohol plniť úlohy v oblasti marketingu a lobingu – jedným z jeho cieľov by mohla byť marketingovo konzistentná podpora výskumu a vývoja v týchto krajinách. Pri porovnaní podpory vedy a výskumu v absolútnom vyjadrení sú rozdiely ešte výraznejšie.

Graf č. 2: Hrubé výdavky na výskum a vývoj za rok 2012[14] v absolútnom vyjadrení (v mil. eur) – GERD*

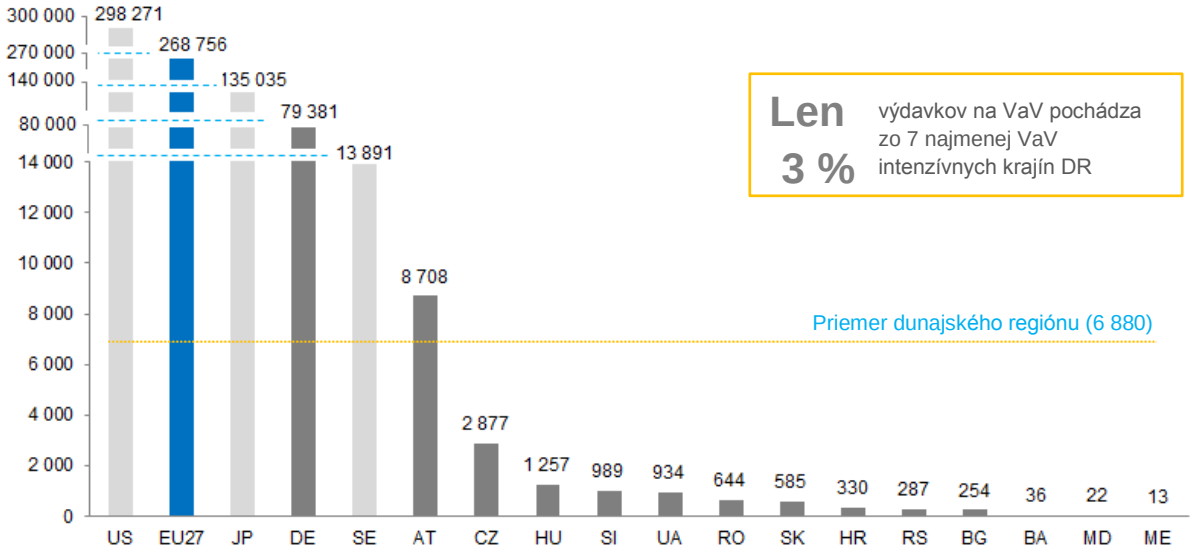

Zdroj: Eurostat, Erawatch[15]
* Hrubé domáce výdavky na VaV (GERD) tvoria: výdavky podnikateľského sektora na VaV (BERD), výdavky vysokých škôl na VaV (HERD), verejné výdavky na výskum a vývoj (GOVERD) a výdavky súkromných neziskových organizácií na VaV (PNPRD).
** GERD (2011) Bádensko-Württembersko = 19 448 mil. eur, GERD (2011) Bavorsko = 14 382 mil. eur.

Z údajov o hrubých výdavkoch krajín na výskum a vývoj vyplýva, že celková výška podpory výskumu a vývoja v dunajskom regióne je takmer 51 miliárd eur, z toho až 67 % podpory má pôvod v Bádensku-Württembersku a Bavorsku. Zostávajúcich 13 krajín má teda len 33 % podiel. Z tejto štatistiky pre budúce fungovanie DRRIF vyplýva kľúčové ponaučenie, že **jedna z krajín** je v oblasti výskumu a vývoja **významne dominujúca**.

Cieľom Európskej komisie pre Dunajskú stratégiu v oblasti výskumu a vývoja je „do roku 2020 investovať 3 % HDP do výskumu a vývoja“. Zohľadnenie tohto cieľa a rastu HDP by znamenalo, že očakávané ročné hrubé výdavky na výskum a vývoj by mali v dunajskom regióne (z nemeckého GERD započítané len výdavky Bavorska a Bádenska-Württemberska) v roku 2020 dosiahnuť približne 205 miliárd eur – čo by znamenalo nárast oproti súčasnosti 154 miliárd eur. Vyššia miera koordinácie a kooperácie medzi krajinami a správne fungovanie (alebo vytvorenie nových) inštitúcií zabezpečujúcich koordináciu by mohli prispieť k tomu, aby sa tieto prostriedky využívali efektívnejšie (efektivita je základný predpoklad pri definovaní absorpčnej kapacity).

V dunajskom regióne je veľká časť krajín s výrazne podfinancovaným VaV a z jednoduchého porovnania s vedúcimi krajinami vyplýva nutnosť dodatočného financovania – čo je deklarované aj v strategických dokumentoch. Obe tieto skutočnosti na prvý pohľad naznačujú, že v krajinách Dunajskej stratégie sú potrebné ďalšie prostriedky na podporu VaV.

Pohľad na súčasné čerpanie dostupných štrukturálnych fondov EÚ v krajinách však ukazuje významné nedostatky v čerpaní v programovom období 2007 – 2013[16] – priemer vyčerpaných finančných prostriedkov členských krajín EÚ patriacich do DR bol v januári 2013 len 36,3 % z celkových dostupných zdrojov v programovom období. Zlepšenie čerpania a odstránenie úzkych miest je nevyhnutným predpokladom úspešnosti rozvoja VaV.

Závery

- Vyspelejšia koordinácia medzi krajinami a správne fungovanie (alebo vytvorenie nových) inštitúcií zabezpečujúcich koordináciu prispejú k tomu, aby sa výdavky na výskum a vývoj využívali efektívnejšie.
- Významne silné postavenie krajín z horného toku Dunaja odporúčame zohľadniť pri zvažovaní spoločného financovania a kooperačných mechanizmov.

[14] Vzhľadom na nedostupnosť dát za rok 2012 pre krajiny: US, UA, ME, BW a BY uvedený údaj za rok 2011, pri JP rok 2010.
[15] Údaje za MD, BA, ME a UA zo zdroja Erawatch, údaje za ostatné krajiny zdroj Eurostat.
[16] Štatistika sa týka všetkých OP, nielen tých podporujúcich vedu, výskum a inovácie.

3.2.3 Ľudské zdroje v oblasti VaV

Kvalita ľudských zdrojov vo výskume a vývoji (ďalej aj „VaV“) je z dlhodobého hľadiska najdôležitejším predpokladom rozvoja tejto oblasti. V tejto časti analýzy hodnotíme súčasný stav – počet výskumníkov a predispozíciu na budúci rozvoj – počet doktorandov v tejto oblasti v dunajskom regióne.

Podiel výskumníkov pracujúcich vo výskume a vývoji (na tisíc obyvateľov) spomedzi krajín Dunajskej stratégie je najvyšší v Rakúsku, Slovinsku a Nemecku a prekračuje počet výskumníkov v rámci priemeru Európskej únie. Indikátor môže byť ovplyvnený aj v poslednom čase často pozorovaným odlevom mozgov, ktorý bol identifikovaný ako významný faktor pri konzultáciách s predstaviteľmi krajín dunajského regiónu a v SWOT analýzach. V porovnaní s krajinami s vysokou úrovňou výskumu a vývoja je priemerný počet výskumníkov v dunajskom regióne o viac ako polovicu nižší.

Graf č. 3: Výskumníci* vo VaV (na tisíc obyvateľov) v roku 2011

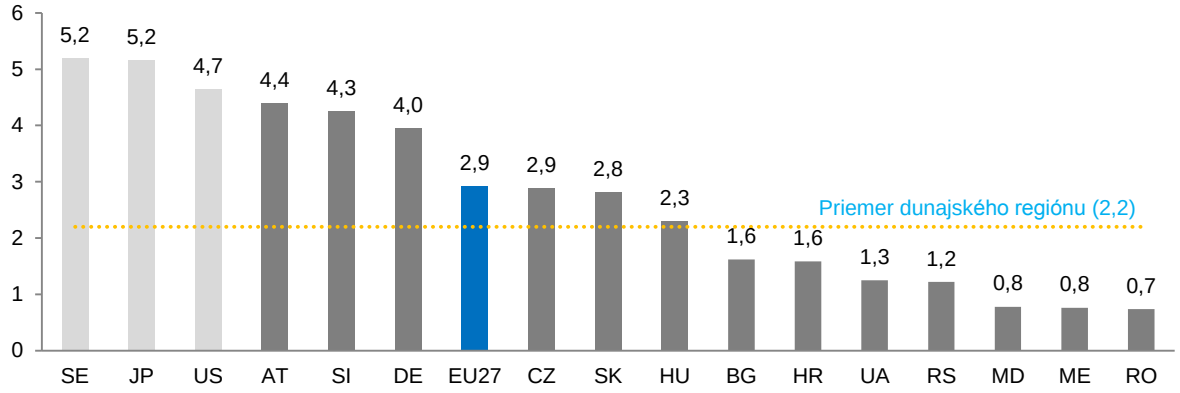

Zdroj: World Bank[17], dotazník zaslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Bádensko-Württembersko (BW) a Bavorsko (BY).
* Výskumníci v oblasti výskumu a vývoja sú odborníci zaoberajúci sa koncepciou alebo tvorbou nových poznatkov, produktov, procesov, metód alebo systémov, riadením príslušných projektov. Postgraduálni doktorandi (ISCED97/úroveň 6) zapojení do výskumu a vývoja sú zahrnutí.

Nižší počet výskumníkov na tisíc obyvateľov v krajinách znamená menšiu základňu vedcov podieľajúcich sa na výskume. Na ilustráciu v Bulharsku alebo Chorvátsku je táto základňa vedcov v relatívnom vyjadrení dva a pol krát menšia ako v Slovinsku alebo Rakúsku, v Moldavsku, Čiernej Hore a Rumunsku je dokonca až 6-krát menšia.

Z reportu „OECD Science, Technology and Industry Outlook 2012[18]“ vyplýva, že „zlepšenie zručností, úrovne vzdelania, technológií a inžinierskych a matematických zručností má v prípade inovácií významnejšiu rolu ako modernizácia a zlepšenie hmotných a nehmotných aktív používaných vo výskume a vývoji“. Ak má DRRIF prispievať k rozvoju vedy v dunajskom regióne, kľúčové bude zameranie na rozvoj ľudského kapitálu v krajinách pod priemerom EÚ 27 napríklad prostredníctvom mobilít doktorandov a vedcov v rámci regiónu alebo vytvorenie štipendijných programov.

Možných stratégií v oblasti ľudských zdrojov vo VaV je viac a pri stanovovaní cieľov DRRIF by sa mali detailne preskúmať: komunikovať výzvy aj na ľudí v zahraničí – aby sa vracali do domovských krajín pracovať na výskume a vývoji a čo najviac vzdelávať výskumníkov a napomáhať ich rastu v excelentnej vede. Rovnako je nutná oveľa intenzívnejšia komunikácia o možnostiach čerpania v krajinách s nižšou intenzitou výskumu a vývoja a s vedcami s menšími skúsenosťami s čerpaním.

Pri vytváraní kvalitných vedeckých tímov je dôležité zvyšovať mieru konkurenčného (grantového) financovania a zvážiť využívanie inštitucionálneho financovania (túto formu financovania využívať len v oblastiach VaV, ktoré patria medzi priority VaV krajiny, avšak v súčasnosti nie je o tieto oblasti dostatočný záujem).

[17] Databáza World Bank R&D. Dostupné na:<http://data.worldbank.org/indicator/BM.GSR.ROYL.CD/countries>
[18] OECD (2012), *OECD Science, Technology and Industry Outlook* 2012, OECD Publishing, dostupné na:< http://www.oecd.org/sti/oecdsciencetechnologyandindustryoutlook.htm>

Graf č. 4: Absolventi doktorandského štúdia na 1 000 obyvateľov vo veku 25 – 34 rokov[19]

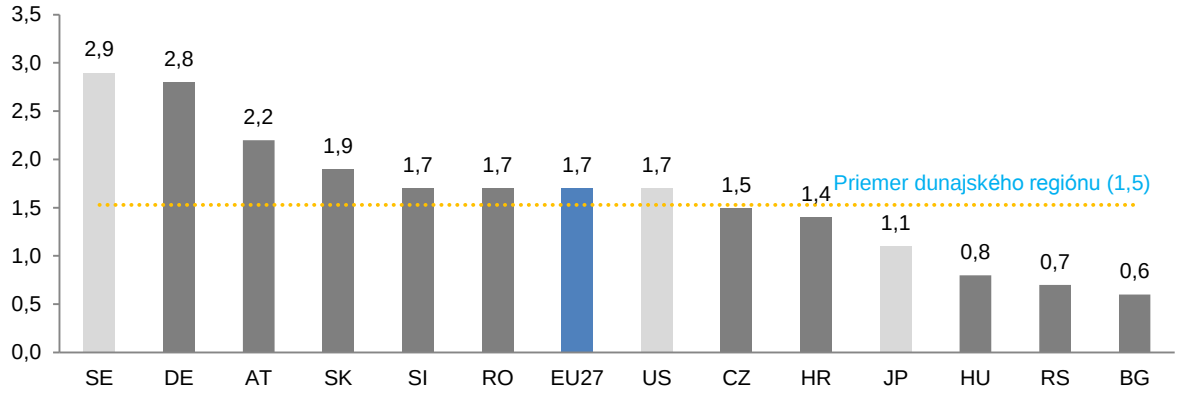

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2014
Bavorsko (BY) = 2,7
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Ukrajina (UA) a Bádensko-Württembersko (BW).
Indikátor „noví absolventi doktorandského štúdia (ISCED 6) na 1 000 obyvateľov vo veku 25 – 34 rokov" meria dispozíciu doktorandov vo všetkých oblastiach vedy, údaj zahŕňa doktorandov, ktorí ukončili štúdium v danom roku.

Počet a kvalita absolventov doktorandského štúdia a počet výskumníkov vo VaV je základným predpokladom uskutočňovania výskumu. Indikátor nezohľadňuje kvalitu absolventov ani ich následné uplatnenie v praxi, resp. vo vedeckej činnosti. Predovšetkým v krajinách s nižšou intenzitou VaV je zvýšený počet doktorandských študentov a následne absolventov spojený s vysokou mierou nezamestnanosti mladých ľudí. Počet absolventov doktorandského štúdia je v dunajskom regióne mierne pod priemerom EÚ 27. Nemecko v tomto ukazovateli dosahuje najlepšie výsledky spomedzi všetkých krajín DR. Najslabšie výsledky v tejto oblasti dosahuje Bulharsko.

Závery

- Nevyhnutným predpokladom zlepšenia stavu vedy a výskumu v dunajskom regióne je rast využívania potenciálu ľudského kapitálu v krajinách s nízkou intenzitou VaV.
- Znalosť kapacity ľudských zdrojov v jednotlivých tematických oblastiach VaV v krajinách dunajského regiónu je dôležitá pri hľadaní synergií pre vzájomnú spoluprácu a dosiahnutie konkurenčnej výhody.
- Navrhujeme, aby jedným z cieľov DRRIF bolo zvyšovanie účasti študentov a mladých vedcov na R&D projektoch (napr. každý projekt by mal obsahovať časť zameranú na zapájanie sa študentov do vedeckej oblasti).

[19] Indikátor „noví absolventi doktorandského štúdia (ISCED 6) na 1 000 obyvateľov vo veku 25 – 34 rokov" meria ponuku doktorandov vo všetkých oblastiach vedy, údaj zahŕňa doktorandov, ktorí ukončili štúdium v danom roku.

3.2.4 Vedecké publikácie v krajinách dunajského regiónu

Najčastejším meradlom efektívnosti VaV je „podiel vedeckých publikácií, ktoré patria medzi 10 % najcitovanejších publikácií na svete oproti všetkým vedeckým publikáciám krajiny“, keďže citované publikácie sa považujú za kvalitnejšie.

Z krajín dunajského regiónu majú najvyšší podiel celosvetovo najcitovanejších publikácií Nemecko a Rakúsko. Nad priemerom dunajského regiónu sa nachádzajú aj publikácie zo Slovinska. Kvalitu publikácií v Nemecku a Rakúsku možno považovať za porovnateľnú s lídrami vo výskume a vývoji a mierne prevyšuje kvalitu priemeru Európskej únie. Naopak medzi krajiny s najnižším podielom najcitovanejších publikácií patria Rumunsko, Bulharsko a Chorvátsko. Pozoruhodný je významný (dvoj- až trojnásobný) rozdiel medzi Nemeckom, Rakúskom a ostatnými krajinami EUSDR.

Graf č. 5: Podiel vedeckých publikácií, ktoré patria medzi 10 % najcitovanejších publikácií na svete oproti všetkým vedeckým publikáciám krajiny

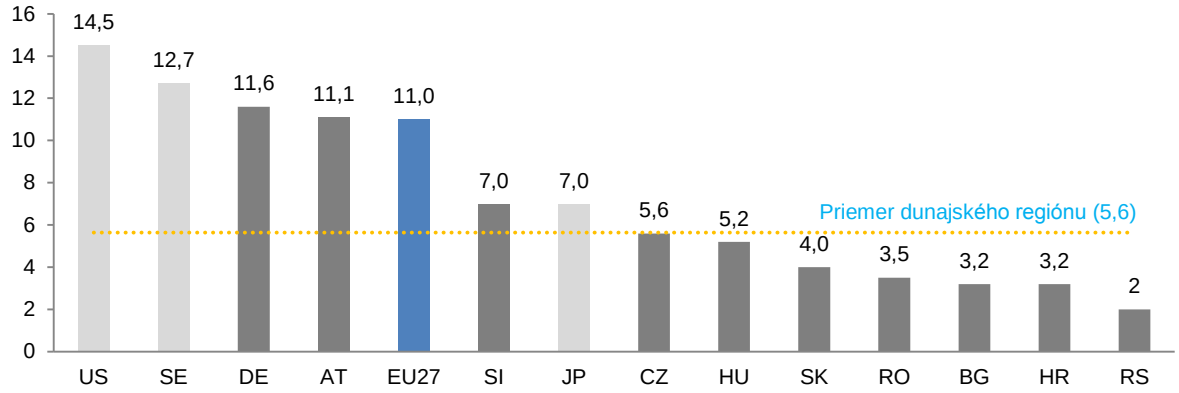

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2014
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Ukrajina (UA), Bádensko-Württembersko (BW) a Bavorsko (BY).

Cieľom Dunajskej stratégie je aj podpora medzinárodného výskumu a spolupráce. Nižšie uvedená matica obsahuje prehľad afinity v oblasti spolupráce dvojíc krajín na vedeckých publikáciách. Pri pohľade na kooperáciu medzi dvojicami krajín je zrejmé, že kooperácia väčšiny uvedených krajín s Nemeckom je menej intenzívna. Podobne je to aj v prípade Rumunska. Pozitívne však možno hodnotiť vyššiu mieru spolupráce medzi takmer všetkými krajinami v porovnaní s očakávanou mierou. Nižšia miera spolupráce sa dosiahla len v prípade spolupráce Nemecka s Rumunskom.

Matica č. 1: Afinita[20] dvojíc krajín v oblasti spolupráce na vedeckých publikáciách v rokoch 2008 – 2011

	AT	BG	CZ	DE	HR	HU	RO	SI	SK
Rakúsko		2,1	2,9	3,8	3,0	3,5	2,1	3,8	3,9
Bulharsko	2,8		4,2	2,6	5,7	6,0	6,9	2,4	5,5
Česká republika	2,4	2,5		1,5	2,6	2,8	1,8	3,0	13,3
Nemecko	2,8	1,3	1,3		1,0	1,2	1,1	0,9	1,0
Chorvátsko	2,5	3,7	2,7	1,1		4,0	1,9	13,2	2,5
Maďarsko	3,4	4,0	3,3	2,0	4,3		6,5	3,2	4,6
Rumunsko	1,3	3,2	1,4	0,9	1,4	4,2		1,8	2,4
Slovinsko	4,2	1,9	4,1	1,5	16,7	3,8	3,2		6,3
Slovensko	4,5	4,5	19,0	1,8	3,2	5,7	4,5	6,4	

Zdroj: Intra-European Cooperation of the ERA Countries,Computed by Science-Metrix using Scopus 2008 – 2011[21], vybrané dáta z prílohy č. 2, vlastné spracovanie EY
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Bádensko-Württembersko (BW), Bavorsko (BY), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Srbsko (RS) a Ukrajina (UA).
Matica znázorňuje afinitu vybraných dvoch krajín k spolupráci na vedeckých publikáciách, červené hodnoty vyjadrujú nízku afinitu a zelené vysokú afinitu.
*Matica zahŕňa krajiny dunajského regiónu, ktoré sú súčasťou ERA (European Research Area).
** Priemer krajín dunajského regiónu je AVRG = 3,78 (kalkulácia EY).

[20] Matica je asymetrická; čísla v každej bunke vyjadrujú afinitu krajiny v príslušnom stĺpci smerom k spolupráci s krajinou v príslušnom riadku na obdobie 2008 – 2011. Afinita spolupráce vyjadruje, či daná krajina (štát) spolupracuje viac (t. j. skóre vyššie ako 1) alebo menej (t. j. skóre pod 1), než sa očakávalo, s inou krajinou (krajina B). Afinita je určená na základe výpočtu pomeru sledovaných co-publikácií krajiny A s krajinou B na očakávanom počte vzhľadom na veľkosť vedeckej produkcie krajiny B (t. j. počet jej publikovaných prác získaných pomocou úplného výpočtu). Tento ukazovateľ je teda asymetrický.

Na základe nižšie uvedenej matice možno konštatovať, že afinita medzi dvojicami krajín v oblasti spolupráce na vedeckých publikáciách je vysoká v porovnaní s mediánom členských krajín ERA, lebo priemer dunajského regiónu (3,78) sa nachádza výrazne nad mediánom ERA (1,71). Opäť možno poukázať na nižšiu mieru afinity Nemecka voči Českej republike, Chorvátsku, Rumunsku a Slovinsku, čo platí aj opačne pre afinitu väčšiny uvedených krajín voči spolupráci s Nemeckom. Afinita Rumunska v oblasti spolupráce je vysoká takmer pre všetky krajiny, čo však, naopak, neplatí pre Rakúsko, Českú republiku, Nemecko a Chorvátsko.

Matica č. 2: Porovnanie afinity dvojíc krajín v oblasti spolupráce na vedeckých publikáciách s mediánom ERA v rokoch 2008 – 2011

	AT	BG	CZ	DE	HR	HU	RO	SI	SK
Rakúsko		2,1	2,9	3,8	3,0	3,5	2,1	3,8	3,9
Bulharsko	2,8		4,2	2,6	5,7	6,0	6,9	2,4	5,5
Česká republika	2,4	2,5		1,5	2,6	2,8	1,8	3,0	13,3
Nemecko	2,8	1,3	1,3		1,0	1,2	1,1	0,9	1,0
Chorvátsko	2,5	3,7	2,7	1,1		4,0	1,9	13,2	2,5
Maďarsko	3,4	4,0	3,3	2,0	4,3		6,5	3,2	4,6
Rumunsko	1,3	3,2	1,4	0,9	1,4	4,2		1,8	2,4
Slovinsko	4,2	1,9	4,1	1,5	16,7	3,8	3,2		6,3
Slovensko	4,5	4,5	19,0	1,8	3,2	5,7	4,5	6,4	

Zdroj: Computed by Science-Metrix using Scopus 2008 – 2011, vybrané dáta z prílohy č. 2, vlastné spracovanie EY
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Bádensko-Württembersko (BW), Bavorsko (BY), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Srbsko (RS) a Ukrajina (UA).
Matica znázorňuje postavenie kooperácie vybraných dvoch krajín voči mediánu všetkých krajín ERA (MED = 1,71), červené hodnoty sa nachádzajú pod mediánom a zelené hodnoty nad mediánom. Hodnota mediánu krajín dunajského regiónu, ktoré sú členmi ERA, je MED = 3,02, priemer krajín dunajského regiónu je AVRG = 3,78 (kalkulácia EY).

Závery

- Vo všeobecnosti je spolupráca medzi dvojicami krajín v dunajskom regióne veľmi intenzívna v porovnaní s kooperáciou medzi ostatnými krajinami ERA.
- Domnievame sa, že na väčšie využitie potenciálu výskumu a vývoja v dunajskom regióne je dôležité zvýšiť intenzitu spolupráce vedcov z krajín na hornom toku Dunaja s vedcami z ostatných krajín DR.
- Zároveň je dôležité posúdiť príčinu rozličnej úrovne spolupráce (napríklad: veľkosť krajiny, jazykové bariéry, schopnosť inovovať alebo iné).

3.2.5 Spolupráca verejného a súkromného sektora na vedeckých publikáciách

Tento indikátor meria aktívnu spoluprácu verejného a súkromného sektora, ktorej výsledkom sú akademické publikácie – je ukazovateľom miery prepojenia verejného a súkromného výskumu.

Graf č. 6: Počet spoluautorstiev na vedeckých publikáciách verejného a súkromného sektora (na milión obyvateľov)

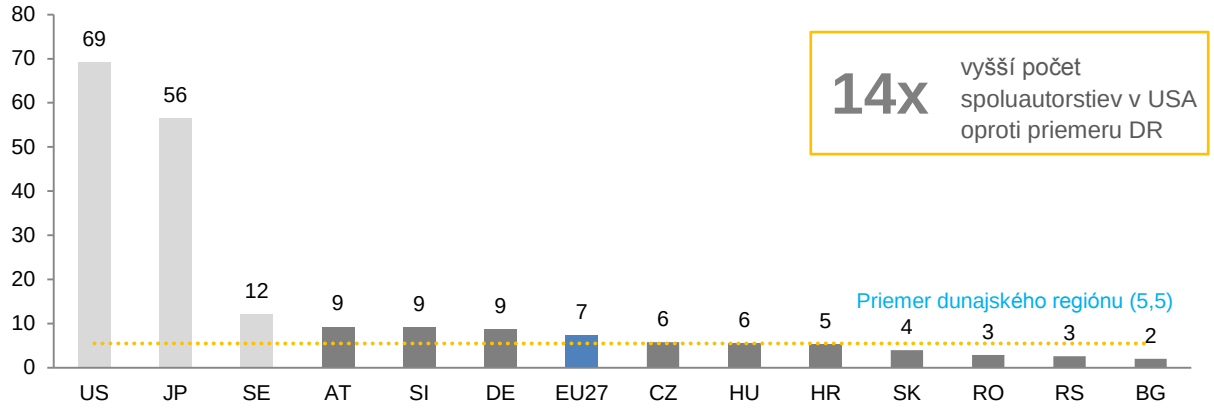

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2014
Bádensko-Württembersko (BW) = 0,53 a Bavorsko (BY) = 0,56
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Ukrajina (UA).

Pri spolupráci verejného a súkromného sektora na vedeckých publikáciách Rakúsko, Slovinsko a Nemecko dosahujú rovnakú úroveň. V týchto krajinách je kooperácia medzi verejným a súkromným sektorom intenzívnejšia ako priemer Európskej únie. Najslabšie výsledky v tejto oblasti spomedzi krajín dunajského regiónu dosahuje Bulharsko.

V porovnaní so svetovými lídrami vo VaV sa krajiny dunajského regiónu javia ako uzavreté voči spolupráci súkromného a verejného sektora v oblasti publikovania vedeckých prác. Vo väčšine krajín dunajského regiónu je zapojenie súkromného sektora vo VaV na nízkej úrovni, čo vplýva aj na spoluprácu medzi verejným a súkromným sektorom v tejto oblasti, čo potvrdili aj výstupy zo SWOT analýzy jednotlivých krajín a výstupy z nášho dotazníkového prieskumu.

Závery

- Na základe analýzy tohto indikátora môžeme zhodnotiť, že v porovnaní s vedúcimi krajinami výskumu a vývoja, ako sú USA a Japonsko, v prepojení súkromného a verejného výskumu zaostáva celý dunajský región a táto spolupráca by mala byť témou a oblasťou podpory od prameňa po deltu Dunaja.
- Odporúčame, aby sa DRRIF zameral na spájanie akademického sektora so súkromným sektorom – prostredníctvom projektov, spoločných podujatí alebo aj vo svojich riadiacich orgánoch.

3.2.6 Výdavky súkromného sektora na výskum a vývoj

Ďalší z analyzovaných indikátorov odráža vytváranie nových znalostí v súkromných spoločnostiach. Je dôležitý najmä pre sektory zamerané na výskum a inovácie, ako je napr. farmaceutický či chemický, kde väčšina znalostí vzniká v laboratórnych podmienkach.

Graf č. 7: Výdavky súkromného sektora na výskum a vývoj (% HDP)

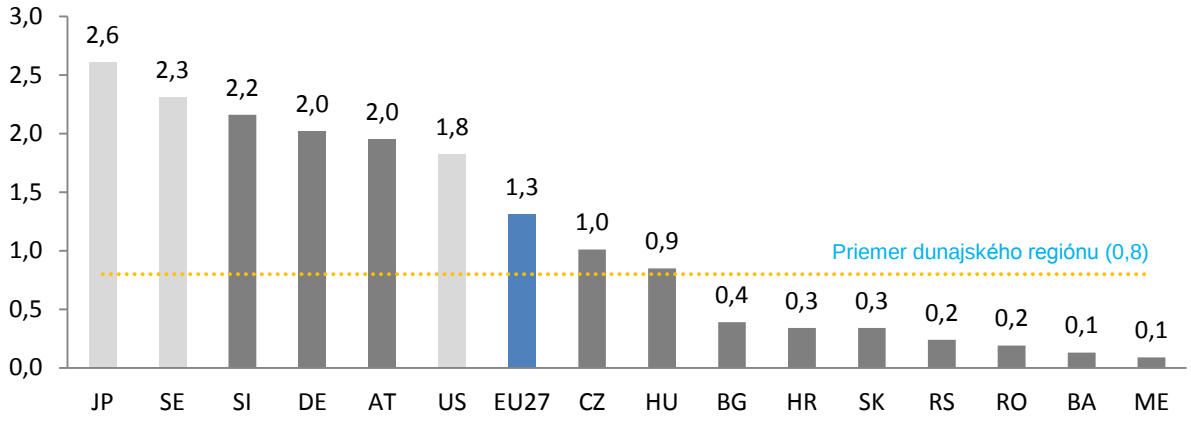

Zdroj: Eurostat
Bádensko-Württembersko (BW) = 4,07 a Bavorsko (BY) = 2,4, údaj za rok 2011
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Moldavsko (MD), Ukrajina (UA).

Podobne ako pri ukazovateli podiel hrubých výdavkov na výskum a vývoj na HDP(GERD) je podiel výdavkov súkromného sektora na výskume a vývoji na celkovom HDP krajiny najväčší v Slovinsku, Rakúsku a Nemecku, pričom jediný rozdiel je, že súkromný sektor v Slovinsku[22] vynakladá v pomere k HDP na vedu, výskum a inovácie viac ako súkromný sektor v Rakúsku a Nemecku (pri ukazovateli GERD je poradie opačné).

Väčšina krajín dunajského regiónu však zaostáva za priemerom Európskej únie a veľké rozdiely v investíciách súkromného sektora do výskumu a vývoja potvrdzujú existenciu veľkých rozdielov medzi krajinami Dunajskej stratégie.

Domnievame sa, že implementácia Dunajskej stratégie by mohla ťažiť z intenzívnejšieho zapojenia súkromného sektora, či už na aktivitách zvyšujúcich povedomie o nej, alebo spolupodieľania sa na rôznych podujatiach a rozvoji spoločných projektov.

Závery

- Existuje priestor na väčšie zapájanie predstaviteľov súkromného sektora do Dunajskej stratégie.
- Súkromný sektor zameriava svoje financovanie najmä na inovácie a vývoj – v prípade, že by DRRIF získal na financovanie projektov aj súkromné zdroje, boli by pravdepodobne viazané na financovanie tém a inštrumentov z dôrazom na ich použitie v praxi.
- Domnievame sa, že v oblasti financovania inovácií existuje priestor na využitie návratného financovania.
- Na základe makroekonomických teórií zvýšenie verejných výdavkov na výskum a vývoj pôsobí ako páka na zvýšenie súkromných výdavkov do tejto oblasti. Z tohto dôvodu by zvýšenie verejných výdakov na vedu a výskum v krajinách s nižšou intenzitou Val mohlo vyvolať reakciu súkromného sektora v podobe zvýšených investícií.

[22] Výdavky súkromného sektora na VaV v Slovinsku narástli od roku 2005 (0,86 % HDP) takmer trojnásobne na úroveň 2,2 % HDP v roku 2012.

3.2.7 Prihlásené patenty v krajinách dunajského regiónu

V nasledujúcej časti sa venujeme analýze patentov v krajinách dunajského regiónu, keďže schopnosť vyvíjať nové produkty a postupy ovplyvňuje konkurenčnú výhodu firiem. Jedným z indikátorov je počet patentových prihlášok podaných pod PCT na Európsky patentový úrad (EPO). Na porovnanie spolupráce dvojíc krajín využívame dáta o patentových prihláškach na Európskom patentovom úrade.

Graf č. 8: Počet patentových prihlášok v rámci PCT na miliardu HDP

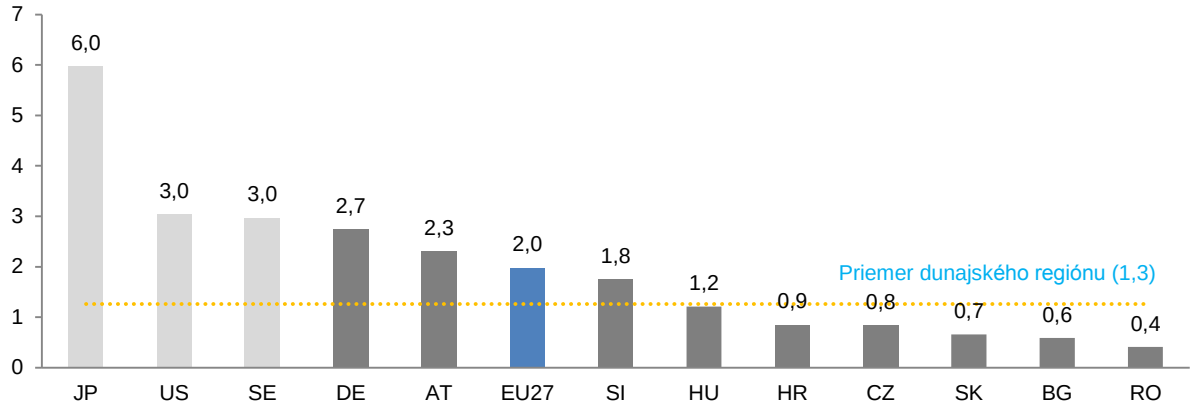

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2014
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Srbsko (RS), Ukrajina (UA), Bádensko-Württembersko (BW) a Bavorsko (BY).

Indikátor vyjadruje počet prihlásených patentov v rámci PCT (Patent Cooperation Treaty)[23], ktoré pripadajú na miliardu HDP. Priradenie patentu krajine závisí od sídla vynálezcu. Kapacita spoločností vyvíjať nové produkty je determinantom ich konkurenčnej výhody. Počet prihlásených patentov je tiež predpokladom inovatívnosti firiem.

Z hľadiska ochrany nových technológií prostredníctvom patentov najlepšie výsledky spomedzi krajín dunajského regiónu má Nemecko, ktoré spolu s Rakúskom dosahuje výsledky prevyšujúce priemer Európskej únie. Priemer celého dunajského regiónu sa však nachádza značne pod priemerom Európskej únie v počte prihlásených patentov na miliardu HDP a rozdiel medzi najsilnejšou krajinou Nemeckom a najslabšou krajinou Rumunskom je takmer sedemnásobný. Napriek tomu, že dáta za päť krajín nie sú k dispozícii, možno predpokladať, že úroveň prihlásených patentov v týchto krajinách sa nachádza pod priemerom EÚ 27, pretože nízky počet patentových prihlášok bol identifikovaný ako jedna zo slabostí pri konzultáciách s reprezentantmi krajín dunajského regiónu.

Matica č. 3: Patentové prihlášky v EPO[24] so zahraničnými spoluvynálezcami 2009 – 2011

(327) Rakúsko	**AT**											
(10) Bulharsko	1	**BG**										
(57) Česká republika	3	0	**CZ**									
(1189) Nemecko	263	5	27	**DE**								
(9) Chorvátsko	1	0	0	2	**HR**							
(85) Maďarsko	5	0	2	37	2	**HU**						
(15) Rumunsko	1	0	0	7	0	1	**RO**					
(28) Slovinsko	3	2	1	7	2	2	0	**SI**				
(21) Slovensko	3	0	5	10	0	1	0	0	**SK**			
(259) Švédsko	11	0	2	103	0	16	0	7	0	**SE**		
(291) Japonsko	4	0	1	102	0	2	1	0	0	13	**JP**	
(977) USA	32	2	16	625	2	17	6	4	2	106	167	**US**

Zdroj: Eurostat, Priemer rokov 2009 – 2011, kalkulácia a vlastné spracovanie EY
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Srbsko (RS), Ukrajina (UA).

Vyššie uvedená matica poukazuje na mieru intenzity spolupráce medzi dvojicami krajín na patentoch. Intenzívna miera spolupráce existuje medzi Rakúskom a Nemeckom. Tieto krajiny patria medzi lídrov v oblasti patentov

[23] Patent cooperation treaty: http://www.wipo.int/pct/en/
[24] EPO – European Patent Office.

spomedzi krajín dunajskej oblasti. Odhliadnuc od krajín s významne nízkym počtom registrovaných patentov skresľujúcich výpovednú hodnotu hodnotenia kooperácie, možno poukázať na intenzívnejšiu kooperáciu medzi Českou republikou a Nemeckom, Nemeckom a Maďarskom, Slovenskom a Nemeckom. Naproti tomu Bulharsko, Česká republika, Chorvátsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovensko v sledovaných rokoch vôbec nespolupracovali s viacerými krajinami dunajskej oblasti.

Podľa medzinárodnej patentovej klasifikácie (IPC) najviac patentov za roky 2006 – 2010 bolo prihlásených v oblastiach „vykonávanie operácií, preprava“, kde prevládajú patenty v automobilovom priemysle, a „strojárstvo, osvetlenie, kúrenie, zbrane, výbušniny“, kde prevládajú patenty v strojárstve. Pri pohľade na kategorizáciu do skupín pod jednotlivými oblasťami sa toto poradie nezachovalo a krajiny dunajského regiónu prihlásili najviac patentov pod „lekárske alebo veterinárne vedy, hygiena“ (oblasť ľudské potreby) a „meranie, testovanie“ (oblasť fyzika)[25]. Detailnejší prehľad uvádzame v prílohe č. 3.

Záver

- V oblasti patentov existuje významný priestor na zvýšenie absolútneho počtu patentov a medzinárodných co-patentov.
- Domnievame sa, že priestor pre aktivity DRRIF, smerujúce k zlepšeniu stavu v tejto oblasti, je obmedzený (napr. spolupráca v rámci schémy EUREKA by mohla viesť k lepším výsledkom v oblasti patentov).

[25] Detailnejší prehľad je v prílohe č. 3. Prehľad obsahuje údaje o krajinách: Bulharsko, Česká republika, Nemecko, Bádensko-Württembersko, Bavorsko, Maďarsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovensko. Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát prehľad nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Chorvátsko, Moldavsko, Srbsko, Ukrajina.

3.2.8 Zamestnanosť v inovatívnych a znalostne intenzívnych sektoroch

Prvý indikátor ukazuje podiel zamestnancov v rýchlo rastúcich spoločnostiach podnikajúcich v inovatívnych sektoroch (klasifikovaných podľa Eurostatu). Druhý indikátor ukazuje podiel zamestnancov v odvetviach náročných na znalosti[26]. Odvetvia náročné na znalosti poskytujú služby priamo zákazníkom a poskytujú vstupy do inovatívnych aktivít iných spoločností v ekonomike.

Graf č. 9: Zamestnanosť v rýchlo rastúcich spoločnostiach v inovatívnych sektoroch[27] (% celkovej zamestnanosti)

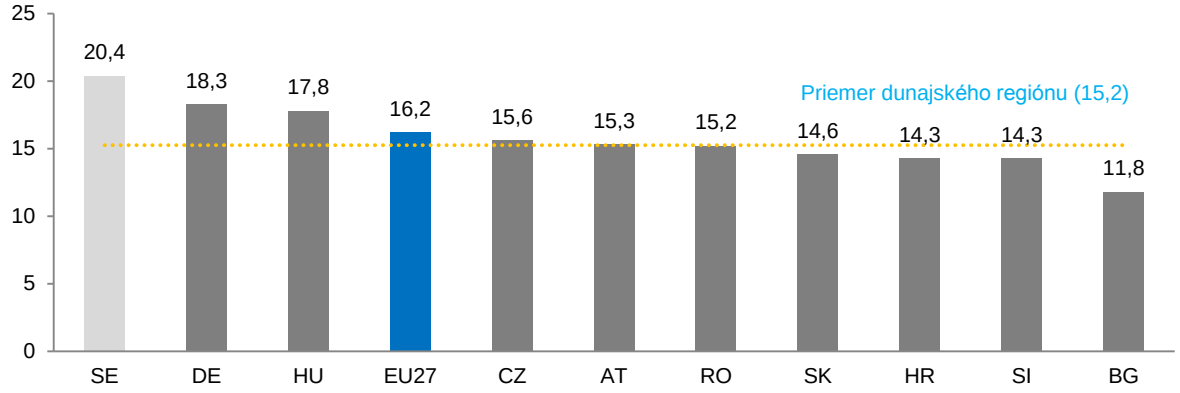

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2014
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Srbsko (RS), Ukrajina (UA), Bádensko-Württembersko (BW) a Bavorsko (BY).

Graf č. 10: Zamestnanosť v odvetviach náročných na znalosti

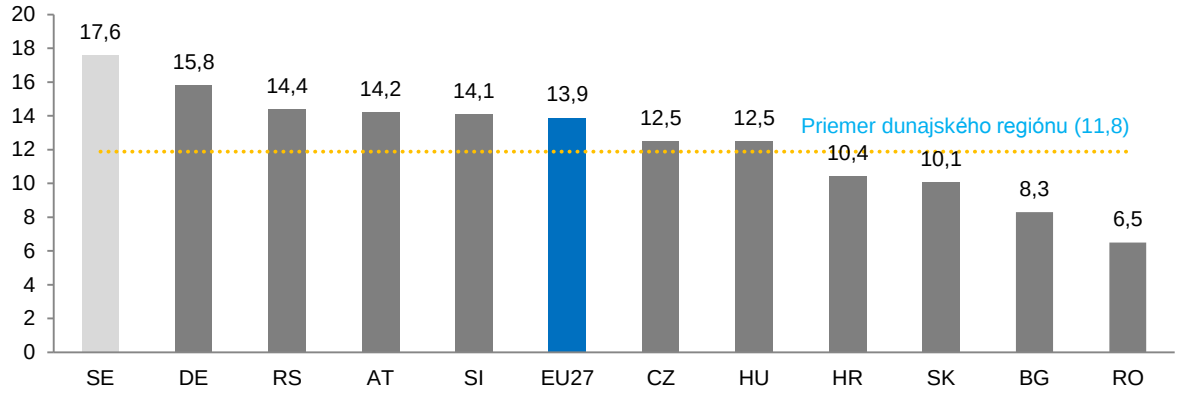

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2014
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Ukrajina (UA), Bádensko-Württembersko (BW) a Bavorsko (BY).

Priemerná zamestnanosť v týchto sektoroch v dunajskom regióne sa veľmi približuje priemeru EÚ 27. Zamestnanosť v odvetviach náročných na znalosti je však až v štyroch krajinách dunajského regiónu nad priemerom EÚ 27.

Závery

- Oba indikátory demonštrujú dostatočne vzdelaný ľudský kapitál v celom dunajskom regióne.
- Niektoré krajiny dunajského regiónu sa pohybujú nad priemerom EÚ 27 alebo sa k nemu približujú vďaka aktivitám medzinárodných firiem poskytujúcich know-how.
- Považujeme za dôležité, aby sa v záujme ďalšieho rozvoja ľudského kapitálu vo VaV podporovalo uskutočnenie podobných krokov (mobilita obyvateľstva, zahraničné investície, politická podpora), aké sa uskutočnili v súkromných odvetviach náročných na znalosti.

[26] Odvetvia náročné na znalosti sú definované podľa prieskumu pracovnej sily EÚ, ktorý uskutočnil Eurostat, ako všetky oblasti, v ktorých má aspoň 33 % zamestnancov vyššie vzdelanie (ISCED5 alebo ISCED6).
[27] Súčet odvetvových výsledkov pre zamestnanosť v rýchlo rastúcich podnikoch podľa hospodárskeho odvetvia násobený inovačným koeficientom v týchto odvetviach. Rýchlo rastúce podniky sú definované ako podniky s priemernou ročnou mierou rastu počtu zamestnancov o viac ako 10 % ročne, počas troch rokov s 10 a viac zamestnancami na začiatku sledovaného obdobia.

3.2.9 Inovácie v malých a stredných podnikoch

Malé a stredné podniky (ďalej aj „MSP“) sú dôležitým nositeľom inovácií. The Community Innovation Survey sleduje podiel MSP zavádzajúcich produktové alebo procesné inovácie a podiel MSP zavádzajúcich marketingové alebo organizačné inovácie. Vyššie podiely inovátorov by tak mali odrážať vyššiu úroveň existujúcich inovačných aktivít.

Technologické inovácie, vyjadrené výsledkami zavádzania nových produktov (tovarov alebo služieb) a procesov, sú kľúčovým prvkom pre inovácie vo výrobnej činnosti.

Graf č. 11: MSP[28] zavádzajúce produktové a/alebo procesné inovácie ako % všetkých MSP

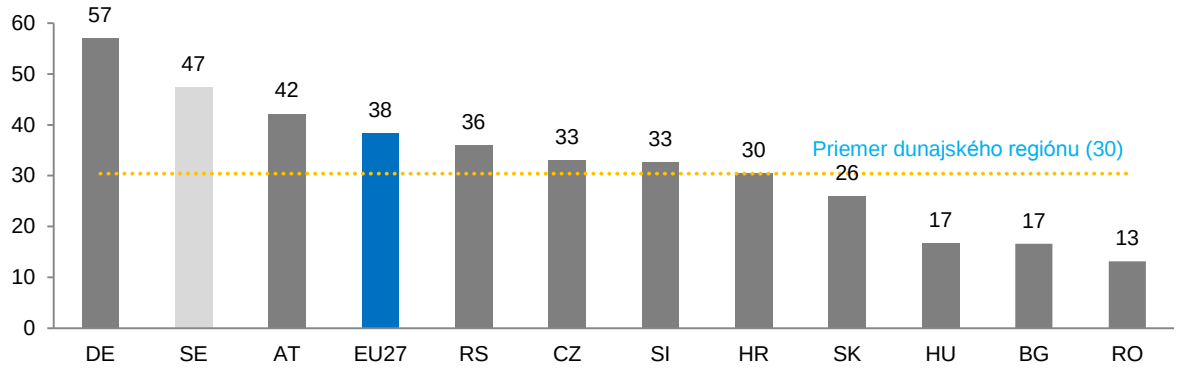

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2014
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Ukrajina (UA), Bádensko-Württembersko (BW) a Bavorsko (BY).
* Počet malých a stredných podnikov, ktoré uviedli nový produkt alebo nový proces na jednom z ich trhov.

Krajiny s najvyšším počtom technologických inovátorov sú Nemecko a Rakúsko, dobré výsledky v tejto oblasti dosahujú aj Srbsko, Česká republika a Slovinsko.

Mnoho firiem, najmä v sektore služieb, inovuje prostredníctvom netechnologických foriem inovácií, ako napríklad **v oblasti marketingu a organizačných inovácií**.

Graf č. 12: MSP zavádzajúce marketingové/organizačné inovácie ako % všetkých MSP

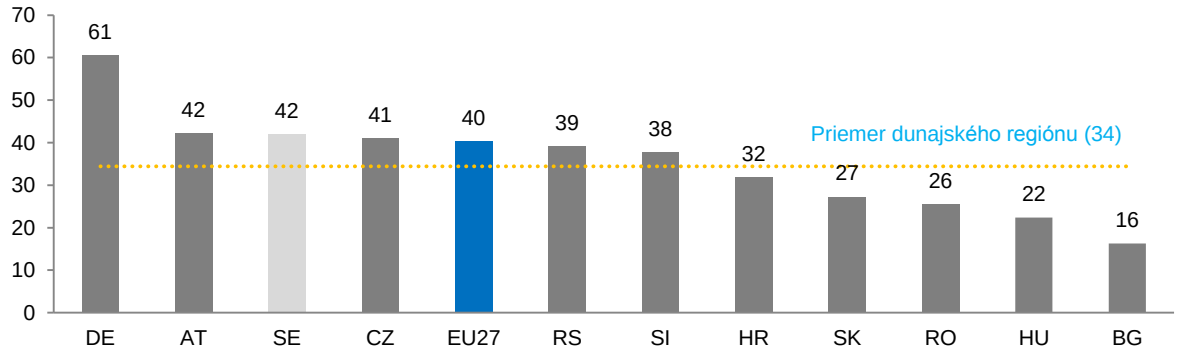

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2014
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Ukrajina (UA), Bádensko-Württembersko (BW) a Bavorsko (BY).
* Počet malých a stredných podnikov, ktoré predstavili nové marketingové inovácie alebo organizačné inovácie na jednom z ich trhov.

V oblasti netechnologických inovácií je poradie krajín takmer identické ako pri technických inováciách a podiel malých a stredných podnikov zavádzajúcich marketingové a organizačné inovácie je v porovnaní s technologickými inováciami mierne vyšší.

Závery

- Malé a stredné podniky až piatich krajín dunajského regiónu inovujú na úrovni vyššej alebo blízkej priemeru EÚ 27. Existuje však takmer dvojnásobný rozdiel medzi najslabšími a najsilnejšími krajinami.
- Navrhujeme, aby DRRIF prispieval k podpore inovačných aktivít malých a stredných podnikov v dunajskom regióne a k zvyšovaniu počtu týchto spoločností (napr. spolupráca v rámci programu EUREKA).

[28] MSP – malé a stredné podniky

3.2.10 Príjmy z licencií a patentov zo zahraničia ako % HDP

Obchod s technológiami tvoria štyri hlavné kategórie:

- transfer know-how cez patenty, licencie a iné formy sprístupnenia know-how,
- transfer dizajnov, obchodných značiek a vzorov formou predaja, licencovaním alebo franchisingom,
- služby s technickým obsahom vrátane technických a inžinierskych štúdií a technickej pomoci,
- priemyselný VaV.

Porovnanie príjmov z licencií a patentov zo zahraničia vyjadruje, do akej miery sú patenty a licencie krajiny konkurencieschopné v medzinárodnom meradle.

Graf č. 13: Príjmy z licencií a patentov zo zahraničia ako % HDP

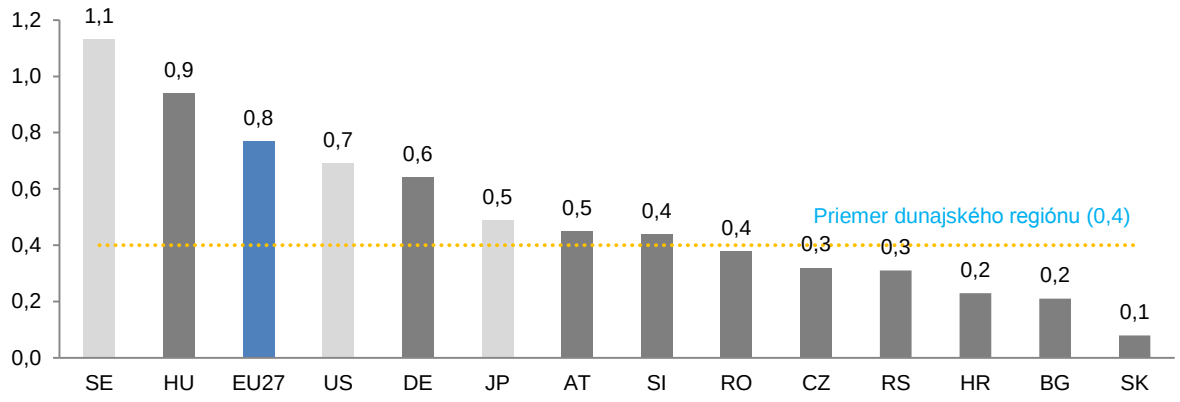

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2014
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf a výpočet priemeru DR nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Ukrajina (UA), Bádensko-Württembersko (BW) a Bavorsko (BY).

Príjmy z licencií a patentov zo zahraničia v dunajskom regióne v priemere dosahujú približne len polovičný podiel oproti priemeru Európskej únie. Najslabšie výsledky v tejto oblasti sa dosahujú v krajinách Chorvátsko, Bulharsko a Slovensko a spomedzi krajín dunajského regiónu najväčší podiel na HDP tvoria zahraničné príjmy z licencií a patentov v Maďarsku.

Závery

- Väčšina krajín dunajského regiónu má príjmy z licencií a patentov pod priemerom EÚ 27, čo je výrazne ovplyvnené celkovou nízkou intenzitou patentovania a taktiež slabou mierou komercionalizácie výsledkov VaV.
- Domnievame sa, že priestor pre aktivity DRRIF smerujúce k zlepšeniu stavu v tejto oblasti je obmedzený.

3.2.11 Prehľad výsledkov výskumu a inovácií v Únii 2014

V štúdii Innovation Union Scoreboard 2014[29], ktorú uverejnila Európska komisia, zaoberajúcej sa mierou inovácií v jednotlivých krajinách Európskej únie, ako aj porovnaním so svetovými lídrami vo výskume a v inováciách, sú jednotlivé krajiny rozdelené do štyroch kategórií. Krajiny dunajskej oblasti patriace do Európskej únie a tie v predvstupovej fáze uvedená štúdia rozdelila do štyroch kategórií:

- najlepší inovátori (innovation leaders) s výkonnosťou v oblasti inovácií nad priemerom EÚ: **Nemecko,**
- nasledujúci inovátori (innovation followers) s výkonnosťou v oblasti inovácií nad priemerom alebo blízko priemeru EÚ: **Rakúsko, Slovinsko,**
- mierni inovátori (moderate innovators) pod priemerom EÚ: **Srbsko, Slovensko, Česká republika, Maďarsko, Chorvátsko,**
- najslabší inovátori (modest innovators) s výkonnosťou v oblasti inovácií pod priemerom EÚ: **Rumunsko, Bulharsko.**

Graf č. 14: Celkový inovačný index – Innovation Union Scoreboard 2014

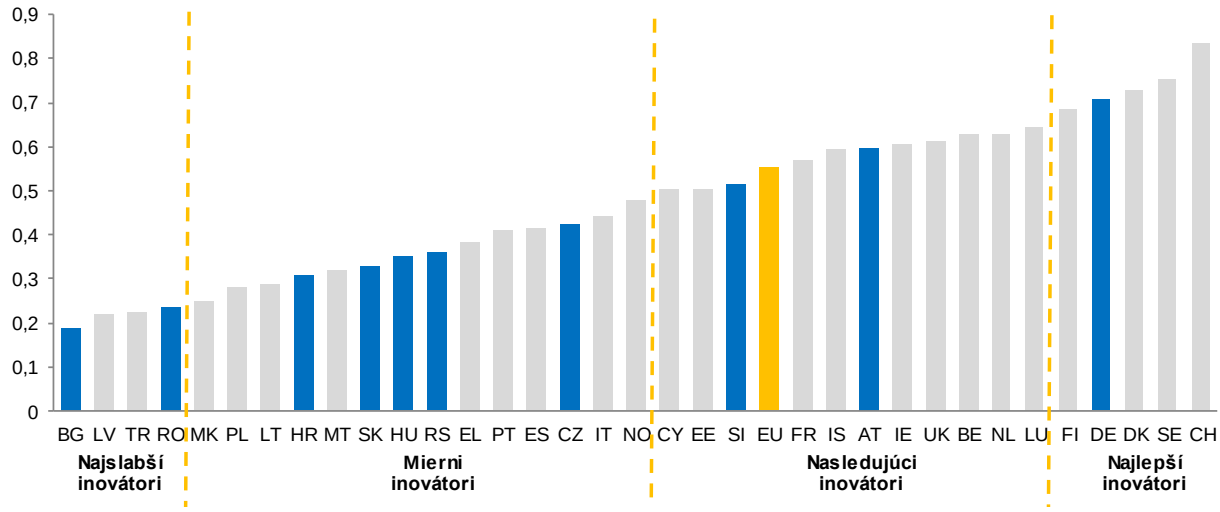

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2014, grafická úprava EY
Z dôvodu nedostupnosti relevantných dát graf nezahŕňa nasledujúce krajiny: Bosna a Hercegovina (BA), Čierna Hora (ME), Moldavsko (MD), Ukrajina (UA), Bádensko-Württembersko (BW) a Bavorsko (BY).

Rozdiely medzi krajinami dunajského regiónu sú výrazné. Nemecko sa z hľadiska inovácií radí medzi najsilnejšie krajiny EÚ, významné postavenie má aj Rakúsko, ktoré sa nachádza nad priemerom EÚ. Slovinsko, i keď pod priemerom EÚ, sa ako jediná z postkomunistických krajín dunajského regiónu radí medzi krajiny s vyššou úrovňou výskumu a inovácií. Zvyšné krajiny patria medzi menej významných inovátorov a Bulharsko dokonca dosahuje najhoršie výsledky spomedzi všetkých analyzovaných krajín v tejto štúdii.

Na významné rozdiely medzi krajinami, potrebu konvergencie a jej vývoj poukazuje už v úvode aj samotná štúdia Innovation Union Scoreboard: „Minuloročné vydanie upozornilo na vplyv krízy, ktorá vyústila do narušenia inovácie konvergenčného procesu medzi členskými štátmi. Tohtoročné vydanie znova poukazuje na pozitívnu tendenciu v členských štátoch, keďže výkonnosť v oblasti inovácií sa zlepšuje a proces vyrovnávania rozdielov menej inovačných krajín sa znova obnovuje."

Z dôvodu výrazných rozdielov medzi krajinami sa významne líšia aj ich potreby v oblasti výskumu a inovácií. Krajiny patriace medzi inovačných lídrov a ich nasledovníkov disponujú vo väčšine prípadov rozvinutou výskumnou a inovačnou infraštruktúrou, ktorá poskytuje prostredie atraktívne pre vedcov. Naopak krajiny, v ktorých sú výskum a inovácie na nízkej úrovni, čelia odlevu mozgov z dôvodu nedostatočne rozvinutej výskumnej infraštruktúry.

[29] Innovation Union Scoreboard 2014: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014_en.pdf; zhrnutie v slovenskom jazyku: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014-summary_sk.pdf

Výsledky Innovation Union Scoreboard ukazujú, že minimálne v polovici analyzovaných krajín dunajského regiónu existuje veľký priestor na zlepšenie, že zlepšenie je uskutočniteľné (pozri Slovinsko[30]) a že medzi krajinami Dunajskej stratégie sú krajiny na špičke celosvetového výskumu, vývoja a inovácií, ktoré sa o osvedčené fungujúce postupy môžu s ostatnými krajinami podeliť.

Dáta ďalej indikujú potrebu flexibilného prístupu k rozdielom v kapacite, potrebách a skúsenostiach jednotlivých krajín. Kľúčová z tohto dôvodu bude „variabilná geometria“, ktorá krajinám umožní zvoliť si aktivity, ktoré sú pre ne prínosné a do ktorých sa chcú zapojiť a investovať. V rámci tohto konceptu sa môžu vytvoriť strategické klastre, ktoré zaručia spoločné záujmy a kritickú masu. Tieto klastre môžu byť založené napríklad na geografickej blízkosti (napr. krajiny západného Balkánu so skúsenosťami z predošlej spolupráce a podobnými záujmami), tematickom zameraní (potreba výskumu povodní, chemickej kontaminácie a nebezpečia nášľapných mín a pod.) alebo typu inštrumentu (budovanie kapacít, podpora malých a stredných podnikov, výskumných sietí a skupín a pod.).

Keďže Innovation Union Scoreboard pokrývala len členské štáty, uskutočnili sme zber niektorých kľúčových indikátorov, z ktorých táto analýza vychádzala aj v zostávajúcich krajinách dunajského regiónu.

Naša analýza nepokrývala taký široký počet indikátorov a ani neanalyzovala ich trendy – cieľom však bolo prideliť ich do jednotlivých kategórií a priniesť dodatočný pohľad.

- najlepší inovátori (nad priemerom EÚ): **Nemecko,**
- nasledujúci inovátori (nad priemerom alebo blízko priemeru EÚ): **Rakúsko, Slovinsko,**
- mierni inovátori (pod priemerom EÚ): **Česká republika**, **Chorvátsko, Maďarsko, Slovensko, Srbsko,**
- najslabší inovátori (pod priemerom EÚ): **Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Čierna Hora, Moldavsko, Rumunsko, Ukrajina**.

Závery

- Rôznorodosť krajín DR je výrazná aj v oblasti inovácií – niektoré krajiny patria medzi inovačných lídrov, resp. nasledujúcich inovátorov, iné zaostávajú ako mierni alebo najslabší inovátori.
- Táto rôznorodosť sa musí brať do úvahy aj pri príprave stratégií, mechanizmov a nástrojov na spoluprácu vo VaV. Otázky regionálneho rozvoja, cezhraničnej spolupráce, tvorby klastrov, networkingu, „variabilnej geometrie“ odlevu mozgov, vzdelávania, budovania kapacity a podobne môžu byť v tomto kontexte relevantné a stoja za ďalšie zváženie pri návrhu DRRIF.
- Na koordináciu podpory vedy a výskumu v krajinách Dunajskej stratégie je potrebné mať konzistentné údaje pre všetky krajiny.
- Kým takéto údaje nebudú k dispozícii, rozhodovanie bude vždy založené na väčšej miere neistoty a nepresnosti.
- Zber harmonizovaných údajov aj za nečlenské a kandidátske krajiny porovnateľných s členskými krajinami je veľmi dôležitý. DRRIF by preto mohol podporovať lobistické aktivity tvorcov politík a expertov na úrovni EÚ a spolupracovať s JRC pilotným projektom Danube Reference Data and Service Infrastructure.

[30] Hrubé výdavky na výskum a vývoj (GERD) v Slovinsku zaznamenali významný rast od roku 2007, keď dosahovali 1,45 % HDP, a v roku 2012 dosahovali úroveň 2,8 % HDP.

3.2.12 Absorpčné skóre

Cieľom absorpčného skóre bolo vytvorenie rebríčka krajín prostredníctvom kalkulácie jednej normalizovanej hodnoty pre každú krajinu v rámci dunajského regiónu na základe vyhodnotenia viacerých ukazovateľov opisujúcich úroveň vedy, výskumu a inovácií. Oproti rebríčku IUS bolo výhodou tohto skóre zahrnutie aj nečlenských krajín (ktoré v IUS chýbali) a porovnanie s vybranými vedúcimi krajinami v oblasti vedy a výskumu (USA, Japonsko).

Do absorpčného skóre vstupovali tieto indikátory:

- **hrubé výdavky na výskum a vývoj** (% HDP) – GERD – váha 35 %,
- **výskumníci vo VaV** (na tisíc obyvateľov) – váha 25 %,
- **podiel vedeckých publikácií, ktoré patria medzi 10 % najcitovanejších publikácií** – váha 10 %,
- **počet spoluautorstiev na vedeckých publikáciách verejného a súkromného sektora** – váha 10 %,
- **výdavky súkromného sektora na VaV** – váha 10 %,
- **príjmy z licencií a patentov zo zahraničia** – váha 10 %.

Pri výpočte absorpčného skóre sme použili nasledujúci postup:

- Hodnotu každého ukazovateľa každej krajiny sme normalizovali (za 100 % sme považovali najvyššiu hodnotu daného ukazovateľa medzi krajinami).
- Pri výpočte priemeru za dunajský región sme normalizované hodnoty krajín vážili počtom ich obyvateľov.
- Absorpčné skóre bolo stanovené vážením šiestich ukazovateľov.

Nasledujúci graf zobrazuje normalizované hodnoty dunajského regiónu v porovnaní s USA a Japonskom.

Graf č. 15: Porovnanie skóre dunajského regiónu

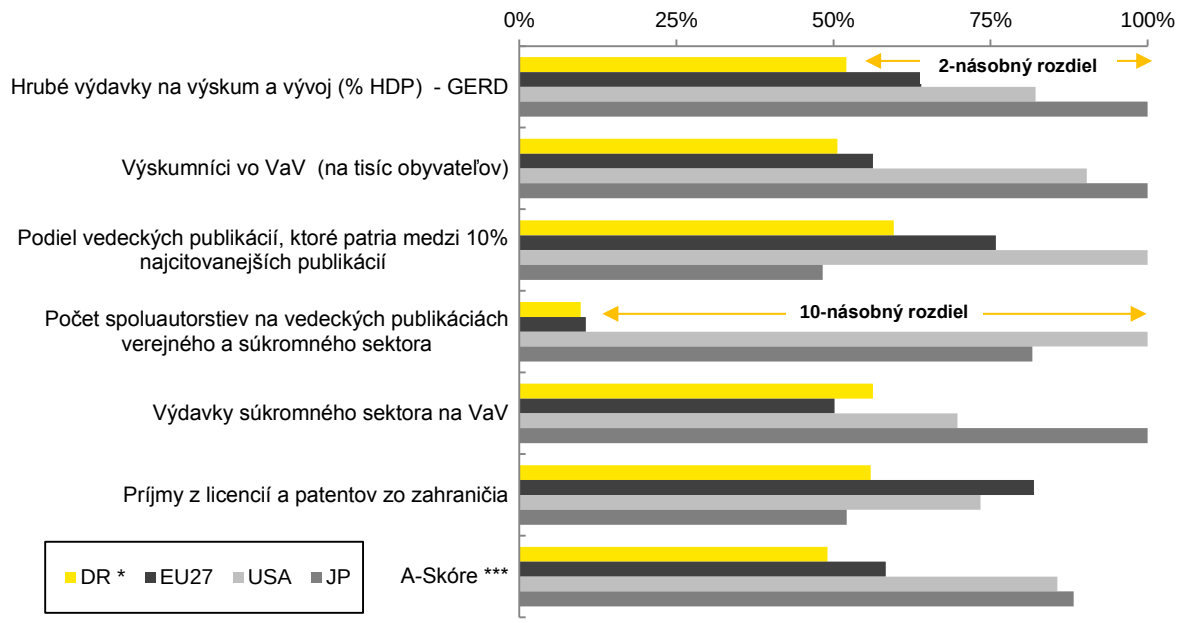

Zdroj: vlastné spracovanie EY
* priemer vážený počtom obyvateľov
*** normalizované hodnoty ukazovateľov vážené váhou ukazovateľa

Závery

- Z analýzy absorpčného skóre, ktoré sme navrhli, vyplýva, že región zaostáva takmer **dvojnásobne** za lídrami vo vede, výskume a vývoji (USA, Japonsko), či už v celkovom absorpčnom skóre, alebo v hrubých výdavkoch na výskum a vývoj.
- Spoluautorstvá verejného a súkromného sektora na vedeckých publikáciách v dunajskom regióne oproti USA zaostávajú **desaťnásobne**. Túto skutočnosť potvrdzuje aj naša prax.
- Z uvedeného vyplýva, že absorpčná kapacita dunajského regiónu existuje a je významná.

Nasledujúca tabuľka zobrazuje detailné údaje na výpočet A-skóre na základe vybraných ukazovateľov.

Tabuľka č. 1: Kalkulácia A-skóre

Krajina	AT	BG	CZ	DE	HR	HU	RO	RS	SI	SK	BA	ME	MD	UA	DR *	EU27	USA	JP	DR - DE ****
Počet obyvateľov (v mil.)	8,40	7,33	10,50	80,32	4,28	9,93	20,10	7,21	2,05	5,40	3,84	0,62	3,54	45,53	209,1	500,3	311,9	127,8	129,2
Ukazovateľ 1: Hrubé výdavky na výskum a vývoj (% HDP) - GERD	2,84	0,64	1,88	2,98	0,75	1,3	0,49	0,97	2,8	0,82	0,27	0,41	0,4	0,73	-	2,08	2,67	3,25	-
Normalizovaná hodnota **	87%	20%	58%	92%	23%	40%	15%	30%	86%	25%	8%	13%	12%	22%	54%	64%	82%	100%	29%
Váha ukazovateľa 1	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%
Ukazovateľ 2: Výskumníci vo VaV (na tisíc obyvateľov)	4,4	1,6	2,9	4,0	1,6	2,3	0,7	1,2	4,3	2,8		0,8	0,8	1,3		2,9	4,7	5,2	
Normalizovaná hodnota **	85%	32%	56%	77%	31%	45%	14%	24%	83%	55%		15%	15%	24%	51%	56%	90%	100%	34%
Váha ukazovateľa 2	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%
Ukazovateľ 3: Podiel vedeckých publikácií, ktoré patria medzi 10% najcitovanejších publikácií	11,1	3,2	5,6	11,6	3,2	5,2	3,5		7	4						11	14,5	7	
Normalizovaná hodnota **	77%	22%	39%	80%	22%	36%	24%		48%	28%					59%	76%	100%	48%	35%
Váha ukazovateľa 3	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%
Ukazovateľ 4: Počet spoluautorstiev na vedeckých publikáciách verejného a súkromného sektora	9,3	2	5,8	8,7	5,2	5,6	2,9	2,6	9,2	4						7,3	69,07	56,39	
Normalizovaná hodnota **	13%	3%	8%	13%	8%	8%	4%	4%	13%	6%					10%	11%	100%	82%	7%
Váha ukazovateľa 4	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%
Ukazovateľ 5: Výdavky súkromného sektora na VaV	1,95	0,39	1,01	1,95	0,34	0,85		0,24	2,16	0,34	0,13	0,09				1,31	1,82	2,61	
Normalizovaná hodnota **	75%	15%	39%	75%	13%	33%		9%	83%	13%	5%	3%			56%	50%	70%	100%	31%
Váha ukazovateľa 5	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%
Ukazovateľ 6: Príjmy z licencií a patentov zo zahraničia	0,45	0,21	0,32	0,64	0,23	0,94	0,38	0,31	0,44	0,08						0,77	0,69	0,49	
Normalizovaná hodnota **	48%	22%	34%	68%	24%	100%	40%	33%	47%	9%					56%	82%	73%	52%	43%
Váha ukazovateľa 6	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%
A-Skóre ***	73%	21%	46%	75%	22%	43%			70%	28%					50%	58%	86%	88%	30%

Zdroj: Eurostat, WHO. kalkulácia a vlastné spracovanie EY
* priemer vážený počtom obyvateľov
** normalizovaná hodnota: za 100 % považujeme najvyššiu hodnotu riadku
*** normalizované hodnoty ukazovateľov vážené váhou ukazovateľa
**** hypotetické skóre dunajského regiónu pri nezapočítaní Nemecka

3.3 Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb (SWOT)

Cieľom SWOT analýzy bolo identifikovať najvýznamnejšie oblasti výskumu, vývoja a inovácií s ambíciou identifikovať silné a slabé stránky a príležitosti a hrozby spoločné pre dunajský región ako celok. SWOT analýza sa zameriavala na vnútorné silné a slabé stránky krajín dunajského regiónu vo vzťahu k fondu DRRIF. Príležitosti a hrozby mapovali vonkajšie sily, ktoré pôsobia v krajinách dunajského regiónu a môžu fond DRRIF ovplyvniť.

3.3.1 Opis prístupu k SWOT analýze

SWOT analýzu sme uskutočnili v troch krokoch:

- **1. Metaanalýza existujúcich SWOT analýz dunajského regiónu** ako celku alebo jeho častí. Vstupy sme čerpali z nasledujúcich zdrojov:
  - Socio-Economic Assessment of the Danube Region – State of the Region, Chalanges and Strategy Development
  - Dunajský nadnárodný program 2014 – 2020
  - Central Europe programme – Results of the regional analysis
- **2. Spracovanie stručných individuálnych SWOT analýz** na základe dokumentov venujúcich sa jednotlivým krajinám. Analýza sa venuje primárne kvalitatívnym ukazovateľom ako doplnok ku kvantitatívnym ukazovateľom analyzovaným v predchádzajúcej časti. Vstupy sme čerpali z nasledujúcich zdrojov:
  - Výkonnosť členských štátov a pridružených krajín EÚ v oblasti výskumu a inovácií – 2013
  - Erawatch – informačný list o krajinách
  - Dotazník vytvorený spoločnosťou EY odoslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám
  - Ďalšie zdroje a rozhovory
- **3. Vytvorenie high-level SWOT analýzy dunajského regiónu** na základe krokov 1 a 2.

Naším cieľom bolo vybrať z nášho pohľadu najdôležitejšie SWOT v oblasti výskumu, vývoja a inovácií **vplývajúce na definovanie projektu DRRIF a jeho cieľov** so zámerom identifikovať nasledujúce:

- **S (silná stránka, „strength“) –** poukazuje na oblasť, v ktorej daná krajina vyniká, je rozvinutejšia a vie zdieľať svoje know-how s inými krajinami. Je potrebné zvážiť, či je v tejto oblasti/oblastiach potrebná väčšia podpora. Z finančného hľadiska oblasti patriace k silám zväčša disponujú dostatočnou mierou finančnej podpory, z čoho vyplýva, že ak by DRRIF vystupoval ako fond, zrejme by konkuroval iným zdrojom financovania, resp. DRRIF ako nová inštitúcia by nemal pre danú oblasť významnú pridanú hodnotu.
- **W (slabá stránka, „weakness“)** – definuje priestor na medzinárodnú spoluprácu a prijímanie zdieľaných skúseností, na druhej strane aj slabinu, ktorá ak je príliš veľká, môže znemožňovať zapájanie sa do DRRIF (neexistencia národnej stratégie v oblasti VaV alebo inovácií, nízka mobilita vedcov, nízka priorita VaV a inovácií v krajine).
- **O (príležitosť, „opportunity“)** – poukazuje na ciele krajiny a príležitosti, ktoré môže krajina v budúcom období využiť. Cieľom analýzy bolo identifikovať také príležitosti, ktoré sú spoločné pre viaceré krajiny dunajského regiónu a vzájomnou spoluprácou by ich krajiny mohli využiť.
- **T (hrozba, „threat“)** – poukazuje na hrozby, ktorým by krajiny spoločnou kooperáciou mohli predísť alebo zmierniť ich negatívny dosah.

3.3.2 Metaanalýza existujúcich SWOT analýz dunajského regiónu

SWOT analýza dunajského regiónu alebo jeho častí sa uskutočnila už vo viacerých dokumentoch (Socio-Economic Assessment of the Danube Region – State of the Region Challenges and Strategy Development[31], Dunajský nadnárodný program 2014 – 2020, Central Europe programme – Results of the regional analysis).

Naším cieľom bolo analyzovať existujúce najrelevantnejšie dokumenty a čo najviac využiť už vynaložené úsilie a identifikovať spoločné závery a informácie o silných a slabých stránkach, príležitostiach a hrozbách uvádzaných v týchto analýzach.

3.3.3 „State of the Region, Challenges and Strategy Development“

V správe „State of the Region, Challenges and Strategy Development report“ sme identifikovali nasledujúce závery, ktoré považujeme za relevantné pre DRRIF:

- Hlavnou výzvou pre dunajský región je zvýšenie kohézie a konkurencieschopnosti prostredníctvom spolupráce. Menej rozvinuté ekonomiky musia doháňať bohatšie krajiny dunajského regiónu rýchlejším tempom, ako to bolo doteraz.
- Vďaka súčasným štruktúram existuje po celej dĺžke Dunaja potenciál na spoluprácu firiem a klastrov, avšak – odzrkadľujúc rozdiely v stupni ekonomického rozvoja a v kvalite inštitúcií – podieľanie sa na medzinárodných iniciatívach je veľmi nerovnomerné. Oveľa viac by sa mali zapojiť do procesov spolupráce najmä organizácie z regiónov s nižšou intenzitou VaV – z juhovýchodnej Európy, Moldavska a Ukrajiny.
- Na postupné odstraňovanie rozdielov medzi regiónmi je potrebné získavať dodatočný kapitál. Preto by miera investícií mala ostať najvyššia v krajinách s najnižšou úrovňou HDP na obyvateľa. Lepšie investičné prostredie by malo podporiť aktivitu domácich investorov a taktiež zvýšiť atraktivitu regiónu pre priame zahraničné investície.
- Dunajský región má potenciál stať sa konkurencieschopnejšou ekonomickou zónou vďaka zlepšeniu prepojenia dopravnej siete, dostupnosti a efektívnemu využívaniu zdrojov.
- Zníženie strát z prenosu a distribúcie v elektrizačnej sústave a zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov môže prispieť k zníženiu závislosti od dovozu energie a ďalšej diverzifikácie energetického mixu.

3.3.4 Dunajský nadnárodný program 2014 – 2020

V návrhu dokumentu „Dunajský nadnárodný program 2014 – 2020“ sme identifikovali nasledovné príležitosti, ktoré považujeme za relevantné pre DRRIF:

- V koordinácii výskumných a inovačných kapacít makroregiónu existuje dôležitý potenciál. Rôznorodosť tohto regiónu ponúka príležitosť využiť komparatívne výhody a vnútorné synergie (zdôvodnenie TO 1 – Výskum a inovácie).
- Je potrebné zlepšiť nedostatočný vývoj prepojení medzi podnikmi, VaV inštitúciami a verejným sektorom (prístup triple helix), keďže takéto prepojenia môžu prispieť ku komerčnému využitiu inovatívnych technológií a procesov (zdôvodnenie TO 1 – Výskum a inovácie).
- Existujúci ľudský kapitál sa dá využívať lepšie (zdôvodnenie TO 1 – Výskum a inovácie).
- Zvýšená fragmentácia biotopov v dôsledku ľudských zásahov (dopravné koridory, využívanie pôdy, ťažba dreva) ohrozuje výnimočnú biodiverzitu regiónu (zdôvodnenie TO 6 – Životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov).
- V záujme zlepšenia riadenia chránených oblastí je potrebné riešiť relatívnu zaostalosť zelenej infraštruktúry (zdôvodnenie TO 6 – Životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov).
- Je potrebné ďalej rozvíjať mechanizmy riadenia a kontroly vody ako hlavného zdroja tejto oblasti (zdôvodnenie TO 6 – Životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov).
- Je potrebné koordinovať kapacity regiónu, v oblasti prognózovania, pripravenosti a zásahov v prípade prírodných katastrof alebo udalostí spôsobených ľuďmi (zdôvodnenie TO 6 – Životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov).
- Existuje všeobecná potreba rozvinúť dopravu do priaznivejšieho stavu pre životné prostredie a to prostredníctvom rozvoja efektívnejších riešení riadenia dopravných systémov znižujúcich znečistenie prostredia (zdôvodnenie TO 7 – Doprava).
- Multimodálnosť napomáha vytvoriť udržateľnejšie dopravné systémy, a preto je potrebné vyvinúť úsilie smerujúce k jej dosahovaniu (zdôvodnenie TO 7 – Doprava).

[31] Centre for European Economic Research GmbH: *Socio-Economic Assessment of the Danube Region „State of the Region, Chalanges and Strategy Development“*, 2014. Dostupné na: <http://wiiw.ac.at/socio-economic-assessment-of-the-danube-region-state-of-the-region-challenges-and-strategy-development-pj-7.html>

- Ciele v oblasti energetickej účinnosti na úrovni EÚ si vyžadujú rozvoj inteligentných sietí s cieľom zvýšiť úroveň energetickej bezpečnosti (zdôvodnenie TO 7 – Doprava).
- Okrem lepšieho presadzovania osvedčených postupov je potrebné posilniť aj koordináciu inštitúcií a politík s cieľom zvýšiť kapacitu riadenia a ďalšieho rozvoja existujúcej štruktúry a procesov na lepšie fungovanie verejného sektora v najdôležitejších oblastiach záujmu (zdôvodnenie TO 11 – Správa a riadenie).
- Poskytnúť pomoc pre systém správy a riadenia EUSDR prostredníctvom podpory aktivít hlavných realizátorov a vývoja nových nástrojov na zlepšenie komunikácie medzi nimi (odôvodnenie TO 11 – Správa a riadenie).

3.3.5 Program Stredná Európa – výsledky regionálnej analýzy[32]

Program Stredná Európa (Central Europe – CE) je program Európskej únie, ktorý podporuje spoluprácu medzi regiónmi v týchto deviatich európskych krajinách: Rakúsko, Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Slovensko, Slovinsko a Ukrajina, Taliansko, Poľsko (posledné dve nie sú súčasťou dunajského regiónu). Z krajín DR nie sú súčasťou CE tieto krajiny: Chorvátsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Srbsko, Rumunsko, Moldavsko a Bulharsko. Napriek tomu, že nie všetky krajiny Dunajskej stratégie sa zapojili do programu, považujeme závery tohto dokumentu za užitočné aj pre pochopenie dunajského regiónu.

Na základe regionálnej analýzy Central Europe programme „Results of the regional analysis“ sme identifikovali nasledujúce silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby, ktoré považujeme za relevantné pre DRRIF:

Silné stránky:

- vysoké výdavky na výskum a vývoj v urbánnych regiónoch, cieľových oblastiach vysokokvalifikovaných pracovníkov, niektoré rurálne oblasti taktiež vykazujú významné vedecko-výskumné aktivity („ostrovy inovácie“),
- vysoká úroveň skúseností a know-how v oblasti high-tech služieb (napríklad obnoviteľné zdroje),
- zvyšujúca sa úroveň vzdelania, celoživotného vzdelania, vzdelávanie žien,
- tradícia medziregionálnej nadnárodnej a cezhraničnej spolupráce na inštitucionálnej, politickej a administratívnej úrovni a v projektoch,
- rast medziodvetvových a technologicky orientovaných odvetví,
- rast podielu používania obnoviteľných zdrojov (vietor, solárna energia, biomasa, geotermálna energia), využívanie energeticky úsporných technológií (infraštruktúra, bývanie).

Slabé stránky:

- nízka úroveň VaV (prostredie inovácií, projekty spolupráce) v niektorých (vidieckych) regiónoch, nedostatočný transfer technológií a nedostatok výsledkov výskumu a vývoja – najmä v prípade malých a stredných podnikov,
- silné ekonomické rozdiely medzi regiónmi CE,
- nerovnosti v HDP medzi periférnymi a centrálnymi oblasťami,
- jednosmerná migrácia pracovnej sily z nových do starých členských štátov,
- zlá kvalita ovzdušia a vysoká koncentrácia ozónu v mestách, zlá kvalita vody v riekach a jazerách v niektorých regiónoch (eutrofikácia),
- nedostatočná kvalita a rozsah infraštruktúry životného prostredia v niektorých oblastiach (nakladanie s odpadom a čistenie odpadových vôd),
- demografické zmeny zvyšujúce náročnosť financovania sociálnej a technickej infraštruktúry, najmä v zmenšujúcich sa regiónoch,
- slabá občianska spoločnosť, potreba aktivizácie občanov.

[32] Zahŕňa tieto krajiny: Rakúsko, Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Taliansko, Poľsko, Slovensko, Slovinsko a Ukrajina. Dostupné na: CE_Territorial_Analysis_2nd_report_APPROVED_clean: http://www.central2013.eu/fileadmin/user_upload/Downloads/Document_Centre/CE_Territorial_Analysis_2nd_report_APPROVED_clean.pdf

Príležitosti:

- podpora inovácií a atraktivity investičného prostredia v niektorých regiónoch,
- podpora výskumu a vývoja, technológií a inovácií a výskumných centier,
- politická podpora kooperatívnych hospodárskych aktivít, rozvoj klastrov a sietí,
- možnosť zlepšenia prepojenia elektrizačných sústav v nadväznosti na TEN-E a decentralizovanú výrobu elektriny,
- zvýšenie povedomia o dôsledkoch klimatických zmien a protiopatreniach,
- politika súdržnosti so zameraním na environmentálnu infraštruktúru, od zásobovania pitnou vodou cez nakladanie s odpadmi až po čistenie odpadových vôd,
- zvýšenie „zelenej“ zamestnanosti použitím fondov EÚ a podpora ekologických inovácií.

Hrozby:

- zvyšujúci sa rozdiel medzi nariadeniami a implementáciou; hrozba nadmernej regulácie,
- nedostatočná konkurencieschopnosť (z dôvodu nedostatku vyškolených pracovníkov, pokles finančných trhov, nedostatok multimodálnej prístupnosti...),
- zvýšenie minimálnej teploty v zime a pretrvávajúce znižovanie snehovej pokrývky,
- zmena klímy ovplyvňujúca prírodné prostredie (vymieranie druhov, zemepisný posun plodín),
- postupné rozširovanie púští a zvyšovanie sucha v niektorých regiónoch, ako aj výrazný nárast počtu tropických nocí v mestských oblastiach,
- rastúci výskyt prírodných katastrof a povodní,
- rastúce neudržateľné využívanie prírodných zdrojov v dôsledku ekonomických činností,
- odlev mozgov mladých a kreatívnych talentov z okrajových regiónov v dôsledku zníženia kvality miest a životného prostredia,
- starnutie populácie,
- rastúci rozdiel medzi inovačne proaktívnymi regiónmi a regiónmi s inovačným deficitom a medzi dobre prepojenými regiónmi a regiónmi s deficitom v oblasti IKT.

Autori dokumentu v rámci svojej SWOT analýzy uvádzajú spätnú väzbu od dopytovaných. Z dokumentu vyplýva spoločný súhlas dopytovaných so závermi, keďže identifikované problémy boli považované za známe a všeobecne relevantné pre regióny a oblasť strednej Európy ako celku. Účastníci však zdôraznili, že rozdiely medzi krajinami, najmä starými a novými členskými štátmi, sú stále obrovské a že v rôznych častiach strednej Európy sa zaznamenali úplne odlišné situácie.

Dopytovaní sa vyjadrovali kriticky, že jednotlivé body SWOT sú príliš zjednodušujúce a je z nich náročné pochopiť, čo je vlastne špecifikom strednej Európy, a poukázali na skutočnosť, že nie všetky uvedené body sa ukázali ako špecifické potreby ich regiónu. Relevantnosť a presnosť identifikovaných bodov SWOT analýzy výrazne závisela od geografických a socioekonomických charakteristík regiónu.

Závery

V existujúcich dokumentoch venujúcich sa slabým a silným stránkam, príležitostiam a hrozbám dunajského regiónu sme identifikovali nasledujúce spoločné závery:

- Hlavnou výzvou pre dunajský región je zvýšenie kohézie prostredníctvom:
  - spolupráce a koordinácie,
  - lepšieho využívania ľudských zdrojov a
  - prepájania medzi podnikmi a verejným sektorom.
- Štruktúry na medzinárodnú spoluprácu už existujú, podieľanie sa je však veľmi nerovnomerné.
- Identifikované spoločné tematické oblasti vyplývajúce z analýzy príležitostí v existujúcich SWOT analýzach dunajského regiónu:
  - energia,
  - doprava,
  - životné prostredie.
- SWOT analýza takého rôznorodého regiónu však môže byť veľmi zjednodušujúca – najmä z dôvodu obrovských rozdielov medzi starými a novými členskými štátmi a úplne odlišných situácií v rôznych regiónoch.

3.3.6 SWOT analýza krajín dunajského regiónu

Kapitola poskytuje stručný a zjednodušený prehľad silných a slabých stránok krajín dunajského regiónu z hľadiska aktuálneho stavu v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a príležitostí a hrozieb, ktoré na krajiny pôsobia alebo sa môžu v budúcnosti vyskytnúť. Pre čitateľov poskytuje podklad na vytvorenie si stručného obrazu o stave VaV a inovácií v krajinách. Našou ambíciou nebolo uskutočniť detailnú a komplexnú analýzu každej krajiny – tá sa nachádza v zdrojoch, na ktoré odkazujeme.

3.3.6.1 Bosna a Hercegovina

Zdroje

- Svetová banka – západný Balkán – výskum a vývoj – Bosna a Hercegovina
- Erawatch – informačný list o krajinách
- Dotazník vytvorený EY a odoslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám

Všeobecné informácie

- Bosna a Hercegovina má zastaranú infraštruktúru v oblasti výskumu, technológií, vývoja a inovácií. [W]
- V krajine však existujú vedecké, výskumné a vývojové ústavy. [S]
- Absencia vysokokvalitného systému hodnotenia vedeckej práce a slabá využiteľnosť výsledkov výskumu a technologického vývoja v ekonomike. [W]
- Na výskumných aktivitách sa v Bosne a Hercegovine najviac podieľajú inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, účasť podnikateľského sektora na výskumných činnostiach je nízka. [W]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Systém VaV a inovácií v Bosne a Hercegovine je vysoko decentralizovaný – chýba mu ucelený spôsob rozdeľovania už aj tak nedostatočných finančných prostriedkov. [T]
- Financovanie výskumu a vývoja v krajine je nedostatočné – hrubé domáce výdavky na výskum a vývoj v Bosne a Hercegovine predstavovali 0,27 % z HDP krajiny, čo je výrazne pod priemerom EÚ. [W]
- Krajina je stále len potenciálnym kandidátom na vstup do EÚ a nemá prístup k štrukturálnym fondom EÚ. Využíva iba zložky Predvstupovej pomoci (IPA), ktoré sú zamerané na prispôsobenie právneho rámca Bosny a Hercegoviny Európskej únii v rámci príprav na používanie štrukturálnych fondov. [W]
- V krajine je nedostatok porozumenia zo strany orgánov s rozhodovacou právomocou pre význam výskumu, technologického pokroku v záujme rozvoja krajiny. [T]
- Pridruženie k programu Horizont 2020, členstvo v COST, NIP status v EUREKA. [O]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Výskumná politika v Bosne a Hercegovine je zväčša všeobecná a nešpecifická. [W]
- Strategické dokumenty na všetkých úrovniach vyjadrujú odhodlanie k nadnárodnej spolupráci a výmene informácií, avšak spolupráca je obmedzená len na bilaterálne dohody v oblasti vyššieho vzdelávania a vedeckého výskumu (výsledky sú viditeľné v spolupráci so Slovinskom a s Čiernou Horou). [W]
- V Bosne a Hercegovine zatiaľ neexistujú žiadne stratégie pre inteligentnú špecializáciu. [W]
- Príležitosťou je transformácia úlohy univerzít na vykonávateľov výskumu. [O]
- V októbri 2013 ministri vedy krajín západného Balkánu prijali „Western Balkans Regional R&D Strategy for Innovation“. [O]

Ľudské zdroje

- Odlev mozgov pre nízke mzdy vedeckých pracovníkov v Bosne a Hercegovine v porovnaní s VaV intenzívnymi a dobre rozvinutými ekonomikami. [W]
- Nedostatok pochopenia sociálnych dôsledkov vplyvom migrácie vedeckých výskumníkov (odlev mozgov). [T]
- Nízka schopnosť udržať a pritiahnuť talenty. [W]
- Diaspóry vedcov na významných európskych univerzitách, ktoré udržiavajú kontakty s výskumnými pracovníkmi z domovského štátu. [O]
- Príležitosťou na rozvoj VaV a inovácií v Bosne a Hercegovine je využitie potenciálu mladých vedeckých odborníkov. [O]
- Vyššia úroveň zapojenia odborníkov zo zahraničia. [O]

Tematické oblasti

- Žiadne špecifické prioritné oblasti, podporované vedecké oblasti: poľnohospodárstvo, prírodné vedy, strojárstvo a technológie, lekárstvo a zdravotníctvo, sociálne a humanitné vedy. [W]

3.3.6.2 Bulharsko

Zdroje

- Výkonnosť členských štátov a pridružených krajín EÚ v oblasti výskumu a inovácií – 2013
- Erawatch – informačný list o krajinách

Všeobecné informácie

- Bulharské VaV je charakteristické nízkou spoluprácou medzi podnikmi, inštitúciami zaoberajúcimi výskumom a vývojom a univerzitami. [W]
- Úroveň hospodárskeho odvetvia založeného na znalostiach a jeho celková štruktúra sa v priebehu posledného desaťročia významne nezmenili. [W]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Nedostatočné financovanie výskumu a vývoja – GERD na obyvateľa je 29,8 eura (2011, Eurostat) a je najnižší v rámci EÚ 27. [W]
- Rast HDP Rumunska nevedie k nárastu intenzity výskumu a vývoja. [T]
- Najnovšie stanovený národný cieľ pre investície do výskumu a vývoja dosiahnuť 1,5 % HDP v roku 2020 je dôkazom zmeny v nastavení priorít – kladenie čoraz väčšieho dôrazu na inovácie. [O]
- Financovanie programového a projektového verejného výskumu je v Bulharsku na vzostupe. [O]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Bulharský výskum sa snaží nasledovať novú Národnú stratégiu pre vedecký výskum 2020. Táto stratégia má za cieľ uľahčiť rozvoj bulharskej vedy tým, že ju pokladá za súčasť hospodárskeho rozvoja založeného na znalostiach a inováciách. [O]
- Samostatný operačný program pre výskum a vzdelávanie na nasledujúce programovacie obdobie je vnímaný ako dôležitý prínos k oživeniu podkapitalizovanej a nedostatočne financovanej bulharskej vedy a vzdelávania. [O]
- Nedostatočná administratívna kapacita miestnych orgánov ovplyvňuje schopnosť vytvárania vhodných stratégií, implementáciu programov a projektov a tým aj schopnosť použiť fondy EÚ. [T]

Ľudské zdroje

- Vysoko produktívni vedeckí pracovníci nepovažujú pracovné podmienky za atraktívne. V dôsledku toho nedostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov bráni rozvoju verejných aj súkromných investícií do výskumu a vývoja. [W]
- Nedostatok duševného vlastníctva – patentových prihlášok na miliardu HDP je v Bulharsku 10-krát menej, ako je priemer EÚ. [W]
- Bulharsko zaznamenáva masívny odlev vedeckých pracovníkov a vysokokvalifikovaných ľudí. [W]
- Počet spoločných vedeckých publikácií, ktoré tvoria výskumníci Bulharska a ďalších krajín ERA, je jedným z najnižších v Európe. [W]
- Mobilita vedeckých pracovníkov medzi verejným a súkromným sektorom je skôr vzácnosťou a nie je všeobecne podporovaná špecializovanými programami na posilnenie medziodvetvovej mobility. [W]
- Bulharské vzdelávanie utrpelo prudký pokles kvality v priebehu posledných 20 rokov. [W]

Tematické oblasti

- Napriek pokroku je ešte priskoro zhodnotiť, či v Bulharsku existuje jasná a špecifická výskumná oblasť zameraná na medziodborový a cezhraničný tok vedomostí. [T]
- Národná stratégia pre vedecký výskum 2020 má päť prioritných oblastí pre výskum v Bulharsku: energetika, energetická efektívnosť a doprava; rozvoj ekotechnológií; biotechnológie a biopotraviny; nové materiály a technológie; kultúrne a historické dedičstvo; vývoj základného výskumu. Navyše informačné a komunikačné technológie boli zaradené do stratégie ako prierezová horizontálna priorita. [O]
- Kľúčové oblasti v technológiách: poľnohospodárstvo, nanotechnológie, biotechnológie, informačné a komunikačné technológie, energetika. [S]

3.3.6.3 Česká republika

Zdroje

- Výkonnosť členských štátov a pridružených krajín EÚ v oblasti výskumu a inovácií – 2013
- Erawatch – informačný list krajín
- Aktualizácia Národnej politiky výskumu, vývoja a inovácií Českej republiky na roky 2009 až 2015 s výhľadom do roku 2020
- Analýza stavu výskumu, vývoja a inovácií v Českej republike a ich porovnanie so zahraničím – 2013

Všeobecné informácie

- Nedostatočná spolupráca medzi vedeckou obcou a podnikateľským sektorom ako výsledok kombinácie slabej absorpčnej kapacity českých firiem, absencie stimulov na podporu spolupráce medzi univerzitami a firmami a nedostatočných poznatkov v oblasti vedy a strojárstva. [W]
- Absencia jasného riadenia a dlhodobej koncepcie VaV. [T]
- Významné postavenie v podnikovom výskume majú podniky pod zahraničnou kontrolou, v ktorých sa realizuje viac než 52 % celkových podnikových výdavkov na VaV a v ktorých pracuje 48 % všetkých zamestnancov vo výskume a vývoji v podnikateľskom sektore. [S]
- Pražský región patrí k regiónom EÚ s najvyšším podielom výskumných pracovníkov (priemerný prepočítaný počet) z celkovej zamestnanosti a má vedúce postavenie v EÚ z hľadiska podielu pracovných síl vo vedeckých a technologických profesiách (viac než 50 %). [S]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Výdavky na VaV v posledných piatich rokoch rástli napriek nepriaznivému vývoju výkonnosti českej ekonomiky. [S]
- Nízke investície podnikov do VaV v súvislosti so štruktúrou ekonomiky (vo všeobecnosti veľkosť výrobného odvetvia a konkrétne veľkosť odvetvia s vysokou a strednou technickou náročnosťou). [W]
- Nedostatočná kvalita vedeckých a technologických výstupov vedeckej základne, súvisiaca najmä s nedostatočným systémom vyhodnocovania výskumnej činnosti a prideľovania verejných financií na VaV. [W] V súčasnosti prebiehajúca príprava novej metodiky hodnotenia. [O]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Politika v oblasti VaV je do veľkej miery všeobecnej povahy. Programy tematického financovania sú naďalej nedostatočné a ani existujúce zdroje financovania dostatočne nepodporujú tematické zameranie. Dokumentácia národnej politiky nestanovuje záväzné, kvantifikované či konkrétne ciele vzhľadom na celkové investície do oblasti VaV, resp. do prioritných oblastí. [W]
- Stratégia inteligentnej špecializácie ČR (RIS 3) by mala hrať kľúčovú úlohu vo vecnom zameraní výskumnej a inovačnej politiky na budúce obdobia. [O]

Ľudské zdroje

- V počte výskumných pracovníkov ČR stále zaostáva za priemerom krajín EÚ aj z dôvodu nedostatočného kariérneho systému. Ich nízky počet sa v niektorých odboroch môže negatívne prejaviť pri zabezpečení udržateľnosti novobudovaných výskumných infraštruktúr, ako aj v podnikovom VaV a pri využívaní dosiahnutých výsledkov a v aplikačnej sfére. [W]
- Dosiahnutie úrovne skupiny inovačných nasledovníkov a prekonanie referenčnej skupiny z hľadiska počtu nových absolventov v oblasti vedy a strojárstva, intenzity súkromného VaV, počtu výskumníkov zamestnaných v súkromnom sektore a inovácií v malých a stredných podnikoch. [O]
- Ambíciou je zabezpečiť dostatok výskumných pracovníkov pre oblasť VaV a zlepšiť podmienky na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti infraštruktúr VaV. [O]
- Posilniť internacionalizáciu, zvýšiť mobilitu výskumníkov a otvorenosť VO pre zahraničnú spoluprácu. [O]

Tematické oblasti

- Ťahúňom podnikového VaV je automobilový priemysel, ktorý predstavuje dlhodobo dominantné odvetvie z hľadiska investícií do priemyselného VaV a z hľadiska počtu zamestnancov v oblasti VaV. [S]
- Kľúčové oblasti v technológiách: automobilové technológie, preprava, výstavba, materiál, energetické technológie, ekologické technológie a medicínsky výskum. [S]

3.3.6.4 Čierna Hora

Zdroje

- Erawatch – informačný list o krajinách
- Dotazník vytvorený EY a odoslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám

Všeobecné informácie

- Aktívne pôsobenie v bilaterálnych projektoch, účasť na multilaterálnych programoch (FP7, COST, EUREKA, JRC a EURAXESS Čierna Hora). [S]
- Príležitosťou pre Čiernu Horu je rozvoj mnohostrannej, regionálnej a bilaterálnej spolupráce a spolupráce vedecko-výskumnej obce s podnikateľským sektorom. [O]
- Krajina má nedostatočne rozvinutý systém štatistických ukazovateľov v oblasti monitorovania vedecko-výskumnej činnosti. [W]
- Nedostatočná úroveň povedomia verejnosti o význame vedy pre spoločnosť. [W]
- Nedostatok centier pre transfer technológií. [W]
- Nedostatok záujmu univerzitných vedecko-výskumných jednotiek na uskutočnení spoločných projektov so súkromným sektorom. [T]
- Nedostatok záujmu súkromného sektora o posilnenie vedecko-výskumnej činnosti a nedostatok podpory pre financovanie projektov. [T]
- Nízka použiteľnosť výsledkov vedecko-výskumných aktivít v praxi. [W]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- V roku 2014 by výdavky ministerstva pre vedu na vedeckú a výskumu činnosť mali dosiahnuť 4,76 mil. eur, čo predstavuje nárast o 222 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom. [O]
- Slabinou je nedostatok finančných investícií, najmä zo súkromného sektora. [W]
- Príležitosťou na rozvoj je zvýšenie financovania zo štátneho rozpočtu. [O]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Čierna Hora prijala Stratégiu pre vedecké a výskumné činnosti na obdobie 2012 – 2016. [S]
- Národná legislatíva v oblasti vedecko-výskumnej činnosti je harmonizovaná s medzinárodnými štandardmi. [S]
- Na podporu širšej medzinárodnej spolupráce je potrebné zaviesť súbor konkrétnych opatrení zameraných na vytvorenie potrebnej infraštruktúry na stimuláciu medzinárodnej spolupráce a zapojenie sa do Európskeho výskumného priestoru. [O]

Ľudské zdroje

- Veľký počet vysokých škôl. [S]
- Pasívne vedecko-výskumné inštitúcie. [W]
- Zavedenie ďalších odmeňovacích mechanizmov pre výskumných pracovníkov. [O]
- Rozvoj vedecko-výskumnej obce. [O]
- Nedostatočné ohodnocovanie pracovných výsledkov zo strany odbornej, vedeckej komunity a spoločnosti ako celku. [T]
- Potreba zvýšiť vedecký výkon a mobilitu výskumných pracovníkov, potreba urýchliť komercializáciu výskumu, prehĺbiť spoluprácu s podnikateľským sektorom a podporiť vyššie úrovne súkromných investícií do výskumu a vývoja, ako aj inovatívne „start-up“ firmy. [O]

Tematické oblasti

- V krajine existujú jasné priority pre výskum na národnej úrovni. [S]
- Priority: energia, informačné a komunikačné technológie, konkurencieschopnosť národného hospodárstva, medicína a zdravotníctvo, veda a vzdelávanie, nové materiály, výrobky a služby, udržateľný rozvoj a cestovný ruch, poľnohospodárstvo a potraviny, doprava. [S]

3.3.6.5 Chorvátsko

Zdroje

- Výkonnosť členských štátov a pridružených krajín EÚ v oblasti výskumu a inovácií – 2013
- Erawatch – informačný list o krajinách

Všeobecné informácie

- Verejný sektor VaV je najdominantnejší sektor v počte výskumných pracovníkov – nízka angažovanosť súkromného sektora v oblasti VaV – a v realizácii výskumnej činnosti. [W]
- Vedúca úloha univerzít vo VaV a sformovanie Národných centier pre vedeckú kvalitu. [S]
- Nové reformy vyššieho vzdelávania a nová metodika hodnotenia výskumu. Zvyšujúca sa miera zapojenia chorvátskych univerzít na medzinárodných výskumných projektoch. [O]
- Malý záujem súkromných podnikov o inovácie vo všeobecnosti a konkrétne o spoluprácu s verejnými výskumnými organizáciami a univerzitami. [T]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- S investíciami do vedy a výskumu vo výške len 0,75 % HDP (v porovnaní s 2,06 % HDP v EÚ 28) Chorvátsko výrazne zaostáva za členskými štátmi EÚ. [W]
- V krajine sa však objavujú snahy prilákať súkromný VaV zo zahraničia. [O]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Správa a riadenie systému VaV v Chorvátsku sú do veľkej miery centralizované. [S]
- V Chorvátsku neexistuje osobitná stratégia internacionalizácie VaV. [W]
- Slabou stránkou je pomalá implementácia plánovaných opatrení, absencia spoľahlivých štatistických údajov a administratívnej kapacity na monitorovanie a kontrolu plánovaných reforiem. [W]

Ľudské zdroje

- Budovanie ľudského kapitálu v oblasti VaV je v Chorvátsku pod priemerom EÚ. [W]
- Absencia atraktívnych výskumných infraštruktúr a kvalitného výskumného manažmentu vedie k čoraz väčšiemu odlevu mozgov. [W]
- Počet výskumných pracovníkov v Chorvátsku klesol za necelé desaťročie o 25 %. [W]
- Stabilný počet nových absolventov a absolventov doktorandského štúdia v oblasti vedy a strojárstva, potenciál zvýšenia počtu pracovníkov v oblasti VaV. [O]
- Deväť chorvátskych inštitútov získalo akreditáciu za dosiahnutie vysokej kvality riadenia ľudských zdrojov vo výskume. Chorvátsko sa zúčastňuje na pracovných aktivitách Riadiacej skupiny pre ľudské zdroje a mobilitu (SGHRM). [S]
- Chorvátsko má výrazne nízky počet patentov v porovnaní s podobnými ekonomikami. [W]

Tematické oblasti

- Tematické oblasti základného výskumu: v rámci širokej oblasti základného výskumu sa uprednostňujú tieto prioritné tematické oblasti: ekosystémy, Jadranské more, pobrežie a krajina; nové energie, obnoviteľné zdroje energie; materiály a nové výrobné technológie; IKT, potrava a voda; zdravie; vzdelávanie; udržateľný rozvoj; bezpečnosť; chorvátska identita. [S]
- Národný plán rozvoja vedeckej, výskumnej a inovačnej infraštruktúry v Chorvátsku v týchto oblastiach: biomedicína (neuroveda; imunológia a mikrobiológia; biochémia, genetika a molekulárna biológia; verejné zdravie), biotechnológie (biotechnológie; lesníctvo a drevárske technológie; udržateľná agrikultúra, rybolov a akvakultúra), prírodné vedy (environmentálne vedy; fyzika a astronómia; chémia), technické vedy (ICT; vyspelé materiály a výrobné procesy; čistá a bezpečná energia), spoločenské a humanitné vedy (demografické výzvy; inkluzívna, inovatívna, reflexívna a bezpečná spoločnosť; spoločenské vedy osobitného významu) a interdisciplinárne vedy. [S]
- RIS 3 priority: zdravie a kvalita života, energetika a udržateľné životné prostredie, transport a mobilita, bezpečnosť, agrojedlo a bioekonomika. Prierezové témy: kľúčové podporné technológie, IKT a strojárstvo, turizmus, kreatívne a kultúrne odvetvia. [O]
- Kľúčové oblasti v technológiách: zdravotníctvo, spracovanie potravín a poľnohospodárstvo, energetické technológie, elektronika a moderné materiály, digitálna technika. [S]

3.3.6.6 Maďarsko

Zdroje

- Výkonnosť členských štátov a pridružených krajín EÚ v oblasti výskumu a inovácií – 2013
- Erawatch – informačný list o krajinách
- Výskum, vývoj a inovácie v Maďarsku

Všeobecné informácie

- Maďarsko má centralizovaný systém rozhodovania, a to aj pre vedu, technológie a inovačné politiky. [S]
- Maďarsko je charakteristické nízkou úrovňou inovačnej činnosti, najmä zo strany malých a stredných podnikov spolu s nízkou mierou spolupráce v inovačnej činnosti medzi kľúčovými aktérmi. [W]
- Koncentrácia výdavkov na výskum a vývoj poklesla, ale zostáva významnou v Budapešti. Prevaha tohto regiónu je ešte väčšia v sektore verejnej správy: 75 % verejných výdavkov na výskum a vývoj je vynaložených v oblasti stredného Maďarska. [W]
- Využitie výsledkov výskumu a vývoja sa nešíri dostatočne rýchlo. [W]
- Otázku nízkeho podielu inovatívnych podnikov je potrebné urýchlene riešiť. [T]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Výdavky na výskum a vývoj v Maďarsku rastú od roku 2008. [S]
- Prístup k finančným prostriedkom a najmä na financovanie počiatočnej fázy výskumu je obmedzený. [W]
- Podľa programových dokumentov pridelí Maďarsko okolo 2 miliárd eur na rozvoj znalostnej ekonomiky (t. j. podporu podnikového výskumu a vývoja a výskumných programov) z celkového objemu štrukturálnych fondov dostupných v období 2014 – 2020. [O]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Prijatý oficiálny dokument Národná stratégia pre výskum, vývoj a inovácie (2013 – 2020). [S]
- Nepriaznivé rámcové podmienky pre inovácie, najmä nepredvídateľné podnikateľské prostredie, vysoká administratívna záťaž a konkurencia neprispievajúca k inováciám. [W]
- V maďarskom VaV sú časté zmeny systému riadenia politiky vedy, technológií a inovácií, ktoré môžu viesť k neschopnosti plniť strategické ciele výskumu a inovácií. [T]
- Vďaka Národnej stratégii pre výskum, vývoj a inovácie došlo k zvýšeniu príťažlivosti výskumného prostredia, nárastu vedeckej excelentnosti vo všetkých oblastiach a k zavedeniu programov talent managementu na zamedzenie odlevu mozgov. [O]
- Nová maďarská stratégia vysokoškolského vzdelania je v štádiu príprav a konzultácií, očakáva sa, že úsporné opatrenia a pokles investícií zdrojov by sa mohli skončiť v roku 2014. [O]

Ľudské zdroje

- Nedostatočný počet ľudských zdrojov v oblasti výskumu [W] a odlev mozgov. [T]
- Napriek tomu, že výroba v Maďarsku je sústredená predovšetkým v odvetviach s nízkou kvalifikáciou, je prítomný rastúci trend a perspektíva špecializácie v high-tech odvetviach. [O]

Tematické oblasti

- Biotechnológie, informačné a komunikačné technológie a nanotechnológie boli určené ako špecifické oblasti výskumu pre cezhraničné šírenie vedomostí. [S]
- Tematické oblasti VaV sú veľmi široké. Očakáva sa výskumná činnosť v oblasti vodných nádrží, potravín, energetiky, výskumu mozgu, integrácie rómskeho obyvateľstva a taktiež sieťového výskumu. [O]
- Kľúčové oblasti v technológiách: zdravie, životné prostredie, automobilové technológie a biotechnológie. [S]

3.3.6.7 Moldavsko

Zdroje

- Erawatch – informačný list o krajinách

Všeobecné informácie

- Výskumná infraštruktúra v Moldavsku je k dispozícii predovšetkým vedúcim výskumným ústavom Akadémie vied. [W]
- V Moldavsku je obmedzený počet inovačných firiem, nízke výdavky na výskum a vývoj v podnikoch a migrácia kvalifikovaných pracovníkov do zahraničia. [T]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Investície do výskumnej infraštruktúry sa v priebehu posledných 20 rokov obmedzili. [W]
- V prípade Moldavska sú k dispozícii len rozdrobené dáta týkajúce sa financovania a výkonnosti výskumu a vývoja. [W]
- Drvivá väčšina (viac ako 80 % z verejného financovania výskumu a vývoja) sa vykonáva v štátnom sektore v Ústave akadémie vied a v pobočkách výskumných ústavov ministerstiev. Podnikateľský sektor sa podieľa len malou časťou. [W]
- Napriek nízkemu verejnému financovaniu je sektor vyššieho vzdelania vo výkonnosti porovnateľný s Ústavom akadémie vied a jeho pobočkami. [O]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- V Moldavsku bola schválená Stratégia v oblasti výskumu a vývoja do roku 2020 a Inovačná stratégia na obdobie 2013 – 2020: „Inovácie pre konkurencieschopnosť“. [S]
- Systém vývoja výskumu a inovácií Moldavska je pomerne centralizovaný a hlavné postavenie v ňom má Moldavská akadémia vied. [W] Avšak od júla 2014 sa táto situácia zmenila a zodpovednosť za akademické a výskumné náležitosti prebralo ministerstvo školstva.
- Opatrenia na kontrolu kvality výskumu zabezpečuje v Moldavsku Národná rada pre akreditáciu a osvedčenie. Výskumné organizácie, ktoré by mali záujem získať prístup k verejnému financovaniu výskumu a vývoja, potrebujú získať akreditáciu a splniť určité kvalitatívne kritériá [S], avšak pre veľké množstvo rôznych komisií je proces značne komplikovaný a neefektívny. [W]

Ľudské zdroje

- Odlev mozgov – kvalifikovaní ľudia odišli a stále odchádzajú z krajiny pre nedostatok vhodných pracovných pozícií a nízke mzdy. [W]
- Súčasné trendy poukazujú na posilnenie úlohy výskumu a vývoja na vysokých školách, zlepšenie inovačnej infraštruktúry (napríklad prostredníctvom novovzniknutých technologických parkov) a na zavedenie opatrení na podporu podnikateľského výskumu a vývoja. [O]
- Demografické trendy indikujú pokles nových študentov na moldavských univerzitách. [T]
- V dôsledku nižších príjmov ako v súkromnom sektore sa kariéra vo vede a výskume vníma ako menej atraktívna a zároveň pribúda vedcov v dôchodkovom veku. [W]
- Nízka miera spolupráce moldavských vedcov s výskumníkmi z EÚ. [W]

Tematické oblasti

- V Moldavsku sú priority na národnej úrovni a pre medzinárodnú spoluprácu definované pomerne všeobecne, tematické oblasti sú výrazne ovplyvnené 7. rámcovým programom EÚ, ktorý je vnímaný ako hlavný nástroj pre medzinárodnú spoluprácu. [W]
- Prioritné oblasti: inovatívne materiály, technológie a výrobky; energetická efektívnosť a využívanie obnoviteľných zdrojov energie; zdravie a biomedicína; biotechnológie; kultúrne dedičstvo a rozvoj spoločnosti. [S]

3.3.6.8 Nemecko

Zdroje

- Federálna správa o výskume a inováciách – 2014
- High-tech stratégia – Inovácie pre Nemecko – 2014
- Výkonnosť členských štátov a pridružených krajín EÚ v oblasti výskumu a inovácií – 2013
- Erawatch – informačný list krajín
- Dotazník vytvorený spoločnosťou EY a odoslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám

Všeobecné informácie

- Nemecko má z hľadiska výdavkov na VaV najväčší výskumný systém v EÚ. V roku 2011 hrubé domáce výdavky na VaV dosiahli historické maximum 75 miliárd eur. Vďaka ďalšiemu nárastu v roku 2012 Nemecko takmer splnilo cieľ investovať 3 % do HDP, stanovený v stratégii Európa 2020. [S]
- Existuje priestor na väčšiu spoluprácu medzi verejným a súkromným sektorom a na implementáciu opatrení zameraných na ponuku a dopyt s cieľom podporiť inovácie a rýchlo sa rozvíjajúce inovatívne firmy v Nemecku. Takéto opatrenia by mali byť zamerané predovšetkým na high-tech odvetvia, ako sú informačné a komunikačné technológie, biotechnológie a medicínske technológie. [O]
- Súkromný sektor VaV je na vysokej úrovni, najmä v inovatívnych MSP, z ktorých mnohé patria k svetovej špičke. [S]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Nemecké výdavky na VaV patria medzi najvyššie v EÚ. [S]
- Dve tretiny výdavkov na vedu a výskum – 49,6 miliardy eur – majú pôvod v súkromnom sektore a 30 % prichádza od štátu (federálnej a regionálnej vlády). [S]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- V roku 2014 prijalo Nemecko novú High-tech stratégiu, už tretiu v poradí od roku 2006. V nej si stanovilo najväčšie výzvy v oblasti výskumu, a to najmä: digitálnu ekonomiku a spoločnosť, udržateľnú ekonomiku a energetiku, zdravý životný štýl, inteligentnú mobilitu, civilnú bezpečnosť a ako novú tému inovatívne pracovné prostredie. Posledná z menovaných pozostáva z viacerých prierezových aktivít, ako je lepšie prepojenie medzi vedou a priemyslom, pokroky v internacionalizácii, lepšie rámcové podmienky pre inovácie, zvýšenie transparentnosti a iniciatív pre zapojenie. Nová internacionalizačná stratégia je v súčasnosti v štádiu príprav. [S]
- Nemecké výskumné prostredie je pomerne zložité a vyznačuje sa rozdelením spoločnej zodpovednosti medzi federálnu úroveň a 16 nemeckých spolkových štátov. [W]
- Vďaka vysokej miere spolupráce medzi vedcami a podnikateľským sektorom, na ktorej sa podieľa množstvo výskumníkov, má Nemecko široké spektrum oblastí VaV. [O]

Ľudské zdroje

- Silná základňa ľudských zdrojov v oblasti VaV. V oblasti VaV pracuje v Nemecku viac ako pol milióna ľudí – v súkromnom sektore, vo výskumných inštitúciách a na univerzitách. [S]
- Nemecko vyniká v školení mladých vedcov s výsledkami vysoko nad priemerom EÚ 28 a USA. [S]
- Počet absolventov, ktorí prvýkrát absolvovali tretí stupeň vzdelania, je podpriemerný. [W]
- V oblasti ľudských zdrojov Nemecko prijalo opatrenia na odstránenie obmedzenia mobility výskumných pracovníkov z dôvodu nedostatku kvalifikovaných pracovníkov v niektorých vedných a technických odboroch. [O]
- Existujúci duálny systém odborného vzdelávania s povinnou praxou je kľúčový pre priemysel a služby. [S]

Tematické oblasti

- Vedecký výskum v Nemecku má jasne stanovené zameranie na prírodné a technické vedy, ktoré spolu tvoria zhruba polovicu výskumnej činnosti vysokých škôl a tri štvrtiny výskumnej činnosti vo verejných výskumných organizáciách. [S]
- Vysoká úroveň patentovania svedčí o prvenstve v niekoľkých priemyselných oblastiach, predovšetkým v strednom high-tech odvetví vrátane strojárstva, automobilového a chemického priemyslu, ako aj v oblasti životného prostredia a energetických technológií. [S]
- Slabou stránkou nemeckého výskumu a vývoja je relatívne nízka úroveň výdavkov v high-tech oblastiach, ako sú farmaceutiká a informačné a komunikačné technológie. [W]
- Kľúčové oblasti v technológiách: automobilové technológie, technológie v oblasti životného prostredia, energetické technológie, nové výrobné technológie. [S]

Bádensko-Württembersko

Zdroje

- Federálna správa o výskume a inováciách – 2014
- High-tech stratégia – Inovácie pre Nemecko – 2014
- Indikátory vzdelávania – 2013
- Inovačná stratégia Bádensko-Württembersko – 2013
- Dotazník vytvorený spoločnosťou EY a odoslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám

Všeobecné informácie

- Najvyššia intenzita v oblasti VaV v Nemecku (regionálne v Európe), okrem vysokej miery investícií zo súkromného sektora je odvetvie základného výskumu významne financované z verejných zdrojov. [S]
- Absencia užšej spolupráce v oblasti VaV s niektorými susednými krajinami vrátane dunajskej oblasti z dôvodu orientácie na iné kontinenty. [O]
- Región má silné neuniverzitné výskumné prostredie, silné prepojenie medzi priemyslom a univerzitami. [S]
- S cieľom transformovať vedecké poznatky na ekonomickú hodnotu treba ďalej rozširovať spoluprácu medzi podnikmi a výskumnými inštitúciami. [O]
- Ukazovatele VaV zaznamenané pri súčasnom tempe inovácií však podľa predstaviteľov Bádenska-Württemberska stále nie sú uspokojivé. [W]
- Hrozbou pre Bádensko-Württembersko je vysoká intenzita v oblasti VaV v USA, Číne a iných ázijských tigroch, ktorých možno považovať za konkurenciu BW. [T]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Bádensko-Württembersko má najväčšie hrubé výdavky na výskum a vývoj (GERD) (5,1 % HDP) z krajín dunajského regiónu (zhruba 85 % pochádza zo súkromného sektora) a všeobecne rastúci trend. [S]
- Vláda intenzívne podporuje spoluprácu medzi podnikmi, inštitúciami pôsobiacimi v oblasti VaV a dostupnými kapacitami. V dôsledku existencie rôznych programov univerzity v roku 2011 získali viac než 990 mil. eur od tretích strán. [S]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Politika regionálnej vlády v oblasti inovácií, ako napríklad Inovačná stratégia Bádensko-Württembersko, je neustále obnovovaná a sústreďuje sa najmä na: udržateľnú mobilitu, environmentálne technológie, obnoviteľné zdroje energie, efektívne využívanie zdrojov, zdravotnú starostlivosť, IKT, ekologické IT, inteligentné produkty a dizajn. [S]
- Medzi partnermi v oblasti VaV sa poskytujú rozsiahle informácie a prebieha rozsiahla komunikácia prostredníctvom klastrového atlasu (*Regional Clusteratlas*), regionálnej klastrovej databanky (*Regional Clusterdatenbank*) a klastrového fóra (*Clusterdialog*). Klastre pokrývajú širokú škálu tém vrátane odvetvia nanotechnológií, energetického priemyslu, leteckého a kozmického priemyslu, satelitnej komunikácie a zdravotníctva. [S]
- Bádensko-Württembersko podporuje pohyb pracovníkov v rámci Európy prostredníctvom primeraných opatrení. [O]
- Prostredie VaV v Nemecku je veľmi komplexné vďaka rozdelenej zodpovednosti medzi 16 regionálnymi vládami a federálnou vládou. [W]

Ľudské zdroje

- V Bádensku-Württembersku sídlia tri najlepšie nemecké univerzity, deväť výskumných univerzít, šesť pedagogických univerzít, osem umeleckých univerzít a 23 univerzít vo vlastníctve štátu orientovaných na aplikovanú vedu v ôsmich lokalitách, ktoré sú zamerané na spoluprácu s malými a strednými podnikmi. [S]
- Región má silný ľudský kapitál vo VaV – dobré vzdelávanie mladých vedcov (lepšie ako priemer EÚ 28) a duálne vzdelávanie univerzitného personálu. [S]
- Diverzifikované portfólio terciárneho vzdelávania pomáha prilákať zahraničných profesionálnych vedcov a financovať z rôznych európskych a regionálnych fondov. Mladí vedci sú navyše podporovaní vďaka programu *Junge Innovatoren*, ktorý posúva ich projekty o úroveň vyššie a pomáha im získať nezávislosť. Štát poskytuje aj štipendiá doktorandom a špeciálnu podporu ženám v ich profesionálnych a súkromných životoch. [S]
- Medzinárodná úroveň vedeckého a administratívneho univerzitného personálu je veľmi nízka. [W]
- Problémom je malý pohyb výskumníkov medzi univerzitami a súkromným sektorom. [W]
- Príležitosťou na zlepšenie môže byť cielená podpora vedeckých profesií v súvislosti s vybudovaním primeraného študijného priestoru. Tiež existuje priestor na zlepšenie priepustnosti medzi odborníkmi na oblasť VaV a akademickou obcou. [O]
- Hustota terciárneho vzdelávania a intenzita výskumu je jednou z najvyšších spomedzi európskych regiónov. [S]

Tematické oblasti

- Kľúčové oblasti predstavujú najmä priemyselné odvetvia orientované na inovácie: automobilový priemysel a strojárstvo (odľahčené konštrukcie), bio- a nanotechnológie, IKT, optický priemysel, fotonika, vnútorná logistika a medicínska technika (meracia technika) a technológie kontroly, letecké inžinierstvo. Tieto oblasti stoja v popredí záujmu univerzít aj centier orientovaných na oblasť VaV, pričom väčšina z nich má svoje vlastné inovačné centrá prepojené s univerzitami. [S]
- Jasné zameranie na prírodné vedy a strojárstvo s inovačnou politikou zameranou na nasledujúce rastúce oblasti: udržateľnú mobilitu, environmentálne technológie, obnoviteľné zdroje, zdravotníctvo, IKT, IT šetrné k životnému prostrediu a inteligentné produkty. [S]
- Výdavky na niektoré rozvíjajúce sa oblasti VaV sú relatívne nízke. [W]

Bavorsko

Zdroje

- Federálna správa o výskume a inováciách – 2014
- Indikátory vzdelávania – 2013
- Dotazník vytvorený spoločnosťou EY a odoslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám

Všeobecné informácie

- V Bavorsku existuje silná ekonomická základňa s vysokou intenzitou v oblasti výskumu, vývoja a inovácií ako výsledok kombinácie globálnych hráčov a silných malých a stredných podnikov. [S]
- Vysoká intenzita pri budovaní spoločností a silných sietí pre zakladateľov spoločností orientovaných na inovatívne technológie. [S]
- V regióne existuje okrajový súkromný patronát nad oblasťou výskumu, vývoja a inovácií. [W]
- Silnou stránkou je hustá sieť univerzít a výskumných zariadení (okrem iného 26 univerzít financovaných z verejných zdrojov/univerzít orientovaných na vedecký výskum, približne 75 neuniverzitných výskumných zariadení). [S]
- Región benefituje z dobre fungujúceho systému transferu technológií. [S]
- Globálny rozvoj v oblasti výskumu, vývoja a inovácií môže byť pre Bavorsko hrozbou (nový stav v oblasti konkurencie/nové konkurenčné prostredie). [T]
- Vo všeobecnosti existuje skeptický prístup vzhľadom na (nové) technológie v nemeckej spoločnosti. [T]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- S výdavkami na VaV vo výške 3,16 % HDP patrí Bavorsko k vedúcim regiónom v Európe, pričom presahuje národný priemer v Nemecku. [S]
- Súkromný rizikový kapitál má nízku dostupnosť. [W]
- Vzdelávanie, veda a technológie sú jednou z najvyšších politických priorít s cieľom zvýšiť výdavky v oblasti výskumu, vývoja a inovácií do konca roku 2020 na 3,6 % HDP. [S]
- Existuje priestor na zlepšenie v oblasti základného financovania univerzít a penetrácie VaV do všetkých častí krajiny. [O]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- V máji 2011 Bavorsko prijalo interinštitucionálny koncept politiky v oblasti VaV, v ktorom sú definované strategické ciele pre túto oblasť na najbližšie roky. Hlavným cieľom politiky je udržať si vedúce postavenie v oblasti VaV v Nemecku a Európe. [S]
- Úlohou súkromnej spoločnosti *Bayerische Forschungsallianz GmbH* je udržať postavenie bavorských univerzít v programoch financovania EÚ pre oblasť VaV. [S]

Ľudské zdroje

- V Bavorsku sídli 9 štátnych výskumných univerzít, z ktorých dve patria medzi nemeckú špičku (Ludwig-Maximilians-University, Technical University of Munich), a 17 štátnych univerzít zameraných na aplikovanú vedu. [S]
- Medzinárodnú spoluprácu v oblasti VaV, výmenu učiteľov a študentov, spoluprácu vedcov a finančnú podporu medzinárodných projektov riadi šesť centier, ktoré sa zameriavajú na Francúzsko, USA, strednú, východnú a juhovýchodnú Európu, Čínu, Indiu a Latinskú Ameriku. Bavorsko považuje internacionalizáciu univerzít za kľúčové pole pre internacionalizáciu VaV. [S]
- Medzinárodný program podpory mladých výskumných skupín (*Internationalen Nachwuchsforschergruppen*) ponúka mladým talentovaným odborníkom z rôznych krajín prvotriedne vzdelávanie a medzinárodný absolventský program. [S]
- V roku 2011 počet absolventov s tretím stupňom vzdelania predstavoval 29,8 % v porovnaní s nemeckým priemerom 30,9 % a priemerom v krajinách OECD vo výške 39,9 %. [W]
- Bavorsko vynakladá veľké úsilie na udržanie ľudského kapitálu, a to zvýšením finančných prostriedkov na medzinárodnú mobilitu vedcov a študentov, podporou anglických programov bavorských univerzít v zahraničí, podporou medzinárodných výskumných projektov, ako aj na mieru šitých duálnych študijných programov. [O]

Tematické oblasti

- Bavorsko sa v súčasnosti zameriava na tieto oblasti: informačné technológie, chemický priemysel, biotechnológie, automobilový priemysel, mechatronický a robotický priemysel, nové materiály, medicínske technológie, letecký a kozmický priemysel, environmentálne technológie, energetický priemysel. [S]

3.3.6.9 Rakúsko

Zdroje

- Výkonnosť členských štátov a pridružených krajín EÚ v oblasti výskumu a inovácií – 2013
- Erawatch – informačný list o krajinách
- Správa o výskume a technológiách v Rakúsku v roku 2014
- Správa o schopnostiach v oblasti vedecko-technologickej výkonnosti v Rakúsku v roku 2014
- Dotazník vytvorený EY a odoslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám

Všeobecné informácie

- Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie sa považujú za prioritné oblasti politiky, ktoré sú najmenej ovplyvnené opatreniami na konsolidáciu verejných financií. [S]
- Existencia priestoru na zlepšenie znalostnej intenzity a s tým súvisiacej zvýšenej konkurencieschopnosti. [O]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Na strane vstupov výskumu a vývoja Rakúsko patrí ku krajinám EÚ s najvyššou mierou GERD/HDP. [S]
- Najväčší podiel výdavkov na výskum a vývoj v Rakúsku je financovaný zo súkromného sektora. V roku 2011 súkromný sektor (vyjmúc firmy vlastnené zahraničným kapitálom) investoval do oblasti výskumu a vývoja 3,821 milióna eur, t. z. 46,2 % z celkových výdavkov na výskum a vývoj v Rakúsku. [S]
- Výdavky zahraničných podnikov tvoria asi tretinu celkových výdavkov Rakúska na výskum a vývoj. Po USA je Rakúsko druhou najvýznamnejšou cieľovou krajinou pre cezhraničné výdavky na výskum a vývoj nemeckých firiem. Investície nemeckých spoločností tvoria viac ako 50 % všetkých zahraničných investícií na výskum a vývoj v Rakúsku. [S]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Rakúsko má dobrú východiskovú pozíciu na dosiahnutie cieľa sledovaného federálnou vládou v stratégii RTI – prejsť z pozície nasledovníka v inováciách na pozíciu lídra. [S]
- Rozvíjanie Rakúskeho univerzitného plánu, ktorý sa začal v roku 2011. Ide o významný akademický a vzdelávací projekt, ktorý si kladie za cieľ zabezpečiť vysokokvalitné vzdelávanie a výskum koordináciou partnerstiev, stanovením priorít a združovaním zdrojov. [S]
- Nástroje rakúskeho výskumu a vývoja na podporu nadnárodnej spolupráce v oblasti výskumu a vývoja nie sú orientované na veľké globálne výzvy, ale sú zvyčajne založené na prístupe k tematickým oblastiam zdola nahor a zároveň je alokovaný malý rozpočet. [W]
- Pozornosť rakúskej politiky sa presunula z bilaterálnej spolupráce smerom k multilaterálnej. [S]
- Vládny program na roky 2008 – 2013 definoval nasledujúce (vybrané) ciele výskumu a vývoja v Rakúsku:
    - Podporovať medzinárodnú spoluprácu všetkých rakúskych výskumníkov, najmä v rámci Európskej únie. [O]
    - Podporovať výskum orientovaný na konkrétne ciele, ktorého úlohou je riešenie spoločenských problémov, ako sú napríklad zmena klímy, starnutie spoločnosti, migrácia atď. [O]

Ľudské zdroje

- Rakúsko zaostáva hlboko pod priemerom EÚ (-30 %) vo vysokoškolskom vzdelaní v skupine 30- až 34-ročných. [W]
- Všeobecný demografický vývoj môže viesť k nedostatku kvalifikovaných ľudí v dlhodobom horizonte. [T]
- Počet výskumníkov nerastie dostatočne rýchlo v porovnaní s pracovnou situáciou v Rakúsku s cieľom udržať krok s najnovším vývojom v porovnateľných krajinách. [T]

Tematické oblasti

- Tematicky cielené financovanie VaV je v Rakúsku stále pomerne nízke. [W]
- Kľúčové oblasti v technológiách: energetika, životné prostredie a doprava. [S]

3.3.6.10 Rumunsko

Zdroje

- Výkonnosť členských štátov a pridružených krajín EÚ v oblasti výskumu a inovácií – 2013
- Erawatch – informačný list o krajinách

Všeobecné informácie

- Rumunsko dosahuje jednu z najnižších intenzít v oblasti súkromného VaV v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ. [W]
- Angažovanosť rumunského súkromného sektora v aktivitách týkajúcich sa VaV je obmedzená. Navyše inovácie sa vo všeobecnosti nepovažujú za dôležitú hybnú silu hospodárskeho rastu. [W]
- Zlepšujúce sa prepojenie medzi súkromnými, verejnými organizáciami a univerzitami pôsobiacimi v oblasti VaV, a to najmä vďaka novej Národnej stratégii VaV (2014 – 2020) plánu pre vedu, výskum a inovácie. [O]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Rumunsko má celkovo nedostatočné financovanie oblasti výskumu a inovácií. [W]
- Prideľovanie verejných financií na VaV je v rozpore so stanoveným cieľom 1 % HDP do roku 2020. [T]
- Prijali sa opatrenia na zlepšenie prepojenia vedy a priemyslu prostredníctvom grantov na projekty s priemyselnými partnermi. [S]
- Veľká časť štrukturálnych fondov vymedzených na oblasť výskumu a inovácií je zameraná na programy rozvoja infraštruktúry v tejto oblasti a ľudských zdrojov (ako doplnok národných zdrojov). [S]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Rumunský systém VaV má zložitú viacúrovňovú štruktúru, ktorá je relatívne stabilná, ale jej veľký rozmer a zložité nastavenia často vytvárajú významné nezrovnalosti a medzery pri tvorbe a implementácii politiky. [W]
- *Vypracovanie Národnej stratégie VaV a inovácií na roky 2014 – 2020.* V konsolidovanej vízii sa zdôrazňuje cieľ zvýšenia konkurencieschopnosti. [O]
- Príležitosťou pre rumunský VaV je upevňovanie partnerstiev medzi priemyselnými a univerzitnými inštitúciami pôsobiacimi v oblasti VaV a upevňovanie angažovanosti súkromného sektora v aktivitách týkajúcich sa VaV s cieľom urýchliť transfer technológií do priemyselných odvetví a zvýšiť kapacity tuzemských firiem v oblasti VaV. [O]
- V súvislosti so stratégiami RIS existoval v Rumunsku predpoklad, že majú len orientačný účel. Nestali sa súčasťou regionálnej inovačnej politiky, resp. nezískali povinný charakter, a po roku 2008 sa vo výraznom rozsahu neimplementovali. [T]

Ľudské zdroje

- Hrozbou je odlev mozgov z dôvodu celkového nedostatočného financovania VaV od 90. rokov. [W]
- Čistý odlev výskumných pracovníkov (odhaduje sa, že 15 000 výskumných pracovníkov v súčasnosti pracuje v zahraničí). [W]
- Počet medzinárodných publikácií vydaných spoločne s inými európskymi krajinami je jedným z najnižších v Európe. [W]
- Existuje priestor na zvýšenie účasti rumunských výskumných pracovníkov v medzinárodných programoch, najmä v iniciatívach EÚ v oblasti VaV a inovácií, ako sú ERA a Horizont 2020, s cieľom stimulovať nadnárodné vzdelávanie a prístup k financovaniu EÚ. [O]

Tematické oblasti

- Nová národná stratégia (2014 – 2020) definuje nový zoznam priorít VaV. [S]
- Rumunsko má potenciál pre regionálne klastre v oblastiach ako IKT, nanoveda a nanotechnológie, automobilový priemysel, bezpečnosť a nové výrobné technológie. [O]
- Transformácia politiky VaV a jej zamerania z veľmi všeobecného na špecifickejšie/tematickejšie. [O]
- Kľúčové oblasti v technológiách: automobilový priemysel, IKT, nové výrobné technológie, nanotechnológie, bezpečnosť. [S]

3.3.6.11 Slovensko

Zdroje

- Výkonnosť členských štátov a pridružených krajín EÚ v oblasti výskumu a inovácií – 2013
- Erawatch – informačný list o krajinách
- Stratégia inteligentnej špecializácie S3 Slovenska
- Dotazník vytvorený EY a odoslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám

Všeobecné informácie

- Slovensko zaostáva za ostatnými krajinami EÚ v intenzite znalostnej ekonomiky. [W]
- Implementácia projektov financovaných zo štrukturálnych fondov EÚ je sprevádzaná administratívnymi prekážkami; nízke využitie rizikového kapitálu. [W]
- Nízka miera súkromnej aktivity v oblasti výskumu vrátane nízkej miery patentovania, nízkeho počtu výskumných pracovníkov a investícií do oblasti VaV. [W]
- Bratislava je hlavné centrum činnosti v oblasti VaV, pričom pokrýva približne polovicu všetkých zamestnancov a výdavkov v oblasti VaV na Slovensku. [W]
- Nízka miera spolupráce medzi univerzitami, výskumnými inštitúciami a podnikmi. [W]
- Hrozbou pre Slovensko je presun zahraničných investícií zo Slovenska do priaznivejšieho obchodného a investičného prostredia. [T]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Slovenský výskumný systém je podfinancovaný. [W]
- Stabilné čerpanie štrukturálnych fondov EÚ vyhradených na výskum, inovácie a podnikanie napriek administratívnym bariéram pri implementácii projektov financovaných z uvedených fondov. [S]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Nepriaznivý stav v oblasti VaV na Slovensku uznali a prijali príslušné orgány štátnej správy. [O]
- Mnoho politických vyhlásení bez realizácie akýchkoľvek reforiem. [T]

Ľudské zdroje

- Podstatne nižšie náklady ľudského kapitálu smerované do nákladov v oblasti VaV v porovnaní s priemerom EÚ 15. [S]
- Špičkoví vedci v konkrétnych oblastiach (t. j. IKT, medicína). [S]
- Nedostatočný objem financií smerovaný do VaV a nízka infraštruktúra v tejto oblasti môžu viesť k odlevu mozgov, a to aj napriek realizácii opatrení na zvýšenie počtu mladých ľudí v oblasti vedy. [T]
- Nárast počtu absolventov doktorandského štúdia môže prispieť k vyššiemu počtu mladých výskumníkov. [O]
- Zvýšenie atraktivity oblasti VaV na Slovensku môže viesť k presunu zahraničných investorov v oblasti VaV z iných krajín na Slovensko a znížiť odlev mozgov. [O]

Tematické oblasti

- Vďaka prítomnosti troch silných výrobcov automobilov Slovensko preukazuje silné stránky v oblasti patentovania a technologickej špecializácie v automobilovom odvetví. [S]
- Oblasti špecializácie RIS 3: materiály a nanotechnológie, IKT, biotechnológie a biomedicína, poľnohospodárstvo a životné prostredie, udržateľné energie. [S]
- Kľúčové oblasti v technológiách: výživa a poľnohospodárstvo, energetické technológie, IKT, materiály. [S]

3.3.6.12 Slovinsko

Zdroje

- Výkonnosť členských štátov a pridružených krajín EÚ v oblasti výskumu a inovácií – 2013
- Erawatch – informačný list o krajinách
- Dotazník vytvorený spoločnosťou EY a odoslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám

Všeobecné informácie

- Slovinsko dosahuje jednu z najlepších výkonností v EÚ v oblasti súkromného VaV. [S]
- Nedostatočne integrované platformy, ktoré by podporovali transfer technológií a prepojenie súkromného a verejného sektora v oblasti VaV. [T]
- Napriek tomu, že ekonomiku Slovinska postihla kríza, situácia v odvetví VaV bola stabilná, v niektorých prípadoch dokonca prosperujúca. [S]
- Systém VaV Slovinska je roztrieštený. [W]
- Nižšia výkonnosť zaznamenaná pri komercializácii znalostí, internacionalizácii súkromného a verejného sektora a v rámci kvality výskumu. [W]
- Absencia spolupráce medzi výskumnými inštitútmi spolu s roztrieštеným a nedostatočným využívaním VaV. [W]
- Zoskupenia poskytujúce najvyššiu kvalitu v oblasti akademického a priemyselného výskumu. [S]
- Slabinou Slovinska je zastarané vybavenie na výskum. [W]
- Zameranie najmä na dosiahnutie špičkovej vedeckej úrovne bez jasne stanovených priorít VaV v oblasti základného výskumu. [T]
- V minulosti značne nejednotné názory zainteresovaných strán na spôsoby dosiahnutia špičkovej vedeckej úrovne a určenie priorít v oblasti VaV, ale vďaka RISS 2011 – 2020 rastúci konsenzus. [O]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Neschopnosť zvýšiť verejné investície v oblasti výskumu a technologického rozvoja. [T]
- Významný prínos slovinského podnikateľského sektora na financovaní a investovaní do VaV. [S]
- Intenzita VaV, ako aj nárast výdavkov na VaV v podnikateľskom sektore. [S]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Slovinsko prijalo iniciatívu s názvom „Výskumná a inovačná stratégia Slovinska“, v rámci ktorej sú definované priority v oblasti VaV na najbližšie desaťročie (2011 – 2020). [S]
- Slovinsku sa darí napĺňať svoj cieľ dosiahnuť 3 % nárast v oblasti VaV do roku 2020. Na tento účel mobilizuje stimuly a prostriedky z verejných a súkromných zdrojov a vytvára priestor na ľahšie zavádzanie viacerých technologických inovácií. [S]
- Existujú príležitosti na lepšie využívanie súčasnej vnútroštátnej výskumnej infraštruktúry, na modernizáciu a výstavbu novej výskumnej infraštruktúry v prioritných oblastiach a na medzinárodnú integráciu založenú na prístupe k výskumnej infraštruktúre. [O]

Ľudské zdroje

- Slovinsko má veľkú kapacitu ľudských zdrojov v širokej škále oblastí VaV. [S]
- Výrazný nárast počtu a zvýšenie kvality vedeckých publikácií. [S]
- Nezamestnanosť študentov môže ovplyvniť kvalitu a motiváciu absolventov doktorandského štúdia. [T]
- V súčasnosti veľký počet výskumných pracovníkov zamestnávajú súkromné podniky, nachádzajú uplatnenie v znalostne náročných odvetviach. [S]

Tematické oblasti

- Segmentácia výdavkov súkromného sektora na VaV ukazuje, že pri financovaní činností v oblasti VaV zohrávajú dominantnú úlohu dve odvetvia, a to chemický priemysel (najmä farmaceutické odvetvie) a strojársky priemysel (najmä odvetvie elektrických zariadení). [S]
- Široké spektrum výskumných oblastí môže viesť k absencii špecifického zamerania a konkurenčnej výhody v globálnom prostredí. [T]
- Kľúčové oblasti v technológiách: zdravotníctvo, výživa a poľnohospodárstvo, IKT, materiály, nové výrobné technológie, životné prostredie. [S]

3.3.6.13 Srbsko

Zdroje

- Erawatch – informačný list o krajinách
- Dotazník vytvorený spoločnosťou EY a odoslaný oficiálne nominovaným kontaktným osobám

Všeobecné informácie

- Srbsko vykazuje vedúce postavenie v regióne západného Balkánu v oblasti VaV. [S]
- V krajine je však nízka úroveň aktivít podnikateľského sektora v oblasti VaV a inovácií. [W]
- Príležitosťou je intenzívnejšie prepojenie oblasti VaV a inovácií s ekonomikou. [O]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Srbsko zaostáva za väčšinou členských štátov EÚ v počte investícií do VaV, pričom jeho hrubé výdavky na výskum a vývoj (GERD) dosiahli v roku 2012 46,6 % priemeru EÚ 27. [W]
- Nízke investície do VaV spôsobené hospodárskou krízou. [W]
- Príležitosťou je zvýšenie a diverzifikácia výdavkov na VaV. [O]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- Srbský výskumný systém je centralizovaný. [S]
- V krajine bola prijatá Stratégia Srbskej republiky pre vedecký a technický rozvoj na roky 2010 – 2015. [S]
- Súčasný prístup v procese tvorby stratégie a politiky sa tradične opiera o odborný posudok, bez medzisektorového dialógu, komunikácie so spoločenstvom na účely identifikácie iniciatív a priorít zdola, scenára rozvoja, prognóz a iných aktivít orientovaných na budúcnosť. [W]
- Pri príprave strategických politických dokumentov v Srbsku sa k dnešnému dňu neimplementoval prístup na základe regionálnych, resp. národných výskumných a inovačných stratégií inteligentnej špecializácie (RIS 3). [T]
- Srbsko sa teší úspešnej účasti v medzivládnych organizáciách a schémach, v medzinárodných programoch a mnohých bilaterálnych dohodách. Vplyv takýchto dohôd na prostredie VaV možno považovať za dôležitý pre odvetvie VaV a rozvoj VaV v Srbsku. [O]
- Absencia reforiem implementovaných v oblasti VaV. [T]

Ľudské zdroje

- Náklady práce v oblasti VaV sú v Srbsku výrazne nižšie v porovnaní s EÚ. [S]
- Počet výskumných pracovníkov v Srbsku sa každý rok mení z dôvodu neustáleho odlevu mozgov. [W]
- Príležitosťou je implementácia stimulov, ktoré by mali za cieľ bojovať s emigráciou výskumných pracovníkov zo Srbska do zahraničia. Priestorom na zlepšenie je aj identifikácia, rozvoj a podpora talentovaných mladých výskumných pracovníkov. [O]
- Najlepší príklad postupov a odporúčaného modelu transferu znalosti medzi verejným a súkromným sektorom predstavuje (verejná) univerzita mesta Novi Sad s približne 60 „spin-off“ spoločnosťami vytvorenými za posledných 5 – 6 rokov. [O]
- Priemerný vek výskumných pracovníkov je 44,3 roka, čo je viac ako priemerný vek obyvateľstva krajiny. Táto skutočnosť poukazuje na nevyhnutnosť prijať opatrenia zamerané na podporu mladých vedeckých výskumných pracovníkov. [T]

Tematické oblasti

- Priority VaV: prírodné vedy, technológie, poľnohospodárske vedy. [S]
- Vybrané výskumné a technologické oblasti zo Stratégie Srbskej republiky pre vedecký a technický rozvoj na roky 2010 – 2015: biotechnológie, energetika; životné prostredie; jedlo, poľnohospodárstvo a rybolov; vláda a sociálne vzťahy; zdravie; IKT; materiály; nanovedy a nanotechnológie; socioekonomické a humanitné vedy. [S]

3.3.6.14 Ukrajina

Zdroje

- Erawatch – informačný list o krajinách

Všeobecné informácie

- V Ukrajine sa náklady na výskum a vývoj stali atraktívnymi pre zahraničných zákazníkov. To platí najmä v prípade vesmírneho výskumu a letectva a taktiež v odvetviach prepravy ropy a plynu. [S]
- Krajina má stále značný potenciál pre výskum a vývoj, ktorý však v posledných dekádach klesá. [O]
- Úloha podnikateľského sektora sa znižuje, pokiaľ ide o financovanie a realizáciu projektov v oblasti výskumu a vývoja. [T]
- Celkový počet vysokých škôl na Ukrajine prekračuje 360, avšak len 176 z nich sa podieľa na výskume a vývoji. [W]

Výdavky na výskum, vývoj a inovácie

- Vysokoškolský sektor je z hľadiska výsledkov výskumu veľmi závislý od verejných finančných prostriedkov. [T]
- Problémom je nízka výskumná činnosť vysokých škôl, zatiaľ čo Národná akadémia vied na Ukrajine, ako aj päť ďalších štátom podporovaných škôl tradične pôsobia ako veľmi dôležití hráči v národnom výskumnom systéme a dostávajú tri štvrtiny zo štátneho rozpočtu na výskum a vývoj. [W]

Stratégia, politika, správa a riadenie

- V súčasnosti vysoká miera politickej nestability. [W]
- Ukrajinský výskumný systém zostal centralizovaný a spolu s jednotlivými regiónmi zohráva len obmedzenú úlohu pri formulovaní a vykonávaní politík. [W]
- Poradné orgány pre výskum a vývoj sa vo všeobecnosti považujú za neefektívne. [W]
- Medzinárodná spolupráca je podporovaná na základe dohody medzi Ukrajinou a EÚ o vedeckej a technologickej spolupráci a množstvom bilaterálnych dohôd o spolupráci v oblasti vedy a technológií s jednotlivými krajinami EÚ, ktoré doplňajú hlavnú dohodu s EÚ. [O]
- Existujúce vnútorné daňové postupy nepodporujú medzinárodnú realizáciu projektov napriek tomu, že existujú určité ustanovenia v dohodách uzavretých medzi EÚ a Ukrajinou o osobitných finančných podmienkach pre projekty v oblasti výskumu a vývoja. To vytvára vážne prekážky v spolupráci. [T]

Ľudské zdroje

- Vo vede je úroveň príjmov oveľa nižšia ako v podnikateľskom sektore, preto sa kariéra vo vede nevníma ako prestížna. [W]
- Na základe demografickej situácie v krajine sa očakáva pokles počtu novoprijatých študentov na univerzity v najbližších rokoch. [T]
- Rastie počet ukrajinských vedcov v dôchodkovom veku. [T]
- Zaznamenala sa emigrácia odborníkov z krajiny. [T]
- Využívajú sa faktory ako inovácie a zlepšovanie kvality v oblasti ľudského kapitálu. [O]
- Spolupráca ukrajinských výskumníkov a výskumníkov z EÚ zostáva na pomerne nízkej úrovni. [W]

Tematické oblasti

- Prioritné oblasti: základný výskum najvýznamnejších problémov v oblasti vedy a technológií, sociálneho a ekonomického, politického a demografického vývoja pre zabezpečenie konkurencieschopnosti a udržateľného rozvoja štátu, informačných a komunikačných technológií, energetiky a energetickej efektívnosti, racionálneho využitia prírodných zdrojov, biologických vied, nových technológií v medicíne najmä v boji proti šíreniu chorôb, nových materiálov a látok. [S]

3.3.7 Záver SWOT analýzy

SWOT analýza individuálnych krajín sa orientovala vo väčšej miere na kvalitatívne ukazovatele výskumu, vývoja a inovácií v krajinách dunajského regiónu a má slúžiť ako doplnok ku kvantitatívnej analýze vykonanej v časti „2.2 Kvantitatívna analýza a benchmarking“.

Silné stránky (S)

- V oblasti rozvoja a podpory VaV je v dunajskom regióne významná aktivita a množstvo existujúcich iniciatív. [S]
- Vo väčšine krajín je VaV prioritou a v posledných rokoch výdavky na vedu a výskum vo väčšej alebo v menšej miere narastajú. [S]

Slabé stránky (W)

- Nedostatočný ľudský kapitál vo vede a výskume, jeho relatívne nižšia mobilita a medzinárodná spolupráca. Významne vnímaný problém odlevu mozgov. [W]
- Nízka úroveň patentovania a vedeckých publikácií. [W]
- Chýbajúce strategické dokumenty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií na národnej a medzinárodnej úrovni, definujúce ciele a smerovanie krajín v tejto oblasti. [W]
- Nízka miera kooperácie medzi súkromnými a verejnými organizáciami pôsobiacimi v oblasti VaV, ako aj nedostatočná spolupráca s univerzitami. [W]
- Nedostatočne rozvinutá/zastaraná infraštruktúra VaV predovšetkým v menej rozvinutých krajinách DR.
- Nekonzistencia indikátorov na meranie výsledkov/výkonnosti VaV v pridružených a kandidátskych krajinách. [W]

Príležitosti (O)

- Identifikovali sme prioritné spoločné tematické oblasti pre viacero krajín: IKT, nové materiály, obnoviteľné zdroje energií. [O]
- Relatívne vysoký počet absolventov vysokých škôl, ktorí tvoria potenciál pre transformáciu na nových vedeckých pracovníkov. [O]

Hrozby (T)

- Rozsiahle investície Číny v oblasti VaV [T]
- Presun súkromných inovatívnych aktivít do krajín s rozvinutejšou infraštruktúrou a pracovným trhom. [T]
- Časté politické zmeny v riadení a administrácii vedy a výskumu. [T]
- Veľké rozdiely v kvalite a postavení vedeckých, výskumných a akademických inštitúcií v rámci regiónu. [T]

SWOT analýza potvrdila rôznorodosť krajín dunajského regiónu ako v rôznych úrovniach ekonomického rozvoja a vzdelania, tak aj v úrovni integrácie do EÚ. Vhodnou stratégiou, ako by mohol DRRIF pristúpiť k týmto rozdielom, by bolo identifikovanie klastrov krajín (napr. podľa odvetia alebo úlohy v reťazci hodnôt) a ich silných stránok, čo by ďalej poslúžilo na určenie cieľov a tematických oblastí pre každý z daných klastrov – analyzovaných v 5. kapitole Analýza tematických oblastí DRRIF.

Závery

- Krajiny majú rôznorodé silné a slabé stránky, príležitosti aj hrozby, čo na jednej strane môže byť nevýhodou pri hľadaní kompromisov, na druhej strane však výhodou pri odstraňovaní homogénnosti a hľadaní komparatívnych výhod a synergií.
- V rámci úvah o DRRIF bude potrebné prihliadať na rôznorodosť krajín a šírku oblastí dôležitých pre každú zapojenú krajinu. Predpokladom na dosiahnutie konsenzu a dohody o spoločných nástrojoch bude určitá miera kompromisov a istota, že krajiny majú politickú vôľu takéto kompromisy uskutočňovať.
- Výsledky SWOT analýzy individuálnych krajín, výstupy z našich dotazníkov a rozhovorov potvrdili závery kvantitatívnej analýzy.

3.4 PESTEL analýza

Vykonali sme PESTEL analýzu (Political, Economic, Social, Technological, Environmental and Legal analysis) dunajskej oblasti ako celku.

PESTEL analýza predstavuje trochu odlišný pohľad na dunajský región (ďalej aj „DR“) než v predchádzajúcej kapitole (SWOT analýza) – je všeobecnejší, platí pre celý dunajský región a zameriava sa na riziká i kladné stránky vo vzťahu k budúcemu pôsobeniu fondu DRRIF v tejto rôznorodej európskej oblasti.

Cieľom PESTEL analýzy je zhodnotiť absorpčnú kapacitu dunajského regiónu prostredníctvom analýzy makroprostredia – 6 externých aspektov a ich vplyv na dunajský región. PESTEL analýza poslúži aj na neskoršie rozpracovanie vonkajších podmienok oblastí, ktoré vyplynú zo SWOT analýzy.

Politické pozitíva

- Spoločná minulosť vybraných krajín DR (napr. Juhoslávia, Československo, habsburská ríša).
- Predchádzajúca a fungujúca spolupráca krajín regiónu (1996 – CADSES; 2007 – CADSES II; South-East Europe Programme, Central Europe).
- V západných krajinách DR je v súčasnosti stabilná a predvídateľná politická situácia.
- Stratégiu EÚ pre dunajský región (EUSDR) schválila Európska komisia, v krajinách DR má širokú podporu – z neformálnych diskusií so zástupcami štátov DR vyplynula aj podpora založenia výskumno-inovačného fondu DRRIF.
- Politický záväzok členov EÚ zvyšovať investície do VaV do roku 2020 až do 3 % HDP ročne.

Politické negatíva

- Nestabilná politická (vnútroštátna a medzinárodná) situácia v niektorých krajinách DR.
- Politický cyklus – časté politické zmeny v riadení a administrácii vedy a výskumu na úrovni štátu – počas 4 mesiacov prác na tejto štúdii uskutočniteľnosti sa udiali politické zmeny, ktoré mali vplyv na realizáciu štúdie v Maďarsku a na Slovensku.
- DR tvoria členské krajiny EÚ, kandidátske krajiny a nečlenské krajiny. Okrem toho sú v DR štátne celky spolu so spolkovými krajinami/regiónmi (Nemecko, Ukrajina).
- VaV nie je politicky atraktívna téma – nemá dostatočnú politickú podporu.
- Absencia strategických politických dokumentov v niektorých štátoch (napr. RIS 3).

Ekonomické pozitíva

- Nemecko (špecificky aj Bavorsko a Bádensko-Württembersko) je ekonomickým lídrom nielen v DR, ale aj v európskom a celosvetovom meradle.
- Očakáva sa, že krajiny dunajského regiónu budú zvyšovať výdavky na vedu a výskum (až do 3 % HDP). Pri koordinácii týchto výdavkov a aktivít je predpoklad, že sa dosiahne synergický efekt.
- V novom programovom období je aj pre štáty DR k dispozícii väčší balík finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ určený na výskum, vývoj, inovácie (Horizont 2020, štrukturálne fondy EÚ) – ambíciou je zefektívniť čerpanie zdrojov a alokovať ich na projekty so skutočnou pridanou hodnotou.
- V krajinách DR (s výnimkou Nemecka a Rakúska) je vo vede a výskume lacnejšia pracovná sila v porovnaní s krajinami západnej Európy.

Ekonomické negatíva

- Väčšina krajín regiónu trpí podfinancovaním VaV.
- Zaostávanie vo väčšine ekonomických ukazovateľov a ukazovateľov vyspelosti vedy a výskumu v porovnaní s krajinami západnej Európy.
- Výdavky na vedu a výskum sa pri fiškálnych konsolidačných opatreniach znižujú medzi prvými.
- Finančné nástroje EÚ nie sú prístupné pre všetky krajiny DR a ich náhrady nie sú plnohodnotné.
- Vysoké indexy korupcie vo verejnej správe v mnohých krajinách DR.

Sociálne pozitíva

- Sociálna rôznorodosť krajín regiónu – potenciál sociokultúrneho obohatenia krajín počas spoločných projektov.
- Vedci chcú spolupracovať s inými kvalitnými vedcami bez ohľadu na jazykovú, kultúrnu a geografickú vzdialenosť – veda je nadnárodná, slúži ľudstvu bez hraníc.

Sociálne negatíva

- Odliv kvalifikovanej pracovnej sily do krajín s lepšími pracovnými podmienkami a rozvinutejšími pracovnými trhmi.
- Veľké rozdiely v kvalite a postavení vedeckých, výskumných a akademických inštitúcií v rámci regiónu.
- Odlišné štýly práce môžu spôsobovať nezhody pri spoločných projektoch.
- Jazyková diverzita predstavuje potenciálnu bariéru spolupráce.
- Geografická vzdialenosť môže spôsobovať spomalenie procesov a postupov v projektoch.

Technologické pozitíva

- Potenciál synergií alebo zdieľania vedecko-výskumných technológií využívaných v jednotlivých krajinách DR.

Technologické negatíva

- Významné rozdiely v dostupnej vedecko-výskumnej infraštruktúre a vybavení – táto skutočnosť môže zabraňovať efektívnejšej medzinárodnej spolupráci.

Environmentálne pozitíva

- Environmentálne výzvy, ktorým spoločne čelia krajiny DR – riešenie rastúcej intenzity prírodných katastrof a záplav.
- Rieka Dunaj spája všetky krajiny DR (možná spoločná tematická oblasť).

Environmentálne negatíva

- Krajiny DR majú v environmentálnych témach rozličné priority.

Právne pozitíva

- Členské krajiny EÚ majú harmonizovanú legislatívu.

Právne negatíva

- Slabšia vymožiteľnosť práva v niektorých krajinách DR.
- Právne nejasné možnosti financovania fondu DRRIF z národných a/alebo európskych zdrojov.
- Nezosúladená legislatíva v krajinách mimo EÚ.

3.5 Analýza účasti krajín dunajského regiónu na vybraných programoch

V tejto časti analyzujeme programy[33], do ktorých sa zapojili inštitúcie z krajín dunajského regiónu v programovom období 2007 – 2013. Patria sem: Siedmy rámcový program (Seventh Framework Programme), Program Juhovýchodná Európa (South East Europe), Program Stredná Európa (Central Europe) a Spoločný operačný program Čierne more (Black Sea Joint Operational Programme). Napriek tomu, že sa posledné tri programy nezameriavajú výlučne na výskum, vývoj a inovácie, projekty sú zamerané na oblasti, ktoré je potrebné rozvíjať v jednotlivých regiónoch a z tohto dôvodu považujeme analýzu týchto programov za dôležitú.

Cieľom analýzy bolo zhodnotiť intenzitu zapojenia jednotlivých krajín dunajského regiónu do programov, oblastí, v ktorých krajiny vystupovali ako vedúci partner, ako aj kooperáciu medzi týmito krajinami a na základe toho zistiť, aká je schopnosť inštitúcií v týchto krajinách získavať finančné prostriedky z programov EÚ, konkurencieschopnosť predkladaných projektov, a zmapovať oblasti, v ktorých krajina realizovala najväčší počet projektov.

3.5.1 Prehľad analyzovaných programov

Siedmy rámcový program (Seventh Framework Programme) 2007 – 2013
Siedmy rámcový program (ďalej aj „7. RP“) zastrešuje všetky výskumné iniciatívy EÚ a zohráva kľúčovú úlohu pri dosahovaní cieľov rastu, konkurencieschopnosti a zamestnanosti.

Všeobecné ciele 7. RP boli rozdelené do štyroch kategórií: spolupráca, myšlienky, ľudia a kapacity. Pre každú túto kategóriu bol vytvorený osobitný program zodpovedajúci hlavným oblastiam politiky EÚ v oblasti výskumu. Úlohou všetkých špecifických programov bola spolupráca pri propagácii a pomoc pri vytváraní európskej vedeckej excelentnosti.

Do programu sa zapojili tieto krajiny dunajského regiónu: Nemecko, Rakúsko, Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko, Chorvátsko, Srbsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Moldavsko, Ukrajina.

Program Juhovýchodná Európa (South East Europe Programme) „SEE“ 2007 – 2013
Cieľom Programu Juhovýchodná Európa je zlepšiť proces územnej, hospodárskej a sociálnej integrácie a prispieť k súdržnosti (kohézii), stabilite a konkurencieschopnosti regiónu prostredníctvom rozvíjania nadnárodného partnerstva a spoločných akcií v záležitostiach strategického významu.

Program Juhovýchodná Európa pomáha podporovať lepšiu integráciu medzi členskými štátmi, kandidátskymi a potenciálnymi kandidátskymi krajinami, ako aj susednými krajinami. Regionálna spolupráca v juhovýchodnej Európe je nevyhnutná bez ohľadu na rôzny stav integrácie rôznych krajín. Stabilita, prosperita a bezpečnosť v regióne patria k významným záujmom EÚ.

Do Programu Juhovýchodná Európa boli zapojené tieto krajiny dunajského regiónu: Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Čierna Hora, Chorvátsko, Maďarsko, Moldavsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko a Ukrajina.

Program Stredná Európa (Central Europe) „CE“ 2007 – 2013
Program Stredná Európa podporuje spoluprácu medzi regiónmi v deviatich európskych krajinách: Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko, Slovensko, Slovinsko, Taliansko, a Ukrajina. Cieľom programu je posilniť celkovú konkurencieschopnosť podporením inovácií, ochrana životného prostredia a zvyšovanie atraktívnosti miest a regiónov týchto krajín.

Do Programu Stredná Európa sa zapojili tieto krajiny dunajského regiónu: Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Slovensko, Slovinsko, Rakúsko, Rumunsko a Ukrajina.

Spoločný operačný program Čierne more (JOP Black Sea) 2007 – 2013
Cieľom Spoločného operačného programu Čierne more je podporiť trvalo udržateľný hospodársky a sociálny rozvoj regiónov v povodí Čierneho mora. Tento program sa stal prínosom pre ďalší rozvoj miestneho

[33] Analyzované údaje pochádzajú z verejne dostupných údajov jednotlivých programov. Z dôvodu nekonzistencie údajov v jednotlivých programoch nebolo možné vykonať rovnaké typy analýz pre každý program v rovnakom rozsahu.

hospodárstva komunít v danej oblasti, pre riešenie problémov týkajúcich sa životného prostredia a pre väčšiu interakciu medzi ľuďmi.

Do tohto programu sa zapojili tieto krajiny dunajského regiónu: Bulharsko, Moldavsko, Rumunsko, Ukrajina.

3.5.2 Analýza miery úspešnosti návrhov v Siedmom rámcovom programe

Celková miera úspešnosti predložených návrhov v 7. RP je približne 20 %, líši sa však v prioritných oblastiach. Z členských krajín EÚ patriacich do dunajského regiónu najnižšie hodnoty úspešnosti dosahujú Slovinsko, Bulharsko a Rumunsko, naopak najviac úspešných žiadostí predložili Nemecko a Rakúsko. Spomedzi kandidátskych krajín najnižšiu mieru úspešnosti dosahovala Bosna a Hercegovina, a to na úrovni 12 %, čo bol aj najslabší výsledok spomedzi všetkých krajín dunajského regiónu. Priaznivá je miera úspešnosti predložených návrhov Čiernej Hory, ktorá dosahuje 24 %, avšak počet predložených návrhov bol nízky.

Graf č. 16: Počet žiadateľov v úspešných návrhoch a zodpovedajúca miera úspešnosti pre 7. RP 2007 – 2013

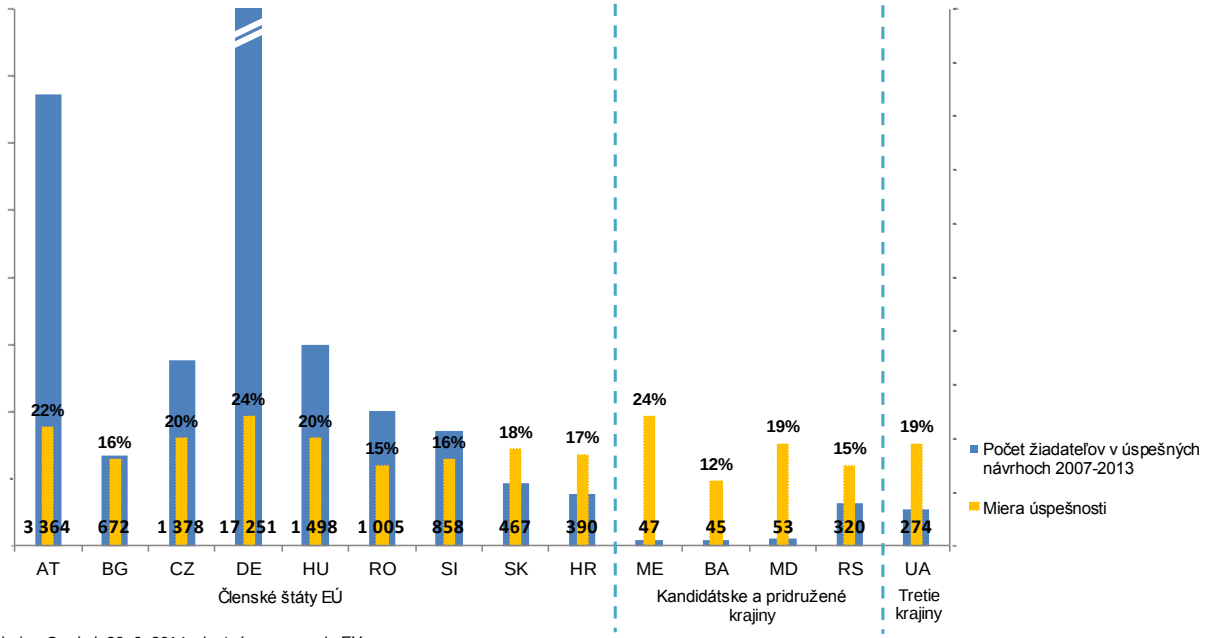

Zdroj: e-Corda k 20. 6. 2014, vlastné spracovanie EY

Úspešnosť organizácií poskytujúcich vyššie alebo stredné vzdelanie v 7. RP[34]

Na základe šiestej monitorovacej správy 7. RP za obdobie 2007 – 2012 sa v rebríčku najúspešnejších organizácií poskytujúcich vyššie alebo stredné vzdelanie (HES)[35] v top 10 neumiestnila ani jedna vzdelávacia inštitúcia z krajín dunajského regiónu. V top 50 HES sa umiestnilo šesť organizácií z Nemecka a jedna organizácia z Rakúska, ostatné krajiny dunajského regiónu nemajú v tomto rebríčku zastúpenie.

Úspešnosť výskumných organizácií v 7. RP

Podľa šiestej monitorovacej správy 7. RP za obdobie 2007 – 2012 sa v rebríčku najúspešnejších výskumných organizácií (REC)[36] v top 10 umiestnili tri organizácie z Nemecka, dokonca jedna z nich obsadila 2. priečku. V top 50 sa umiestnili výskumné organizácie z Nemecka, zo Slovinska a z Rakúska, ostatné krajiny dunajského regiónu nemali v rebríčku zastúpenie.

Závery

- DRRIF by mal podporovať a pomáhať pri predkladaní žiadostí o finančnú podporu krajinám s nízkou mierou úspešnosti a nízkym počtom predložených žiadostí v 7. RP.
- DRRIF by mal prispievať k zvyšovaniu konkurencieschopnosti vedeckých a vzdelávacích inštitúcií pri získavaní finančnej podpory zo strategických programov (Horizont 2020).
- V súčasnosti majú v tejto oblasti medzery (v porovnaní s ostatnými výkonnejšími krajinami EÚ) dokonca aj krajiny ako Rakúsko a Nemecko.

[34] Šiesta monitorovacia správa 7. RP, dostupná na; http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/fp7_monitoring_reports/6th_fp7_monitoring_report.pdf
[35] HES – Higher or Secondary Education Organisation
[36] REC – Reasearch organization

3.5.3 Analýza krajín z hľadiska kapacít pre riadenie projektov

Analýza bola zameraná na schopnosť krajín nadväzovať partnerstvá pri projektoch a kapacitu krajín riadiť projekty s cieľom identifikovať krajiny, ktoré majú predpoklady efektívne využívať zverené finančné prostriedky.

Možno predpokladať, že krajiny (inštitúcie), ktoré vystupujú ako vedúci partner, majú potrebné skúsenosti a infraštruktúru na efektívne riadenie projektov, pretože preberajú finančnú a administratívnu zodpovednosť za projekt. Z hľadiska absorpčnej kapacity majú tieto krajiny predispozíciu získavať a efektívne využívať zverené prostriedky, lebo v nich sídlia organizácie, ktoré sú schopné predkladať úspešné projekty.

Siedmy rámcový program

V 7. RP bol najvyšší počet koordinátorov úspešných návrhov z Nemecka, ktoré predložilo aj najvyšší počet žiadostí, kde Nemecko vystupovalo ako koordinátor. Čo sa týka miery úspešnosti návrhov, najlepšie výsledky dosiahla Čierna Hora s 28 %, je potrebné však prihliadnuť na nízky počet predložených návrhov tejto krajiny. Celkovo možno zhodnotiť ako úspešnú participáciu Nemecka, Rakúska a Maďarska, na druhej strane však treba podporovať a zvyšovať mieru participácie všetkých krajín dunajského regiónu v nasledujúcom rámcovom programe Horizont 2020.

Tabuľka č. 2: Koordinátori návrhov projektov Siedmeho rámcového programu a zodpovedajúca miera úspešnosti za obdobie 2007 – 2013

Krajina	Koordinátori oprávnených návrhov	Koordinátori úspešných návrhov	Miera úspešnosti návrhov
Nemecko	14 883	3 103	21%
Rakúsko	3 225	680	21%
Maďarsko	1 174	213	18%
Česká republika	949	118	12%
Rumunsko	888	70	8%
Slovinsko	770	58	8%
Bulharsko	488	48	10%
Srbsko	399	42	11%
Chorvátsko	375	40	11%
Slovensko	344	38	11%
Ukrajina	67	8	12%
Čierna Hora	25	7	28%
Bosna a Hercegovina	39	6	15%
Moldavsko	45	5	11%

Zdroj: e-Corda z 20. 6. 2014
Tabuľka obsahuje prehľad žiadateľov úspešných návrhov, ktorí vystupovali ako koordinátori projektu za krajiny.

Program Juhovýchodná Európa

V programe Juhovýchodná Európa bolo dominantnou krajinou z hľadiska vedúceho partnerstva Taliansko, ktoré zastalo túto úlohu v 45 projektoch z celkového počtu 122 projektov. Z krajín dunajského regiónu boli najúspešnejšie v tejto oblasti Rakúsko a Maďarsko. Mnohé z krajín dunajského regiónu sa nestali vedúcimi partnermi ani v jednom projekte.

Tabuľka č. 3: Vedúci partner Programu Juhovýchodná Európa

Vedúci partner	Počet projektov
Taliansko	45
Rakúsko	17
Grécko	17
Maďarsko	17
Slovinsko	15
Rumunsko	7
Slovensko	3
Bulharsko	1

Zdroj: South East Europe project database[37], vlastné spracovanie EY
* Krajiny, ktoré nevystupovali ako vedúci partner v žiadnom z realizovaných projektov: Albánsko, Bosna a Hercegovina, Macedónsko, Chorvátsko, Čierna Hora, Srbsko, Ukrajina, Moldavsko

[37] Podporené projekty SEE: http://www.southeast-europe.net/en/projects/approved_projects/

Program Stredná Európa

Najúspešnejšou krajinou z hľadiska vedúceho partnera projektu bolo Nemecko, ktoré bolo vedúcim partnerom v 40 projektoch. Na druhom mieste skončilo Taliansko ako vedúci partner v 27 projektoch.

Tabuľka č. 4: Vedúci partner[38] Programu Stredná Európa

Vedúci partner	Počet projektov
Nemecko	40
Taliansko	27
Rakúsko	20
Maďarsko	15
Poľsko	12
Česká republika	5
Slovinsko	3
Slovensko	2

Zdroj: Central Europe Cooperating for Success[39], vlastné spracovanie EY
* Krajiny, ktoré nevystupovali ako vedúci partner v žiadnom z realizovaných projektov: Ukrajina, Rumunsko

Spoločný operačný program Čierne more

V Spoločnom operačnom programe Čierne more za obdobie 2007 – 2013 boli vyhlásené dve výzvy, prostredníctvom ktorých sa podporilo celkovo 62 projektov. Rumunsko bolo krajinou príjemcu najvyššieho počtu projektov a taktiež sa zapojilo do najvyššieho počtu projektov. Z krajín dunajského regiónu sa do projektu intenzívnejšie zapájalo aj Bulharsko, ktoré bolo krajinou príjemcu v 12 projektoch a participovalo na 43 projektoch. Moldavsko, Ukrajina a ostatné krajiny dunajského regiónu zapojené do programu síce neboli krajinami príjemcu vysokého počtu projektov, no relatívne intenzívne sa na projektoch podieľali.

Tabuľka č. 5: Prehľad intenzity zapojenia krajín do Spoločného operačného programu Čierne more

Krajina	Krajina príjemcu	Partner projektu
Rumunsko	19	48
Grécko	16	29
Bulharsko	12	43
Moldavsko	6	41
Arménsko	5	22
Gruzínsko	3	32
Ukrajina	1	40
Turecko	0	37

Zdroj: Black Sea JOP Projects grant awarded[40]
* Turecko nefigurovalo ako krajina príjemcu v žiadnom z realizovaných projektov.

Závery

- Z nízkeho počtu krajín DR, ktoré vystupovali ako vedúci partneri pri projektoch, vyplýva, že v budúcom programovom období je potrebná pomoc a podpora v krajinách, ktoré v týchto programoch riadili menej projektov alebo dokonca neriadili žiadne projekty.
- Odporúčame, aby DRRIF prispieval k znižovaniu administratívnej záťaže, k zvyšovaniu propagácie programov v niektorých krajinách a podporoval kooperáciu a networking krajín dunajského regiónu, a tak zvýšil počet vedúcich partnerstiev.
- Ďalšie závery a odporúčania na zlepšenie spolupráce v rámci dunajského regiónu budú vyplývať z detailnejšej analýzy potenciálu jednotlivých tematických oblastí.

[38] Vedúci partner je vybraný spomedzi projektových partnerov a má plnú finančnú a administratívnu ERDF zodpovednosť po celý čas trvania projektu. VP je tiež zodpovedný za riadne podávanie správ o pokroku pri realizácii projektu na JTS, ako je stanovené v zmluve o dotácii. V zásade platí, že vedúci partner má funkčnú (koordinácia aktivít projektu) a finančnú zodpovednosť v súvislosti s prostriedkami ERDF. V prípade projektov spolufinancovaných z IPA alebo ENPI je tu možnosť rozdeliť zodpovednosť na funkčnú a finančnú.
[39] Prehľad schválených projektov programu Central Europe http://www.central2013.eu/nc/projects-2007-2013/approved-projects/
[40] Prehľad podporených programov v Black Sea JOP, dostupné na: <http://www.blacksea-cbc.net/index.php/eng/Projects/Grants-awarded>

3.5.4 Analýza aktivity a vzájomnej kooperácie krajín v programoch SEE, CE a JOP Black Sea

Analýza sa zameriava na intenzitu kooperácie medzi krajinami dunajského regiónu na projektoch v rámci vybraných programov s cieľom stanoviť, medzi ktorými krajinami dunajského regiónu sú partnerstvá intenzívne a medzi ktorými treba prispieť k ich utužovaniu.

Na základe analýzy podporených projektov v rámci programov Juhovýchodná Európa, Stredná Európa a Spoločného operačného programu Čierne more za obdobie 2007 – 2013 bola vytvorená matica vzájomnej spolupráce medzi krajinami, ktoré sa zapojili do tohto programu. Matica vyjadruje aj aktivitu krajín v programe na základe počtu projektov, do ktorých sa daná krajina zapojila.

Matica č. 4: Vzájomná spolupráca krajín v rámci Programu Juhovýchodná Európa

	RO	HU	IT*	BG	GR*	SI	AT	RS	HR	SK	AL*	BA	MK*	ME	UA	MD
(106) **Rumunsko**																
(103) **Maďarsko**	90															
(103) **Taliansko***	91	84														
(93) **Bulharsko**	86	79	77													
(87) **Grécko***	77	69	81	70												
(83) **Slovinsko**	69	70	77	59	66											
(80) **Rakúsko**	69	67	65	60	53	57										
(75) **Srbsko**	66	66	59	62	49	47	53									
(64) **Chorvátsko**	56	56	53	50	40	46	42	47								
(48) **Slovensko**	46	46	33	34	24	26	35	34	30							
(36) **Albánsko***	33	29	35	28	31	29	23	23	26	14						
(35) **Bosna a Hercegovina**	31	32	34	24	27	30	25	24	26	15	20					
(28) **Macedónsko***	23	23	25	21	25	25	20	20	19	12	70	14				
(27) **Čierna Hora**	21	21	24	20	24	21	22	18	16	10	17	15	13			
(18) **Ukrajina**	16	16	13	13	10	8	11	16	10	10	4	3	3	3		
(15) **Moldavsko**	13	13	11	9	11	10	9	9	9	8	3	2	3	3	6	

Zdroj: South East Europe project database[41]
Číslo uvedené v zátvorke vyjadruje celkový počet projektov, do ktorých sa krajina zapojila.
* Krajina nie je súčasťou dunajského regiónu.

Najaktívnejšími krajinami podľa počtu projektov v tomto programe boli Rumunsko (106 projektov), Taliansko (103) a Maďarsko (103). Najmenej sa do projektov zapojilo Moldavsko (15).

Z hľadiska kooperácie najvyšší počet spoločných projektov dosiahli Taliansko a Rumunsko – 91 a Rumunsko s Maďarskom s počtom projektov 90. Celkovo možno konštatovať, že spolupráca medzi krajinami Rakúsko, Bulharsko, Maďarsko, Taliansko, Rumunsko, Slovinsko, Srbsko, Grécko a Chorvátsko bola v Programe Juhovýchodná Európa intenzívna. Naopak, ako už z nízkej miery zapojenia do projektov v tomto programe vyplýva, kooperácia Ukrajiny a Moldavska bola nízka.

Program Stredná Európa

V programovom období 2007 – 2013 sa v rámci Programu Stredná Európa podporilo 124 projektov. Minimálny počet krajín zapojených do jedného projektu bol 4 a maximálny počet bol 9.

[41] Podporené projekty SEE: http://www.southeast-europe.net/en/projects/approved_projects/

Matica č. 5: Vzájomná spolupráca krajín v rámci Programu Stredná Európa

	PL*	DE	IT*	CZ	HU	AT	SI	SK	UA	RO
(101) **Poľsko***	84	78	85	73	71	75	73	71	72	64	73	71	70	73	70	68	69	68	66	71	60	64	54	60	64	47	41	46	43	46	50	32	47	41	46	43	46	50	32	47	41	46	43	46	50	32

3.5.5 Zhrnutie analýzy vybraných programov v dunajskom regióne

Pre zvyšovanie absorpčnej kapacity dunajského regiónu je dôležité podporovať organizácie pri predkladaní projektov. V programovom období 2007 – 2013 krajiny Nemecko a Rakúsko výrazne prevyšovali ostatné krajiny dunajského regiónu v celkovej participácii na programoch, najmä v 7. RP. Je zrejmé, že absorpčná kapacita v týchto krajinách je najvyššia, avšak pre napredovanie celého dunajského regiónu má veľký význam šírenie a výmena know-how západných krajín dunajského regiónu s ostatnými krajinami.

Je nevyhnutné, aby sa v budúcom programovom období pomoc a podpora zamerali na krajiny, ktoré riadili menej projektov alebo dokonca neriadili žiadne projekty v analyzovaných alebo podobných programoch. Dôvodmi nízkej participácie niektorých krajín mohla byť vysoká administratívna záťaž, nízka propagácia programov v niektorých krajinách a, ako aj z matíc spolupráce vyplýva, slabá kooperácia medzi vybranými krajinami.

Keďže neexistuje súhrnný prehľad medzinárodných projektov podporených z rôznych zdrojov a programov, v tejto oblasti existuje priestor na zriadenie inštitúcie, ktorá by monitorovala takéto projekty a vyhodnocovala podiel medzinárodných projektov na celkovom počte projektov VaV v krajinách. Disponovanie takýmito informáciami je veľmi dôležité pre analýzu miery kooperácie medzi jednotlivými krajinami.

3.6 Sumárne zhodnotenie absorpčných schopností výskumu, vývoja a inovácií v DR

Táto časť štúdie, v ktorej sme skúmali absorpčné schopnosti krajín VaV dunajského regiónu (ďalej aj „DR“), sa stala základným predpokladom zhodnotenia priechodnosti fondu DRRIF. Hlavné výsledky analýzy:

Z analýzy absorpčného skóre vyplýva, že absorpčná kapacita VaV dunajského regiónu existuje a je významná.

- Z analýzy absorpčného skóre, ktoré sme navrhli, vyplýva, že región zaostáva takmer dvojnásobne za lídrami vo vede, výskume a vývoji (USA, Japonsko) či už v celkovom absorpčnom skóre, alebo v hrubých výdavkoch na výskum a vývoj.
- Podobne ako na úrovni EÚ, kde Horizont 2020 aj napriek jeho značnému rozpočtu 70 miliárd eur na roky 2014 – 2020 tvorí len malú časť všetkých výdavkov krajín EÚ na VaV, pravdepodobne aj DRRIF – nech bude jeho veľkosť a štruktúra akákoľvek – bude reprezentovať len malú časť hrubých výdavkov na vedu a výskum. Preto sa DRRIF bude musieť sústrediť na silnú spoluprácu a koordináciu s už existujúcimi iniciatívami a prostriedkami v regióne, aby dosiahol relevantné výsledky a dosah.

Na zlepšenie stavu vedy a výskumu v dunajskom regióne je nevyhnutná podpora rastu využívania potenciálu ľudského kapitálu v krajinách s nízkou intenzitou VaV.

- Indikátory zamestnanosti v rýchlo rastúcich odvetviach a odvetviach náročných na znalosti ukazujú dostatočnú vedomostnú základňu ľudských zdrojov.
- V súkromnom sektore DR existujú v zamestnanosti v rýchlo rastúcich odvetviach a odvetviach náročných na znalosti medzi krajinami menšie rozdiely ako v iných ukazovateľoch. Viacero krajín je nad alebo blízko priemeru krajín EÚ 27 ako dôsledok pôsobenia medzinárodných spoločností, ktoré prinášajú know-how.
- Z analýzy ostatných indikátorov však vyplýva, že vo vede a výskume tento stav nenastal. Preto je dôležité, aby sa v oblasti rozvoja ľudského kapitálu vo vede a výskume podporovali podobné kroky, ktoré sa uskutočnili v súkromných odvetviach náročných na znalosti (podpora mobility obyvateľstva, zahraničné investície, celková politická podpora).
- Jedným z cieľov DRRIF by mohlo byť zabezpečenie, aby časť prípadných výziev obsahovala aj poskytovanie a podporu vzdelávania – ako to je pri vlajkových projektoch EÚ (Graphen, Human brain).

V porovnaní s vedúcimi krajinami výskumu a vývoja, akými sú USA, Japonsko a EÚ 27, celý dunajský región zaostáva v prepojení súkromného a verejného výskumu. Spolupráca v tejto oblasti by sa mala stať predmetom prioritnej podpory v celom regióne.

- Spoluautorstvá verejného a súkromného sektora na vedeckých publikáciách v DR oproti USA zaostávajú štrnásťnásobne. Nedostatočná spolupráca medzi verejným a súkromným sektorom je jedna zo slabých stránok viacerých krajín DR.
- Priestor na aktivity DRRIF možno nájsť v spájaní sveta vedcov a verejných inštitúcií so súkromným sektorom – prostredníctvom projektov, spoločných podujatí alebo aj vo svojich riadiacich orgánoch.
- Lepšia spolupráca medzi verejným a súkromným sektorom by mohla poskytnúť viac príležitostí pre talentovaných študentov a vedcov, a zároveň by pomohla zabrániť „odlevu mozgov“, ktorý je vo viacerých krajinách dunajského regiónu významným faktorom.

V dunajskom regióne existuje priestor na väčšiu spoluprácu krajín. Správne fungovanie alebo vytvorenie nových inštitúcií podporujúcich kooperáciu a koordináciu prispeje k tomu, aby sa prostriedky na podporu vedy, výskumu a vývoja využívali efektívnejšie.

- Z rozdielnej úrovne kooperácie medzi krajinami DR v rámci vybraných programov, ktoré sme analyzovali[44], vyplýva potreba posilňovať kooperáciu medzi tými krajinami, kde je súčasná úroveň spolupráce nižšia.
- Metaanalýza existujúcich SWOT analýz DR[45] potvrdila, že hlavnou výzvou pre DR je zvýšenie kohézie prostredníctvom spolupráce a koordinácie, lepšieho využívania ľudských zdrojov a prepájania medzi podnikmi a verejným sektorom.

[44] Analyzované programy: Siedmy rámcový program, Program Juhovýchodná Európa, Program Stredná Európa, Spoločný operačný program Čierne more
[45] Analyzované správy: Socio-Economic Assessment of the Danube Region – State of the Region Challenges and Strategy Development, Danube Transnational Programme 2014–2020 a Central Europe programme – Results of the regional analysis

Medzi prelínajúce sa oblasti výskumu a vývoja s najväčšou prioritou pre viacero krajín dunajského regiónu patria IKT, nové materiály, obnoviteľné zdroje energií, doprava a životné prostredie.

- Pri analýze silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb jednotlivých krajín sme identifikovali tieto prioritné oblasti spoločné pre viacero krajín: IKT, nové materiály, obnoviteľné zdroje energií.
- Z metaanalýzy existujúcich SWOT analýz DR[46] vyplynuli tieto spoločné tematické oblasti: energia, doprava a životné prostredie.
- Pochopenie silných stránok krajín dunajského regiónu v určitých oblastiach je kľúčové pre schopnosť adresovať ich individuálne potreby (napr. podporou tvorby klastrov v určitých odvetviach alebo podľa úlohy v reťazci tvorby hodnôt).
- Detailne sa analýze možných tematických oblastí fondu DRRIF budeme venovať v 5. kapitole Analýza tematických oblastí DRRIF.

Pri zvažovaní DRRIF bude potrebné prihliadať na rôznorodosť krajín a šírku oblastí dôležitých pre každú zapojenú krajinu. Predpokladom na dosiahnutie konsenzu a dohody o spoločných nástrojoch bude určitá miera kompromisov a istota, že krajiny majú politickú vôľu takéto kompromisy uskutočňovať. V DR existujú rozdiely v politickej stabilite štátov, ekonomickej vyspelosti a právnej istote. Napriek celkovej rôznorodosti regiónu existujú v rámci neho klastre krajín so spoločnou minulosťou, kultúrou a hodnotami.

- Krajiny majú rozmanité silné a slabé stránky, príležitosti aj hrozby, čo na jednej strane môže byť nevýhodou pri hľadaní kompromisov, ale na druhej strane výhodou pri odstraňovaní homogénnosti a hľadaní komparatívnych výhod a synergií.
- Rozdielny stav krajín a s tým súvisiacu rozdielnosť motivácií a cieľov ilustruje vývoj základného indikátora stavu vedy a výskumu – vývoj hrubých výdavkov na výskum a vývoj ako podiel na HDP.

Graf č. 17: Hrubé výdavky na výskum a vývoj (GERD, % HDP) – krajiny s rastúcim a kolísavým trendom

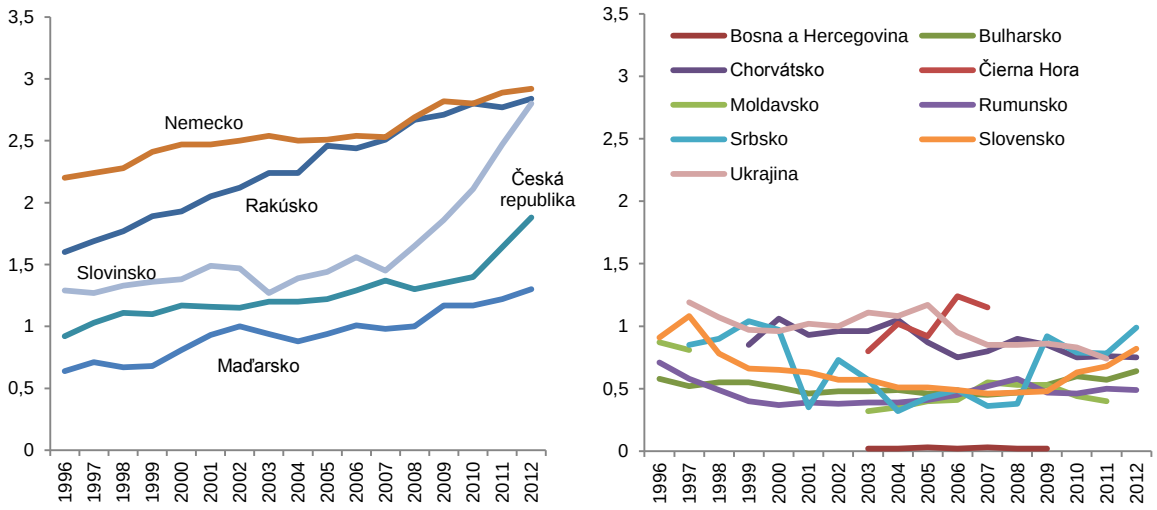

Zdroj: Eurostat

- Významne silné postavenie západných krajín dunajského regiónu odporúčame zohľadniť pri zvažovaní spoločného financovania a kooperačných mechanizmov.
- Vo viacerých krajinách DR neexistujú strategické dokumenty v oblasti výskumu a vývoja a v prípade nečlenských štátov EÚ je častá nedostupnosť relevantných údajov o VaV. Obe tieto skutočnosti môžu negatívne ovplyvňovať rozhodovací proces krajín. DRRIF by preto mohol podporovať lobistické aktivity tvorcov politík a expertov na úrovni EÚ a spolupracovať s JRC pilotným projektom „Danube Reference Data and Service Infrastructure“.

Na základe analyzovaných údajov možno konštatovať, že absorpčná kapacita VaV DR existuje a je významná. Organizácia ako DRRIF by mohla predstavovať dôležitú súčasť zvyšovania kohézie DR a mohla by zohrávať významnú úlohu v rozvoji medzinárodnej vedy a výskumu a inovácií.

Všetky závery budú predmetom diskusií so zástupcami krajín DR na spoločných workshopoch. Detailnej analýze poslania, cieľov a tematických oblastí fondu DRRIF sa budeme venovať v rámci ďalších krokov našej analýzy – v kapitolách Analýza tematických oblastí DRRIF a Ciele a poslanie DRRIF v dunajskom regióne.

[46] Analyzované správy: Socio-Economic Assessment of the Danube Region – State of the Region Challenges and Strategy Development, Danube Transnational Programme 2014 – 2020 a Central Europe programme – Results of the regional analysis.

4. Analýza spolupráce s existujúcimi relevantnými grantovými a inými schémami

V geografickom priestore Európskej únie a dunajského regiónu (ďalej aj „DR“) pôsobí mnoho inštitúcií a existuje viacero programov a schém podporujúcich výskum a vývoj.

Jednotlivé grantové schémy a programy disponujú cennými informáciami, skúsenosťami a finančnými zdrojmi, ktoré pri správnej kombinácii a integrácii možno využiť na kvalitnú a správnu implementáciu DRRIF, podporu kooperácie medzi krajinami DR a postupné vyrovnávanie rozdielov ich úrovne výskumu, vývoja a inovácií.

Cieľom je návrh takej formy fondu DRRIF, ktorá bude atraktívna pre budúce zainteresované strany. Preto považujeme za kľúčové identifikovať „konkurenčnú“ výhodu DRRIF oproti iným grantovým schémam, čo by v konečnom dôsledku podnietilo záujem vedeckých pracovníkov o čerpanie prostriedkov z DRRIF, financovanie atraktívnych projektov s vysokou pridanou hodnotou a zabezpečenie motivácie súkromného sektora na spoluprácu.

Pri stanovení jedinečnej úlohy DRRIF je potrebné analyzovať už existujúce schémy – možných partnerov, ale aj konkurentov (inštitúcie venujúce sa úlohám, na ktoré sa netreba zameriavať).

Naším cieľom nebolo identifikovať veľký počet vhodných programov, ale identifikovať tie programy a grantové schémy, s ktorými sa nadviaže úzka dlhodobá spolupráca s merateľnými **obojstrannými prínosmi** (win-win situácia).

Náš prístup je zameraný na analýzu grantových schém najmä na medzinárodnej úrovni. Analyzovali sme existujúce programy, grantové schémy a inštitúcie pôsobiace v DR, ich možnú spoluprácu s DRRIF, ako aj prístup k nadviazaniu spolupráce. **Uskutočnili sme nasledujúcich 5 krokov:**

- **1. Identifikácia medzinárodných grantových schém a iniciatív** pôsobiacich v európskom priestore, prioritne v oblasti zasahujúcej do dunajského regiónu, a zameraných na výskum, vývoj a inovácie, ale aj na ďalšie oblasti.
  - Pri analýze v rámci celej kapitoly sme čerpali z verejne dostupných zdrojov na webových sídlach Európskej únie, Európskej komisie a jednotlivých oficiálnych stránkach identifikovaných grantových schém, programov, fondov, iniciatív atď. – v rámci tejto kapitoly ich budeme všetky súhrnne a zjednodušene nazývať grantové schémy.

- **2. Analýza grantových schém podľa nasledujúcich kritérií:**
  - 2.A Súlad cieľov jednotlivých grantových schém s charakterom DRRIF
    - Pod týmto kritériom chápeme, že spolupráca vychádza zo sledovania rovnakých cieľov. Napríklad cieľom 7th Research Framework Programme bolo zvyšovanie mobility vedcov a výskumných pracovníkov, preto sa predpokladá kladná reakcia na spoluprácu s DRRIF, ktorý by sledoval rovnaký cieľ.

  - 2.B Tematické oblasti zamerania schém a ich súlad s charakterom DRRIF
    - Každá grantová schéma má definované prioritné oblasti, na ktoré sa zameriava. Niektoré grantové schémy a programy predovšetkým na európskej úrovni podporujú širšie spektrum oblastí. Naopak regionálne grantové schémy ako BONUS pre región Baltského mora majú definované dve oblasti, ktoré úzko nadväzujú na výskum a vývoj v baltskej oblasti. Preto je pri identifikovaní možnej spolupráce potrebné zohľadniť, či sa dunajský región alebo oblasti zamerania DRRIF zhodujú s oblasťami grantových schém.

  - 2.C Rozsah spolupráce (finančná, nefinančná) – pri analýze sme vyhodnotili možnú úroveň spolupráce grantových schém s DRRIF. Vytvorili sme dve skupiny zamerané na finančnú a nefinančnú spoluprácu.
    - Nefinančná spolupráca – výmena informácií z oblasti riadenia fondu (napr. od BONUS), z oblasti riadenia (cezhraničných) projektov, z oblasti zdieľania výsledkov realizovaných projektov.
    - Finančná spolupráca – potenciálna možnosť využívania finančných zdrojov grantových schém. Bližšie sa financovaniu DRRIF budeme venovať v samostatnej kapitole.

- 2.D Možnosti uskutočnenia spolupráce
  - Pri identifikovaní vhodných schém a programov pre spoluprácu s DRRIF predovšetkým z finančnej stránky je potrebné vyhodnotiť aj právne možnosti spolupráce. Pri vyhodnocovaní sme prihliadali na úroveň negociácie návrhu/schválenia partnerských dohôd medzi grantovými schémami a DRRIF.

- **3. Rozdelenie schém do štyroch samostatných skupín podľa odporúčaného stupňa spolupráce.**
- **4. Vytvorenie matice spolupráce grantových schém.**
- **5. Formulácia odporúčaní v súvislosti s prístupom k nadväzovaniu kontaktov so schémami**
  - Cieľom tejto časti bolo kategorizovať analyzované grantové schémy a odporučiť frekvenciu komunikácie s reprezentantmi jednotlivých grantových schém s cieľom potvrdiť možný záujem o spoluprácu a definovať rozsah možnej spolupráce.

Ochota a rozsah spolupráce zo strany grantových schém budú validované v priebehu projektu na základe plánovaných rozhovorov so zástupcami grantových schém. Preto akýkoľvek navrhovaný rozsah spolupráce (finančný, nefinančný) vychádza výlučne z našich zistení dostupných v čase tvorby dokumentu.

4.1 Identifikácia grantových a iných schém a zhodnotenie predpokladov spolupráce

Grantové a iné schémy v tejto kapitole sú zoradené v abecednom poradí.

4.1.1 Aktivity rozširujúce zapojenie v rámci programu Horizont 2020

4.1.1.1 COST

Úroveň: medzinárodná – 35 členských krajín, väčšina z krajín DR **Navrhovaný rozsah spolupráce:** finančná, nefinančná http://www.cost.eu/	COST – Európska spolupráca v oblasti vedy a technológií – je jedným z najdlhšie trvajúcich európskych nástrojov **spolupráce medzi vedcami a výskumníkmi** z celej Európy. COST je aj prvou a najväčšou európskou medzivládnou sieťou pre **koordináciu národne financovanej výskumnej činnosti**. COST **poskytuje finančnú podporu pre spoluprácu vedeckých skupín** v celej Európe. Podpora zahŕňa náklady na networking, ako sú stretnutia (napr. cestovné výdavky, diéty atď.), konferencie, semináre, krátkodobé vedecké výmeny, tréningy, publikačná a osvetová činnosť. COST nefinancuje samotný výskum.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: Poslaním COST je posilniť Európu vo vedeckom a technickom výskume prostredníctvom podpory európskej spolupráce a interakcie medzi európskymi výskumnými pracovníkmi.

Cieľom COST je aj maximalizovať európsku synergiu a pridanú hodnotu v nekonkurenčnom a prenormatívnom výskume.

COST umožňuje vedcom spolupracovať v širokom spektre činností zoskupených do kľúčových oblastí vedy.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- kooperácii presahujúcej národné hranice,
- zameraní na výskum, vývoj a inovácie.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

- biomedicína a molekulárna veda,
- výživa a poľnohospodárstvo,
- lesy, ich produkty a služby,
- materiály, fyzika a nanotechnológie,
- chémia a molekulárna veda a technológie,
- environmentálny manažment,
- informačné a komunikačné technológie,
- doprava a rozvoj miest,
- jednotlivci, spoločnosti, kultúry a zdravie.

Okrem toho multidisciplinárne návrhy umožňujú prekrývanie týchto 9 tematických oblastí.

Vďaka šírke zamerania COST je takmer isté, že prekrývanie tematických oblastí s DRRIF bude výrazné.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: COST pôsobí ako iniciatíva združujúca (nielen) výskumníkov z európskych krajín. Úzko spolupracuje s programom Horizont 2020, s ktorým sa očakáva spolupráca aj v prípade DRRIF. Vďaka tomu sa možnosť spolupráce javí ako možná.

4.1.1.2 Teaming

Teaming poskytuje zúčastneným stranám nové možnosti s vyhliadkou do budúcnosti pre reálny rast pomocou ich zapojenia do nových formátov spolupráce a rozvoja vrátane vytvárania nových vedeckých skupín, spájania s lokálnymi klastrami a umožnenia prístupu na nové trhy.

Cieľom je investovať do európskeho výskumného a inovačného potenciálu prostredníctvom vytvorenia nového alebo vylepšenia existujúcich centier excelentnosti na báze partnerstiev s inštitúciami svetovej úrovne.

Partneri:

- súkromná alebo verejná inštitúcia výskumnej a inovačnej excelentnosti alebo konzorcium takýchto inštitúcií,
- zúčastnená organizácia z menej výkonného členského štátu.

Rozpočet na Teaming: 270 miliónov eur, 2 výzvy (2014 and 2018)

4.1.1.3 Twinning

Ide o posilnenie vybranej oblasti výskumu vedeckej inštitúcie v menej výkonnom členskom štáte alebo regióne na základe družby s minimálne dvomi európskymi inštitúciami svetovej úrovne.

Cieľom je využiť obrovský potenciál networkingu pre excelentnosť prostredníctvom zdieľania vedomostí a výmenou osvedčených postupov medzi výskumnými inštitúciami a vedúcimi partnermi.

Partneri:

- jedna inštitúcia z menej výkonného členského štátu/regiónu (koordinátor),
- minimálne dvaja ďalší partneri z dvoch rôznych členských alebo pridružených krajín.

Rozpočet na Twinning: 100 miliónov eur, 2 výzvy (2015 a 2018)

Zhrnutie: COST, Teaming a Twinning sú nástrojmi spájania vedy, výskumu a inovácií. Podporujú networking, združovanie ľudských zdrojov (výskumníkov a vedcov) a šírenie excelentnosti medzi veľmi a menej výkonnými inštitúciami zaoberajúcimi sa VaV. Z tohto dôvodu majú pomerne vysoký potenciál stať sa vhodným nefinančným doplnkom k DRRIF.

4.1.2 BONUS

Obdobie: 2010 – 2017 **Rozpočet:** do 100 miliónov eur v 2011 – 2017. Polovica z tohto rozpočtu sa poskytuje z národných zdrojov a druhá polovica z programov EÚ. **Úroveň:** medzinárodná, v rámci regiónu Baltského mora **Navrhovaný rozsah spolupráce:** nefinančná http://www.bonusportal.org/	BONUS združuje výskumné komunity v oblastiach more, námorníctvo, ekonomický a sociálny výskum s cieľom riešiť hlavné problémy, ktorým čelí oblasť Baltského mora. Jeho členmi sú výskumné inštitúcie z krajín: Dánsko, Estónsko, Fínsko, Nemecko, Lotyšsko, Litva, Poľsko, Švédsko.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: BONUS združuje výskumné komunity námorných, pobrežných, pozemných, ekonomických a spoločenských odborov s cieľom riešiť hlavné problémy, ktorým čelí oblasť Baltského mora.

BONUS sa zameriava na rozvoj regiónu Baltského mora s dôrazom na samotné more. Jeho cieľ, vízia a poslanie sú veľmi úzko formulované a riadia sa vzťahom k Baltskému moru.

Napriek tomu, že BONUS pôsobí v úplne inom regióne, s DRRIF má spoločné ciele:

- kooperácia presahujúca národné hranice,
- zámer koordinácie s národnými a regionálnymi programami, štrukturálnymi fondmi, programom Horizont 2020.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF: V tematických oblastiach sme jasný súlad medzi BONUS a DRRIF neidentifikovali.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Spolupráca je možná v rozsahu výmeny informácií a zdieľania „best practices“.

Zhrnutie: BONUS je grantová schéma, ktorá pôsobí v európskom priestore od roku 2010. Možnosti spolupráce sú malé v konkrétnych tematických oblastiach, avšak veľmi výrazné v oblasti riadenia fondu DRRIF. BONUS je nástrojom článku 185 ZFEÚ a tieto poznatky môžu byť veľmi užitočné pri prvých krokoch formovania DRRIF. Hoci BONUS riadia len krajiny EÚ (DRRIF nie), jeho skúsenosti z riadenia fondu a získavania podpory (finančnej alebo politickej) môžu byť relevantné. Zapojenie Ruska v BONUS by mohlo priniesť zaujímavé poznatky pre spoluprácu s nečlenskými krajinami EÚ.

4.1.3 COSME

Obdobie: 2014 – 2020 **Rozpočet:** 2,3 miliardy eur **Úroveň:** medzinárodná, EÚ. Očakáva sa, že Srbsko, Čierna Hora a Moldavsko začnú spolupracovať s COSME v roku 2014. Bosna a Hercegovina dosiaľ neprejavila záujem o spoluprácu. Spolupráca Ukrajiny a COSME závisí od ďalšieho politického vývoja v krajine. **Navrhovaný rozsah spolupráce:** nefinančná http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm	COSME je program EÚ na podporu konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov (MSP).

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: COSME – program na podporu konkurencieschopnosti podnikov s dôrazom na malé a stredné podniky (SME/MSP) – je program EÚ na posilnenie konkurencieschopnosti a udržateľnosti podnikov v Únii a na podporu podnikateľskej kultúry, vytvárania a rastu malých a stredných podnikov.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- podpore inovácií.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

- lepší prístup k financiám pre malé a stredné podniky (MSP),
- prístup na trhy,
- podpora podnikateľov,
- priaznivejšie podmienky na vznik a rast podnikania.

Súlad tematických oblastí s charakterom DRRIF je najmä v oblasti inovácií – COSME sa nezameriava na vedu a výskum.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Právna možnosť spolupráce na nefinančnej úrovni – výmena informácií a spoločné vedúce postupy – bude reálna.

Zhrnutie: COSME je nástroj EÚ na podporu MSP. Priestor na možnú spoluprácu vidíme najmä v oblasti inovácií. Malo by ísť o nefinančnú spoluprácu, ktorá má potenciál zmeniť sa v priebehu času na finančnú.

4.1.4 Danube-INCO.NET

Obdobie: január 2014 – december 2016 **Úroveň:** medzinárodná, v rámci DR **Navrhovaný rozsah spolupráce:** nefinančná http://danube-inco.net/	Danube-INCO.NET je financovaný 7. rámcovým programom a **podporuje aktivity, ktoré sú v súlade s EUSDR v oblasti výskumu a inovácií**. Kým EUSDR rieši širokú škálu prioritných oblastí (od PO 1A „Mobilita/vodné cesty“ až po PO 11 „Bezpečnosť“) Danube-INCO.NET sa zameriava predovšetkým na dve z nich: PO 7 „Znalostná spoločnosť“ a PO 8 „Konkurencieschopnosť“. Projekt podporuje politický dialóg, vytvára siete, analyzuje a **podporuje aktivity v oblasti výskumu a inovácií a skúma koordináciu nástrojov financovania**.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: Danube-INCO.NET je projekt realizovaný v rámci EUSDR, preto by mal byť súlad cieľov automatický.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF: Danube-INCO.NET je projekt realizovaný v rámci EUSDR, preto by mal byť súlad tematických oblastí automatický.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Danube-INCO.NET je projekt podporujúci implementáciu EUSDR, preto by z právneho hľadiska mala byť spolupráca možná.

Zhrnutie: Danube-INCO.NET nie je grantová schéma. Ide o skupinový projekt podporujúci PO 7 a PO 8 EUSDR, z toho dôvodu je relevantný pri spolupráci s DRRIF. Túto spoluprácu však treba vnímať iba ako nefinančnú, spočívajúcu najmä vo výmene vedomostí a vedúcich postupov.

4.1.5 Dunajský nadnárodný program

Obdobie: 2014 – 2020 **Rozpočet:** 273,3 milióna eur **Úroveň:** medzinárodná, krajiny dunajského regiónu (EUSDR) **Navrhovaný rozsah spolupráce:** finančná, nefinančná https://survey.metis-vienna.eu/grafstat/formulare/consult/ https://www.nth.gov.hu/en/activities/european-territorial-cooperation/danube-transnational-programme-new-transnational-cooperation-programme-for-2014-2020	Európske programy územnej spolupráce ako DNP (Dunajský nadnárodný program) sú určené na doplnenie ďalších európskych programov – napríklad pre rozvoj vidieka alebo investície pre rast a zamestnanosť. Tieto programy sa zameriavajú na investície do infraštruktúry, firiem a ľudí. Programy spolupráce (DNP) sú určené predovšetkým pre **ďalšiu územnú integráciu prostredníctvom posilnenej spolupráce v konkrétnych oblastiach politiky**. Vzhľadom na celkovú veľkosť rozpočtu cieľov programov spolupráce investičné zámery nie sú rozsiahle, a tak nemajú významný ekonomický dosah.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: V záujme dosiahnutia vyššieho stupňa územnej integrácie veľmi heterogénneho dunajského regiónu bude DNP pôsobiť ako sprostredkovateľ pri riešení spoločných problémov a potrieb. Bude pôsobiť v konkrétnych oblastiach, kde sa očakáva, že nadnárodná spolupráca prinesie želané výsledky. Bude sa usilovať o napojenie a spoluprácu s EUSDR (Stratégia Európskej únie pre dunajský región).

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- podpore medzinárodnej spolupráce,
- rozvoji dunajského regiónu.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

Medzi tematické oblasti, na ktoré sa bude Dunajský nadnárodný program zameriavať, patria:

- výskum a inovácie,
- koordinácia krajín v oblasti VaV,
- prepojenie kľúčových sektorov, ktoré poskytujú zamestnanie, s vedecko-technologickými centrami,
- minimalizácia faktorov, ktoré bránia v rozširovaní vedomostí a inovácií,
- zvýšenie miery zamestnanosti v oblastiach s vysokou pridanou hodnotou – v sektore výskumu, vývoja a inovácií, podpora spolupráce medzi existujúcimi a potenciálnymi centrami vedy a inovácií.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Dunajský nadnárodný program aj DRRIF pôsobia pod európskou stratégiou pre dunajský región (EUSDR), preto by spolupráca z právneho hľadiska mala byť jednoduchšia než v prípade iných grantových schém, ktoré majú potenciál finančne prispievať na aktivity DRRIF. Existuje možnosť financovania administratívneho chodu fondu DRRIF prostredníctvom výziev DNP. Financovanie samotných projektov DRRIF prostredníctvom DNP na základe našich znalostí pravdepodobne nebude možné.

Zhrnutie: Spolupráca Dunajský nadnárodný program a DRRIF sa javí ako prirodzená a očakávaná. Plánovaný sedemročný rozpočet programu je 273,28 milióna eur, avšak nie celý peňažný balík je určený pre potreby výskumu a vývoja. Z tohto dôvodu program nebude schopný sám financovať aktivity DRRIF. Mohol by sa však podieľať na financovaní administratívneho chodu fondu.

4.1.6 Erasmus+

Erasmus+	
Obdobie: 2014 – 2020 **Rozpočet:** 14,7 miliardy eur **Úroveň:** medzinárodná, EÚ **Navrhovaný rozsah spolupráce:** finančná http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm	Program Erasmus+ sa zameriava na podporu zručností a zamestnanosti, na modernizáciu vzdelávania, školení a práce s mládežou.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF:

Program Erasmus+ prispeje k dosiahnutiu:

- cieľov stratégie Európa 2020 vrátane hlavného cieľa v oblasti vzdelávania,
- cieľov strategického rámca pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a v odbornej príprave (ET 2020) vrátane príslušných referenčných hodnôt,
- udržateľného rozvoja partnerských krajín v oblasti vysokoškolského vzdelávania,
- celkových cieľov obnoveného rámca pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže (2010 – 2018),
- cieľa rozvoja európskeho rozmeru v oblasti športu, predovšetkým masového športu, v súlade s pracovným plánom EÚ pre šport,
- podpory európskych hodnôt v súlade s článkom 2 Zmluvy o Európskej únii.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- spolupráci presahujúcej národné hranice,
- rozvoji vysokoškolského a odborného vzdelávania.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

Vzdelávanie a školenie

- okrem iného aj podpora odborného vzdelávania a školení.

Mladí ľudia

- podpora mobility mladých ľudí a strategických partnerstiev.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Spolupráca bude závisieť od tematických oblastí podporovaných fondom DRRIF a ich súladom s aktivitami Erasmus+. Tvorba partnerstiev, vymieňanie vedúcich postupov a mobilita ľudí vo všeobecnosti – to sú očakávania od spolupráce s Erasmus+. Avšak program je zameraný najmä na mladých ľudí a vzdelávací systém. Preto možnosti, že ho budú využívať vedci a výskumníci, sú viac než otázne.

Zhrnutie: Erasmus+ je nástrojom vzdelávania ľudí, umožňuje získavať zahraničné skúsenosti a do schémy DRRIF zapadá ako nástroj mobility vedeckých pracovníkov/doktorandov.

4.1.7 ERA-NET (Cofund) v rámci programu Horizont 2020

Rozpočet: v roku 2014 asi 92,3 milióna eur, v roku 2015 asi 163,9 milióna eur

Úroveň: medzinárodná, EÚ

Navrhovaný rozsah spolupráce: finančná

http://ec.europa.eu/research/era/era-net-in-horizon-2020_en.htm

http://ec.europa.eu/research/era/index_en.htm

ERA-NET v rámci programu Horizont 2020 spája bývalý ERA-NET a ERA-NET Plus do jedného nástroja. Zameranie projektov ERA-NET sa presúva z financovania sietí do **financovania jednotlivých spoločných výziev na uskutočnenie nadnárodného výskumu a inovácií** vo vybraných oblastiach s vysokou európskou pridanou hodnotou a významom pre Horizont 2020.

ERA-NET v rámci programu Horizont 2020 sa bude realizovať pomocou špecifického, nového typu akcie: ERA-NET Cofund.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: Vybrané ciele pre nástroje ERA-NET v rámci programu Horizont 2020 sú:

- sústrediť zdroje na oblasti s významným vplyvom a relevanciou pre Európu,
- znižovať zbytočnú duplicitu činností prostredníctvom podpory medzinárodnej spolupráce v oblastiach výskumu a inovácií – koordinovať výskum a inovácie v Európe,
- zabezpečovať dostatočnú úroveň financovania pre spoločné výzvy a akcie,
- posilniť účasť všetkých členských štátov a zabezpečiť podporu v prepojení svojich výskumných a inovačných kapacít na účely medzinárodnej spolupráce,
- optimalizovať riadenie projektov,
- znížiť administratívne náklady na implementáciu na úrovni EÚ,
- zjednodušiť účasť národných/regionálnych financovateľov výskumu.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF: ERA-NET Cofund v rámci programu Horizont 2020 je navrhnutý tak, aby podporoval partnerstvá medzi verejnými subjektmi vrátane iniciatív spoločného plánovania medzi členskými štátmi – ich prípravu, zriaďovanie sieťových štruktúr, dizajn, implementáciu a koordináciu spoločných činností, rovnako ako dorovnávanie finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ v prípade medzinárodných projektov.

Hlavnou činnosťou ERA-NET Cofund v rámci programu Horizont 2020 je implementácia výziev na predkladanie návrhov, ktoré počítajú so spolufinancovaním projektov medzinárodného výskumu a inovácií.

ERA-NET Cofund je relevantný pre všetky tri priority programu Horizont 2020 (excelentná veda, vedúce postavenie v priemysle, spoločenské výzvy).

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Po splnení minimálnych kritérií a schválení návrhu na spoluprácu.

Zhrnutie: ERA-NET je nástroj financovania medzinárodných vedecko-výskumných projektov. Môže financovať ich administráciu a prípravnú fázu alebo priamo aj implementáciu do výšky 33 % celkových výdavkov za predpokladu, že zvyšných 67 % je financovaných z národných zdrojov a nie zo zdrojov EÚ.

4.1.8 EUREKA

Obdobie: od roku 1985 **Úroveň:** medzinárodná vrátane všetkých krajín EÚ **Navrhovaný rozsah spolupráce:** finančná, nefinančná http://www.eurekanetwork.org/	EUREKA je medzivládna sieť, založená v roku 1985 na podporu trhovo orientovaného výskumu a vývoja a inovačných projektov zo strany priemyslu, výskumných centier a vysokých škôl vo všetkých technologických odvetviach. Má 41 členov vrátane Európskej únie, zastúpenej Európskou komisiou.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF:

Cieľom EUREKA je zvýšiť produktivitu a konkurencieschopnosť európskych podnikov prostredníctvom technológie, podporovať národné ekonomiky na medzinárodnom trhu a posilňovať základňu pre udržateľnú prosperitu a zamestnanosť v Európe.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- spolupráci presahujúcej národné hranice,
- podpore inovácií a konkurencieschopnosti.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

Individuálne projekty – EUREKA individuálny projekt je trhovo orientovaný výskumno-vývojový projekt založený na „bottom-up“ prístupe a zahŕňa partnerov z aspoň dvoch členských krajín EUREKA.

EUROSTARS – európsky program výskumu a vývoja zameraný na malé a stredné podniky a ich nové produkty, procesy a služby.

CLUSTERS – dlhodobejšie a strategicky významné priemyselné iniciatívy. Majú veľký počet účastníkov a usilujú sa o rozvoj generických technológií s kľúčovým významom pre európsku konkurencieschopnosť.

DÁŽDNIKY (UMBRELLAS) – tematické siete zamerané na konkrétne oblasti technológie a podnikateľského sektora. Ich hlavnou úlohou je uľahčiť vytváranie projektov EUREKA vo svojej vlastnej cieľovej oblasti.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Väčšina štátov dunajského regiónu je aj členskými štátmi EUREKA. To by malo uľahčiť začiatky spolupráce medzi týmito dvomi schémami. EUREKA sa nezameriava špecificky na niektoré odvetvia vedy alebo technológií, ale skôr horizontálne na podporu špecifických projektov. Prienik aktivít medzi DRRIF a EUREKA je preto pravdepodobný. V roku 2015 sa očakáva spoločná pilotná výzva v spolupráci s Danube-INCO.NET pre všetky krajiny dunajského regiónu, ktoré budú mať záujem.

Zhrnutie: EUREKA podporuje inovácie, konkurencieschopnosť a malé a stredné podniky. Dôraz sa kladie predovšetkým na trhovú využiteľnosť výsledkov podpory. Pre DRRIF bude prínosom nadväzovanie spolupráce s úspešnými schémami, a keďže EUREKA pôsobí v európskom priestore už takmer 30 rokov, môžeme ju určite nazvať úspešnou a potenciálne vhodnou schémou na spoluprácu s DRRIF.

4.1.9 Európsky fond regionálneho rozvoja

Obdobie: 2014 – 2020

Rozpočet: 185,37 miliardy eur

Úroveň: medzinárodná, EÚ

Navrhovaný rozsah spolupráce: finančná

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/regional/index_en.cfm

Európsky fond regionálneho rozvoja (European Regional Development Fund – ERDF) sa zameriava na posilnenie hospodárskej a sociálnej súdržnosti v Európskej únii na základe vyrovnávania rozdielov medzi jej regiónmi. ERDF podporuje regionálny a miestny rozvoj prostredníctvom **spolufinancovania investícií do:**

- výskumu a vývoja a inovácií,
- oblasti klimatických zmien a životného prostredia,
- podpory podnikania malých a stredných podnikov,
- služieb spoločného hospodárskeho záujmu,
- telekomunikačnej, energetickej a dopravnej infraštruktúry,
- zdravotníctva, školstva a sociálnej infraštruktúry,
- udržateľného rozvoja miest.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: ERDF prispieva k financovaniu pomoci zameranej na posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti. Vyrovnáva regionálne rozdiely prostredníctvom podpory rozvoja a štrukturálnych zmien v regionálnych ekonomikách vrátane premeny upadajúcich priemyselných a ekonomicky zaostávajúcich regiónov.

ERDF by mal aktívne prispievať k stratégii Európa 2020. Podpora z ERDF by sa mala koncentrovať na výskum a inovácie, malé a stredné podniky a zmiernenie dôsledkov zmeny klímy.

Súlad cieľov s charakterom DRRIF:

- podpora inovácií, výskumu a vývoja.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF: ERDF sa zameriava na investície do niekoľkých kľúčových prioritných oblastí:

- inovácie a výskum,
- digitálna agenda,
- podpora malých a stredných podnikov (MSP),
- nízkouhlíková ekonomika.

V rámci programov európskej územnej spolupráce sa najmenej 80 % finančných prostriedkov sústredí na vyššie uvedené štyri prioritné oblasti.

V rozvinutejších regiónoch by fond regionálneho rozvoja nemal podporovať investície do infraštruktúry, ktorá občanom poskytuje základné služby v oblastiach životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií. Prekrývanie tematických oblastí vidíme najmä v prvej prioritnej oblasti – inovácie a výskum.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: ERDF je realizovaný na národných úrovniach s pomocou národných riadiacich orgánov. Výzvy na predkladanie návrhov a ponúk sú publikované v národnom jazyku a potenciálni žiadatelia by sa mali obrátiť na riadiaci orgán v domovskej krajine, kde získajú viac informácií.

Zhrnutie: Európsky fond regionálneho rozvoja je jedným zo štrukturálnych fondov EÚ. Medzi prioritné oblasti jeho podpory patria aj výskum a inovácie, čím sa stáva relevantnou grantovou schémou pre spoluprácu s fondom DRRIF. V prípade fondu ERDF existujú možnosti čerpania finančných prostriedkov na účely Európskej územnej spolupráce (smernica Európskej komisie *KOM(2011) 615*).

4.1.10 Európsky sociálny fond

Obdobie: 2014 – 2020

Rozpočet: odhadom 74 miliárd eur

Úroveň: medzinárodná, EÚ

Navrhovaný rozsah spolupráce: finančná

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/social/index_en.cfm

ESF (Európsky sociálny fond) podporuje politiku a priority, ktorých cieľom je dosiahnuť pokrok smerom k:

- plnej zamestnanosti,
- vyššej kvalite a produktivite práce,
- zvýšeniu geografickej a profesijnej mobility pracovníkov v rámci Európskej únie,
- zlepšeniu systémov vzdelávania a odbornej prípravy,
- podpore sociálneho začlenenia.

Tým chce ESF prispievať k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.

Európsky sociálny fond bude v čele inovatívnych riadiacich pravidiel pre zjednodušenie realizácie projektov. Európska komisia chce pomôcť členským štátom zjednodušiť implementáciu ESF s cieľom zamerať sa viac na výsledky a dosiahnuť, aby ESF bol jednoduchší a bezpečnejší pre príjemcov finančnej pomoci.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: V období 2014 – 2020 sa ESF zameria na štyri oblasti:

- podpora zamestnanosti a podpora pracovnej mobility,
- podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe,
- investície do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania,
- posilňovanie inštitucionálnych kapacít a efektívnej verejnej správy.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- podpore inovácií – sociálne inovácie.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

- podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily,
- investície do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania,
- podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe,
- posilňovanie inštitucionálnych kapacít a efektívnej verejnej správy,
- podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo,
- posilnenie využívania informačných a komunikačných technológií, posilnenie výskumu,
- technologický rozvoj, inovácie a zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov.

Prekrývanie tematických oblastí pri:

- posilnení využívania informačných a komunikačných technológií a posilnení výskumu,
- technologickom rozvoji, inováciách a zvýšení konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Stratégia a rozpočet fondu sú stanovené dohodou medzi členskými štátmi EÚ, Európskym parlamentom a Európskou komisiou. Na základe toho sú naplánované sedemročné operačné programy členských štátov. Tieto operačné programy sú implementované na národnej úrovni prostredníctvom riadiacich orgánov. Výzvy na predkladanie návrhov a ponúk sú publikované spravidla v národnom jazyku.

ESF môže podporovať činnosti a politiky patriace do jeho pôsobnosti prostredníctvom finančných nástrojov, ako sú schémy spoločného rizika, kapitálové a dlhové nástroje, záručné, podielové a úverové fondy.

Zhrnutie: Európsky sociálny fond (ESF) je jedným zo štrukturálnych fondov EÚ. Medzi prioritné oblasti jeho podpory patrí aj oblasť sociálnej inovácie, čím sa ESF stáva aspoň čiastočne relevantnou grantovou schémou na účely fondu DRRIF.

4.1.11 Horizont 2020

Obdobie: 2014 – 2020

Rozpočet: približne 80 miliárd eur

(o približne štvrtinu vyšší než v predchádzajúcom programovom období)

Úroveň: medzinárodná, EÚ, krajiny západného Balkánu a Moldavsko

Navrhovaný rozsah spolupráce: finančná, nefinančná

http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/

Horizont 2020 je **najväčší výskumný a inovačný program EÚ** v histórii. EÚ si od neho sľubuje nové prelomové objavy a úspechy vďaka prenosu myšlienok z laboratórií na trh.

Horizont 2020 je finančný nástroj na implementáciu Inovačnej Únie (Innovation Union), je vlajkovou loďou iniciatívy Európa 2020, zameranej na zabezpečenie **globálnej konkurencieschopnosti** Európy.

Je vnímaný ako prostriedok na riadenie hospodárskeho rastu a tvorbu pracovných miest. Horizont 2020 **má politickú podporu európskych predstaviteľov a poslancov Európskeho parlamentu**.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: Horizont 2020 spája výskum a inovácie s dôrazom na excelentnú vedu, líderstvo v priemysle a riešenie spoločenských problémov. Cieľom je zabezpečiť, aby Európa vytvárala prvotriednu vedu, aby sa odstraňovali prekážky v procese inovácií a aby sa zjednodušila spolupráca verejného a súkromného sektora pri tvorbe inovácií.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- kooperácii presahujúcej národné hranice,
- zameranie na inovácie, vedu a výskum.

Program Horizont 2020 je zameraný na vedu, výskum a inovácie v širokom spektre oblastí, ktoré sa výrazne prekrývajú s charakterom DRRIF.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

Oblasti programu Horizont 2020:

- poľnohospodárstvo a lesníctvo,
- vodné zdroje,
- biopriemysel,
- biotechnológie,
- energetika,
- životné prostredie a klimatické zmeny,
- jedlo a zdravá výživa,
- financovanie výskumu,
- zdravie,
- IKT výskum a inovácie,
- inovácie,
- medzinárodná spolupráca,
- kľúčové technológie,
- partnerstvo s firmami a členskými štátmi,
- suroviny,
- výskumné infraštruktúry,
- bezpečnosť,
- malé a stredné podniky,
- spoločenské a humanitné vedy,
- spoločnosť,
- vesmír,
- doprava.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Očakávaná forma spolupráce s programom Horizont 2020 je finančná. Ideálne by Horizont 2020 mal byť jedným z financovateľov fondu DRRIF. Avšak Horizont 2020 pri svojom vzniku s touto možnosťou nepočítal, financovanie DRRIF nie je zakotvené v zakladajúcich dokumentoch Horizont 2020. Preto by krajiny DR mali postupovať spoločne v programových výboroch H2020 pri formulovaní výziev.

Ďalším právnym rozmerom je územná pôsobnosť programu Horizont 2020. Je určený na financovanie výskumu, vývoja a inovácií v krajinách EÚ a pridružených krajinách, s ktorými je podpísaná samostatná bilaterálna dohoda. Tieto dohody ešte nie sú pre väčšinu pridružených krajín EÚ sfinalizované (stav júl 2014) a s podporou napríklad Ukrajiny sa zatiaľ vôbec nepočíta.

Zhrnutie: Finančné zabezpečenie programu je o štvrtinu vyššie než v predchádzajúcom programovom období (2007 – 2013) a dosahuje úroveň takmer 80 miliárd eur, ktorá by sa mohla zvýšiť ešte o očakávané zdroje zo súkromného sektora. Horizont 2020 sa javí ako jeden z najvýznamnejších nástrojov podpory VaV pre krajiny dunajského regiónu.

4.1.12 Instrument for Pre-Accession Assistance II

Obdobie: 2014 – 2020

Rozpočet: 11,3 miliardy eur

Úroveň: Albánsko, Bosna a Hercegovina, bývalá Juhoslávia, Macedónsko, Island, Kosovo, Čierna Hora, Srbsko a Turecko.

Navrhovaný rozsah spolupráce: finančná, nefinančná

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/ipa/index_en.cfm

Instrument for Pre–accession Assistance II (IPA II) sa zameriava na podporu implementácie politických, inštitucionálnych, právnych, administratívnych, sociálnych a ekonomických reforiem v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách, aby dosiahol ich priblíženie a postupne zosúladenie s EÚ.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF:

- podpora politických reforiem,
- podpora ekonomického, sociálneho a teritoriálneho rozvoja,
- posilňovanie schopnosti príjemcov pomoci spĺňať budúce záväzky vyplývajúce z členstva v EÚ prostredníctvom podpory postupného zosúlaďovania s EÚ,
- podpora regionálnej integrácie a teritoriálnej spolupráce.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

Podľa IPA II smerníc by finančná podpora mala byť zameraná najmä na 5 hlavných oblastí:

- reformy pripravujúce krajiny na vstup do Únie a súvisiace budovanie inštitúcií a kapacít,
- socioekonomický a regionálny rozvoj,
- zamestnanosť, sociálne politiky, vzdelanie, podporu rovnosti pohlaví a rozvoj ľudských zdrojov,
- poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,
- regionálnu a teritoriálnu spoluprácu.

Súlad s tematickými oblasťami DRRIF hodnotíme ako stredný.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: IPA II je financovaná EÚ a jej podpora je vyhradená pre kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny EÚ. Z tohto dôvodu tento inštrument nemôžu využiť členské štáty.

Zhrnutie: IPA II nie je primárne zameraná na VaV, preto pripadá do úvahy skôr finančná spolupráca. Jej cezhraničné kooperačné programy, ak by boli správne využité, by mohli pomôcť DRRIF financovať jeho aktivity v nečlenských krajinách dunajského regiónu.

4.1.13 Nástroj európskeho susedstva

Obdobie: 2014 – 2020

Rozpočet: 18,2 miliardy eur

Úroveň: Európska susedská politika (ENP) zahŕňa 16 partnerov na východ a na juh od hraníc EÚ, medzi nimi i Moldavsko a Ukrajinu.

Navrhovaný rozsah spolupráce: finančná, nefinančná

http://www.enpi-info.eu/ENI

V nadväznosti na úspechy Európskeho nástroja susedstva a partnerstva (ENPI) bude nový nástroj ENI (European Neighbourhood Instrument) prispievať k **posilneniu bilaterálnych vzťahov s partnerskými krajinami** a prinášať hmatateľné výhody pre EÚ a jej partnerov v oblastiach, ako sú demokracia a ľudské práva, justícia, dobrá správa vecí verejných a trvalo udržateľný rozvoj.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF:

- Podpora ľudských práv a základných slobôd, právneho štátu, rovnosti, udržateľnej demokracie, dobrej správy vecí verejných a prosperujúcej občianskej spoločnosti.
- Dosiahnutie postupnej integrácie do vnútorného trhu EÚ a posilnenie spolupráce prostredníctvom aproximácie právnych predpisov, budovanie inštitúcií.
- Vytváranie podmienok na dôsledne riadenú mobilitu ľudí.
- Podpora rozvoja, znižovanie chudoby, vnútornej hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, rozvoj vidieka, opatrenia v oblasti klímy a odolnosti proti prírodným katastrofám.
- Podpora budovania dôvery a ďalšie opatrenia prispievajúce k bezpečnosti, predchádzaniu a riešeniu konfliktov.
- Posilnenie subregionálnej, regionálnej a susedskej spolupráce (cezhraničná spolupráca) – tento posledný cieľ ENI je z hľadiska možnej spolupráce s DRRIF najrelevantnejší.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

- podpora malých a stredných podnikov,
- podpora občianskej spoločnosti,
- opatrenia v oblasti zmeny klímy,
- zjednodušenie mobility osôb,
- spolupráca v oblasti energetiky,
- podpora rovnosti žien a mužov,
- postupná hospodárska integrácia,
- podpora v nadväzovaní kontaktov,
- dopravné prepojenia,
- mladí ľudia a zamestnanosť.

Súlad/prekrývanie tematických oblastí je minimálny.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: ENI je financované EÚ, fondom ERDF. Možnosti spolupráce preto pravdepodobne budú závisieť od jednotlivých dohôd s Moldavskom/Ukrajinou.

Zhrnutie: ENI nie je zameraný na vedu a výskum. Svojou štruktúrou sa však približuje investičným štrukturálnym fondom, ktoré sú k dispozícii pre členské štáty EÚ.

4.1.14 Program Stredná Európa

Obdobie: 2014 – 2020 **Rozpočet:** 246 miliónov eur z ERDF (80 – 85 % financovanie, zvyšok z rozpočtov členských štátov) **Úroveň:** medzinárodná, v rámci EÚ a prevažne v rámci DR **Navrhovaný rozsah spolupráce:** finančná, nefinančná http://www.central2020.eu/	CE (Central Europe) je program Európskej únie, ktorý **podporuje spoluprácu medzi regiónmi** v deviatich európskych krajinách: Rakúsko, Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Taliansko, Poľsko, Slovensko, Slovinsko a Ukrajina. Medzi ciele programu patrí zlepšiť mieru inovácií a zvýšiť konkurencieschopnosť aj atraktívnosť miest a regiónov týchto krajín.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: Hlavným cieľom programu Central Europe je spolupracovať cez hranice, aby sa stredoeurópske mestá stali lepšími miestami pre život a prácu.

Medzinárodná spolupráca by sa mala stať katalyzátorom realizácie inteligentných riešení, ktoré budú odpovedať na regionálne problémy v oblastiach: inovácie, nízkouhlíkové hospodárstvo, životné prostredie, kultúra a doprava.

Central Europe (CE) má ambíciu koordinovať úsilie v regiónoch s národnými a regionálnymi programami podporovanými zo štrukturálnych a investičných fondov, makroregionálnej stratégie, programu Horizont 2020 alebo Európskej investičnej banky.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- kooperácii presahujúcej národné hranice,
- zameraní na inovácie,
- zámere koordinácie s národnými a regionálnymi programami, štrukturálnymi fondmi, programom Horizont 2020.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF: Jedna z oblastí podpory CE sa nazýva transfer technológií a inovácií v podnikaní.

Central Europe zlepšuje rámcové podmienky na obchodnú spoluprácu, aby sa spoločnosti mohli stať konkurencieschopnejšími na globalizovanom trhu.

Program podporuje aj malé a stredné podniky, aby odhalil ich inovačný potenciál a zároveň podporil využívanie výsledkov výskumu na vytváranie obchodných príležitostí.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: CE pôsobí pod EÚ, je spolufinancovaný z ERDF a príspevkov členských krajín. Spolupráca bude závisieť od dohôd medzi krajinami. Existuje možnosť čiastočného financovania administratívneho chodu fondu DRRIF prostredníctvom výziev CE. Taktiež skúmame aj možnosti financovania samotných projektov DRRIF prostredníctvom CE – v prípade úspechu by išlo o jednoduchšie a finančne menej náročné projekty.

Zhrnutie: Program CE úspešne pôsobil na poli európskych grantových schém v rokoch 2007 – 2013 a bol vhodným doplnkom štrukturálnych fondov v oblasti podpory cezhraničnej spolupráce. Program CE má vysoký potenciál stať sa jednou z kľúčových grantových schém vo vzťahu k DRRIF. Geograficky nezahŕňa celý dunajský región.

4.1.15 Stredoeurópska iniciatíva

Obdobie: od 1989 **Úroveň:** medzinárodná, krajiny strednej Európy **Navrhovaný rozsah spolupráce:** nefinančná http://www.cei.int/	Stredoeurópska iniciatíva (Central European Initiative) bola založená v roku 1989. Pôsobí ako regionálne medzivládne fórum, ktoré **podporuje európsku integráciu** prostredníctvom spolupráce medzi členskými štátmi.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF:

- podpora členských štátov na ich ceste k európskej integrácii a zladenie právnych noriem,
- implementácia malých a stredných projektov,
- podpora pri premieňaní hodnotných nápadov na inovatívne výsledky.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- podpore medzinárodnej spolupráce,
- podpore inovácií.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF: Kooperačné aktivity programu CEI sú projekty malého rozsahu a na dobu určitú, ktoré majú podobu najmä seminárov, workshopov, krátkych výcvikových kurzov alebo iného druhu stretnutí. Sú financované z fondu CEI Cooperation, do ktorého prispievajú všetky členské štáty.

Akcie CEI v oblasti výskumu a inovácií sú v úzkom súlade so stratégiou Európa 2020. Prostredníctvom svojich aktivít sa CEI snaží napomáhať rozvoju vedomostnej spoločnosti.

Medzi priority patrí i premostenie medzery medzi krajinami vnútri a mimo Európskeho výskumného priestoru (ERA).

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Finančná alebo nefinančná spolupráca by mala byť možná.

Zhrnutie: Spoluprácu medzi DRRIF a CEI vidíme ako finančnú aj nefinančnú. Organizácie by mohli spolupracovať pri identifikácii vedúcich postupov, pri vypracúvaní spoločných tém podpory či pri vytváraní a budovaní kontaktov – networking. Nevylučujeme možnosť spoločných vedecko-výskumných alebo inovačných projektov.

4.1.16 WISE/RCC

THE WORLD BANK	
Úroveň: medzinárodná, krajiny západného Balkánu **Rozpočet:** plánovaný na úrovni 210 miliónov eur **Navrhovaný rozsah spolupráce:** nefinančná http://wbc-inco.net/object/news/13995	WISE (The Western Balkans Innovation Strategy Exercise) patrí do *The Western Balkans Regional R&D for Innovation Strategy*, ktorá je podporovaná Svetovou bankou.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF:

Cieľom WISE je podporovať politiku stability a pokračujúcich reforiem v oblasti VaV a inovácií na území krajín západného Balkánu.

WISE bude riadiť implementáciu štyroch navrhnutých regionálnych vedecko-výskumných programov v spolupráci s národnými inštitúciami.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- zameraní na vývoj a inovácie,
- podpore medzinárodnej spolupráce.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

- Zlepšiť výskumnú základňu a podmienky pre excelentnosť vo výskume (merané počtom citácií, co-publikácií, podielom mladých výskumníkov, účasťou na projektoch Horizontu 2020).
- Podporiť spoluprácu s výskumnými firmami a transfer technológií (merané počtom patentov a co-patentov, licencií, spin-off firiem; objemom výskumných projektov; podielom inovačných firiem spolupracujúcich s verejnými výskumnými organizáciami a pod.).
- Podporiť investície súkromného sektora do výskumu a inovácií a tvorba start-up podnikov (merané podielom inovačných firiem, objemom výdavkov súkromného sektora do výskumu a vývoja; počtom ochranných známok, ISO certifikáciami; objemom refinancovaného rizikového kapitálu).
- Posilniť národné výskumné a inovačné politiky (merané objemom VaV; rozdelením medzi základným a aplikovaným výskumom; podielom výdavkov verejných výskumných organizácií financovaných prostredníctvom konkurenčného financovania; ukazovateľmi týkajúcimi sa produktivity verejného vedecko-výskumného systému, napríklad patenty/GERD).

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Tak ako pri ostatných analyzovaných schémach sú možnosti nefinančnej spolupráce pravdepodobnejšie a jednoduchšie uskutočniteľné. Geografické prekrývanie WISE a DRRIF je len čiastočné, v danom území môže WISE pôsobiť čiastočne ako konkurencia pre DRRIF pri kontrahovaní finančných zdrojov a pri získavaní spolupracujúcich vedcov, firiem, inštitúcií.

Zhrnutie: Očakávame, že bude nutná koordinácia s WISE s cieľom zabezpečiť synergie a obmedziť duplicitné výzvy, prípadne tematické oblasti.

4.1.17 Ďalšie (relevantné) schémy

Okrem spomenutých grantových schém, programov, fondov a iniciatív sme identifikovali i ďalšie.

4.1.17.1 Netwatch

Úroveň: medzinárodná, v rámci European Research Area **Navrhovaný rozsah spolupráce:** nefinančná http://netwatch.jrc.ec.europa.eu/home	Netwatch je informačná platforma Európskej komisie zameraná na **spoluprácu programov v oblasti medzinárodného výskumu a vývoja**. V súčasnosti pôsobí v rámci ERA-NET, rozsah by sa mal postupne rozšíriť o ďalšie iniciatívy.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF: Cieľom Netwatch je ponúknuť centrálnu európsku informačnú platformu. Netwatch sleduje medzinárodné vedecko-výskumné programy v Európe, počnúc schémou ERA-NET.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- kooperácii presahujúcej národné hranice.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

Netwatch podporuje nadnárodnú spoluprácu projektov výskumu a vývoja v Európe prostredníctvom:

- poskytovania sietí pre mapovanie VaV,
- poskytovania informácií o spoločných výzvach,
- analyzovania vplyvu programovej spolupráce,
- opisu rozsahu aktivít a výsledkov jednotlivých sietí,
- podpory vzájomného učenia medzi nadnárodnými programovými sieťami.

Vďaka šírke zamerania Netwatch je takmer isté, že prekrývanie tematických oblastí s DRRIF bude výrazné.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: Pri predpokladanej nefinančnej forme spolupráce by z právneho hľadiska nemalo nič brániť jej realizácii. Medzi spolupracujúcimi sieťami je napríklad aj BONUS, ktorý môže slúžiť ako vzor pre DRRIF.

Zhrnutie: Netwatch je nástroj na mapovanie činností sietí pôsobiacich v rámci európskeho výskumného priestoru ERA. Poskytuje množstvo informácií o aktívnych sieťach v rámci ERA, inštitúciách v krajinách ERA zapojených do týchto sietí, o realizovaných programoch a o harmonograme podávania žiadostí reagujúcich na výzvy programov („calls“).

V rámci Netwatch pôsobí aj iniciatíva ERA-LEARN. Ide o systematické skúmanie medzinárodných koordinačných skúseností a získaného know-how s perspektívou identifikovať dobré príklady a vyvinúť systém odporúčaných postupov.

ERA-LEARN umožňuje prostredníctvom komplexnej analýzy existujúcich a už overených postupov ľahšie identifikovať nástroje, ktoré sú vhodné na široké použitie.

4.1.17.2 Enterprise Europe Network

Úroveň: medzinárodná, EÚ **Navrhovaný rozsah spolupráce:** nefinančná http://een.ec.europa.eu/	Enterprise Europe Network je nástrojom v rámci stratégie EÚ na podporu rastu a zamestnanosti. Združuje takmer 600 organizácií na podporu podnikania vo viac ako 50 krajinách. Cieľom je pomôcť malým firmám nájsť jedinečné obchodné príležitosti na jednotnom trhu EÚ.

Súlad cieľov grantovej schémy s charakterom DRRIF:

Cieľom Enterprise Europe Network (EEN) je pomáhať malým podnikom, aby vyťažili čo najviac z obchodných príležitostí v Európskej únii.

Súlad cieľov s DRRIF pri:

- spolupráci presahujúcej národné hranice.

Tematické oblasti zamerania schémy a ich súlad s charakterom DRRIF:

EEN ponúka podporu malým podnikom v oblastiach:

- transfer technológií,
- prístup k zdrojom financovania,
- poradenstvo k legislatíve EÚ,
- práva duševného vlastníctva,
- medzinárodné podnikanie.

Možnosti uskutočnenia spolupráce: EEN pomáha malým podnikom vytvárať obchodné kontakty v celoeurópskom priestore. Spolupráca s DRRIF sa javí ako možná na nefinančnej úrovni.

Zhrnutie: Enterprise Europe Network je vhodným doplnkom organizácií a schém, s ktorými by DRRIF mohol spolupracovať na nefinančnej úrovni.

Nižšie uvádzame schémy, s ktorými by v budúcnosti DRRIF mohol spolupracovať, avšak sme pri nich nevykonali podrobnú analýzu, keďže sú ešte v procese schvaľovania, alebo je ich relevantnosť pre DRRIF nejasná.

- **Bilaterálne a multilaterálne kooperačné schémy**:
  - Podporujú cezhraničnú VaV a inovácie.
  - Spolupráca s bilaterálnymi a multilaterálnymi kooperačnými schémami krajín dunajského regiónu je podstatná, a preto by mala byť jednou zo začiatočných priorít pri rozvoji DRRIF.

- **Programy zamerané na vytváranie a udržiavanie kontaktov** (Networking programmes):
  - URBACT II, INTERACT II a ESPON.
  - **Výskumom a vývojom sa z nich zaoberá najmä ESPON**, ešte ho však neschválila Európska komisia na nové programové obdobie 2014 – 2020.
  - Predpokladaný celkový rozpočet ESPON je niečo vyše 50 miliónov eur na sedemročné obdobie, z toho asi 34 miliónov z fondu ERDF.
  - http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/cooperation/interregional/index_en.cfm

- **Programy návratných investícií**
  - Príkladom je Jeremie (Joint European Resources for Micro to medium Enterprises), zameriavajúci sa **na poskytovanie návratných investícií, bankových záruk a pôžičiek malým a stredným podnikom.**
  - Ide o odlišnú formu financovania, vhodnú na podporu inovácií, nie základného výskumu.
  - V tejto oblasti existujú možnosti kombinácie verejných a súkromných zdrojov.
  - http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jeremie_en.cfm

- **INTERREG EUROPE**
  - **Podporuje cezhraničnú spoluprácu** regiónov EÚ, okrem iného **sa zameriava na inovácie a znalostnú ekonomiku.**
  - Program by mal začať fungovať v polovici roku 2015.
  - Zapojených je doň 30 krajín (EÚ + Nórsko a Švajčiarsko).
  - Rozpočet ešte nie je schválený, predbežne sa pohybuje okolo 359 miliónov eur.
  - http://www.interreg4c.eu/programme/2014-2020/

- **KEEP/Interact**
  - KEEP je **databáza projektov územnej spolupráce EÚ a susedných krajín Únie**, ktoré sú zapojené do územnej spolupráce, projektových partnerov a programov.
  - Cieľom KEEP je prispieť k rozvoju nadnárodnej spolupráce.
  - http://www.interact-eu.net/focus_on_etc_2014/focus_on_2014/512/14848
  - http://www.territorialcooperation.eu/keep/

- **DTC – Danube Transfer Centre**
  - Zamerané na **výmenu znalostí.**
  - Zatiaľ sú štyri – na Slovensku v Bratislave a Nitre, v Rumunsku – Cluj a Srbsku – Novi Sad.

- **DCCA – Danube chambers of Commerce Association**
  - Obchodná komora združujúca firmy krajín dunajského regiónu.
  - http://www.danubechambers.eu/

- **centrope_tt/centrope capacity**
  - Zamerané na **pohraničné oblasti** Českej republiky, Slovenska, Maďarska a Rakúska.
  - „Kapacita CENTROPU“ je hlavný projekt, ktorý financuje program Európskej únie Central Europe.
  - http://www.centrope-tt.info/ a http://www.centrope.com/en/

- **Balkan-Mediterranean Programme, Alpine region strategy, Adriatic & Ionian Programme atď.**
  - Programy teritoriálnej **cezhraničnej spolupráce.**
  - Získané **znalosti** z týchto programov možno použiť **pri riadení a administrácii fondu DRRIF.**

V prílohe č. 4 k tomuto dokumentu sú uvedené schémy, ktoré podľa nášho uváženia nemajú v súčasnosti potenciál spolupracovať s DRRIF.

4.2 Matica schém

Nasledujúca matica prehľadne zobrazuje relevantné grantové a iné schémy umiestnené v matici v závislosti od súladu medzi cieľmi a/alebo tematickými oblasťami s DRRIF (os X) a podľa geografického prekrývania/súladu s dunajským regiónom (os Y). Maticu prediskutovali a schválili členovia DRRIF WG.

Matica č. 7: Súlad medzi grantovými a inými schémami a DRRIF

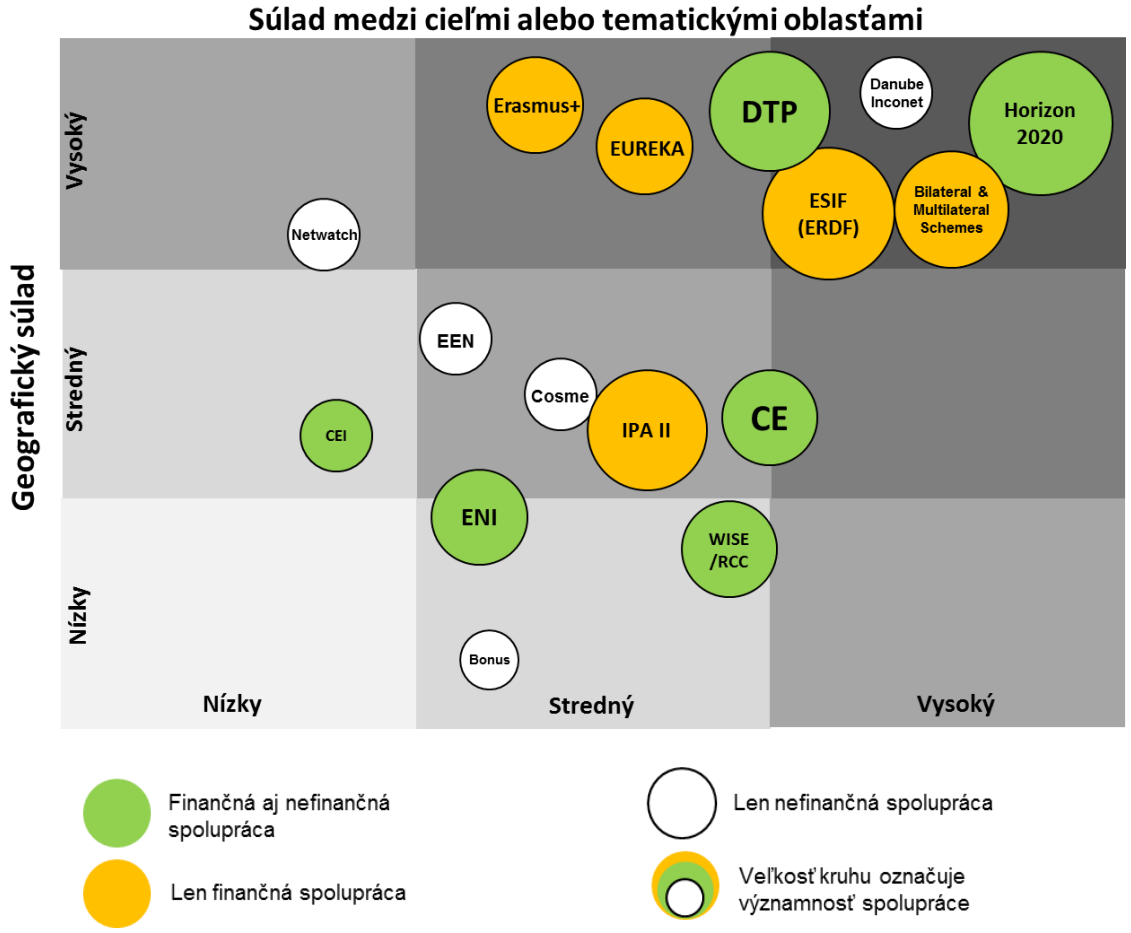

Zdroj: Spracovanie EY

Pri zohľadnení oboch hodnotiacich kritérií sú primárne najvhodnejšími schémami na spoluprácu s DRRIF tie, ktoré sa v matici nachádzajú v pravom hornom rohu – pretože ich súlad cieľov/tematických oblastí a zároveň geografické prekrývanie sú z nášho pohľadu vysoké, čo ich predurčuje na možnú spoluprácu s DRRIF.

Grantové schémy v matici sme pridelili do skupín podľa dôležitosti navrhovanej spolupráce a navrhli sme osobitný prístup k nadväzovaniu kontaktov s každou skupinou.

4.3 Delenie grantových schém a prístup k nadväzovaniu kontaktov

Analyzované schémy sme rozdelili do štyroch samostatných skupín. Najdôležitejšie tvoria skupiny 1 a 2 a sú zakreslené aj v matici grantových schém.

Skupina 1 – Odporúčame veľmi intenzívnu spoluprácu, harmonizáciu a dokonca koordináciu. Považujeme za prínosné preskúmať najmä možnosti finančnej spolupráce[47].

- Horizont 2020, vrátane ERA-NET (Cofund), aktivity rozširujúce zapojenie (Teaming, Twinning, Cost),
- štrukturálne fondy EÚ (najmä ERDF, potom ESF),
- Dunajský nadnárodný program,
- Instrument for Pre-accession II,
- bilaterálne a multilaterálne schémy spolupráce,
- European Neighbourhood Instrument,
- WISE/RCC (táto schéma aj s jej predpokladanými programami je ešte len vo fáze prípravy a je potrebné sledovať jej vývoj, aby sa DRRIF vyhol duplicite a dosiahol potenciálne synergie),
- Program Stredná Európa,
- Stredoeurópska iniciatíva,
- EUREKA,
- Erasmus+.

Odporúčaný prístup k nadväzovaniu kontaktov so skupinou 1:

- Pri kontaktovaní zástupcov grantových schém by sa mali budúci zástupcovia DRRIF – zamestnanci a delegované osoby – informovať aj o ukončených programoch (najmä z obdobia 2007 – 2013). Tieto programy často majú formálne spísaný „Evaluation report“, prípadne vydávali podobné správy už počas svojho fungovania. Účelom je spoznať „lessons learned“ – aby sa DRRIF vyhol chybám, ktoré spravili iné schémy, a aby pokračoval v tom, čo už je časom overené, zaužívané a úspešné.
- V budúcnosti predpokladáme aktívnu a častú obojstrannú spoluprácu.

Skupina 2 – Odporúčame spoluprácu, najmä možnosti **nefinančnej** spolupráce, ako je napríklad výmena znalostí, zdieľanie „vedúcich postupov“.

- Danube-INCO.NET,
- Netwatch,
- COSME,
- Enterprise Europe Network,
- Relevantné cezhraničné projekty spolupráce v regióne: napríklad vlajkové projekty PO 7 alebo projekty financované 7. RP môžu poslúžiť zdieľaním overených postupov z oblasti kombinovania rôznych zdrojov financovania, koordináciou VaV snáh alebo VaV infraštruktúry k špecifickej téme,
- Ulm Follow up pracovná skupina,
- JRC Scientific Support to the EUSDR,
- BONUS.
    - Odporúčame intenzívnu nefinančnú spoluprácu, a to najmä v témach, ako je samotné zakladanie fondu a jeho mechanizmov, administrácia a riadenie.

Okrem grantových schém, ktoré sa v rámci tejto kapitoly analyzovali, by bolo vhodné zvážiť spoluprácu aj s vlajkovými projektmi EUSDR ako DREAM a DANCER, avšak keďže ide o projekty a nie o schémy, neboli predmetom našej ďalšej analýzy.

Odporúčaný prístup k nadväzovaniu kontaktov so skupinou 2:

- periodická spolupráca

Skupina 3 – Spoluprácu v prvých fázach zakladania a existencie DRRIF neodporúčame.

- Kohézny fond,
- Connecting Europe Facility,
- Creative Europe,
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka,
- Európsky fond pre námorné otázky a rybné hospodárstvo.

[47] Možnostiam finančnej spolupráce a financovania fondu DRRIF ako takého sa osobitne venujeme v kapitole Návrh na systém vytvárania finančných zdrojov pre DRRIF.

Odporúčaný prístup k nadväzovaniu kontaktov so skupinou 3:

- Neodporúčame úvodnú spoluprácu s týmito schémami z dôvodu ich zamerania, ktoré nie je v zhode s charakterom DRRIF (viac informácií o týchto schémach sa nachádza v prílohe č. 4 tohto dokumentu).

Skupina 4 – **Nezaradené** z dôvodov nedostupnosti kompletných informácií, neukončeného schvaľovacieho procesu, nejasnej relevantnosti schémy pre DRRIF a podobne. Tieto schémy budeme počas tvorby štúdie uskutočniteľnosti priebežne monitorovať.

- ESPON,
- Jeremie,
- INTERREG EUROPE,
- KEEP/Interact,
- DTC – Danube Transfer Centre,
- DCCA – Danube chambers of Commerce Association,
- centrope_tt/centrope capacity,
- Balkan-Mediterranean Programme, Alpine region strategy, Adriatic & Ionian Programme,
- Priebežne monitorovať a zvážiť spoluprácu navrhujeme aj s:
  - CEEPUS (Central European Exchange Program for University Studies),
  - Danube Rector's Conference.

Odporúčaný prístup k nadväzovaniu kontaktov so skupinou 4:

- V prípade týchto schém odporúčame postupne nadväzovať kontakt, skúmať možnosti spolupráce. Tieto úkony však považujeme až za sekundárne – primárne by sa mal DRRIF zamerať na oslovenie schém v skupinách 1 a 2.
- V budúcnosti predpokladáme limitovanú/ad hoc spoluprácu.

S niektorými najdôležitejšími grantovými schémami by budúci zástupcovia DRRIF mali začať nadväzovať kontakty ešte pred formálnym vznikom fondu – vtedy, keď bude jasnejšie zameranie a štruktúra DRRIF. Za takéto subjekty považujeme najmä organizácie krajín dunajského regiónu zodpovedné za tieto programy:

- Horizont 2020,
- Štrukturálne fondy EÚ (ERDF, potom ESF),
- Dunajský nadnárodný program,
- Instrument for Pre-accession II,
- BONUS,
- Danube-INCO.NET.

V čase vypracovania tejto časti Programového dokumentu ešte nie je stanovené špecifické tematické smerovanie a konkrétne ciele fondu DRRIF. Z tohto dôvodu uvedená analýza nemusí byť konečná a môže sa upraviť po zohľadnení finálnych tematických oblastí fondu DRRIF.

Závery

- Horizont 2020, štrukturálne a investičné fondy (najmä ERDF), EUREKA a IPA II (pre pristupujúce krajiny) sa javia ako potenciálne najvýznamnejší partneri DRRIF **v oblasti finančnej spolupráce.**
- **Kooperácia s bilaterálnymi a multilaterálnymi schémami spolupráce** krajín dunajského regiónu **je podstatná**, a preto by mala byť jednou z úvodných priorít pri rozvoji DRRIF.
- **V oblasti nefinančnej spolupráce** – v spolupráci týkajúcej sa výmeny skúseností, „know-how“ a „best practices“ sa ako relevantá javí schéma BONUS.
- Nevyhnutným predpokladom spolupráce – najmä finančnej – bude **zabezpečenie širokej politickej podpory a právneho súladu**. To sa týka všetkých grantových schém bez výnimky.
- V oblasti dunajského regiónu pôsobí veľa vedecko-výskumných a inovačných grantových schém spadajúcich pod Európsku úniu, čo komplikuje situáciu pre konečných prijímateľov pomoci v tom, kedy sa majú s ktorou organizáciou skontaktovať.
- V priestore dunajského regiónu pôsobí množstvo schém s podobným zameraním ako DRRIF. DRRIF by ich mal svojím pôsobením dopĺňať a na druhej strane by sa mal vyhýbať **prekrývaniu cieľov a aktivít** s už existujúcimi schémami.
- Mnoho iniciatív sa zameriava na **podporu spájania ľudí**, inštitúcií a kooperáciu medzi regiónmi EÚ.
- Čerpanie financií z programového obdobia 2007 – 2013 sa ešte de facto (až do decembra 2015) neskončilo – existujú programy, ktoré na obdobie 2014 – 2020 stále nie sú finálne schválené (nevyhlasujú výzvy, nie sú jasne stanovené rozpočty, nie sú uzatvorené listiny krajín zúčastnených na programoch a podobne).
- Existuje riziko, že schémy, ktorých programové dokumenty sú už schválené, **nemajú v cieľoch zakotvenú spoluprácu s DRRIF alebo podobnou inštitúciou** – najmä finančnú spoluprácu. V takýchto prípadoch by sa o potenciálnu spoluprácu malo usilovať napríklad prostredníctvom vyhodnocovania už existujúcich cieľov a ich súladu s cieľmi EUSDR a DRRIF.
- Nefinančná spolupráca (výmena skúseností) s inými grantovými schémami by nemala byť náročná na uskutočnenie – ak však bude cieľom DRRIF nadviazať užšiu spoluprácu (napr. s BONUS), bude potrebné, aby DRRIF z vlastných prostriedkov financoval účasť svojich zamestnancov.

5. Analýza tematických oblastí DRRIF

5.1 Ponaučenia pre výber tematických oblastí

V krajinách dunajského regiónu leží významný potenciál v mnohých oblastiach výskumu a vývoja. Z dôvodu obmedzenia finančných zdrojov a kapacít je potrebné sa zamerať len na tie tematické oblasti, ktoré majú **najvyššiu absorpčnú kapacitu a najväčšiu predpokladanú pridanú hodnotu**, ktorú môže medzinárodná spolupráca v týchto oblastiach priniesť.

Výber tematických oblastí – **jedným z kľúčových krokov definovania budúcej podoby DRRIF** – je komplexný proces hľadania konsenzu medzi mnohými zainteresovanými stranami, v ktorom je najdôležitejšie disponovať správnymi informáciami, ktoré budú tvoriť základ rozhodovania.

Pri návrhu najvhodnejšieho postupu pri výbere tematických oblastí podpory DRRIF sme zohľadnili odporúčania z dokumentov wbc-inco.net, európskeho think-tanku Notre Europe a dokumentov baltského programu BONUS.

Fázy tvorby stratégie
Stratégia musí byť „energizujúca“, aby zabezpečila dlhodobú podporu.

- *„Healey identifikovala rôzne fázy v stratégii tvorby procesov komplexného inštitucionálneho rámca, počnúc triedením myšlienok, prioritizovaním a tvorbou stratégie. Tvrdí, že iba v prípade, ak je stratégia dostatočne špecifická a presvedčivá, bude schopná generovať ‚mobilizujúcu silu', ktorá zabezpečí dlhodobú podporu zúčastnených.“*[48]

Spôsob tvorby stratégie
Stratégia by nemala vzniknúť len jednoduchou agregáciou čiastkových problémov a cieľov.

- *„Identifikácia problémov spolupráce nevyhnutne zahŕňa boj o uprednostňovanie záujmov, práv a nárokov. Napriek tomu je triedenie a filtrovanie nápadov zásadný proces, pretože keď stratégia má za cieľ inšpirovať a motivovať celý rad zúčastnených dlhý čas, musí byť viac než len agregáciou problémov a nárokov.“*[49]

Definovanie cieľov a stratégie je dlhý a komplexný proces s mnohými stranami.

- *Tvorba vedeckého plánu BONUS-169 trvala viac ako jeden a pol roka (máj 2005 – december 2006). Prístup tvorby vedeckej stratégie zahŕňal niekoľko kľúčových aspektov, ktoré mala stratégia napĺňať:*
  - *Premena výskumných požiadaviek na problémy, na ktoré je schopná vedecká komunita Baltského mora nájsť odpovede.*
  - *Vedecký plán bude brať do úvahy relevantné medzinárodné inštitúcie, politiky a dokumenty, ako sú medzinárodné zmluvy, dohody, smernice.*
  - *Pre úspech vedeckého plánu je potrebné „top-down“ plánovanie, ale aj „bottom-up“ dáta a nápady (napr. od vedcov a vedeckých inštitúcií).*
  - *Dokončený vedecký plán musí tvoriť základ pre projektové výzvy, ktoré majú byť financované prostredníctvom BONUS-u.*

Pri hľadaní cieľov a definovaní stratégie je nevyhnutná politická podpora.

- *„Existuje nebezpečenstvo, že proces prioritizácie tém bude odtrhnutý od skutočnej politiky. Prioritizácia má zmysel, len ak je jasne prepojená s existujúcimi politikami a jej výsledkom je rozhodnutie o rozdeľovaní verejných prostriedkov na výskum. Na to musia byť splnené počiatočné podmienky:*
  - *existencia politického záväzku implementovať výsledky procesu prioritizácie do aktuálnej tvorby politík;*
  - *konsenzus medzi rôznymi ministerstvami a agentúrami, ktoré sa zaoberajú implementáciou politík, aby sa zabránilo implementácii navzájom konkurenčných priorít;*
  - *dlhodobý pohľad na stanovovanie priorít.“*[50]

[48] HEALEY, P. *Urban Complexity and Spatial Strategies: Towards a Relational Planning for Our Times*. 2007, Routledge, London, New York. In DURH, Stefanie. *Baltic Sea, Danube and Macro-Regional Strategies: A model for Transnational Cooperation in the EU?*. Notre Europe 2011. s. 40 a 41.
[49] DURH, Stefanie. *Baltic Sea, Danube and Macro-Regional Strategies: A model for Transnational Cooperation in the EU?*. Notre Europe 2011. s. 40 a 41. Dostupné na internete:< http://www.oerok.gv.at/fileadmin/Bilder/2.Reiter-Raum_u._Region/4.Europ-Raumentwicklung/Makroregionen/allgemein/2011-09_Stefanie_Duehr__2011_._Baltic_Sea__Danube_and_Macro-Regional_Strategies_-_A_model_for_transnational_cooperation_in_the_EU.pdf>
[50] MARKOVIC, I. – DALL, E. *R&D and Innovation in Western Balkans. Moving Towards 2020*. Vienna: WBC-INCO.NET c/o ZSI, 2014. s. 121. ISBN 978-3-200-02960-6.

5.2 Navrhovaný postup

Postup analýzy a výberu prioritných tematických oblastí zohľadňuje výstupy z konzultácií a ponaučenia z relevantnej literatúry. Pozostáva z nasledujúcich fáz a krokov:

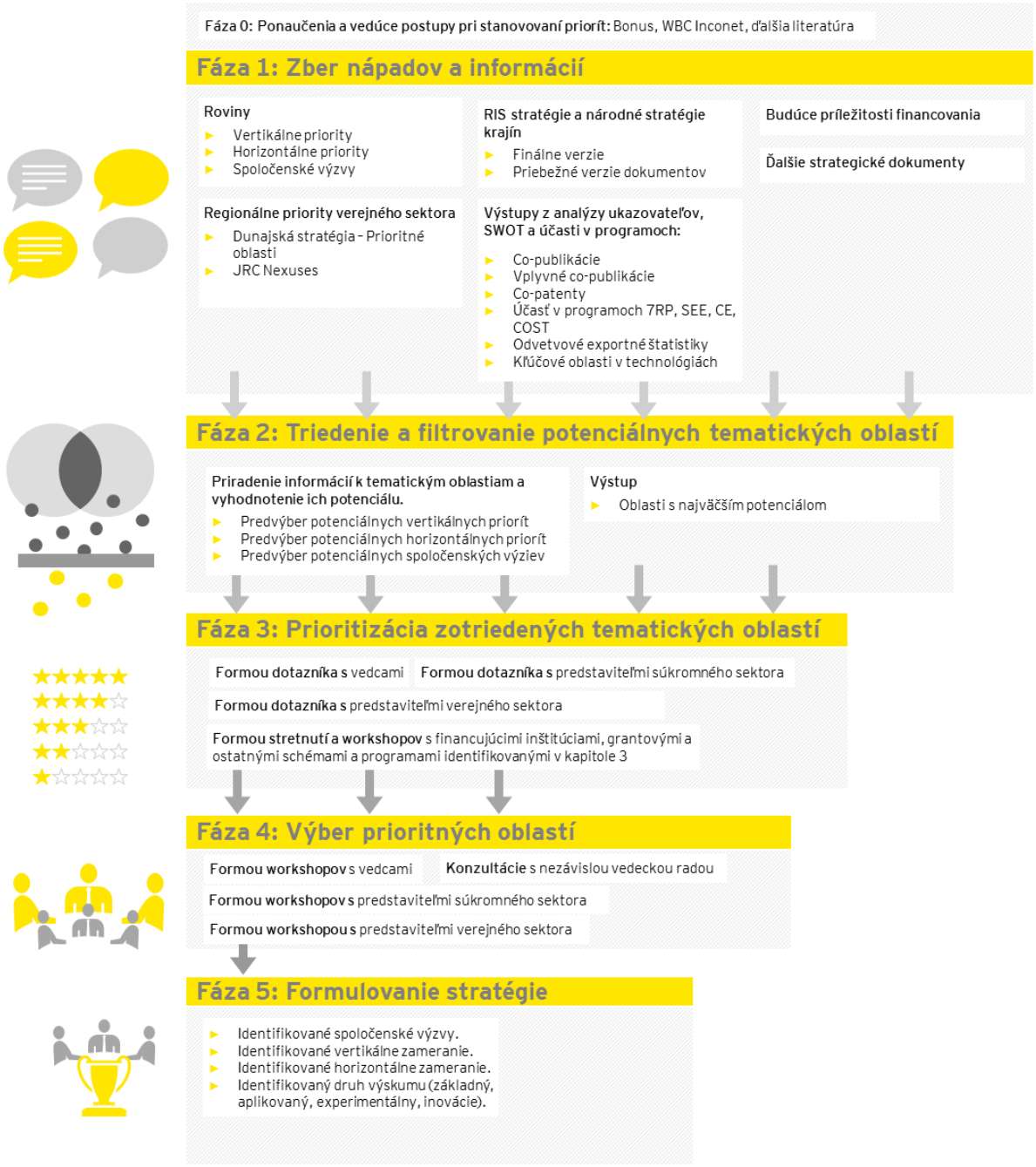

Fáza 1: Zber nápadov a informácií

Cieľom prvej fázy je vytvorenie množiny tematických oblastí zamerania DRRIF a súvisiacich relevantných údajov a informácií o absorpčných schopnostiach a prioritách krajín v jednotlivých identifikovaných tematických oblastiach VaV a inovácií.

Zber nápadov a informácií o tematických oblastiach bude prebiehať paralelne v nasledujúcich rovinách:

- **Identifikácia potenciálnych vertikálnych priorít** – tematických oblastí výskumu a vývoja – ako napríklad energia, informačné technológie, zdravie, nové materiály a pod.
  - **Prístup:** zber, triedenie údajov z verejne dostupných zdrojov a vykonaných analýz
  - **Zdroje:** prioritné oblasti Dunajskej stratégie, RIS 3 stratégie, JRC Nexuses, prioritné oblasti EÚ programov, v ktorých boli zapojené krajiny DR, exportné komodity, patenty, vedecké publikácie, hlavné exportné komodity krajín DR, kľúčové oblasti v technológiách (technology hotspots)

- **Identifikácia potenciálnych horizontálnych priorít** – prierezových tém, ako napríklad mobilita vedcov, podpora mladých vedcov, spájanie súkromného a verejného sektora, podpora co-publikácií a ďalšie.
  - **Prístup:** súhrn výstupov z vykonaných analýz
  - **Zdroje:** analýzy vykonané v tomto dokumente v predchádzajúcich kapitolách (analýza štatistických ukazovateľov, SWOT analýza, PESTEL analýza a pod.) doplnené o výstupy zo stretnutí a konzultácií

- **Identifikácia potenciálnych spoločenských výziev** – DRRIF má prispieť k riešeniu konkrétnych problémov krajín v DR, ako aj mimo neho. Preto informácia o výzvach, ktorým krajiny čelia, by mala hrať dôležitú rolu pri formulácii užšieho výberu tematických oblastí DRRIF. Pri tomto druhu cieľov možno predpokladať vyššiu politickú podporu, možnosť uvoľnenia nových finančných zdrojov, potrebu urgentnosti riešenia a ich náročnosť zároveň predpokladá väčšiu úspešnosť pri hľadaní riešení až na nadnárodnej úrovni. Hľadanie riešenia spoločenských výziev bude úzko spojené s hľadaním vertikálnych a horizontálnych priorít z dôvodu ich interdisciplinárneho charakteru – spájať zdroje a vedomosti naprieč rozličnými výskumnými a inovačnými oblasťami.
  - **Prístup:** formou konzultácií alebo dotazníkov zbierať od členov pracovnej skupiny DRRIF a/alebo od delegovaných kontaktných osôb z krajín DR informácie o dlhodobých, národných a sociálnych výzvach v ich krajine – s ohľadom na možnú pridanú hodnotu vedy, výskumu a inovácií k ich riešeniu
  - **Zdroje:** konzultácie alebo dotazníky zaslané reprezentantom dunajského regiónu

Vo fáze zberu bude hlavným princípom otvorenosť voči akýmkoľvek nápadom od reprezentantov verejného a súkromného sektora – tieto návrhy sa budú hodnotiť až v nasledujúcej fáze na základe údajov o absorpčných schopnostiach a prioritách krajín v jednotlivých oblastiach výskumu a vývoja, ktoré boli zozbierané v predchádzajúcich krokoch štúdie priechodnosti.

Dĺžka trvania tejto fázy: 3 mesiace. Až po zozbieraní vstupov (napr. predbežných návrhov RIS 3 stratégií, spoločenských výziev krajín) a potvrdení správnosti údajov krajinami DR bude možné prejsť na nasledujúcu fázu triedenia a filtrovania nápadov a informácií.

Fáza 2: Triedenie a filtrovanie potenciálnych tematických oblastí

Cieľom tejto fázy bude ku každej tematickej oblasti priradiť informácie (kvantitatívne a kvalitatívne) umožňujúce vyhodnotenie potenciálu a predvýber oblastí s najvyšším potenciálom.

Zo širokej množiny tematických oblastí, ktoré budú zozbierané v prvej fáze, sa vyberú také, ktoré sú spoločné pre viaceré krajiny dunajskej oblasti a adresujú výzvy v regióne, pričom sa zohľadní nasledujúci prístup k výberu:

- **Predvýber potenciálnych vertikálnych priorít** – budeme sa snažiť identifikovať tematické oblasti, v ktorých dôjde k prieniku prioritných oblastí EUSDR, JRC Nexuses a RIS 3, pričom sa zohľadnia kapacity krajín v jednotlivých oblastiach prostredníctvom orientácie exportu, patentov a vedeckých publikácií a analýzy účasti krajín EUSDR na EÚ programoch.
- **Predvýber potenciálnych horizontálnych priorít** – na základe dotazníka sa identifikujú priority, ktoré budú reprezentanti dunajského regiónu považovať za najdôležitejšie.
- **Predvýber potenciálnych spoločenských výziev** – na základe dotazníka sa identifikujú spoločenské výzvy pre jednotlivé krajiny, pričom sa budeme snažiť nájsť prienik výziev spoločných pre viacero krajín dunajského regiónu a nadviazať ich na vhodné vertikálne a horizontálne tematické oblasti.

Prístup k filtrovaniu tematických oblastí:

- Cieľom bude identifikácia takého množstva a druhu spoločných a/alebo dopĺňajúcich sa tematických oblastí, ktoré budú z národného hľadiska zaujímavé (považované za prioritu) a relevantné pre každú krajinu (krajiny v nich budú mať silné stránky).
- Na identifikáciu prieniku sa použije Excel nástroj, ktorý každej téme pridelí bodové hodnotenie, určujúce relevantnosť danej témy pre všetky krajiny DR.

Cieľom bude vyhodnocovanie tém z dlhodobého hľadiska a konkrétnosť pri definovaní prioritných tém.
Z publikácie Baltic Sea, Danube and Macro-Regional Strategies: A model for Transnational Cooperation in the EU vyplýva, že *„skúsenosti s nadnárodným programom INTERREG ukázali, že široké ciele s veľmi všeobecnými prioritami financovania zriedka vedú k projektom so skutočným prínosom pre makroregión“*[51].

Výstupom tejto fázy bude vyhodnotenie tematických oblastí zohľadňujúce sily krajín DR a následná prioritizácia vybraných tematických oblastí. Na základe týchto údajov vyberieme vertikálne a horizontálne tematické oblasti s najväčším potenciálom. Tieto podklady umožnia v ďalšom kroku informované rozhodovanie o prioritách na stretnutiach a workshopoch.

Dĺžka trvania tejto fázy: 3 týždne. Po zozbieraní vstupov k tematickým oblastiam z predchádzajúcej fázy bude potrebné ich utriediť, zanalyzovať a vyfiltrovať na základe ich relevantnosti pre DRRIF.

Fáza 3: Prioritizácia zatriedených tematických oblastí

Z predchádzajúcich fáz zberu dát, triedenia a filtrovania vznikne súbor potenciálnych – širšie definovaných – tematických oblastí fondu DRRIF. Odporúčame, aby súbor širšie definovaných tém ďalej prešiel validáciou, špecifikáciou a prioritizáciou.

Ako vhodný nástroj na uskutočnenie týchto krokov odporúčame metódu dotazníkov špecificky adresovaných na vedeckú obec, súkromný sektor a verejnú správu v krajinách DR. Cieľom dotazníkov by malo byť:

- potvrdenie/vyvrátenie správnosti výberu súboru potenciálnych tematických oblastí (shortlist),
- zúženie počtu potenciálnych tematických oblastí,
- určenie dôležitosti jednotlivých oblastí,
- špecifikácia vertikálnych tematických oblastí (napr. energia – obnoviteľné zdroje energie – nové výrobné postupy pre zariadenia na výrobu obnoviteľnej energie),
- validácia horizontálnych/prierezových priorít DRRIF, ako napríklad:
    - podpora mobility, networking, matchmaking,
    - vytvorenie programovacej skupiny na presadzovanie tém v rámci schém podpory EÚ,
    - financovanie spolupráce medzinárodných konzorcií ešte pred podaním žiadosti o projekt do niektorej schémy podpory EÚ a pod.

Včasná verifikácia s vedeckou obcou je nevyhnutným krokom, pretože „*v demokracii, v ktorej je rozhodnutie o vedeckej a technickej politike ponechané len na vládu, bude výsledkom len druhoradá politika. Na prípravu kvalitnej politiky je nevyhnutná spolupráca s vedcami.*“[52]

Verifikácia s financujúcimi organizáciami a so súkromným sektorom poskytne spätnú väzbu o záujme o výsledky výskumu v danej oblasti, pretože *„snaha o získanie finančných prostriedkov pre výskum a vývoj je skvelý spôsob, ako získať spätnú väzbu z trhu a spoznať záujem zákazníkov o výsledky výskumu“*[53].

Cieľom tejto fázy bude zároveň stanovenie počtu prioritných oblastí a potreby (nutnosti) ich komplementarity.

Dĺžka trvania tejto fázy: 6 mesiacov. Z predchádzajúcich skúseností vieme, že zber dát prostredníctvom dotazníkového prieskumu pre takú širokú skupinu kontaktných osôb, ako je v prípade DR, je časovo náročný. Okrem samotného zberu dát pre prioritizáciu tematických oblasti bude nutné tieto dáta opäť triediť a pripraviť pre ďalšiu fázu.

[51] DURH, S. *Baltic Sea, Danube and Macro-Regional Strategies: A model for Transnational Cooperation in the EU?*. Notre Europe 2011. s. 40 a 41. Dostupné na internete:< http://www.oerok.gv.at/fileadmin/Bilder/2.Reiter-Raum_u._Region/4.Europ-Raumentwicklung/Makroregionen/allgemein/2011-09_Stefanie_Duehr_2011_Baltic_Sea_Danube_and_Macro-Regional_Strategies_-_A_model_for_transnational_cooperation_in_the_EU.pdf>
[52] JAIN, R. K. – TRIANDIS, H.C. – WEICK: *Managing reasearch, development and innovation.* John Wiley & Sons, Inc. 2010 New Jersey. ISBN 978-0-470-40412-6 – s. 331.
[53] JAIN, R. K. – TRIANDIS, H.C. – WEICK *Managing reasearch, development and innovation.* John Wiley & Sons, Inc. 2010 New Jersey. ISBN 978-0-470-40412-6 – s. 334.

Fáza 4: Výber prioritných oblastí

Zohľadnením výsledkov dotazníkového prieskumu vznikne zúžený a špecifický súbor potenciálnych oblastí zamerania DRRIF.

Pre finálny výber tematických oblastí by sa mali pod záštitou DR organizovať **workshopy** s vedcami rešpektovanými vo svojom odbore, vysokopostavenými úradníkmi verejného sektora, kľúčovými osobami financovania VaV a inovácií v súkromnej sfére.

Odporúčame zvážiť vytvorenie **nezávislej vedeckej rady** („independent scientific advisory board“) už vo fáze prioritizácie tematických oblastí, ktorá by zo zúženého súboru odporučila finálne tematické oblasti podpory DRRIF – horizontálne a vertikálne, pričom by odborne zhodnotila možnosť adresovania spoločenských výziev v rámci zvolených tematických oblastí. Obdobné orgány majú vytvorené rôzne inštitúcie – ako napríklad Organizácia spojených národov (UN Secretary-General's Scientific Advisory Board), BONUS (BONUS Advisory Board), Európska komisia (Európska rada pre výskum), MIT – Massachusetts Institute of Technology (The External Advisory Board), NASA (NASA Advisory Council), UNESCO (Scientific Advisory Board).

Tieto orgány majú niekoľko spoločných čŕt:

- členmi sú vynikajúci, medzinárodne vysokopostavení vedci,
- poskytujú nezávislé názory a usmernenia pri high-level strategickom smerovaní a
- dohliadajú na to, aby pri stanovovaní stratégií a politík boli zohľadnené najaktuálnejšie výsledky vedy, výskumu a vývoja.

Dĺžka trvania tejto fázy: 3 – 6 mesiacov. Organizácia workshopov a celá agenda s tým spojená zaberie väčšinu času tejto fázy.

Fáza 5: Formulovanie stratégie

Cieľom poslednej fázy je transformácia tematických oblastí do stratégie a cieľov. Na ilustráciu formy uvádzame cieľ a priority programu BONUS: *„BONUS združuje výskumné komunity námorných, pobrežných, pozemných, ekonomických a spoločenských odborov s cieľom riešiť hlavné problémy, ktorým čelí oblasť Baltského mora.*

- *Priorita 1 – Vybudovanie a realizácia vysokokvalitného programu zameraného na oblasť Baltského mora*
- *Priorita 2 – Uľahčenie spolupráce výskumníkov a zjednotenie jednotlivých výskumných programov pre oblasť Baltského mora*
- *Priorita 3 – Budovanie stratégií zameraných na vytváranie ľudských kapacít v jednotlivých odboroch vedy a v manažmente riadenia*
- *Priorita 4 – Umožniť aktívne zapojenie politikov a zúčastnených strán do programu“*

Konečná stratégia by mala jednoznačne definovať a zdôvodniť zameranie DRRIF vo všetkých dimenziách:

- Aké sú vertikálne a horizontálne ciele? Akým spôsobom sa dopĺňajú?
- Budú aktivity fondu zamerané na vyriešenie spoločenských výziev („zamerané na konkrétne riešenia“)? Ak áno, tak konkrétne ktorých?
- Na ktorú oblasť bude fond DRRIF primárne zameraný – základný výskum, experimentálny výskum, aplikovaný výskum alebo inovácie?

Záverečným krokom bude pripomienkovanie formulovanej stratégie všetkými krajinami.

Dĺžka trvania tejto fázy: 3 mesiace. Z výstupov predchádzajúcich fáz budú definované tematické oblasti DRRIF a na základe nich sformulovaná stratégia a ciele fondu.

5.3 Fáza 1: Zber nápadov a informácií

Nasledujúce kapitoly obsahujú dáta a analýzy vypracované s cieľom získať relevantné informácie, ktoré budú slúžiť ako podklad pri finálnom stanovovaní prioritných oblastí.

5.3.1 Identifikácia potenciálnych vertikálnych tematických oblastí

5.3.1.1 Prioritné oblasti Dunajskej stratégie

Stratégia pre dunajský región zahŕňa širokú škálu oblastí, ktoré sú rozdelené medzi štyri piliere a jedenásť prioritných oblastí:

- Prepojenie dunajského regiónu
  - PO 01 Zlepšiť mobilitu a multimodalitu
  - PO 02 Presadzovať udržateľnejšiu energetiku
  - PO 03 Presadzovať kultúru a cestovný ruch, kontakty medzi ľuďmi
- Ochrana životného prostredia dunajského regiónu
  - PO 04 Obnoviť a zachovať kvalitu vôd
  - PO 05 Manažovať environmentálne riziká
  - PO 06 Ochraňovať biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd
- Budovanie prosperity v dunajskom regióne
  - PO 07 Rozvíjať vedomostnú spoločnosť prostredníctvom výskumu, vzdelávania a informačných technológií
  - PO 08 Podporovať konkurencieschopnosť podnikov vrátane tvorby klastrov
  - PO 09 Investovať do ľudí a zručností
- Posilňovanie dunajského regiónu
  - PO 10 Posilniť inštitucionálnu kapacitu a spoluprácu
  - PO 11 Spolupracovať na presadzovaní bezpečnosti a potláčaní organizovanej a závažnej kriminality

Pri výbere tematických oblastí budeme prihliadať na ich súlad s prioritnými oblasťami Dunajskej stratégie a hodnotiť ich prispievanie k spoločným cieľom – uprednostnené budú tematické oblasti s väčším prienikom so štyrmi piliermi a s jedenástimi prioritnými oblasťami.

Pri finálne zvolených tematických oblastiach identifikujeme prislúchajúce prioritné oblasti a do konzultačného procesu zapojíme aj krajiny, ktoré majú na starosti koordináciu príslušnej prioritnej oblasti.

5.3.1.2 RIS 3 a národné stratégie vo vede a výskume

Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu (RIS 3 – „Research and Innovation Strategies for Smart Specialization“) predstavujú hlavné národné priority, politiky a stratégie v oblasti výskumu a inovácií, ktoré budú podporované na úrovni krajiny, prípadne regiónu.

V okamihu finalizácie tohto dokumentu (január 2015) boli spomedzi všetkých krajín DR k dispozícii RIS 3 len za Slovensko, Českú republiku[54], srbský región Vojvodina a za nemeckú spolkovú krajinu Bádensko-Württembersko[55].

Zo skutočnosti, že jednotlivé krajiny DR nemajú dokončené národné stratégie výskumu a inovácií, vyplýva riziko možnej nerozhodnosti a odďaľovanie schválenia tematických oblastí DRRIF. Zároveň chýbajúce údaje obmedzujú kvalitu analýzy a prinášajú riziko, že výsledné tematické oblasti identifikované na základe iných údajov nemusia reflektovať následné schvaľované národné RIS 3 dokumenty krajín DR.

V každom dostupnom RIS 3 dokumente boli identifikované vertikálne (vedné) i horizontálne (prierezové) priority príslušného štátu/regiónu.

[54] RIS 3 dokument za ČR bol spracovaný ku dňu 10. 12. 2013 ako neprerokovaný a zatiaľ neschválený.
[55] V prípade BW nejde priamo o RIS 3 dokument, zástupca BW nás však inštruoval, že dokument, ktorý máme k dispozícii, možno považovať za rovnako hodnotný ako RIS 3.

Tabuľka č. 6: Horizontálne a vertikálne priority RIS 3 špecializácie krajín DR

Bádensko-Württembersko

RIS 3 oblasti – vedné priority:

- zdravotníctvo,
- IKT, „zelené“ IT a inteligentné výrobky,
- letecký a vesmírny priemysel.

Znalostné domény (KETs):

- mikrosystémové strojárstvo,
- fotonika,
- nanotechnológie,
- IT,
- ľahké technológie (strojárstvo).

RIS 3 oblasti – prierezové priority:

- udržateľná mobilita,
- viacsektorová udržateľnosť,
- sociálna istota a rovnosť príležitostí,
- intenzívna spolupráca základného výskumu s aplikovaným výskumom a prepojenie na hospodárstvo,
- spolupráca všetkých úrovní, ktoré sa podieľajú na tvorbe VaV politiky,
- technologický transfer do MSP,
- spolupráca rôznorodých inštitúcií a vedných disciplín,
- mobilizácia ľudských zdrojov vo VaV,
- posilňovanie aplikovaného výskumu,
- medzinárodná spolupráca v rámci Európy,
- environmentálne technológie, obnoviteľná energia, efektívne využívanie zdrojov.

RIS 3 oblasti – zamerané na konkrétne riešenia („solution orientation“)

- neidentifikované

Česká republika

RIS 3 oblasti – vedné priority:

Znalostné domény (KETs):

- materiálový výskum,
- IKT,
- elektronika a fotonika,
- pokročilé výrobné technológie,
- biotechnológie a biomedicína.

Kľúčové odvetvia aplikácie znalostí:

- výroba dopravných prostriedkov,
- strojárstvo,
- elektronika a elektrotechnika,
- IT služby a softvér,
- zdravotníctvo,
- verejná infraštruktúra.

RIS 3 oblasti – prierezové priority:

- udržateľná a úsporná doprava a mobilita,
- znižovanie materiálovej náročnosti, úspory a recyklácia odpadov,
- udržateľné zdroje energie a znižovanie energetickej náročnosti,
- udržateľná zdravotná starostlivosť a starnutie,
- znižovanie náročnosti na prírodné zdroje (najmä vodu, suroviny), minimalizácia environmentálnych rizík (znižovanie emisií a vplyvu globálnej zmeny klímy, nebezpečné látky),
- bezpečnosť sieťových systémov a kybernetická bezpečnosť,
- bezpečnosť potravín a potravinová dostatočnosť.

RIS 3 oblasti – zamerané na konkrétne riešenia („solution orientation“)

- neidentifikované

Chorvátsko

RIS 3 oblasti – vedné priority:

- zdravie a kvalita života,
- energetika a udržateľné životné prostredie,
- doprava a mobilita,
- bezpečnosť,
- agropotraviny a bioekonómia.

RIS 3 oblasti – prierezové priority:

- znalostné domény (KETs),
- IKT and strojárstvo,
- turizmus,
- kreatívne a kultúrne odvetia.

RIS 3 oblasti – zamerané na konkrétne riešenia („solution orientation“)

- neidentifikované.

Slovensko

RIS 3 oblasti – vedné priority:

Oblasti hospodárskej špecializácie:

- automobilový priemysel a strojárstvo,
- spotrebná elektronika a elektrické prístroje,
- informačné a komunikačné produkty a služby,
- výroba a spracovanie železa a ocele.

Perspektívne oblasti špecializácie:

- automatizácia, robotika a digitálne technológie,
- spracovanie a zhodnotenie ľahkých kovov a ich zliatin,
- výroba a spracovanie polymérov a progresívnych chemických substancií (vrátane inteligentných hnojív),
- kreatívny priemysel,
- zhodnocovanie domácej surovinovej základne,
- podpora inteligentných technológií v oblasti spracovania surovín a odpadov v regióne výskytu.

Oblasti špecializácie z hľadiska dostupných vedeckých a výskumných kapacít:

- materiálový výskum a nanotechnológie,
- informačno-komunikačné technológie,
- biotechnológie a biomedicína,
- pôdohospodárstvo a životné prostredie vrátane moderných chemických technológií šetrných k životnému prostrediu,
- udržateľná energetika a energie.

RIS 3 oblasti – prierezové priority:

- starnutie populácie a kvalita života,
- multietnicita, sociálna inklúzia a problémy chudoby,
- uplatnenie mladých ľudí v meniacich sa podmienkach.

RIS 3 oblasti – zamerané na konkrétne riešenia („solution orientation“)

- neidentifikované.

Srbsko – región Vojvodina	
RIS 3 oblasti – vedné priority: ► poľnohospodárska výroba a potravinársky priemysel, ► obnoviteľné zdroje energie, ► informačné a komunikačné technológie a profesionálna elektronika (ako hardvér, mikročipy a pod.), ► priemysel kovov, ► cestovný ruch.	**RIS 3 oblasti – prierezové priority:** ► ekológia a ochrana životného prostredia (nakladanie s odpadovými vodami, recyklácia, zníženie emisií škodlivých plynov), ► energetická účinnosť (obnoviteľné zdroje energie).
RIS 3 oblasti – zamerané na konkrétne riešenia („solution orientation“) ► neidentifikované.	

Informácie, ktoré sme získali z RIS 3 dokumentov, budú zatiaľ slúžiť skôr len ako doplnkové v rozhodovacom a triediacom procese tematických oblastí. Dôvodom je, že nie sú k dispozícii údaje za väčšinu krajín.

RIS 3 alebo obdobné stratégie za ostatné krajiny a regióny (Nemecko, Bavorsko, Rakúsko, Maďarsko, Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko, Chorvátsko, Srbsko – okrem regiónu Vojvodina, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Moldavsko, Ukrajina) neboli v čase prípravy tohto dokumentu dostupné.

5.3.1.3 JRC Nexus

Sú to 4 oblasti určené JRC (Joint Research Center) – tzv. JRC Nexuses. Sú priamo späté s dunajským regiónom a riekou Dunaj a nadviazané na priority Európskej stratégie pre dunajský región (EUSDR). JRC Nexuses a ich nadviazanie na prioritné oblasti EUSDR:

Vzduch: Cieľom je riešiť otázky kvality vzduchu, hodnotiť a vyhodnocovať dôsledky znečistenia ovzdušia na zdravie.

- PO 1A Zlepšiť mobilitu a multimodalitu vodných ciest
- PO 02 Presadzovať udržateľnejšiu energetiku
- PO 06 Ochraňovať biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd

Voda: Cieľom je vytvoriť databázu na zlepšenie rozhodovacieho procesu manažmentu vôd, vybudovanie hydroekonomického modelu na posúdenie dostupnosti a rozdelenia vodných zdrojov, vykonanie analýzy dôsledkov.

- PO 1A Zlepšiť mobilitu a multimodalitu vodných ciest
- PO 02 Presadzovať udržateľnejšiu energetiku
- PO 04 Obnoviť a zachovať kvalitu vôd
- PO 05 Manažovať environmentálne riziká
- PO 06 Ochraňovať biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd

Bioenergia: Cieľom je riešiť problémy výroby energie v DR, zamerať sa na rozvoj bioenergie a jej dôsledkov na poľnohospodárstvo a životné prostredie a vyrovnávať rozdiely vo vedomostiach medzi krajinami DR.

- PO 02 Presadzovať udržateľnejšiu energetiku
- PO 06 Ochraňovať biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd

Zem a pôda: Cieľom je zachovanie a obnova ekosystémov a biodiverzity, harmonizovaný zber a monitorovanie dát, zvyšovanie povedomia o otázkach pôdy a pôdnych ekosystémov.

- PO 1A Zlepšiť mobilitu a multimodalitu vodných ciest
- PO 02 Presadzovať udržateľnejšiu energetiku
- PO 04 Obnoviť a zachovať kvalitu vôd
- PO 05 Manažovať environmentálne riziká
- PO 06 Ochraňovať biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd

Ku každej zo štyroch oblastí sa pristupuje z hľadiska štyroch všeobecných priorít, ktorými sú: ochrana životného prostredia, zavlažovanie a rozvoj poľnohospodárstva, výroba energie, splavnosť.

Pri určovaní tematických oblastí DRRIF odporúčame zohľadniť aj témy, ktorým sa vo vzťahu k DR venujú JRC Nexuses, nie však limitovať možné tematické oblasti DRRIF šírkou záberu JRC Nexus.

Ak sa navrhované oblasti JRC Nexus pre DR budú aj úspešne realizovať a témy DRRIF by sa dotýkali niektorých z JRC Nexuses, môžu dáta JRC napomôcť ku kvalitnejšiemu a špecifickejšiemu definovaniu tém DRRIF. Takisto JRC môže slúžiť ako inštitút, na ktorý sa DRRIF bude obracať v prípade žiadostí o „peer review“ či iné konzultácie.

5.3.1.4 Zapojenie krajín do programov EÚ

Analýza tematických oblastí európskych programov, v ktorých boli zapojené krajiny dunajského regiónu, poskytuje obraz o oblastiach, v ktorých inštitúcie z krajín dunajského regiónu realizovali najvyšší počet projektov.

Vysoký počet projektov vo vybraných oblastiach indikuje zvýšený záujem regiónu o tieto oblasti, ako aj existujúce kapacity krajín, ktoré sú znakom predkladania úspešných návrhov v týchto oblastiach.

Slabinou tohto prístupu k identifikácii najvhodnejších tematických oblastí je, že sa zameriava len na minulosť a jeho výsledkom tak môžu byť jedine oblasti, ktoré už v minulosti boli považované za dôležité (a z toho dôvodu boli zaradené medzi prioritné oblasti daného programu).

V analýze sa zaoberáme týmito programami:

- Siedmy rámcový program,
- Program Juhovýchodná Európa,
- Program Stredná Európa.

Vybrané programy považujeme za významné pre dunajský región a bližšie ich opisujeme v kapitole 3.5 Analýza účasti krajín dunajského regiónu na vybraných programoch.

Siedmy rámcový program

Nasledujúca tabuľka obsahuje prehľad počtu úspešných návrhov[56] s aspoň jedným žiadateľom z danej krajiny. Do programu sa zapojili všetky krajiny dunajského regiónu.

Tabuľka č. 7: Prioritné oblasti podľa počtu úspešných návrhov krajín dunajského regiónu – 7. RP

Prioritná oblasť/Krajina	AT	BA	BG	HR	CZ	BW	BY	DE	HU	MD	ME	RO	RS	SK	SI	UA	Spolu
Informačné a komunikačné technológie	495	4	70	38	134	541	790	1 684	158	6	8	104	44	52	118	8	4 254
Zdravie	181	2	24	18	67	287	256	685	87	4	0	44	7	18	46	8	1 734
Nanovedy, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie	135	0	17	9	104	211	348	645	67	0	0	80	4	30	68	11	1 729
Doprava (vrátane letectva)	156	1	29	26	97	137	227	548	68	3	0	76	15	24	26	13	1 446
Životné prostredie (vrátane klimatických zmien)	142	5	46	22	61	91	113	368	52	1	2	68	20	17	53	15	1 076
Potraviny, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo a biotechnológia	117	2	43	24	80	72	92	357	85	1	2	45	24	21	55	11	1 031
Energetika	70	2	17	12	24	87	107	273	25	0	0	17	10	14	22	7	687
Bezpečnosť	77	1	21	9	30	30	113	199	28	0	1	31	6	19	20	2	587
Socioekonomické a humanitné vedy	72	0	27	13	31	33	27	164	71	1	1	28	4	18	25	8	523
Vesmír	48	0	12	5	23	27	55	162	16	0	0	18	1	2	7	10	386
Všeobecné aktivity	10	0	1	1	1	1	1	10	2	0	0	3	0	1	2	0	33
Spolu	**1 503**	**17**	**307**	**177**	**652**	**1 517**	**2 129**	**5 095**	**659**	**16**	**14**	**514**	**135**	**216**	**442**	**93**	

Zdroj: e-Corda k 20. 6. 2014, vlastné spracovanie EY
Vybrané údaje z tabuľky v prílohe č. 5. Obsahuje návrhy pod špecifickým programom Kooperácia (nezahŕňa JTI).
Zelené zafarbenie označuje prioritnú oblasť, v ktorej bolo najviac úspešných žiadostí v danej krajine. Červené zafarbenie označuje prioritnú oblasť s najnižším počtom úspešných žiadostí v danej krajine. Stĺpec „Spolu" nevyjadruje súhrnný počet návrhov a slúži len na určenie poradia prioritných oblastí.

Najviac úspešných žiadostí v Siedmom rámcovom programe bolo v oblastiach:

- **informačné a komunikačné technológie,**
- **zdravie,**
- **nanovedy, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie.**

Navrhujeme tieto oblasti vo fáze triedenia a určovania priorít považovať za významné predovšetkým pri určovaní vertikálnych priorít DRRIF.

Ďalej uvádzame tabuľku, ktorá zobrazuje prehľad oprávnených návrhov v 7. RP na doplnenie informácií o úspešných návrhoch po jednotlivých oblastiach. Ide o návrhy, ktoré splnili formálne podmienky a boli označené za oprávnené na získanie finančného príspevku, avšak len úspešné návrhy uvedené v predchádzajúcej tabuľke finančný príspevok získali.

[56] Počet návrhov s aspoň jedným žiadateľom z vybraného regiónu alebo krajiny, kde návrhy boli podané, a výzva uzavretá vo vybranom roku.

Tabuľka č. 8: Prioritné oblasti podľa počtu predložených návrhov krajín dunajského regiónu – 7. RP

Prioritná oblasť/Krajina	AT	BA	BG	HR	CZ	BW	BY	DE	HU	MD	ME	RO	RS	SK	SI	UA	Spolu
Informačné a komunikačné technológie	2909	45	592	268	882	2744	4284	9982	1081	28	30	1081	332	342	948	67	25615
Zdravie	667	12	132	98	306	844	913	2539	401	15	6	243	83	105	208	39	6611
Nanovedy, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie	452	5	81	49	299	668	1026	2030	182	5	4	227	29	94	232	38	5421
Doprava (vrátane letectva)	511	6	133	98	407	427	808	1973	259	4	7	322	72	101	155	64	5347
Potraviny, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo a biotechnológia	526	22	220	133	337	386	456	1725	423	16	14	335	111	141	269	81	5195
Socioekonomické a humanitné vedy	580	49	358	165	329	206	223	1388	632	31	14	419	126	201	376	92	5189
Životné prostredie (vrátane klimatických zmien)	577	24	233	114	304	380	386	1569	310	18	13	333	93	123	244	76	4797
Bezpečnosť	327	6	136	45	191	182	487	1001	155	2	3	238	34	95	130	15	3047
Energetika	309	17	113	61	116	332	412	1064	132	2	3	155	42	78	103	49	2988
Vesmír	169	2	41	12	88	92	191	569	61	0	2	75	6	32	42	74	1456
Všeobecné aktivity	13	0	1	1	3	2	2	13	2	0	0	3	0	1	3	0	44
Spolu	7040	188	2040	1044	3262	6263	9188	23853	3638	121	96	3431	928	1313	2710	595	

Zdroj: e-Corda k 20. 6. 2014, vlastné spracovanie EY
Vybrané údaje z tabuľky v prílohe č. 5. Obsahuje návrhy pod špecifickým programom Kooperácia (nezahŕňa JTI).
Zelené zafarbenie označuje prioritnú oblasť, v ktorej bolo najviac oprávnených žiadostí v danej krajine. Červené zafarbenie označuje prioritnú oblasť s najnižším počtom oprávnených žiadostí v danej krajine. Stĺpec „Spolu" nevyjadruje súhrnný počet návrhov a slúži len na určenie poradia prioritných oblastí.

Poradie prvých troch prioritných oblastí zostalo rovnaké ako pri úspešných návrhoch aj pri pohľade na oprávnené návrhy, je však zrejmé, že v krajinách dunajského regiónu je o tieto oblasti veľký záujem, keďže podiel úspešných návrhov na oprávnených návrhoch kolíše od 17 % do 35 % v oblastiach s najvyšším počtom podporených návrhov.

Tabuľka č. 9: Podiel úspešných návrhov na oprávnených návrhoch – 7. RP

Prioritná oblasť/Krajina	AT	BA	BG	HR	CZ	BW	BY	DE	HU	MD	ME	RO	RS	SK	SI	UA
Informačné a komunikačné technológie	17%	9%	12%	14%	15%	20%	18%	17%	15%	21%	27%	10%	13%	15%	12%	12%
Zdravie	27%	17%	18%	18%	22%	34%	28%	27%	22%	27%	0%	18%	8%	17%	22%	21%
Nanovedy, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie	30%	0%	21%	18%	35%	32%	34%	32%	37%	0%	0%	35%	14%	32%	29%	29%
Doprava (vrátane letectva)	31%	17%	22%	27%	24%	32%	28%	28%	26%	75%	0%	24%	21%	24%	17%	20%
Životné prostredie (vrátane klimatických zmien)	25%	21%	20%	19%	20%	24%	29%	23%	17%	6%	15%	20%	22%	14%	22%	20%
Potraviny, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo a biotechnológia	22%	9%	20%	18%	24%	19%	20%	21%	20%	6%	14%	13%	22%	15%	20%	14%
Energetika	23%	12%	15%	20%	21%	26%	26%	26%	19%	0%	0%	11%	24%	18%	21%	14%
Bezpečnosť	24%	17%	15%	20%	16%	16%	23%	20%	18%	0%	33%	13%	18%	20%	15%	13%
Socioekonomické a humanitné vedy	12%	0%	8%	8%	9%	16%	12%	12%	11%	3%	7%	7%	3%	9%	7%	9%
Vesmír	28%	0%	29%	42%	26%	29%	29%	28%	26%	0%	0%	24%	17%	6%	17%	14%
Všeobecné aktivity	77%	0%	100%	100%	33%	50%	50%	77%	100%	0%	0%	100%	0%	100%	67%	0%

Zdroj: e-Corda k 20. 6. 2014, vlastné spracovanie EY

Z uvedených dát vyplýva, že v oblastiach:

- **informačné a komunikačné technológie,**
- **zdravie,**
- **nanovedy, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie**

je predpoklad, že krajiny dunajského regiónu majú kapacity a záujem o predkladanie projektov, ak budú vyhlásené výzvy v týchto oblastiach.

Program Juhovýchodná Európa (SEE)

V nasledujúcej tabuľke je uvedený počet projektov, do ktorých sa krajiny dunajského regiónu zapojili v programe SEE. Rozdelené sú podľa jednotlivých prioritných oblastí a pod ne spadajúce oblasti podpory. Do programu sa zapojili tieto krajiny dunajského regiónu: Rakúsko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvátsko, Maďarsko, Moldavsko, Čierna Hora, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko a Ukrajina.

Tabuľka č. 10: Oblasti podpory s najvyšším počtom podporených projektov v krajinách dunajského regiónu – SEE

Prioritná oblasť/Krajina	AT	BG	GR	HU	IT	RO	SI	SK	AL	BA	MK	HR	ME	RS	UA	MD	Spolu
Napomáhanie podnikaniu a inováciám																	
Rozvoj technológií a inovačných sietí v špecifických oblastiach	3	6	7	5	7	7	4	2	1	3	2	2	1	5	1	1	57
Vytvorenie pozitívneho prostredia pre inovatívne podnikanie	9	8	8	12	13	11	11	4	3	3	3	9	0	10	2	2	108
Vylepšenie rámcových podmienok a vydláždenie cesty pre inovácie	7	9	10	11	9	10	8	1	3	5	1	2	3	7	2	1	89
Ochrana a zlepšenie životného prostredia																	
Zlepšenie integrovaného manažmentu vody a prevencia povodňových rizík	4	3	3	5	5	4	3	2	1	1	0	4	0	4	1	1	41
Zlepšenie prevencie environmentálnych rizík	6	10	8	7	7	9	6	4	6	2	3	7	6	7	1	1	90
Podpora spolupráce v riadení prírodných zdrojov a chránených oblastí	6	4	2	5	4	5	1	4	0	1	0	2	1	4	1	0	40
Podpora efektívnosti využívania energií a zdrojov	9	8	12	10	13	12	11	3	5	4	4	9	3	5	1	2	111
Zlepšenie prístupnosti																	
Zlepšenie koordinácie podpory, plánovania a prevádzky transportných sietí	8	8	6	10	6	9	7	9	1	2	2	5	1	6	2	2	84
Rozvoj stratégií pre vyrovnanie "digitálnych rozdielov"	8	6	4	7	4	5	6	3	2	3	4	4	2	4	2	0	64
Zlepšenie rámcových podmienok pre multimodálne platformy	6	6	5	5	5	6	5	3	5	2	3	4	4	6	1	0	66
Rozvoj medzinárodných synergií pre oblasti trvalo udržateľného rozvoja																	
Pristupovanie ku kritickým problémom vplývajúcich na metropolitné oblasti	6	10	10	9	12	12	8	6	5	3	1	6	2	6	2	2	100
Podpora modelovej schémy atraktívnych a prístupných rastových oblastí	3	7	3	9	7	7	6	4	2	5	2	7	2	7	2	2	75
Podpora využívania kultúrnych hodnôt pre rozvoj	5	8	9	8	11	9	7	3	2	1	3	3	2	4	0	1	76
Spolu	**80**	**93**	**87**	**103**	**103**	**106**	**83**	**48**	**36**	**35**	**28**	**64**	**27**	**75**	**18**	**15**	

Zdroj: South East Europe databáza projektov[57], vlastné spracovanie EY. Stĺpec „Spolu“ nevyjadruje súhrnný počet projektov a slúži len na určenie poradia prioritných oblastí.

V programe Juhovýchodná Európa bolo v dunajskom regióne podporených najviac projektov v oblastiach:

- **vytvorenie pozitívneho prostredia pre inovatívne podnikanie,**
- **podpora efektívnosti využívania energií a zdrojov,**
- **pristupovanie ku kritickým problémom vplývajúcim na metropolitné oblasti a regionálne sídla.**

Navrhujeme tieto oblasti vo fáze triedenia a určovania priorít považovať za významné pri určovaní vertikálnych, ako aj horizontálnych priorít DRRIF.

[57] Podporené projekty SEE: http://www.southeast-europe.net/en/projects/approved_projects/

Program Stredná Európa (CE)

V nasledujúcej tabuľke je uvedený počet projektov, v ktorých sa krajiny dunajského regiónu zapojili do programu CE. Rozdelené sú podľa jednotlivých prioritných oblastí a pod ne spadajúce oblasti podpory. Do programu sa zapojili tieto krajiny dunajského regiónu: Rakúsko, Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Slovensko, Slovinsko, Rumunsko a Ukrajina.

Tabuľka č. 11: Oblasti podpory s najväčším záujmom krajín dunajského regiónu – CE

Priorita/Krajina	DE	HU	AT	CZ	SI	SK	UA	RO	Spolu
Inovácie									
Zlepšenie rámcových podmienok pre inovácie	10	11	9	11	9	10	0	0	60
Stanovenie kapacít pre šírenie a aplikáciu inovácií	7	9	7	7	9	5	0	0	44
Podpora rozvoja znalostí	8	7	4	5	8	2	1	0	35
Dostupnosť									
Zlepšenie vzájomného prepojenia regiónu strednej Európy	5	3	4	5	1	4	2	0	24
Rozvíjanie multimodálnej logistickej spolupráce	2	3	4	4	3	2	0	1	19
Podpora udržateľnej a bezpečnej mobility	5	3	4	5	3	4	0	0	24
Podpora informačných a komunikačných technológií a alternatívnych riešení pre zlepšovanie dostupnosti	3	4	4	4	3	2	0	0	20
Životné prostredie									
Rozvoj vysokokvalitného životného prostredia prostredníctvom riadenia a ochrany prírodných zdrojov a kultúrneho dedičstva	8	4	7	7	6	5	1	1	39
Znižovanie rizík a dopadov prírodných a človekom spôsobených katastrof	6	7	6	6	4	2	1	0	32
Podpora využitia obnoviteľných zdrojov energie a zvyšovanie energetickej efektívnosti	14	11	12	8	9	4	1	1	60
Podpora ekologicky šetrných technológií a aktivít	7	9	8	7	5	8	0	0	44
Konkurencieschopnosť									
Rozvoj polycentrickej štruktúry osídlenia a územnej spolupráce	7	5	6	9	7	6	0	0	40
Riešenie územných dôsledkov demografických a sociálnych zmien na rozvoj miest a regiónov	8	6	6	7	6	3	1	0	37
Využívanie kultúrnych zdrojov na zvyšovanie atraktívnosti miest a regiónov	10	8	8	7	9	3	1	0	46
Total	**100**	**90**	**89**	**92**	**82**	**60**	**8**	**3**	

Zdroj: Central Europe Cooperating for Success[58], vlastné spracovanie EY

V programe Central Europe bolo v dunajskom regióne podporených najviac projektov v oblastiach:

- **zlepšenie rámcových podmienok pre inovácie,**
- **podpora využitia obnoviteľných zdrojov energie a zvyšovanie energetickej efektívnosti,**
- **využívanie kultúrnych zdrojov na zvyšovanie atraktívnosti miest a regiónov.**

Navrhujeme tieto oblasti vo fáze triedenia a určovania priorít považovať za významné pri určovaní vertikálnych, ako aj horizontálnych priorít DRRIF.

[58] Prehľad schválených projektov programu Central Europe: <http://www.central2013.eu/nc/projects-2007-2013/approved-projects/ >

5.3.1.5 Exportné komodity

Pri definovaní tematických oblastí považujeme za dôležité prihliadať na hlavné komodity exportu v krajinách dunajského regiónu, ktoré odzrkadľujú oblasti významne ovplyvňujúce ekonomiku krajín. Predpokladáme, že oblasti, v ktorých krajina vyváža najviac komodít, sú rozvinutejšie, a preto by mali byť taktiež zohľadnené pri identifikovaní vertikálnych priorít.

Tabuľka č. 12: Hlavné exportné komodity krajín dunajského regiónu

Krajina	Obdobie	Top 5 exportných komodít
Rakúsko	2010-2012	lieky; osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu, diely a príslušenstvo motorových vozidiel; zážihové vratné alebo rotačné spaľovacie piestové motory s vnútorným spaľovaním; vznetové piestové motory s vnútorným spaľovaním; ľudská a živočíšna krv spracované na terapeutické účely
Bosna a Hercegovina	2011-2013	sedadlá; surový hliník; elektrická energia; minerálne oleje, iné ako surové; obuv s vonkajšou podrážkou z kaučuku, plastov, usne
Bulharsko	2011-2013	minerálne oleje, iné ako surové; rafinovaná meď a zliatiny medi, surové; nerafinovaná meď; medené anódy na elektrolytickú rafináciu; pšenica a raž
Chorvátsko	2011-2013	minerálne oleje, iné ako surové; rekreačné lode, výletné člny, trajektové lode, nákladné lode a člny; lieky; elektrické transformátory, statické meniče; drevo rezané alebo štiepané pozdĺžne, priečne alebo lúpané, ropné plyny a iné plynné uhľovodíky
Česká republika	2011-2013	osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu; časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel; automatické spracovanie dát strojov a ich jednotky; elektrické prístroje na drôtovú telefóniu alebo telegrafiu, izolované (aj s lakovým povrchom alebo eloxované) drôty, káble; televízne prijímače
Nemecko	2011-2013	osobné automobily a ostatné motorové vozidlá konštruované hlavne na lode; komodity, ktoré nie sú uvedené v závislosti od druhu; časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel; lieky; ostatné lietadlá (napríklad vrtuľníky, lietadlá); kozmická loď
Maďarsko	2011-2013	elektrické prístroje na drôtovú telefóniu alebo telegrafiu, osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu; komodity, ktoré nie sú uvedené v závislosti od druhu; časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel; lieky; televízne prijímače
Čierna Hora	2011-2013	surový hliník; elektrická energia; víno z čerstvého hrozna vrátane vína obohateného alkoholom; železný odpad a šrot; pretavené odpady v ingotoch zo železa alebo ocele
Moldavsko	2011-2013	izolované drôty, káble; víno z čerstvého hrozna vrátane vína obohateného alkoholom; slnečnicové semená, aj drvené; lieky; ostatné orechy, čerstvé alebo sušené, aj bez škrupiny alebo obielené
Rumunsko	2011-2013	časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel; osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu; izolované drôty, káble; minerálne oleje, iné ako surové; elektrické prístroje na drôtovú telefóniu alebo telegrafiu
Srbsko	2011-2013	osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu; izolované drôty, káble; kukurica (zrno); nové pneumatiky z gumy; ovocie a orechy
Slovensko	2010-2012	osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu; televízne prijímače; minerálne oleje, iné ako surové; časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel; elektrické prístroje na drôtovú telefóniu alebo telegrafiu, karosérie motorových vozidiel
Slovinsko	2011-2013	lieky; osobné automobily a iné motorové vozidlá konštruované hlavne na prepravu; minerálne oleje, iné ako surové; elektrická energia; časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel
Ukrajina	2011-2013	polotovary zo železa alebo nelegovanej ocele; železnej rudy a koncentráty vrátane pražených, pyrit; slnečnicový olej, šafranový olej alebo bavlníkový olej; ploché valcované výrobky zo železa alebo nelegovanej ocele; kukurica (zrno)

Zdroj: United nations International Merchandise Trade Statistics[59]

Hlavné komodity exportu krajín DR:

- **osobné automobily a ostatné motorové vozidlá,**
- **časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel.**
- **ropné oleje.**

Toto spoločné zameranie už v minulosti viedlo k vzniku napr. automobilových klastrov. Existuje predpoklad, že výsledky VaV v týchto oblastiach by sa mohli priamo premietnuť do zvýšenej konkurencieschopnosti spoločností v regióne.

[59] Dostupné na: <http://comtrade.un.org/pb/CountryPagesNew.aspx?y=2013>

Pri stanovovaní tematických oblastí DRRIF navrhujeme reprezentantov spoločnosti z týchto odvetví zahrnúť do dotazníka, aby prispeli svojím názorom k správnemu definovaniu tematických oblastí, ktoré budú atraktívne aj pre súkromný sektor.

5.3.1.6 Vedecká spolupráca

Na základe analýzy uvedenej *v Intra-European Cooperation compared to International Collaboration of ERA Countries* sme identifikovali oblasti, v ktorých bola intenzita publikovania najvyššia. Prvá matica sa zameriava na identifikovanie oblastí, v ktorých bolo publikovaných najviac vedeckých publikácií. Druhá matica uvádza oblasti, v ktorých mali publikované vedecké práce najvyšší prínos pre vedu vyjadrený pomocou priemeru relatívnych citácií. Takýto pohľad poskytuje nielen obraz o kvantite publikovania vedeckých prác, ale aj o oblastiach, v ktorých dunajský región publikuje kvalitné vedecké práce.

Tabuľka č. 13: Výsledky vedeckej spolupráce (vyjadrenej počtom publikácií) krajín ERA[60] v tematických oblastiach 7. RP za roky 2000 – 2011

	AT	BG	CZ	DE	HU	RO	SK	SI	HR	Total
Zdravie	63 127	7 614	40 789	486 179	27 325	8 488	12 681	9 392	15 645	671240
IKT	12 919	1 803	8 225	74 779	5 159	6 245	2 478	3 247	2 143	116998
Životné prostredie	6 953	1 019	5 441	52 496	3 219	2 046	2 012	1 521	1 432	76139
Materiály	4 481	1 295	5 515	46 053	2 572	4 165	2 734	2 218	1 343	70376
Socioekonomické vedy	4 872	361	3 243	34 278	2 247	2 048	1 334	2 299	1 324	52006
Potraviny, poľnohospodárstvo a rybárstvo	4 177	886	6 719	27 035	3 168	495	2 087	1 443	2 281	48291
Humanitné vedy	1 934	309	2 276	17 427	1 548	163	882	865	2 739	28143
Energetika	2 004	789	1 261	18 365	105	172	369	862	744	24671
Nové výrobné technológie	1 853	269	1 137	14 141	1 261	1 334	316	1 207	1 034	22552
Ostatné dopravné technológie	1 523	239	1 083	12 507	734	1 849	243	843	909	19930
Biotechnológie	1 407	967	661	10 642	531	533	255	344	282	15622
Nanovedy a nanotechnológie	722	142	509	8 214	282	537	89	199	32	10726
Stavebný priemysel a technológie	591	63	393	5 726	295	286	160	238	118	7870
Aeronautika	507	187	223	4 795	152	125	66	38	0	6093
Bezpečnosť	305	68	310	1 809	104	142	60	153	136	3087
Automobilový priemysel	194	0	35	1 848	223	51	0	0	0	2351

Zdroj: Intra-European Cooperation compared to International Collaboration of the ERA Countries[61], vlastné spracovanie EY

Z analýzy vedeckých publikácií vyplýva, že najväčší počet publikácií bolo vyprodukovaných v oblastiach:

- **zdravie,**
- **informačné a komunikačné technológie,**
- **životné prostredie,**
- **materiály.**

Z analýzy vyplýva, že v uvedených oblastiach existuje zvýšená vedecká aktivita a región disponuje odborníkmi, ktorí sa na tieto oblasti zameriavajú. Navrhujeme tieto oblasti vo fáze triedenia a určovania priorít považovať za významné predovšetkým pri určovaní vertikálnych priorít DRRIF.

Danube-INCO.NET uskutočnil komplexnú analýzu vedeckých co-publikácií a co-patentov v DR[62] za roky 2003 – 2013 s dátami za všetky krajiny DR okrem Nemecka. Najvyššia aktivita v oblasti co-publikácií krajín DR bola identifikovaná v nasledujúcich vedeckých oblastiach:

- **klinická medicína,**
- **fyzika a astronómia,**
- **strojárstvo,**
- **informačné a komunikačné technológie.**

Na zatriedenie co-publikácií do vedeckých oblastí Danube-INCO.NET použil klasifikáciu „Science-Metrix Ontology of Science“, ktorá sa odlišuje od klasifikácie použitej vo vyššie uvedenej matici, napriek tomu prekryv tematických oblastí je zrejmý. Správa Európskej komisie *Intra-European Cooperation compared to International Collaboration of ERA Countries*[63] ďalej uvádza analýzu vedeckého vplyvu publikácií, vyjadreného pomocou priemeru relatívnych citácií, s cieľom identifikovať, aký typ publikácií má najväčší vedecký prínos.

[60] Matica obsahuje krajiny dunajského regiónu, ktoré sú súčasťou ERA z dôvodu dostupnosti dát.
[61] Intra-European Cooperation compared to International Collaboration of the ERA Countries. Európska komisia. Brusel 2013. ISBN 978-92-79-32714-8. Dostupné na: < http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/intra-european_intern_collab.pdf> s. 7
[62] Danube-INCO.NET: *Co-publication and co-patenting analysis among countries in the Danube Region*
[63] *Intra-European Cooperation compared to International Collaboration of the ERA Countries*. Európska komisia. Brusel 2013. ISBN 978-92-79-32714-8. Dostupné na: < http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/intra-european_intern_collab.pdf> s. 60

Tabuľka č. 14: Vedecký prínos vedeckých publikácií krajín ERA v tematických oblastiach 7. RP za roky 2000 – 2008

	AT	BG	CZ	DE	HU	RO	SK	SI	HR	Spolu
Ostatné dopravné technológie	1,37	1,48	1,16	1,19	0,90	1,13	1,70	1,21	0,29	10,43
Energetika	1,22	1,36	1,20	1,51	1,23	0,79	0,92	1,33	0,75	10,31
Aeronautika	1,23	1,37	1,48	1,41	1,53	0,67	1,64	0,38	0,00	9,71
Bezpečnosť	1,20	0,42	0,72	1,14	0,88	0,83	0,88	1,34	1,07	8,48
Životné prostredie	1,24	0,80	1,00	1,30	0,79	0,85	0,62	0,80	0,58	7,98
Materiály	1,34	0,93	0,92	1,15	0,82	0,62	0,70	0,90	0,48	7,86
Biotechnológie	1,26	0,28	1,11	1,43	1,11	0,59	0,84	0,71	0,49	7,82
Potraviny, poľnohospodárstvo a rybárstvo	1,19	0,58	0,79	1,13	0,71	1,14	0,64	0,98	0,58	7,74
Stavebný priemysel a technológie	1,18	0,72	0,79	0,68	1,39	0,42	0,77	0,78	0,50	7,23
IKT	1,14	0,46	0,81	1,13	0,84	0,64	0,71	0,88	0,45	7,06
Zdravie	1,23	0,50	0,59	1,13	0,92	0,71	0,55	0,75	0,42	6,80
Nové výrobné technológie	0,96	0,63	0,78	1,14	0,69	0,62	0,67	0,69	0,37	6,55
Nanoveda a nanotechnológie	1,37	0,43	0,61	1,35	0,70	0,56	0,32	0,82	0,00	6,16
Humanitné vedy	0,90	0,68	0,52	0,96	0,52	0,49	0,51	0,62	0,63	5,83
Socioekonomické vedy	0,92	0,36	0,45	0,89	0,58	0,46	0,43	0,46	0,35	4,90
Automobilový priemysel	1,04	0,00	0,00	0,83	0,23	0,13	0,00	0,00	0,00	2,23

Zdroj: Intra-European Cooperation compared to International Collaboration of the ERA Countries, vlastné spracovanie EY

Ako z tabuľky vyplýva, poradie oblastí, v ktorých publikovanie vedeckých publikácií znamená vyšší vedecký prínos, nesúhlasí s poradím na základe počtu publikácií v jednotlivých oblastiach. Celkovo krajiny dunajského regiónu vydávali publikácie s najvyšším prínosom v oblastiach:

- **ostatné dopravné technológie,**
- **energetika,**
- **aeronautika,**
- **bezpečnosť**.

Pozornosť však treba upriamiť aj na oblasti, v ktorých dunajský región ako celok výrazne nevynikal, ale patria medzi silné stránky jednotlivých krajín, ako napríklad publikácie Rakúska z oblasti materiálov a nanotechnológií, Nemecka z oblasti biotechnológií a nanotechnológií, Maďarska z oblasti stavebného priemyslu a stavebných technológií a Rumunska z oblasti potravinárstva, poľnohospodárstva a rybárstva.

Navrhujeme tieto oblasti vo fáze triedenia a určovania priorít považovať za významné predovšetkým pri určovaní vertikálnych priorít DRRIF.

5.3.1.7 Patenty

Analýza patentov sa uskutočnila z dôvodu ich blízkeho previazania na inovácie v súkromnom sektore. Dáta boli spracované do tabuľky po jednotlivých krajinách a oblastiach patentových prihlášok spolu za roky 2006 – 2010.

Tabuľka č. 15: Patentové prihlášky v EPO spolu za roky 2006 – 2010

Oblasť	BG	CZ	DE	BW	BY	HU	AT	RO	SI	SK	Spolu DR
Skupina B - Vykonávanie operácií; preprava	13,23	160,97	25 670,73	6 794,15	6 023,66	108,80	1 632,13	14,44	36,01	34,47	27 670,78
Skupina F - Strojárstvo; osvetlenie; kúrenie; zbrane; výbušniny	12,35	122,44	16 570,94	5 376,11	4 165,18	57,78	1 066,68	12,99	39,39	26,65	17 909,22
Skupina H - Výroba a rozvod elektriny	9,66	102,04	15 994,19	4 069,16	5 308,58	212,84	1 139,74	43,80	39,87	32,45	17 574,59
Skupina A - Ľudské potreby	14,00	119,71	14 980,34	3 180,61	2 791,97	169,00	1 232,32	11,94	214,09	17,34	16 758,74
Skupina G - Fyzika	21,85	110,93	14 399,87	4 127,67	3 935,58	90,96	954,96	39,92	58,15	19,82	15 696,46
Skupina C - Chémia; hutníctvo	5,83	132,16	12 301,88	1 719,14	2 012,23	108,71	902,10	8,16	103,40	24,29	13 586,53
Skupina E - Pevné konštrukcie	4,47	60,14	4 921,24	954,54	975,41	29,57	645,53	2,92	31,68	5,80	5 701,35
Skupina D - Textil; papier	0,59	33,20	2 033,95	600,36	321,29	4,23	156,68	0,46	6,34	3,56	2 239,01

Zdroj: Eurostat, vlastné spracovanie EY
Národná distribúcia patentových prihlášok je priradená na základe bydliska vynálezcu. Ak má jedna prihláška viac ako jedného vynálezcu, prihláška sa rozdelí rovnakým dielom medzi všetkých z nich a následne medzi krajiny ich pobytu, čím sa zabráni dvojitému započítaniu.

Z analýzy prihlásených patentov na Európskom patentovom úrade (EPO) vyplýva, že najvyšší počet patentov bol v oblastiach:

- **preprava**,
- **strojárstvo,**
- **energetika**.

Ako uvádzame v predchádzajúcej podkapitole Danube-INCO.NET vykonal analýzu[64] co-patentov v DR za roky 2003 – 2013 na základe databázy EÚ Patentového úradu PATSTAT. Najviac co-patentov bolo identifikovaných v nasledujúcich oblastiach:

- **strojné inžinierstvo,**
- **textílie,**
- **operácie a transport.**

Navrhujeme tieto oblasti vo fáze triedenia a určovania priorít považovať za významné predovšetkým pri určovaní vertikálnych priorít DRRIF.

[64] Danube-INCO.NET: *Co-publication and co-patenting analysis among countries in the Danube Region.*

5.3.1.8 Kľúčové oblasti v technológiách (Technology hotspots)

Správa Európskej komisie *Research and Innovation performance in EU Member States and Associated countries* analyzuje, v ktorých oblastiach vedy a techniky majú krajiny silnú stránku. Tieto silné stránky sú identifikované na základe počtu vedeckých publikácií a patentov vyprodukovaných autormi z vybraných krajín. Z dunajského regiónu boli v správe analyzované nasledujúce krajiny:

Tabuľka č. 16: Kľúčové oblasti v technológiách

Krajina	Kľúčové oblasti v technológiách
Nemecko	automobilové technológie, životné prostredie, energetické technológie, nové výrobné technológie
Rakúsko	energetika, životné prostredie a doprava
Česká republika	automobilové technológie, preprava, výstavba, materiály, energetické technológie, ekologické technológie
Slovensko	výživa a poľnohospodárstvo, energetické technológie, IKT, materiály
Maďarsko	zdravie, životné prostredie, automobilové technológie a biotechnológie
Slovinsko	zdravotníctvo, výživa a poľnohospodárstvo, IKT, materiály, nové výrobné technológie, životné prostredie
Rumunsko	automobilový priemysel, IKT, nové výrobné technológie, nanotechnológie, bezpečnosť
Bulharsko	poľnohospodárstvo, nanotechnológie, biotechnológia, IKT, energetika
Chorvátsko	zdravotníctvo, spracovanie potravín a poľnohospodárstvo, energetické technológie, elektronika a moderné materiály, digitálna technika

Zdroj: Research and Innovation performance in EU Member States and Associated countries, vlastné spracovanie EY
Krajiny, ktoré neboli analyzované v správe: Bavorsko, Bádensko-Württembersko, Srbsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Moldavsko, Ukrajina

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že v krajinách dunajského regiónu dominujú silné stránky v oblasti vedy a techniky predovšetkým v:

- **energetike,**
- **IKT,**
- **automobilovom priemysle,**
- **životnom prostredí.**

Tieto oblasti potvrdzujú výsledky predchádzajúcich analýz, ktoré sme vykonali, a tieto oblasti navrhujeme zohľadniť pri filtrovaní a určovaní tematických oblastí DRRIF.

5.3.2 Identifikácia potenciálnych horizontálnych tematických oblastí

Na základe uskutočnených analýz, ktoré sme opísali v 2. kapitole (výstupy z analýzy ukazovateľov, SWOT analýzy, analýzy vybraných programov v dunajskej oblasti a PESTEL analýzy), sme identifikovali zoznam oblastí, ktoré v dunajskom regióne navrhujeme podporovať a rozvíjať. Zoznam týchto oblastí bol predložený reprezentantom krajín dunajského regiónu s cieľom určiť priority jednotlivých oblastí.

Analýzy vykonané v 2. kapitole poskytujú informácie o existencii absorpčnej kapacity v dunajskom regióne, preto sa nezameriavajú na identifikovanie konkrétnych tematických oblastí v oblasti vedy, výskumu alebo inovácií. Tieto oblasti nemožno chápať ako konkrétne tematické oblasti, ale ako možné horizontálne (prierezové) priority, ktorým by sa mohol DRRIF v budúcnosti venovať.

Zoznam potenciálnych horizontálnych priorít DRRIF:

- zlepšovanie rozvoja a využívania ľudského kapitálu,
- inštruovanie inštitúcií VaV a pomoc pri predkladaní žiadostí o finančný príspevok v krajinách s nízkou mierou úspešnosti v programoch EÚ,
- zvyšovanie povedomia o programoch EÚ v krajinách s nízkou mierou úspešnosti/participácie,
- zvyšovanie miery účasti študentov a mladých vedcov v projektoch VaV,
- spájanie vedcov a verejných inštitúcií so súkromným sektorom prostredníctvom spoločných projektov, podujatí alebo aj ich zapojenie v správnych orgánoch,
- zvyšovanie celkového počtu patentov a co-patentov,
- podpora inovatívnych aktivít MSP v dunajskom regióne a zvyšovanie počtu MSP v regióne,
- zber chýbajúcich dát v štátoch mimo EÚ a získavanie nových dát z krajín mimo EÚ (napr. podiel medzinárodných projektov),

- zvyšovanie podielu medzinárodných vedeckých publikácií nemeckých vedcov s vedcami z ostatných krajín dunajského regiónu.

Vybrané horizontálne priority sa zohľadnia pri triedení a filtrovaní tematických oblastí.

5.3.3 Identifikácia potenciálnych spoločenských výziev

Spoločenské výzvy môžu byť identifikované z dotazníkov zaslaných na kontaktné osoby. Odporúčame, aby integrácia spoločenských výziev, identifikovaných pre EUSDR (celoživotné vzdelávanie a mobilita, zvyšovanie kvality a efektivity vzdelávania a odbornej prípravy, podpora rovnosti, sociálna súdržnosť a aktívne občianstvo, posilnenie kreativity a inovácie vrátane podnikavosti na všetkých úrovniach vzdelávania a výcviku), do DRRIF vertikálnych a/alebo horizontálnych tematických oblastí bola diskutovaná na seminároch pri výbere potenciálnych tematických oblastí.

5.4 Fáza 2: Triedenie a filtrovanie nápadov a informácií

V tejto fáze boli ku každej identifikovanej tematickej oblasti priradené informácie (kvantitatívne a kvalitatívne) umožňujúce vyhodnotenie potenciálu tematických oblastí (vertikálnych aj horizontálnych). Predvýber obsahuje oblasti, ktoré sa na základe v súčasnosti dostupných dát javia ako oblasti s najvyšším potenciálom.

Fáza triedenia a filtrovania zatiaľ nie je ukončená, pretože sa nezískali odpovede na dotazník za všetky krajiny dunajského regiónu, SWOT analýzy všetkých krajín neboli verifikované a stratégie špecializácie nie sú dostupné za všetky krajiny DR. Údaje a závery budú aktualizované v priebehu projektu.

5.4.1 Príklady vertikálnych tematických oblastí

Cieľom tejto aktivity bolo v množine zozbieraných nápadov o potenciálnych tematických oblastiach identifikovať príklady vedecko-výskumných tém s najväčším potenciálom, ktoré by DRRIF svojimi aktivitami mohol podporovať. Cieľom bolo nájsť tematické oblasti, v ktorých majú krajiny dunajského regiónu na základe analýz absorpčných schopností najväčší prienik v súčasných schopnostiach a v strategických cieľoch a ktorých podpora by pre VaV v dunajskom regióne priniesla najväčšiu pridanú hodnotu.

Identifikáciu tematických priorít s najväčším potenciálom sme založili na nasledujúcich údajoch a vstupoch využitím kombinácie „top-down“ a „bottom-up“ prístupu:

- top-down: národné stratégie RIS 3, závery zo SWOT analýz (čiastkové závery v podkapitolách 3.3.),
- bottom-up: účasť v programoch FP7, CE, SSE (čiastkové závery v podkapitolách 3.4.),
- údaje o patentoch a co-publikáciách (čiastkové závery v podkapitolách 3.2.7. a 3.2.4).

Tieto údaje a vstupy sme využili na uskutočnenie nasledujúcich krokov:

- zhromaždenie všetkých informácií o každej krajine,
- potvrdenie správnosti informácií s kontaktnými osobami,
- hľadanie tematických oblastí, v ktorých majú krajiny najväčši prienik (tematické oblasti, ktoré sú spoločné pre čo najväčší počet krajín).

Z analýzy vyplynuli nasledujúce tematické oblasti s najväčším prienikom, **ktoré odporúčame zahrnúť do výberu vertikálnych tematických oblastí** (poznámka: tematické oblasti sú zoradené abecedne):

- **automobilový priemysel a doprava**
  - Vybrané podtémy identifikované v silných stránkach krajín alebo národných VaV prioritách: nové výrobné technológie, preprava (dopravné prostriedky, dopravné technológie, zelená doprava)
  - *Previazanie na EUSDR prioritnú oblasť: PO 1B | Mobilita* a *PO 08 | Konkurencieschopnosť*

- **informačné a komunikačné technológie**
  - Vybrané podtémy identifikované v silných stránkach krajín alebo národných VaV prioritách: výpočtová technika, digitálna technika, robotika, elektronika (počítače a elektronické zariadenia, základné elektrické prvky), optika, nanovedy, telekomunikácie
  - *Previazanie na EUSDR prioritnú oblasť: PO 08 | Konkurencieschopnosť*

- **materiály, strojárstvo a výroba**
  - Vybrané podtémy identifikované v silných stránkach krajín alebo národných VaV prioritách: materiály a nové výrobné technológie, nové materiály, pokročilé materiály, inovatívne materiály, materiálový výskum, suroviny, minerály, kovy, ropné výrobky, pokročilé výrobné technológie, látky, obuv, výrobky z dreva, elektrotechnika, strojárstvo – stroje a zariadenia
  - *Previazanie na EUSDR prioritnú oblasť: PO 08 | Konkurencieschopnosť*

- **životné prostredie**
  - Vybrané podtémy identifikované v silných stránkach krajín alebo národných VaV prioritách: ekologicky šetrné technológie a činnosť, ekosystémy, environmentálne vedy, klimatické zmeny, prírodné vedy, prírodné zdroje
  - *Previazanie na EUSDR prioritnú oblasť: PO 02 | Udržateľná energia a PO 05 | Environmentálne riziká*
  - *Previazanie na JRC The Danube Water Nexus, Land and Soil Nexus a Air Nexus*

Počas uskutočnených konzultácií oficiálne nominované osoby krajín DR a členovia DRRIF WG **zdôrazňovali nasledujúce skutočnosti**, ktoré je potrebné vziať do úvahy pri finálnom stanovovaní tematických oblastí:

- Kým nie je jasne definované, aký druh nástroja DRRIF môže byť a akým spôsobom bude podporovať čerpanie zdrojov z európskych fondov, nie je zmysluplné zameriavať sa na špecifické oblasti výskumu – tematické oblasti by mali zo začiatku pokrývať pomerne široké pole záujmov.
- Tematické oblasti by mali odrážať snahu krajín DR rozvíjať a využívať ľudský potenciál, čím sa zabráni odlevu mozgov do oblastí, ktoré sú dnes pre vedu a výskum atraktívnejšie.
- Iba vďaka silnej politickej podpore a neustálym dialógom medzi krajinami DR bude možné dosiahnuť široký kompromis o budúcom zameraní DRRIF.

Keďže sme identifikovali niekoľko rôznych vertikálnych tematických oblastí, **odporúčame, aby ďalším krokom bolo určenie obmedzeného počtu finálnych tematických oblastí DRRIF alebo zoskupenie krajín DR do klastrov podľa priority tematických oblastí.** Každý z klastrov by mal byť zameraný na špecifickú skupinu tematických oblastí, aby sa umožnila podpora viacerých tematických oblastí.

Ďalší možný prístup na podporu viacerých vertikálnych tematických oblastí je „**variabilná geometria“** – systém fungovania DRRIF, v ktorom by každá krajina finančne podporila iba ňou vybrané oblasti a finančné príspevky by sa mohli líšiť (v závislosti od dostupnosti finančných prostriedkov).

Vyššie spomenuté príklady vertikálnych oblastí vyplynuli z našich analýz, a preto odporúčame, aby sa o nich uskutočnila širšia diskusia (formou dotazníka a workshopov s vedcami, nezávislou vedeckou radou, s predstaviteľmi verejného aj súkromného sektora a formou stretnutí a workshopov s financujúcimi inštitúciami, grantovými a ostatnými schémami a programami). **Finálny výber vertikálnych oblastí by mal byť v súlade so zvolenými horizontálnymi prioritami.**

5.4.2 Príklady horizontálnych tematických oblastí

Cieľom tejto aktivity bolo v množine zozbieraných nápadov o potenciálnych prioritách identifikovať príklady prierezových (horizontálnych) tém s najväčším potenciálom, ktoré by DRRIF svojimi aktivitami mohol podporovať a ktoré by VaV v dunajskom regióne priniesli najväčšiu pridanú hodnotu a zároveň dopĺňali zvolené vertikálne priority.

Identifikáciu horizontálnych priorít s najväčším potenciálom sme založili na kombinácii kvantitatívnych a kvalitatívnych informácií a postojoch reprezentantov verejnej správy krajín dunajského regiónu:

- analýza absorpčnej kapacity: analýza štatistických ukazovateľov, analýza účasti v jednotlivých programoch a SWOT analýza (3. kapitola Analýza absorpčných schopností),
- závery z konzultácií s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR,
- konzultácie na pracovnom stretnutí s nominovanými kontaktnými osobami a pracovnou skupinou DRRIF (stretnutie sa uskutočnilo 1. 9. 2014),
- výstupy z dotazníka zaslaného nominovaným kontaktným osobám a členom pracovnej skupiny DRRIF.

V jednoduchom dotazníku mali nominované kontaktné osoby možnosť vyjadriť sa o možných horizontálnych prioritách v nasledujúcich dimenziách (plné znenie dotazníka je uvedené v prílohe č. 6).

- **Názor**
  - Vyjadrenie ne/súhlasu s každou z odporúčaných horizontálnych priorít, ktoré boli identifikované v jednotlivých častiach analýzy absorpčnej kapacity.
  - Cieľom bolo nájsť oblasti, pri ktorých je predpoklad najväčšieho konsenzu.
  - Upozorňujeme však, že výstupy z hlasovania nie sú záväzné a nie sú žiadnym budúcim záväzkom.

- **Priorita**
  - Cieľom bolo identifikovať prioritu pri jednotlivých témach – najmä na určenie poradia horizontálnych oblastí, pri ktorých bol vyjadrený súhlas reprezentantov krajín DR.

- **Komplexnosť**
  - Cieľom poslednej odpovede bolo zistiť náročnosť implementácie danej priority – a v konečnom dôsledku identifikovať súhrn dlhodobých cieľov (komplexnejších priorít) a krátkodobých cieľov – quick wins (menej komplexných).

Výsledky hlasovania ku dňu 22. 4. 2015 sú nasledujúce:

Tabuľka č. 17: Dotazníkové hlasovanie reprezentantov krajín DR[65]

DRRIF by sa mal zameriavať na:	Názor *	Priorita **	Komplexnosť***
prispievanie k podpore inovačných aktivít malých a stredných podnikov v dunajskom regióne a k zvyšovaniu počtu týchto spoločností	1,58	1,83	1,72
spájanie vedcov a verejných inštitúcií so súkromným sektorom – prostredníctvom projektov, spoločných podujatí alebo aj vo svojich riadiacich orgánoch	1,50	1,78	2,11
pomoc pri predkladaní žiadostí o finančnú podporu krajín s nízkou mierou úspešnosti a nízkym počtom predložených žiadostí	1,67	2,14	2,50
zlepšenie rozvoja a využívania ľudského kapitálu.	1,92	2,31	2,33
zvyšovanie účasti študentov a mladých vedcov v R&D projektoch (napr. každý projekt by mal obsahovať časť zameranú na zapájanie sa študentov do vedeckej oblasti)	1,81	2,11	2,86
zvyšovanie celkového počtu patentov a co-patentov z iných krajín	2,14	2,67	2,17
podporovanie a šírenie povedomia o programoch EÚ v krajinách s nízkou mierou úspešnosti	1,78	2,19	3,50
zber chýbajúcich údajov o krajinách mimo EÚ a zber nových dát v krajinách EÚ a v krajinách mimo EÚ (napríklad podiel medzinárodných projektov)	2,47	2,67	2,53
Verím, že napriek rozdielnosti krajín DR sa kompromis o zameraní DRRIF podarí dosiahnuť.	2.10		

* S týmto tvrdením...: 1 – určite súhlasím; 2 – súhlasím; 3 – neutrálny postoj; 4 – nesúhlasím; 5 – určite nesúhlasím
** Riešenie tohto problém má mať: 1 – najvyššiu prioritu; 2 – vysokú prioritu; 3 – strednú prioritu; 4 – nízku prioritu; 5 – žiadnu prioritu
*** Riešenie týchto problémov je: 1 – veľmi komplexné; 2 – komplexné; 3 – uskutočniteľné; 4 – menej komplexné; 5 – jednoduché
Výstupy z hlasovania nie sú záväzné a nie sú žiadnym budúcim záväzkom.

U respondentov sa najčastejšie vyskytovali tieto odpovede:

- Ide o priority, ktorých riešenie bude náročné a dlhodobé, ale s významným prínosom.
- Pôsobenie v identifikovaných oblastiach by nemalo byť prioritou len pri DRRIF, ale v dlhodobom horizonte aj pre ďalšie inštitúcie.
- Je nevyhnutné prihliadať na už existujúce iniciatívy, ktoré sa riešeniu daného cieľa venujú.
- Inštitúcie v dunajskom regióne sú si vedomé možností financovania z programov EÚ. Podpora a šírenie povedomia preto nemusia byť hlavným problémom nízkej participácie krajín DR na vedecko-výskumných projektoch. Často chýbajú ľudské zdroje a vlastné finančné prostriedky potrebné na dosiahnutie vyššej miery účasti na projektoch.

Z výsledkov analýzy absorpčnej kapacity – potvrdenej hlasovaním oficiálne nominovaných osôb vyplynuli nasledujúce prioritné oblasti s najväčším potenciálom, **ktoré odporúčame zahrnúť do výberu horizontálnych tematických oblastí**:

- **Podporovať inovačné aktivity malých a stredných podnikov** v dunajskom regióne a zvyšovať počet týchto spoločností.
- **Spájať vedcov a verejné inštitúcie so súkromným sektorom** – prostredníctvom projektov, spoločných podujatí alebo aj vo svojich riadiacich orgánoch.
- **Poskytovať pomoc pri predkladaní žiadostí** o finančnú podporu krajín s nízkou mierou úspešnosti a nízkym počtom predložených žiadostí.
- **Zlepšiť rozvoj a využívanie ľudského kapitálu**.
- **Zvyšovať účasť študentov a mladých vedcov v R&D projektoch** (napr. každý projekt by mal obsahovať časť zameranú na zapájanie sa študentov do vedeckej oblasti).
- **Podporovať zvýšenú aktivitu v žiadostiach o registráciu patentov a co-patentov.**

[65] Trinásť odpovedí bolo získaných od nasledujúcich krajín: Rakúsko, Bádensko-Württembersko, Bavorsko, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, Česká republika, Nemecko, Moldavsko, Čierna Hora, Rumunsko, Srbsko, Slovensko a Slovinsko. Chýbajúce odpovede z nasledujúcich krajín: Bulharsko, Maďarsko a Ukrajina. Tri odpovede oficiálne nominovaných osôb na nemeckej spolkovej úrovni a federálnych krajín (Bavorsko, Bádensko-Württembersko) boli upravené tak, aby mali váhu dvoch hlasov v záverečnom hlasovaní – teda každý hlas má váhu 0,67, zatiaľ čo hlasy iných krajín mali váhu 1. Táto zmena odráža hlasovacie postupy v EUDSR, ktoré uvádzajú, že dve spolkové krajiny majú dva hlasy.

Jedným z tvrdení, s ktorým mohli reprezentanti krajín DR vyjadriť svoj súhlas, resp. nesúhlas, bolo: „Verím, že napriek rozdielnosti krajín DR sa kompromis o zameraní DRRIF podarí dosiahnuť. Z výsledkov vyplýva relatívne nižší súhlas krajín s týmto tvrdením v porovnaní so súhlasom s jednotlivými horizontálnymi prioritami – čo znamená, že zástupcovia krajín sú viac presvedčení o správnosti identifikovaných priorít ako o tom, že v budúcnosti dôjde ku konsenzu.

Táto skutočnosť potvrdzuje náš záver z kapitoly 3.6., že **pri hľadaní potrebného kompromisu o budúcom zameraní DRRIF bude potrebná silná politická podpora a otvorený dialóg medzi krajinami DR**. Keďže sme identifikovali niekoľko rôznych horizontálnych tematických oblastí, **odporúčame, aby ďalším krokom bolo určenie obmedzeného počtu finálnych tematických oblastí DRRIF alebo zoskupenie krajín DR do klastrov podľa priority tematických oblastí.** Každý z klastrov by mal byť zameraný na špecifickú skupinu tematických oblastí, aby sa umožnila podpora viacerých tematických oblastí.

Ďalší možný prístup na podporu viacerých horizontálnych tematických oblastí je **„variabilná geometria“** – systém fungovania DRRIF, v ktorom by každá krajina finančne podporila iba ňou vybrané oblasti a finančné príspevky by sa mohli líšiť (v závislosti od dostupnosti finančných prostriedkov).

Vyššie spomenuté príklady horizontálnych oblastí vyplynuli z našich analýz, a preto odporúčame, aby sa o nich uskutočnila širšia diskusia (formou dotazníka a workshopov s vedcami, nezávislou vedeckou radou, s predstaviteľmi verejného aj súkromného sektora a formou stretnutí a workshopov s financujúcimi inštitúciami, grantovými a ostatnými schémami a programami). **Finálny výber horizontálnych oblastí by mal byť v súlade so zvolenými vertikálnymi prioritami.**

5.4.3 Záver z predvýberu tematických oblastí

Všetky uvedené odporúčania o prioritných vertikálnych a horizontálnych oblastiach budú predmetom pripomienkovania a diskusií so zástupcami krajín DR na spoločnom workshope. Finálnemu definovaniu poslania, cieľov a tematických oblastí fondu DRRIF sa budeme venovať v nasledujúcich krokoch našej analýzy (Fáza 3: Validácia, špecifikácia a prioritizácia zatriedených tematických oblastí, Fáza 4: Výber prioritných oblastí a Fáza 5: Formulácia stratégie tematických oblastí) a v kapitole 6. Návrh cieľov a poslania DRRIF.

5.5 Fáza 3: Validácia, špecifikácia a prioritizácia zatriedených tematických oblastí

5.5.1 Overenie našich výsledkov s JRC analýzou RIS3 stratégií

Pre overenie našich výsledkov prienikových tematických oblastí sme porovnali naše výsledky s výsledkami JRC iniciatívy „Mapovanie dunajských S3 priorít[66]“. JRC mapovanie bolo založené na dátach z Eye@RIS3 databázy a celkovo bolo analyzovaných 108 priorít (z toho 80 z 13 krajín a 28 zo 4 regiónov). **Mapovanie S3 priorít odhalilo 4 prevládajúce oblasti:**

- **pokročilé materiály a výroba (KETs)**
  - pokročilá výroba: 5 krajín (AT, CZ, HU, SI, SK) a 3 regiónov (DE, CZ, SK)
  - pokročilé materiály: 4 krajiny (RS, MN, MD, UA) a 5 regiónov (DE, CZ, SK, HU, RO)
- **IKT a digitálna agenda**
  - IKT: 9 krajín (AT, BG, CZ, HU, SI, SK, MN, RS) a 6 regiónov (DE(2), HU, RO, SK, RS)
  - digitálna agenda: 8 krajín (AT, BG, HU, RO, SK, MN, RS, UA) a 8 regiónov (DE(2), CZ(3), HU(2), SK)
- **udržateľné inovácie**
  - 12 krajín (AT, BG, CZ, HR, HU, RO, SI, SK, MD, MN, RS a UA) a 6 regiónov (DE(2), CZ, HU, RO a RS)
- **zdravie**
  - verejné zdravie a bezpečnosť: 10 krajín (AT, BG, CZ, HR, HU, RO, MD, MN, RS a UA) a 6 regiónov (DE, CZ(3), HU a SK)
  - zdravotné technológie/medicínske vedy: 8 krajín (BG, CZ, HR, HU, SI, BA, MD, MN a RS) a 2 regióny (DE a HU)

JRC ďalej potvrdilo, že „existuje priestor pre väčší dosah VaV a inovačných aktivít na vybrané prioritné oblasti EUSDR, najmä vertikálne priority, v dunajskom makroregióne“.

Zároveň sme si všimli výraznú zhodu našich priorít a záverov s výsledkami JRC mapovania. S3 národné a regionálne stratégie boli vytvorené krajinami na základe veľmi detailných analýz momentálneho stavu VaV a strategického smerovania, a preto si myslíme, že táto zhoda je veľmi podstatná a nemala by zostať nepovšimnutá.

Je možné uskutočniť ďalšie overenie tematických oblastí a zároveň sa môžu zvážiť aj ďalšie tematické oblasti, ktoré neboli zahrnuté v tejto analýze.

5.5.2 Špecifikácia a prioritizácia tematických oblastí

Diskusia zo dňa 10. 12. 2014 odhalila, že reprezentanti jednotlivých krajín sa momentálne nechcú obmedzovať len na niekoľko určitých horizontálnych alebo vertikálnych priorít.

Všeobecne diskusia ukázala, že **na zaistenie politického konsenzu nie je užší zoznam najlepšou voľbou** a neobmedzovanie sa na zopár určitých tematických oblastí (širší výber tém, rozličné a meniace sa priority) by dovolilo efektívnejšie podporiť VaV a inovačné aktivity v DR.

Myslíme si, že nechávať vertikálne priority otvorené (aspoň na začiatku fungovania DRRIF) je jedna z možností, ktorá však podlieha riziku všetkých neurčitých stratégií, a tým je **zámer podporovať príliš veľa tém naraz, čo často vyústi iba do nepatrných výsledkov.**

Preto odporúčame **zadefinovať štruktúrovaný proces na navrhovanie, diskusiu, vyhodnocovanie a schvaľovanie nových tematických oblastí** (napr. prostredníctvom vedeckej poradnej rady) – ako vo fáze zakladania DRRIF, tak aj počas jeho fungovania. Tento proces pomôže zabezpečiť, že DRRIF podporuje tematické oblasti, ktoré odzrkadľujú reálne potreby VaV stakeholderov v DR a majú podporu potrebného VaV personálu, ako aj technických prostriedkov.

Takisto si myslíme, že je potrebný jasne definovaný a schválený proces na súvislé monitorovanie novovznikajúcich tematických oblastí (napr. nových trendov ako bioenergia, agropotravinárstvo, bioekonómia a iné), aby tieto novoidentifikované, vyhodnotené a schválené tematické oblasti mohli byť následne podporované DRRIF.

[66] Celá prezentácia dostupná na: http://danube-inco.net/object/news/14498/attach/S3P-Gnamus-Vienna_12_14.ppt

5.6 Fáza 4: Výber prioritných oblastí

Závery fázy 4 budú doplnené, ak sa zainteresované krajiny stihnú ešte pred dokončením tejto štúdie dohodnúť na výstupoch a záveroch z predchádzajúcich fáz, ktoré sa stanú vstupmi pre fázu 4 (napr. vopred vybratých vedeckých tematických priorít, prierezových priorít a spoločenských výziev) a výsledky nadväzných krokov fázy 4 (výsledky prípadných workshopov s vedcami a predstaviteľmi verejného a súkromného sektora).

5.7 Fáza 5: Formulácia stratégie tematických oblastí

Závery fázy 5 budú doplnené v závislosti od ukončenia fázy 4.

6. Návrh cieľov a poslania DRRIF

6.1 Ciele a poslanie DRRIF v dunajskom regióne

Definovanie cieľov a poslania je jedným z najkľúčovejších rozhodnutí pre chod fondu, pretože určuje jeho dlhodobé, ako aj krátkodobé smerovanie a vnímanie vedeckou obcou, súkromným a verejným sektorom.

Ciele a poslanie nie sú jedinými prvkami strategického plánovania, ktoré treba vziať do úvahy. Komplexný postup tvorby stratégie organizácie zahŕňa formuláciu vízie, poslania, strategických, taktických a operatívnych cieľov.

Všetky tieto prvky sú navzájom prepojené a musia byť ako celok v súlade. Tento prístup zobrazuje aj ďalej uvedený návrh schémy vízie poslania a cieľov DRRIF.

Obrázok č. 1: Návrh schémy vízie, poslania a cieľov DRRIF

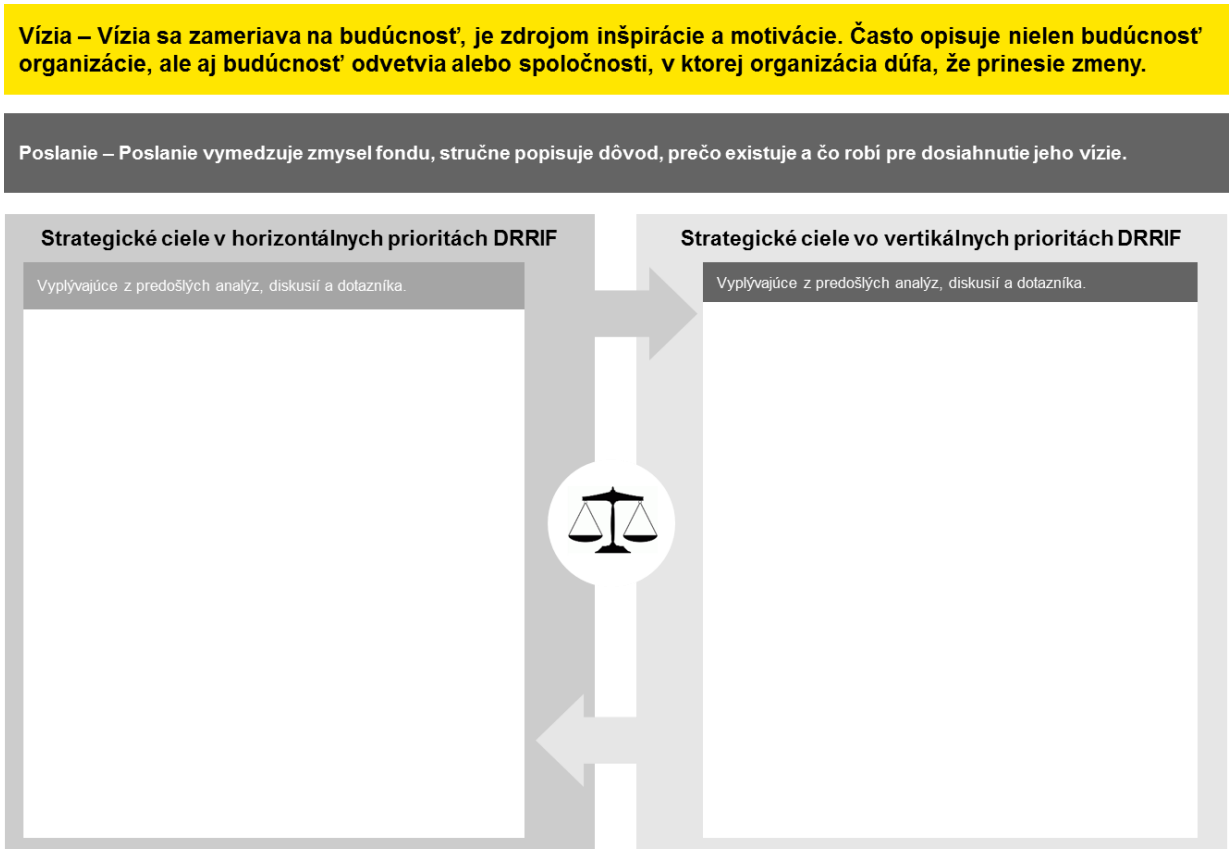

Zdroj: Ilustrácia EY

Nasledujúce kapitoly sa venujú jednotlivým prvkom strategického plánovania. Vzhľadom na to, že k januáru 2015 DRRIF a jeho zameranie nie sú definované, miera rozpracovania vízie, cieľov a poslania vychádza z aktuálnej fázy, v ktorej sa definovanie DRRIF nachádza.

6.1.1 Vízia fondu

„Kto nepozná prístav, do ktorého sa chce plaviť, tomu nie je žiadny vietor priaznivý“ (Seneca). Vízia sa zameriava na budúcnosť, je zdrojom inšpirácie a motivácie. Často opisuje nielen budúcnosť organizácie, ale aj budúcnosť odvetvia alebo spoločnosti, v ktorej chce organizácia priniesť zmeny. Pre definovanie vízie DRRIF je nevyhnutné, aby zúčastnené strany vedeli, čím by mal DRRIF byť (fond, podporné centrum alebo sieť) a čo by mal zmeniť (jeho vplyv na VaV a inovácie).

Dunajský región zahŕňa 14 krajín a je domovom viac ako 120 miliónov ľudí. Krajiny sa navzájom líšia ekonomickými silami, ako aj kultúrnym a prírodným bohatstvom. Dunajský región podľa Európskej stratégie pre dunajský región[67] (ďalej len „EUSDR“) okrem iného najviac trápi nízka **kooperácia medzi krajinami, znečistenie životného prostredia** a **nebezpečenstvo plynúce z opakovaných povodní** alebo **závislosť od dodávateľov energií mimo regiónu**.

Ďalej sa v EUSDR uvádza, že **konkurencieschopnosť** regiónu **závisí** od spoločných krokov v oblasti **podpory malých a stredných podnikov**, **politiky pracovného trhu**, **vzdelávania** a **bezpečnosti**. Jeho súčasťou je 6 krajín mimo EÚ, ktoré sa rozvíjajú v rôznych smeroch politického, socioekonomického a sektorového prepojenia s EÚ a potrebujú zlepšiť inštitucionálne kapacity na všetkých úrovniach. Pre napredovanie dunajského regiónu je dôležité, aby sa spomenuté problémy postupne odstraňovali. Preto akákoľvek iniciatíva, ktorá k tomuto odstráneniu prispeje, má veľký význam pre dunajský región a v širšom kontexte aj pre celú EÚ. Preto definovanie vízie DRRIF by malo nadväzovať na uvedené problémy a malo by byť dostatočne odvážne, aby motivovalo ľudí k aktivite.

Pri definovaní vízie DRRIF treba zohľadniť nasledujúce otázky:

- Čo sa musí zmeniť vo VaV a v inováciách?
- Prečo sa musia zmeniť práve tieto oblasti VaV a inovácií?
- Aké sú silné stránky DRRIF?
- Aký je vysnívaný konečný stav zainteresovaných strán DRRIF vo VaV a v inováciách?
- Aký je očakávaný stav na konci implementácie DRRIF?

Keďže presné zameranie DRRIF ani jeho tematické oblasti nie sú k okamihu finalizácie tohto dokumentu (január 2015) definované, nie je možné v tejto chvíli definovať finálne formulovanú a detailnú víziu, ktorá by adresovala budúce smerovanie DRRIF a odpovedala na všetky vyššie uvedené otázky. Táto podkapitola obsahuje príklady vízií z iných programov a v závere podkapitoly uvádzame návrh vízie DRRIF s prihliadnutím na jeho súčasný stav.

Vízia EUSDR:
„Do roku 2020 by mali mať všetci občania regiónu lepšie vyhliadky na vyššie vzdelávanie, zamestnanosť a prosperitu v ich vlastnej domovskej oblasti. Stratégia by mala z tohto regiónu vytvoriť skutočný región 21. storočia, bezpečný a sebavedomý a jeden z najatraktívnejších v Európe.“

Vízia BONUS EEIG:
„Ekonomicky a ekologicky prosperujúci región Baltského mora, v ktorom sa zdroje a tovary využívajú udržateľným spôsobom a kde je dlhodobé riadenie regiónu založené na solídnych vedomostiach získaných multidisciplinárnym výskumom.“

Vízia Programu Juhovýchodná Európa:
„Program Juhovýchodná Európa sa zameriava na vývoj medzinárodných partnerstiev v záležitostiach strategického významu s cieľom zlepšiť územný, hospodársky a sociálny integračný proces a prispieť k súdržnosti, stabilite a konkurencieschopnosti regiónu. S týmto cieľom sa program snaží realizovať vysokú kvalitu, orientovanú na výsledky projektov strategického charakteru, ktoré sú relevantné pre programovú oblasť.“

Pri ostatných programoch analyzovaných v rámci tejto štúdie sa nám nepodarilo identifikovať ich víziu.

Tieto vízie majú tieto spoločné charakteristiky:

- Majú explicitne zadefinované oblasti, na ktoré sa chce organizácia zamerať.
- Je stanovené, v ktorom regióne chcú tieto oblasti podporovať a kto bude z daných zlepšení profitovať.
- Jasne definujú ideálny stav, ktorý sa snažia dosiahnuť.

[67] EUSDR (2012), *Reflection paper*, dostupné na: <http://www.danube-region.eu/about/key-documents>

Závery

- **Návrh vízie 1:** Dunajský región medzinárodne rozpoznaný ako centrum nových nápadov, inovácií a výskumu, ktorý pozitívne mení životy ľudí.
- **Návrh vízie 2:** Využitie celého výskumno-vývojového potenciálu dunajského regiónu spoločne v prospech všetkých obyvateľov.
- Navrhujeme, aby po definovaní zamerania a konkrétnych tematických oblastí bola vízia revidovaná podľa potrieb DRRIF.

6.1.2 Poslanie fondu

Poslanie vymedzuje zmysel fondu, stručne opisuje dôvod, prečo existuje a čo robí pre dosiahnutie svojej vízie.

Pri určovaní poslania DRRIF je potrebné nájsť odpovede na nasledujúce otázky:

- Prečo by mal DRRIF existovať? (problémy/potreby regiónu)
- Ako najširšie sa dá opísať zameranie činnosti DRRIF?
- Kde je pôsobnosť, možné silné stránky DRRIF?

Na ilustráciu uvádzame príklady poslaní iných programov:

EUSDR misie:
„Stratégia sa snaží vytvárať súčinnosť a koordináciu medzi existujúcimi politikami a iniciatívami, ktoré sa vykonávajú v celom DR.“

Poslanie BONUS EEIG:
„Integrovať výskum systému Baltského mora do trvácneho, kooperatívneho, interdisciplinárneho a účelovo zameraného nadnárodného programu pri podpore udržateľného rozvoja regiónu.“

Poslanie Programu Juhovýchodná Európa:
„Program Juhovýchodná Európa podporuje lepšiu integráciu medzi členskými krajinami EÚ, kandidátmi na vstup, potenciálnymi kandidátmi a susednými krajinami.“

Poslanie SEE.ERA-NET:
„... zlepšiť výskumnú spoluprácu v Európe podporou integrácie juhovýchodnej Európy do rozširujúceho sa Európskeho výskumného priestoru.“

Poslanie Programu Centrálna Európa:
„Posilňovanie územnej kohézie, podpora internej integrácie a zvýšenie konkurencieschopnosti centrálnej Európy.“

Tieto poslania majú toto spoločné:

- Špecificky určujú oblasť a región, na ktoré sa zameriavajú.
- Definujú, ako chce organizácia dosiahnuť svoje ciele.
- Dávajú fungovaniu organizácie zmysel a zdôrazňujú, čím sa organizácia odlišuje od iných.

Závery

- Poslanie DRRIF môže vychádzať z jeho cieľa, ktorý je v súčasnosti prezentovaný verejnosti ako *„identifikovať, mobilizovať a rozdeľovať finančné prostriedky na podporu rozvoja výskumných a inovačných aktivít v krajinách dunajského regiónu“.*
- Ďalšou alternatívou misie DRRIF je lepšia koordinácia národných, regionálnych a EÚ fondov s cieľom stimulovať výskumno-inovačnú exelentnosť a podporovať kooperáciu v oblastiach špecifických pre DR.
- Vyššie uvedené alternatívy slúžia len ako príklady. Navrhujeme, aby po definovaní zamerania, aktivít a konkrétnych tematických oblastí bolo poslanie revidované podľa potrieb DRRIF.

6.1.3 Hodnoty fondu

Základné hodnoty inštitúcie sú hlavné zásady, ktoré určujú správanie a konanie a tvoria rámec, ktorý definuje, čo je správne a nesprávne. Hodnoty organizácie pomáhajú zistiť, či sa uberá správnou cestou k plneniu cieľov. Spoločné hodnoty musia vyznávať všetky zainteresované strany v rámci fondu. Hodnoty tvoria kultúru a priority fondu a poskytujú rámec pre prijímanie rozhodnutí. Hodnoty musia odrážať zameranie fondu.

Na ilustráciu uvádzame príklad hodnôt vyznávaných v programe Bonus EEIG:

- **Otvorenosť** – Pôsobiť a komunikovať otvorene interne aj externe. Slúžime spoločnosti a máme záväzok starať sa o plnenie našich úloh.
- **Transparentnosť** – Sledujeme zásadu objektívnosti a transparentnosti v našich procesoch. Dokumenty sú pripravené a riadené transparentne vzhľadom na zachovanie diskrétnosti.
- **Medzinárodnosť** – Pôsobíme v medzinárodnom prostredí, čo berieme do úvahy pri plnení našich úloh.
- **Diskrétnosť** – Rešpektujeme a vážime si dôverné informácie predložené alebo nami upravené. Diskrétnosť je zaručená prostredníctvom bezpečných IT systémov a prísnych predpisov o konflikte záujmov.
- **Vedecká excelentnosť** – Máme požiadavku vysokej vedeckej kvality na výskumné projekty.
- **Environmentálna uvedomelosť** – Riadime sa zásadou ekologicky zodpovedného správania.

Pri zohľadnení navrhnutej vízie a poslania navrhujeme nasledujúce hodnoty DRRIF:

1. **Rovnosť príležitostí** – Každá krajina dunajského regiónu sa bude môcť podieľať na projektoch DRRIF bez ohľadu na to, či je členom EÚ, alebo nie. Žiadne pohlavie ani národnosť nebudú diskriminované pri podieľaní sa na projektoch a správe DRRIF. V každom projekte DRRIF bude zapojených spoločne niekoľko krajín DR. Fond bude spájať talentovaných ľudí z rôznych krajín DR do spoločných projektov.
2. **Excelentná veda zameraná na výsledky** – Podporovať projekty vysokej kvality, ktoré budú zvyšovať úroveň VaV a inovácií v DR. Redukovanie administratívnej záťaže projektov, a tým poskytovať viac priestoru na implementáciu projektov. Podpora budovania kapacít, ktoré prispejú k vedeckej excelentnosti.
3. **Udržateľnosť** – Pri definovaní cieľov DRRIF sa bude klásť dôraz na dlhodobé smerovanie, aby sa odstránil problém zamerania na krátkodobé ciele.
4. **Otvorenosť** – Byť otvorený voči novým entitám, ktoré by chceli participovať v DRRIF.
5. **Flexibilita** – DRRIF bude aktívne vyhľadávať príležitosti v oblasti VaV a inovácií v dunajskom regióne a prispôsobovať výzvy aktuálnym potrebám.
6. **Transparentnosť** – Dodržiavanie transparentnosti pri vyhlasovaní výziev, schvaľovaní žiadostí a spravovaní fondu.

Obrázok č. 2: Schéma hodnôt DRRIF

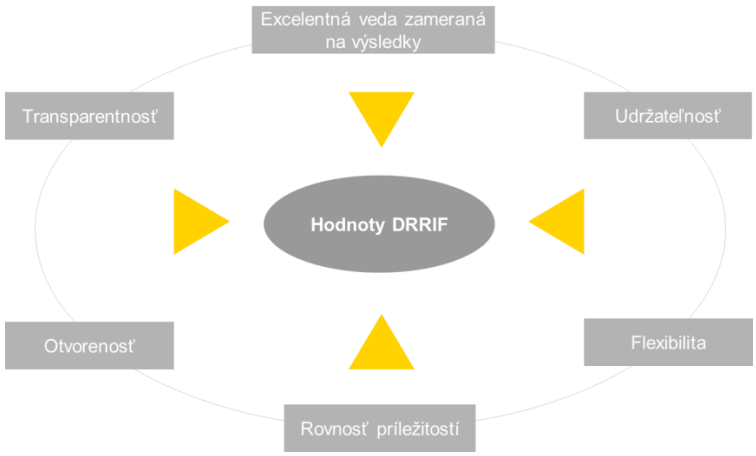

Zdroj: Ilustrácia EY

Záver

- Navrhujeme, aby sa po definovaní zamerania, konkrétnych tematických oblastí a cieľov DRRIF navrhované hodnoty revidovali podľa potrieb DRRIF a prediskutovali so zainteresovanými stranami.

6.1.4 Stratégia a ciele fondu

Na základe analýz z predošlých častí tejto štúdie a iných strategických dokumentov vyplynulo niekoľko potrieb dunajského regiónu, ktorým by sa mal DRRIF venovať. Aby tieto potreby mohli byť adresované efektívne, musí byť spôsob, ako k nim bude DRRIF pristupovať, jasne definovaný prostredníctvom jeho stratégie a cieľov.

Vo všeobecnosti je stratégia spôsob, ako dosiahnuť stanovené ciele a formulované poslanie fondu. Stratégia zabezpečuje, aby sa fond uberal správnym smerom k dosiahnutiu vytýčených cieľov a vízie.

DRRIF bude pôsobiť v konkurenčnom prostredí, a preto musí byť jasné, akým spôsobom „súperit" s podobnými grantovými schémami o finančné prostriedky. Po definovaní formy a prioritných oblastí DRRIF navrhujeme **zadefinovať stratégiu fondu**, ktorá bude odrážať **konkurenčný spôsob dosahovania vytýčených cieľov.**

Ciele DRRIF by mali byť definované a rozdelené z hľadiska všeobecnosti od najvšeobecnejších po najkonkrétnejšie a zohľadňovať úrovne zodpovednosti zainteresovaných strán. Preto navrhujeme nasledujúcu hierarchiu cieľov:

Obrázok č. 3: Hierarchia cieľov DRRIF

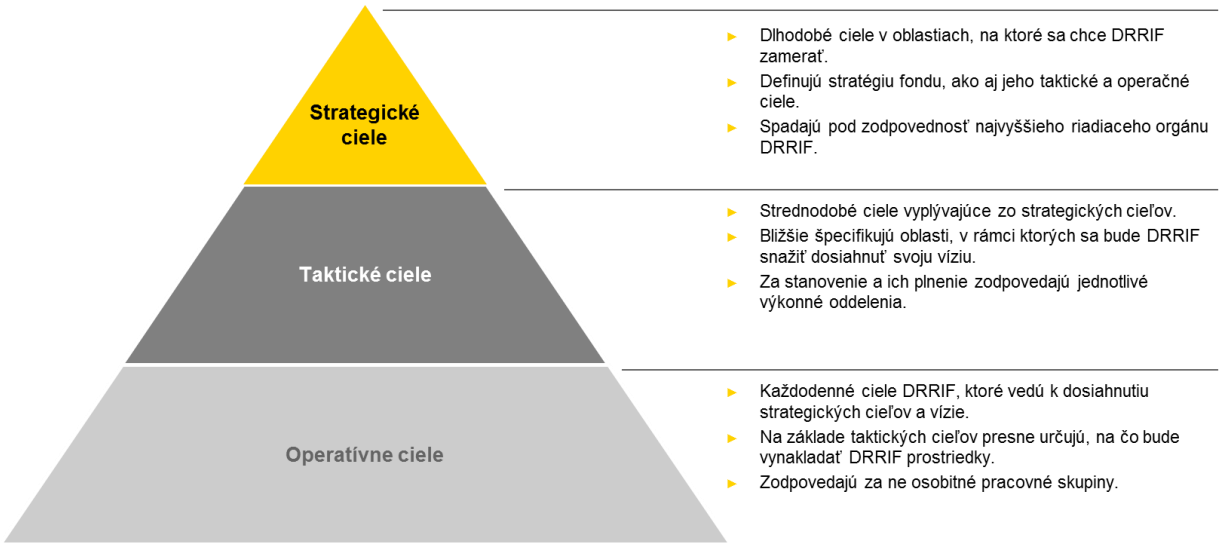

Zdroj: Ilustrácia EY

Strategické ciele
Strategické ciele by mali byť stanovené na základe prioritných oblastí fondu pri zohľadnení nadnárodných stratégií – Europe 2020 a EUSDR, ako aj národných stratégií jednotlivých krajín dunajského regiónu. Zároveň by mali určovať smerovanie fondu na obdobie najbližších troch a viac rokov.

Každý zo strategických cieľov by mal nadväzovať na konkrétnu horizontálnu alebo vertikálnu prioritnú oblasť DRRIF. Strategické ciele by mali vychádzať z poznatkov o súčasnej situácii v danej oblasti a smerovať k ideálnemu stavu.

Zodpovednosť za strategické ciele pripadá na najvyššiu úroveň riadenia fondu (napr. riadiaci výbor zložený zo zástupcov krajín DR, nezávislá vedecká rada).

Taktické ciele
Taktické ciele vychádzajú zo strategických cieľov a pomáhajú pri ich dosiahnutí. Definujú sa v strednodobom časovom horizonte (1 – 3 roky).

Zodpovednosť za taktické ciele nesie manažment strednej úrovne. V prípade DRRIF navrhujeme taktické ciele definovať pre jednotlivé pracovné skupiny, ktoré by mali na starosti vybranú oblasť.

Operatívne ciele
Operatívne ciele sú ciele na najnižšej úrovni a zahŕňajú každodenné úlohy smerujúce k napĺňaniu taktických cieľov.

Zodpovednosť za operatívne ciele nesú pracovníci jednotlivých pracovných skupín.

Všetky tri kategórie cieľov by mali spĺňať kritériá SMART modelu, ktorý prispeje k efektivite ich definovania, implementovania, monitorovania a kontroly. Sú to tieto kritériá:

- **špecifické** (Specific) – každý cieľ musí byť konkrétny, treba sa vyhnúť všeobecným formuláciám,
- **merateľné** (Measurable) – definované ciele musia byť merateľné, aby sa dalo monitorovať a vyhodnocovať ich plnenie,
- **odsúhlasené** (Agreed) – ciele musia byť v súlade s ostatnými aktivitami a po prerokovaní ich musia akceptovať všetky zainteresované strany,
- **realistické** (Realistic) – definované ciele musia byť nastavené tak, aby sa dali dosiahnuť,
- **časovo ohraničené** (Time-bounded) – každý cieľ musí mať zadefinovaný časový rámec, v ktorom by sa mal splniť.

6.1.4.1 Kolobeh cieľov

Prostredie dunajského regiónu, v ktorom bude DRRIF pôsobiť, je značne dynamické a konštantne sa mení (napr. politické zmeny, rozširovanie EÚ). Preto aj ciele, ktoré si DRRIF stanoví na začiatku, by sa nemali považovať za statické a nemenné. Je potrebné, aby sa ciele na jednotlivých úrovniach prehodnocovali a modifikovali vzhľadom na situáciu v regióne tak, aby čo najviac vyhovovali všetkým zainteresovaným stranám a efektívne využívali prostriedky, ktoré bude mať DRRIF k dispozícii.

Nasledujúci obrázok znázorňuje návrh procesu od definovania až po kontrolu cieľov, ktorý nazývame kolobeh cieľov.

Obrázok č. 4: Návrh kolobehu cieľov DRRIF

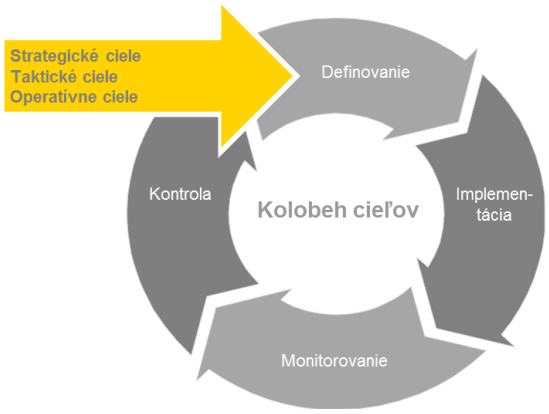

Zdroj: Ilustrácia EY

Definovanie a schvaľovanie

Pri definovaní cieľov (najmä taktických a operatívnych) je dôležité si uvedomiť, v akej fáze implementácie sa DRRIF bude nachádzať. V prvej implementačnej fáze, keď bude potrebné vybrať prioritné oblasti DRRIF, nastaviť inštitucionálne zabezpečenie DRRIF, vybrať lokalitu, kde bude DRRIF sídliť, budú definované **ciele zamerané hlavne na chod a interné procesy fondu**. V neskorších fázach, keď DRRIF začne plniť svoje poslanie a budú vyhlásené prvé výzvy alebo realizované prvé projekty, budú **ciele zamerané predovšetkým vo vzťahu k projektom**.

Pri každej úprave cieľov alebo definovaní nových cieľov treba zohľadniť ich prepojenie na ostatné ciele. Ako uvádzame v kapitole 6.1.1, pre napredovanie dunajského regiónu je dôležité pomáhať odstraňovať hlavné problémy, ktoré boli v regióne identifikované. Aby bolo možné vyhodnotiť, či jednotlivé ciele DRRIF prispievajú k odstraňovaniu týchto problémov, navrhujeme využiť nasledujúcu schému, ktorá je inšpirovaná schémou používanou v programe BONUS EEIG.

Obrázok č. 5: Ilustrácia kontroly previazania cieľov DRRIF na potreby

Spoločenské výzvy v dunajskom regióne	DRRIF strategické ciele														
	Strategický cieľ 1			Strategický cieľ 2			Strategický cieľ 3			Strategický cieľ 4			Strategický cieľ 5		
	DRRIF vertikálne priority (vedné oblasti)														
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3
Znečistenie životného prostredia	○	●	●								○	○			
Nebezpečenstvo plynúce z opakovaných povodní				○	●	○									
Závislosť od dodávateľov energií mimo regiónu						○	●	●	○						
Podpora malých a stredných podnikov		○	●									●			
Zlepšenie politiky pracovného trhu						●							●	●	○
Zlepšenie vzdelávania			●	○											
Zlepšenie bezpečnosti								●	○						

Ilustratívne vyplnenie

Zdroj: BONUS EEIG, vlastné spracovanie EY
● – priamo napomáha
○ – nepriamo napomáha

Dôležitá otázka, ktorú treba zodpovedať, je, kto bude zodpovedný za schvaľovanie cieľov. Odpoveď na túto otázku bude do veľkej miery vychádzať z organizačného poriadku v nasledujúcej kapitole 8 – Návrh na inštitucionálne zabezpečenie. Avšak pre zachovanie nestrannosti a segregácie povinností by táto funkcia mala byť vyhradená pre nezávislý orgán (napr. nezávislú vedeckú radu), ktorý nemá vplyv na definovanie, implementáciu, monitorovanie a kontrolu cieľov.

Pri schvaľovaní nových cieľov treba zohľadniť viaceré aspekty, ako napríklad:

- Strategické ciele jednotlivých krajín – Je cieľ v súlade s národnými stratégiami jednotlivých krajín?
- Poslanie a vízia DRRIF – Je cieľ v súlade s poslaním a víziou DRRIF?
- Finančný aspekt – Disponuje DRRIF dostatkom finančných prostriedkov na realizáciu?
- Vplyv na organizačnú štruktúru DRRIF – Vzniká potreba vytvoriť nové oddelenia, aby bol daný cieľ splnený?

Nastavenie procesu schvaľovania nových cieľov, ako aj iných kľúčových dokumentov bude predchádzať vzniku prípadných konfliktov. Je potrebné zvážiť aktívne zapojenie vedeckej obce alebo predstaviteľov súkromného sektora do tohto procesu.

Implementácia

Proces implementácie stanovených cieľov je najdôležitejší z celého kolobehu cieľov, pretože bez implementácie je každý cieľ len prázdnym vyjadrením. Treba brať do úvahy aj implementačné cykly jednotlivých cieľov – ak je cieľ jednoduchší, môže byť jeho implementácia jednofázová, no, naopak, v prípade komplexnejších cieľov môže byť rolujúca implementácia rozdelená do dvoch fáz vhodnejšia.

Obrázok č. 6: Ilustrácia implementačných cyklov DRRIF

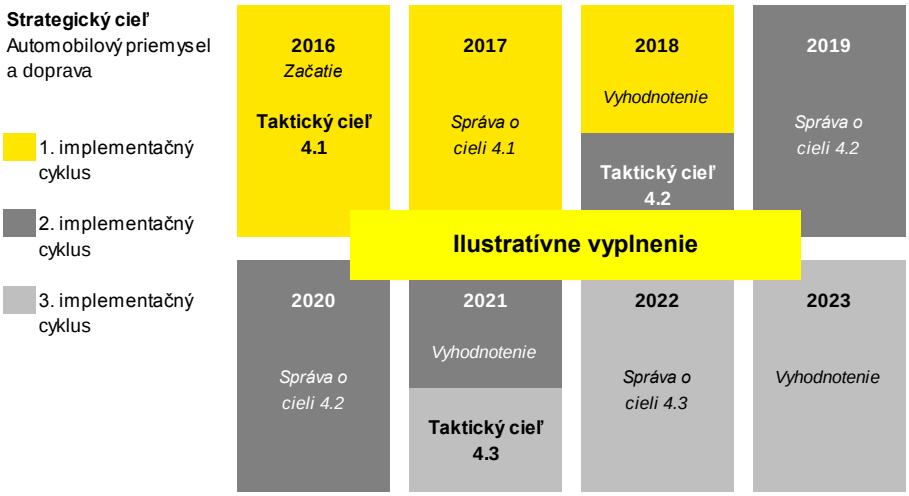

Zdroj: BONUS EEIG, vlastné spracovanie EY

Monitorovanie
Pravidelný zber dát a informovanie o plnení cieľov a ich prínosov v štandardizovanej štruktúre je dôležitým predpokladom kontroly cieľov. Pre správne plnenie tejto úlohy je dôležité mať jasne stanovené indikátory plnenia cieľov a dodržiavať SMART model.

Kontrola dosahovania cieľov
Kontrola dosahovania cieľov sa viaže na hierarchiu cieľov. Strategické ciele by sa mali vyhodnocovať menej často, napríklad na ročnej báze, zatiaľ čo taktické ciele napríklad na polročnej a plnenie operatívnych cieľov je možné sledovať na mesačnej báze.

Zodpovednosť za kontrolu dosahovaných cieľov prináleží príslušnej úrovni manažmentu, pričom navrhujeme, aby sa zaviedol systém viacstupňovej kontroly, čo zvýši transparentnosť a efektívnosť fungovania DRRIF.

V súlade s navrhnutými hodnotami fondu by malo byť **plnenie hlavných strategických cieľov sprístupnené všetkým interným a externým zainteresovaným stranám** (napríklad prostredníctvom Správy o dosiahnutých cieľoch DRRIF). Informovanie externých strán a ich spätná väzba budú prispievať k dosahovaniu niekoľkých hodnôt DRRIF naraz (transparentnosť, efektívnosť, flexibilita a otvorenosť).

V prípade, ak by sa zadané ciele nepodarilo splniť, bude nevyhnutné **identifikovať dôvod**, prečo sa daný cieľ nepodarilo splniť (slabé aktivity, zmena externého prostredia, nedostatok financií, nesprávne nastavené ciele).

Závery

- Proces definovania, implementácie, monitorovania a kontroly cieľov je veľmi dôležitý pre správny chod a napredovanie DRRIF a musí sa mu venovať väčšia pozornosť.
- Zvolené ciele a príslušné aktivity smerujúce k ich splneniu musia byť v súlade s hodnotami DRRIF, aby ich uznali všetky zainteresované strany.

6.1.5 Príklad schémy vízie, poslania a cieľov DRRIF

Na základe predošlých častí, vízie, poslania a cieľov spolu so zisteniami z analýz sme doplnili informácie do schémy vízie, poslania a cieľov z kapitoly 6.1.

Pri stanovovaní stratégie, vízie a poslania sme zohľadnili výsledky z **nasledujúcich analýz**:

- analýzy absorpčnej kapacity,
- SWOT analýzy,
- PESTEL analýzy,
- analýzy účasti krajín dunajského regiónu na vybraných programoch,
- analýzy tematických oblastí.

Na základe vykonaných analýz sa uskutočnil predvýber možných prierezových a vertikálnych priorít (vedných odborov), ktoré zohľadňujeme pri návrhu vízie, cieľov a poslania DRRIF.

Príklady predvybraných horizontálnych priorít z kapitoly 5.4.2:

- Podporovať inovačné aktivity malých a stredných podnikov v dunajskom regióne a zvyšovať počet týchto spoločností.
- Spájať vedcov a verejné inštitúcie so súkromným sektorom – prostredníctvom projektov, spoločných podujatí alebo aj vo svojich riadiacich orgánoch.
- Poskytovať pomoc pri predkladaní žiadostí o finančnú podporu krajín s nízkou mierou úspešnosti a nízkym počtom predložených žiadostí.
- Podporovať a šíriť povedomie o programoch EÚ v krajinách s nízkou mierou úspešnosti.
- Zvyšovať účasť študentov a mladých vedcov na VaV projektoch (napr. každý projekt by mal obsahovať časť zameranú na zapájanie sa študentov do vedeckej oblasti).
- Zlepšiť rozvoj a využívanie ľudského kapitálu.

Príklady predvybraných vertikálnych priorít z kapitoly 5.4.1:

- automobilový priemysel a doprava,
- informačné a komunikačné technológie,
- materiály, strojárstvo a výroba,
- životné prostredie.

Keďže DRRIF je vlajkovým projektom dunajskej stratégie pod prioritnou oblasťou 7, ktorá má taktiež definované svoje ciele, je dôležité, aby vízia, ciele a poslanie DRRIF boli s nimi v súlade.

Nasledujúca schéma spája predchádzajúce zistenia a zobrazuje úzke prepojenie vízie s poslaním, ktoré spolu vytvárajú strategické a taktické ciele.

Obrázok č. 7: Ilustratívna schéma vízie, cieľov a poslania DRRIF

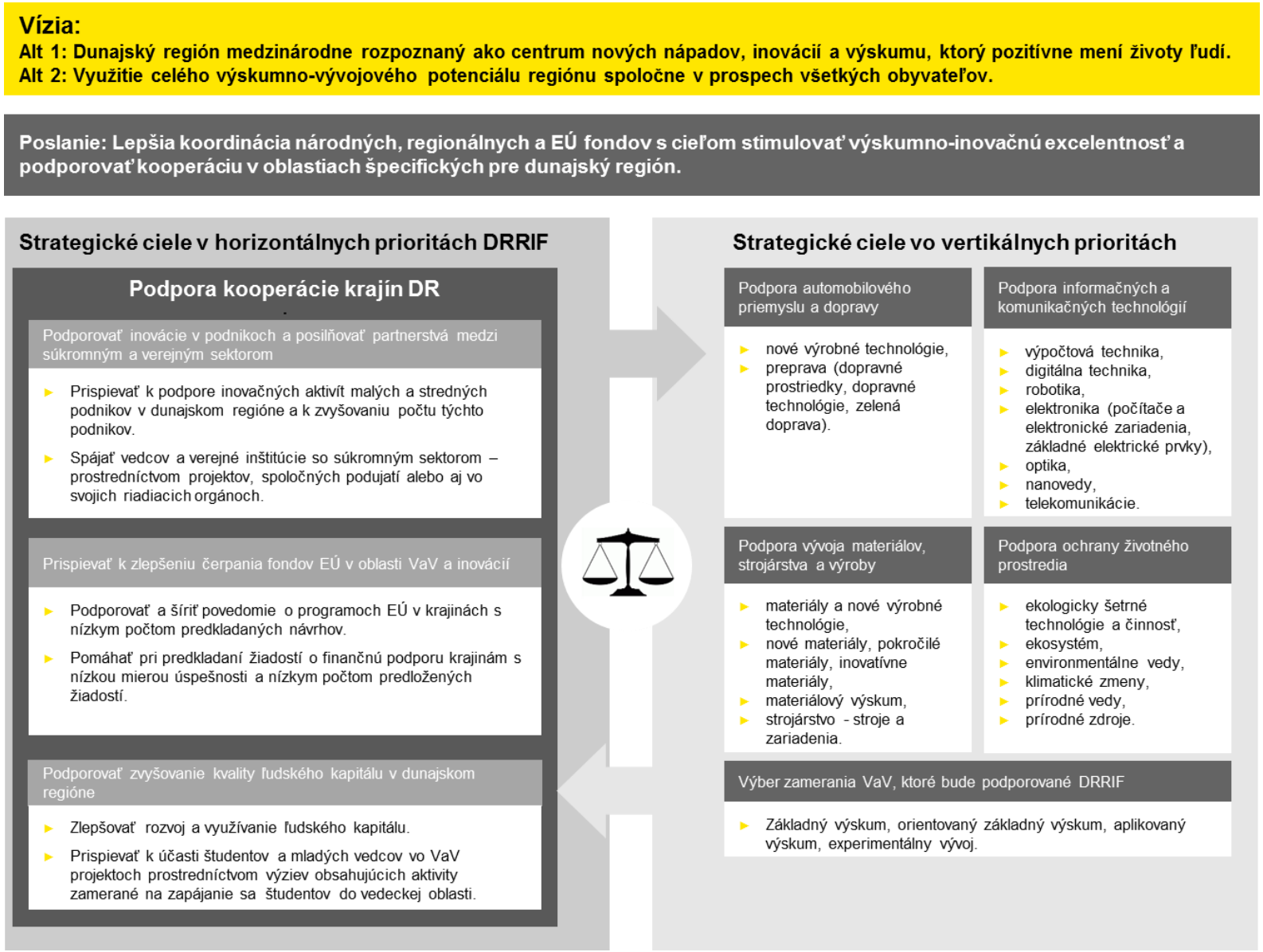

Zdroj: Ilustrácia EY

6.2 Závery z návrhu cieľov a poslania DRRIF

V dunajskom regióne existuje viacero komplexných spoločenských výziev, ktoré je potrebné pre napredovanie celého regiónu adresovať. Situáciu značne komplikuje odlišný stupeň integrácie jednotlivých krajín, ako aj ich osobitné potreby v oblastiach politického a socioekonomického rozvoja. Takisto treba brať do úvahy skutočnosť, že v geografickej oblasti regiónu už pôsobí viacero iných programov a grantových schém.

Ak chce byť DRRIF v takomto prostredí úspešný, je dôležité, aby mal **vopred jasne definované oblasti a ciele**, ktorým sa chce venovať. DRRIF k tomu dopomôže jasne **stanovená vízia**, ktorá definuje želaný stav, a **poslanie**, ktoré indikuje, ako tento stav chce fond docieliť. Obidva aspekty by mali vyplynúť zo zamerania a priorít DRRIF po dohode so všetkými zainteresovanými stranami. Zároveň by mali byť dostatočne konkrétne, aby dávali fungovaniu fondu **jasný zmysel a dokázali motivovať ľudí**.

Rovnako dôležité sú aj ciele fondu a stratégia fondu, ktorými DRRIF dosiahne svoju víziu. Na základe komplexnosti, časového horizontu a zodpovednosti za ne **odporúčame rozdeliť ciele na strategické, taktické a operatívne**. Všetky ciele by však mali spĺňať kritériá stanovené SMART modelom a mali by byť periodicky vyhodnocované a modifikované podľa momentálnych potrieb fondu a situácie v regióne.

Každodenné fungovanie organizácie, ako aj jej napĺňanie cieľov by malo byť v súlade s **hodnotami**, ktoré definujú, čo je správne a čo nesprávne, a zároveň vytvárajú jej kultúru a rámec na prijímanie rozhodnutí.

Finálna formulácia poslania, vízie a cieľov bude závisieť aj od rozhodnutia, či DRRIF bude pôsobiť ako fond, podporné centrum alebo bude založený ako štruktúra podporujúca financovanie bez právnej samostatnosti. Jednotlivými možnosťami formy inštitúcie sa zaoberajú nasledujúce kapitoly 7 a 8.

7. Analýza možných právnych foriem

7.1 Opis vykonanej analýzy

Z pohľadu inštitucionálneho zabezpečenia a organizačnej štruktúry by DRRIF mohol pôsobiť a plniť svoje ciele vo forme fondu, podporného centra alebo siete („Funding Network“). **V tejto kapitole sa zaoberáme alternatívami, v ktorých bude DRRIF založený ako samostatná právna entita** (teda fond alebo podporné centrum) a analyzujeme rôzne právne formy, pod ktorými by mohol pôsobiť.

DRRIF ako sieť („Funding Network“) nemusí mať samostatnú právnu formu – táto alternatíva je predstavená v nasledujúcej kapitole 8.

Analýzu možných právnych foriem sme vykonali postupom, v ktorom na seba nadväzovalo niekoľko krokov.

Prvým krokom bolo zistenie, že právna forma nasleduje ciele DRRIF. To znamená, že právna forma, ktorú by mal DRRIF mať, sa môže meniť v závislosti od toho, či bude DRRIF pôsobiť ako fond prerozdeľujúci finančné prostriedky, alebo ako podporné centrum poskytujúce prevažne poradenstvo pre žiadateľov a prijímateľov.

Na začiatku samotnej analýzy sme identifikovali tieto tri základné možnosti právnej formy DRRIF:

- entita založená medzinárodnou zmluvou,
- európska entita,
- národná entita.

Každá z vymenovaných možností pozostáva z niekoľkých podkategórií (konkrétnych právnych foriem), ktorým sa venujeme v ďalších častiach kapitoly.

Ďalej sme sa zaoberali možnosťami **sídla fondu** DRRIF, pretože aj tento faktor môže významne ovplyvňovať výber vhodnej právnej formy.

Ponúkame aj **všeobecný prehľad právnych foriem** vo vybraných krajinách DR. Taktiež sme sa zamerali na prehľad analogicky podobných inštitúcií, ako by mal byť DRRIF, a ich právnych foriem – či ako fondu, alebo ako podporného centra.

V poslednej časti analýzy možných právnych foriem sme špecificky zhodnotili najvhodnejšie právne formy ako:

- entitu založenú medzinárodnou zmluvou,
- európsku entitu:
  - európske zoskupenie územnej spolupráce (European Grouping of Territorial Cooperation),
  - európske zoskupenie hospodárskych záujmov (European Economic Interest Grouping),
  - joint programming initiative,
  - konzorcium európskej výskumnej infraštruktúry (European Research Infrastructure Consortium),
- národnú entitu v podmienkach Slovenska:
  - rozpočtová/príspevková organizácia štátu,
  - záujmové združenie právnických osôb,
  - spoločnosť s ručením obmedzeným,
  - akciová spoločnosť.

Vo všeobecnosti sme pri analýze možných právnych foriem vychádzali **z národných predpisov viacerých krajín nachádzajúcich sa v dunajskej oblasti, ako aj z európskych a medzinárodných právnych predpisov**.

Pri právnych formách sme zohľadňovali a hodnotili najhlavnejšie aspekty:

- požiadavky vyplývajúce z ostatných krokov uskutočnenej analýzy (poskytovanie prostriedkov do krajín dunajskej oblasti; možnosti mať zamestnancov a pod.),
- osvedčené postupy (skúsenosti z iných fondov),
- jednoduchosť spravovania a riadenia rizík,
- optimálny počet entít,
- krajinu/krajiny, kde bude mať fond sídlo,
- možné inštitúcie, ktoré by boli zriaďovateľmi fondu.

Predbežné výstupy analýzy možných právnych foriem boli zaradené do programu workshopu a prediskutované s predstaviteľmi krajín DR na zasadnutí pracovnej skupiny DRRIF (17. 3. 2015).

V závere kapitoly **sme zosumarizovali niekoľko alternatív** právnych foriem s ich výhodami aj nevýhodami a so zdôvodnením odporúčania. Nejde o úplnú a detailnú právnu analýzu, ale o posúdenie možností na koncepčnej a strategickej úrovni v procese stanovenia právnej formy DRRIF.

7.2 Analýza krajín DR pre sídlo DRRIF

Ako sme uviedli na začiatku kapitoly, identifikovali sme tri základné druhy právnych foriem (entita založená medzinárodnou zmluvou, európska entita a národná entita).

Najmä v prípade právnej formy ako národnej entity je kľúčové určiť krajinu, v ktorej by mal DRRIF sídliť – dôvodom sú rozdielne národné legislatívy členských krajín DR.

Pre európsku entitu je zasa podmienkou, že bude založená v členskej krajine EÚ.

Entita založená medzinárodnou zmluvou takéto obmedzenia nemá, avšak proces zazmluvnenia je o to časovo, procesne i logisticky náročnejší.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že pred definovaním a analýzou odporúčaných právnych foriem pre DRRIF je potrebné určiť možnosti sídla fondu.

Vykonali sme krátku analýzu, v ktorej sme posudzovali spôsobilosť krajín na základe kritérií, ktorým boli pridelené rozličné váhy. Výsledkom analýzy je poradie krajín podľa vhodnosti pre sídlo DRRIF – uvedené nižšie.

Posudzované kritériá:

- **Členstvo v EÚ** – Krajiny DR sú vo väčšine aj členmi EÚ. Z pohľadu významnosti sídla DRRIF má tento fakt váhu nielen kvôli jednoduchším možnostiam vytvorenia právnej formy, ale aj kvôli väčším potenciálnym príležitostiam na financovanie. Avšak váha tohto kritéria je menej významná, berúc do úvahy rovnosť všetkých krajín, ktoré spadajú pod EUSDR.

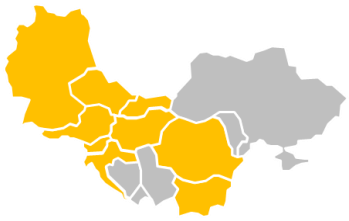

- **Koordinácia PO 7 EUSDR** – PO 7 EUSDR má dvoch koordinátorov – Slovensko a Srbsko. Tieto krajiny boli určené, aby manažovali oblasti, ktorým sa chce prioritná os venovať – medzi ne patrí aj DRRIF. Toto kritérium sme určili ako stredne významné.

- **Geograficky centrálna poloha** – Geografická vzdialenosť je stále významným faktorom a treba na ňu prihliadať. Geografické klastre získavajú čoraz väčší význam a programy európskej územnej spolupráce by sa tiež mali snažiť geograficky centrovať miesto svojho riadenia. Preto je cieľom, aby priemerné vzdialenosti k sídlu riadenia DRRIF boli z ostatných krajín DR čo najkratšie. Toto kritérium sme určili ako stredne významné.

- **Nadpriemerný stav VaV** (podľa IUS) – Kritérium vychádza z predpokladu, že krajiny s rozvinutým VaV budú schopné lepšie riadiť aktivity DRRIF než krajiny, ktoré v tomto smere zaostávajú. Táto korelácia je však v mnohých ohľadoch diskutabilná, a preto bolo predmetné kritérium stanovené ako menej významné.

- **Aktivita a úroveň spolupráce na tvorbe DRRIF** – Kritérium bolo vyhodnocované na základe našich doterajších 6-mesačných skúseností pri komunikácii s krajinami DR a ich zástupcami. Aktivita pri tvorbe fondu dáva predpoklad, že tieto krajiny budú rovnako aktívne v prípade jeho riadenia. Preto je toto kritérium hodnotené ako významné.

Výsledkom analýzy je, že pre sídlo DRRIF (v anglickom abecednom poradí) sú najvhodnejšie krajiny Rakúsko, Nemecko a Slovensko.

- Rakúsko pre svoju **geograficky centrálnu polohu** v rámci DR (hlavné mesto Viedeň), vzhľadom na **aktívnu spoluprácu pri tvorbe fondu** a na fakt, že v krajine je **nadpriemerne rozvinutá oblasť VaV**.
- Tieto isté charakteristiky platia aj pre Nemecko (resp. spolkové krajiny Bádensko-Württembersko a Bavorsko). **Nevýhodou je však poloha**, ktorá je na hornom toku Dunaja, v severozápadnom okraji DR. Domnievame sa, že pre zvyšovanie kohézie a úrovne VaV v dunajskom regióne by nebolo prínosné umiestňovať sídlo DRRIF v regióne s najvyššou úrovňou vedy a výskumu a ekonomiky.
- Slovensko, podobne ako Rakúsko, má v rámci regiónu **centrálnu polohu** (hlavné mesto Bratislava, dostupnosť z viedenského a miestneho letiska), takisto **je členom EÚ** a navyše je **jedným z dvoch koordinátorov PO 7.**

Všeobecná analýza právnych foriem v ďalšej časti dokumentu bude preto zahŕňať tieto tri krajiny. Vzhľadom na to, že konečné rozhodnutie o DRRIF, jeho forme a aktivitách, ktoré môžu významne ovplyvniť jeho právnu formu a sídlo, sa neuskutočnilo v okamihu dokončenia štúdie, sme podrobnejšie analyzovali, ako príklad, iba slovenské právne formy (Slovensko bolo vybrané na základe uvedenej analýzy sídla DRRIF s dôrazom na skutočnosť, že Slovensko je jedným z dvoch PO 7 koordinujúcich krajín). Podrobnejšia analýza sídla a právnej formy by sa mala vykonať po prijatí konečného rozhodnutia o forme a aktivitách DRRIF.

Záverečné rozhodnutie o umiestnení sídla DRRIF závisí od politickej dohody krajín DR, ako aj stanovenia cieľov a zamerania DRRIF. Nevyhnutnosťou je skutočný záujem samotnej krajiny o sídlo DRRIF na jej území.

Kritériá na stanovenie sídla DRRIF môžu byť v budúcnosti prehodnotené na základe požiadaviek a konsenzu štátov DR. **Vyššie predstavená myšlienka analýzy sídla DRRIF je otvorená diskusiám a pozmeňujúcim návrhom**.

7.3 Analýza vybraných právnych foriem

V tejto kapitole poskytneme prehľad možných právnych foriem DRRIF vo vybraných krajinách DR a na medzinárodnej úrovni.

- medzinárodná zmluva:
  - vznik novej entity na základe medzinárodnej zmluvy na medzivládnej úrovni,
  - gestorom by mohlo byť ministerstvo, pod ktoré spadá výskum v danej krajine,
  - signatárom zmluvy by mali byť všetky krajiny DR, ktoré majú záujem participovať na činnosti DRRIF,

- európska entita:
  - európske zoskupenie územnej spolupráce (European Grouping of Territorial Cooperation),
  - európske zoskupenie hospodárskych záujmov (European Economic Interest Grouping),
  - joint programming initiative,
  - konzorcium európskej výskumnej infraštruktúry (European Research Infrastructure Consortium).

Právne formy ako národné entity sme posudzovali pre krajiny, ktoré sme ohodnotili ako najvhodnejšie na sídlo DRRIF – na základe hodnotenia v predchádzajúcej kapitole –, a to Slovensko, Rakúsko a Nemecko (Bádensko-Württembersko, Bavorsko).

- národné entity:
  - Slovensko,
  - Rakúsko,
  - Nemecko.

Tabuľka č. 18: Prehľad identifikovaných možných právnych foriem DRRIF

Fond	Najlepšia možná alternatíva	Možná alternatíva	Nepravdepodobná alternatíva
Európska entita	EZUS – európske združenie územnej spolupráce. príklad: http://www.istergranum.hu/index_sk.html (spolupráca medzi obcami)	EZHZ – európske zoskupenie hospodárskych záujmov. príklad: BONUS	ERIC – konzorcium európskej výskumnej infraštruktúry príklad: BBMRI (Biobanks and Bimolecular Resources of Research Infrastructures)
Slovensko	fond zriadený zákonom príklad: fond na podporu vzdelávania	záujmové združenie právnických osôb príklad: Slovak Business Agency	neinvestičný fond
Rakúsko	fond zriadený zákonom príklad: Austrian Science Fund https://www.fwf.ac.at/en/	Gesellschaft mit beschränkter Haftung – GmbH	nadácia
Nemecko	spoločnosť s ručením obmedzeným - GmbH príklad: European XFEL (X-Ray Free-Electron Laser Facility)	registrovaná asociácia (e.V.) príklad: German Research Foundation (http://www.dfg.de/en/) German Aerospace Centre (www.dlr.de)	nadácia príklad: Robert Bosch Stiftung (charitatívna organizácia)

Podporné centrum	Najlepšia alternatíva	Možná alternatíva	Nepravdepodobná alternatíva
Európska entita	EZUS – vytvorené členmi DR, ktorí sú zároveň členmi EÚ. EGTC by následne uzavrelo zmluvy s nečlenskými štátmi. príklad: http://www.istergranum.hu/index_sk.html (spolupráca medzi obcami)	EZHZ – európske zoskupenie hospodárskych záujmov. príklad: BONUS	ERIC – konzorcium európskej výskumnej infraštruktúry príklad: BBMRI (Biobanks and Bimolecular Resources of Research Infrastructures)
Slovensko	agentúra zriadená zákonom príklad: agentúra na podporu výskumu a vývoja (http://www.apvv.sk/)	záujmové združenie právnických osôb príklad: Slovak Business Agency	občianske združenie
Rakúsko	agentúra zriadená zákonom príklad: The Austrian Research Promotion Agency (https://www.ffg.at/en)	asociácia	nadácia
Nemecko	Gesellschaften mit beschränkter Haftung – GmbH príklad: European XFEL (X-Ray Free-Electron Laser Facility)	asociácia príklad: German Federation of Industrial Research Associations (AiF) (http://www.aif.de/en/about-aif.html) German Aerospace Center (www.dlr.de) Research Centre Jülich (www.fz-juelich.de)	

Zdroj: Ilustrácia EY

Na detailnú analýzu právnych foriem sme na základe analýzy vhodného sídla DRRIF a na základe vyššie uvedenej všeobecnej analýzy právnych foriem vybrali tieto tri možnosti:

- založenie medzinárodnou zmluvou,
- právna forma na úrovni legislatívy EÚ,
- právna forma v podmienkach slovenskej legislatívy.

Výber vhodnej právnej formy patrí medzi dôležité kroky definovania budúcej podoby DRRIF, jeho fungovania a ďalšieho vývoja. Je to komplexný proces hľadania flexibilnej a transparentnej štruktúry, pri ktorej, okrem iného, bude potrebné špecificky upraviť vzájomné práva a povinnosti členov DRRIF, umožniť získavať financie z národných, medzinárodných, ako aj súkromných zdrojov a ďalej ich distribuovať do výskumných a inovačných projektov bez ohľadu na miesto ich realizovania v rámci Európskej únie.

Návrh je pripravený ako stručná analýza legislatívy Európskej únie a Slovenskej republiky:

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 z 5. júla 2006 o európskom zoskupení územnej spolupráce,
- nariadenie Rady (EHS) č. 2137/85 z 25. júla 1985 o európskom zoskupení hospodárskych záujmov,
- zákon č. 177/2004 Z. z. o európskom zoskupení hospodárskych záujmov,
- zákon č. 90/2008 Z. z. o európskom zoskupení územnej spolupráce,
- zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník,
- zákon č. 513/1995 Zb. Obchodný zákonník,
- a ďalších relevantných právnych foriem.

7.3.1 Založenie medzinárodnou zmluvou

Medzinárodnou zmluvou je možné založiť medzinárodnú organizáciu (ďalej „MO“), ktorej cieľom bude zosúladenie aktivít a postupov štátov na dosahovanie spoločných cieľov, t. j. podpory vedy, výskumu a inovácií. Jej snahou bude zabezpečiť realizáciu úloh pri formovaní a rozvoji medzinárodných vzťahov v spomenutej oblasti.

MO vznikajú na základe medzinárodných dohôd a zmlúv. Tie vymedzujú program, ciele, štruktúru orgánov a ich kompetencie. Okrem toho zakladajúce zmluvy MO stanovujú (i) práva a povinnosti (ii) vytvorenie organizačnej štruktúry, spôsoby hlasovania v orgánoch, rozpočet alebo podmienky členstva.

MO si samostatne, v rámci svojich kompetencií a stanov, vytvárajú podmienky a pravidlá, na základe ktorých prijímajú nových členov. Vo väčšine prípadov rozlišujeme tri základné typy členstva: (i) pôvodné členstvo, (ii) riadne členstvo a (iii) asociované členstvo.

Nevýhodou MO na účely DRRIF je časovo komplikovaný politický proces, ktorý obsahuje, okrem iného, aj potrebu ratifikovania zakladajúcej zmluvy v každom jednom členskom štáte. Na druhej strane je však veľkým pozitívom flexibilita a prispôsobenie si štruktúry a spôsobu fungovania MO.

Osvedčeným príkladom MO sú:

- OECD,
- International Chamber of Commerce.

7.3.2 Právna forma na úrovni legislatívy EÚ

Pre spoluprácu viacerých krajín na úrovni EÚ sme identifikovali tieto právne formy:

- európske zoskupenie územnej spolupráce (European Grouping of Territorial Cooperation),
- európske zoskupenie hospodárskych záujmov (European Economic Interest Grouping),
- joint programming initiative,
- konzorcium európskej výskumnej infraštruktúry (European Research Infrastructure Consortium).

Európske zoskupenie územnej spolupráce

Európske zoskupenie územnej spolupráce[68] (ďalej „EZUS“) je druh európskej právnej formy, ktorej cieľom je uľahčovať a podporovať cezhraničnú, nadnárodnú alebo medziregionálnu spoluprácu. EZUS má v každom členskom štáte právnu spôsobilosť, aká sa priznáva podľa vnútroštátneho práva členského štátu právnickým osobám.

Členmi EZUS musia byť členovia nachádzajúci sa na území aspoň dvoch členských štátov EÚ – členské štáty, regionálne orgány, miestne orgány, združenie pozostávajúce zo subjektov patriacich do jednej alebo viacerých týchto kategórií.

V prípade využitia tejto európskej entity na účely DRRIF je však nevýhoda, že členmi EZUS môžu byť len verejné inštitúcie členských štátov EÚ. EZUS by následne muselo uzavrieť zmluvy s nečlenskými štátmi.

Túto právnu formu využíva napríklad európsky program INTERACT a projekty INTERREG.

Počas diskusií na stretnutí pracovnej skupiny DRRIF v marci 2015 boli vyjadrené pochybnosti, čo sa týka zapojenia nečlenských krajín EÚ do EGTC. Avšak na základe ďalšieho skúmania sa zistilo, že tretie krajiny môžu byť zapojené do EGTC, ak to ich legislatíva a dohody s členskými krajinami povoľujú.

[68] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 z 5. júla 2006 o Európskom zoskupení územnej spolupráce/zákon č. 90/2008 Z. z. o európskom zoskupení územnej spolupráce a o doplnení zákona č. 540/2001 Z .z. o štátnej štatistike.

Európske zoskupenie hospodárskych záujmov

Ďalšou európskou právnou formou je európske zoskupenie hospodárskych záujmov[69] (ďalej „EZHZ"), ktorého cieľom je uľahčiť a rozvíjať hospodársku činnosť svojich členov a zlepšovať alebo zvyšovať výsledky tejto činnosti. Účelom EZHZ však nie je dosahovanie vlastného zisku.

EZHZ má svoju vlastnú právnu subjektivitu a spôsobilosť **a najmenej dvaja členovia z rôznych členských krajín EÚ sú potrební na vytvorenie zoskupenia**. Členovia môžu mať odlišnú štruktúru, a to slobodné povolania, firmy, verejné inštitúcie, združenia atď. Členstvo v EZHZ je obmedzené na členov EÚ, avšak stanovy môžu umožniť pridruženie členov, ktorí môžu byť z krajín mimo EÚ.

EZHZ nesmie vykonávať priamo alebo nepriamo silu riadenia alebo dohľadu nad činnosťami svojich členov alebo nad činnosťami iného podniku, najmä v oblasti personálnej, financií a investícií.

Hoci si EZHZ nevyžaduje **žiadne kapitálové požiadavky**, vymenovanie audítora na hodnotenie nepeňažných vkladov členov je povinné.

Nevýhody EZHZ:

- komplexný model,
- povinné neobmedzené ručenie každého člena EZHZ. Preto ak je člen EZHZ verejný subjekt, zodpovednosť by mohla byť v rozpore s jeho vnútroštátnymi zákonmi, a ak je členom súkromný subjekt, zodpovednosť by mohla byť v rozpore s internými pravidlami a/alebo v rozpore s príslušnými predpismi.

Joint programming initiative

Joint programming initiative (ďalej „JPI") je iniciatívou Európskej únie, ktorej cieľom je združovanie vedeckého úsilia členských štátov v záujme lepšieho využitia verejných zdrojov na vedu a výskum. Ide o štruktúrovaný a strategický proces, v ktorom sa členské štáty dohodnú na spoločnej vízii a strategickej vedeckej agende s cieľom adresovať spoločenské problémy.

Nevýhodou JPI je fakt, že nemá právnu subjektivitu, ale je charakterizovaná ako iniciatíva medzi členskými štátmi.

Osvedčenými príkladmi sú:

- The Joint Programming Initiative on Agriculture, Food Security and Climate Change,
- Joint Programming initiative on Antimicrobial Resistance.

Konzorcium európskej výskumnej infraštruktúry

V angličtine European Research Initiative Consortium (ďalej „ERIC") je právna forma na základe práva EÚ[70], ktorej hlavnou úlohou je založenie a prevádzkovanie výskumnej infraštruktúry. Členmi môžu byť štáty, ako aj medzivládne organizácie. Členovia si môžu prispôsobiť a vytvoriť vlastný proces verejného obstarávania, ktorý však musí dodržiavať princípy transparentnosti, nediskriminácie a princíp súťaže.

ERIC musia založiť minimálne 3 členské štáty EÚ, ktoré vyjadria súhlas spoločne založiť a prevádzkovať výskumnú infraštruktúru, ktorej sídlo musí byť v členskom štáte alebo v krajine asociovanej do rámcových programov EÚ. Členmi sa však môžu stať aj pridružené krajiny, tretie štáty, ako aj medzivládne organizácie. Členovia sa dohodnú, okrem iného, na stanovách, právach duševného vlastníctva, financovaní a podajú žiadosť na Európsku komisiu, ktorá s pomocou nezávislých expertov preskúma, či boli splnené podmienky nariadenia o ERIC. Výbor zostavený zo zástupcov členských štátov EÚ následne rozhodne o žiadosti kvalifikovanou väčšinou.

[69] Nariadenie Rady (EHS) č. 2137/85 z 25. júla 1985 o európskom zoskupení hospodárskych záujmov/zákon č. 177/2004 Z. z. o európskom zoskupení hospodárskych záujmov.
[70] Článok 171 zmluvy o ES.

Výhodou ERIC sú:

- duch pravej európskej spoločnosti,
- jednoduchosť,
- právna subjektivita akceptovaná vo všetkých členských štátoch EÚ,
- flexibilita prispôsobiť si špecifické podmienky pre jednotlivé infraštruktúry,
- privilégiá umožnené určitým medzivládnym organizáciám,
- proces, ktorý je neporovnateľne rýchlejší (4 až 8 mesiacov) a nákladovo efektívnejší ako vytvorenie medzinárodnej organizácie.

Nevýhodou, pre ktorú je ERIC takmer nepoužiteľný v prípade DRRIF, je fakt, že založením môže vzniknúť alebo sa začať využívať len samotná vedecká infraštruktúra (vo forme projektu a konzorcia), avšak nie je možné vytvoriť subjekt podporujúci VaV.

Osvedčeným príkladom ERIC sú:

- BBMRI – Biobanks and Bimolecular Resources of Research Infrastructures ERIC,
- ECRIN – European Clinical Research Infrastructure Network ERIC.

7.3.3 Právna forma v podmienkach slovenskej legislatívy

Pri analýze právnych foriem v podmienkach slovenskej legislatívy[71] sme zohľadnili doterajšie vedomosti o plánovanom fungovaní DRRIF. Nasledujúce časti obsahujú hlavné charakteristiky právnych foriem v prostredí slovenskej legislatívy.

V analýze sa zaoberáme týmito právnymi formami:

- rozpočtová/príspevková organizácia,
- záujmové združenie právnických osôb,
- spoločnosť s ručením obmedzeným,
- akciová spoločnosť.

Ich kombináciou môže vzniknúť tzv. hybridná štruktúra, ktorej opis kapitola taktiež obsahuje.

Rozpočtová/príspevková organizácia

Rozpočtová alebo príspevková organizácia je definovaná zákonom[72] upravujúcim tieto druhy organizácií ako právnická osoba štátu. Tieto organizácie je možné zriadiť buď zákonom, alebo rozhodnutím zriaďovateľa, ktorým je ústredný orgán štátnej správy, obec alebo vyšší územný celok.

Rozpočtová organizácia má vysokú úroveň dôveryhodnosti z dôvodu spôsobov jej zriadenia. Jej nevýhodou je však fakt, že rozpočtové organizácie s výnimkou ministerstva a organizácií zriadených rozhodnutím zriaďovateľa, t. j. ústredný orgán štátnej správy, obec alebo vyšší územný celok, nemôžu byť zakladateľom ani zriaďovateľom inej právnickej osoby.

Osvedčeným príkladom fungujúcich rozpočtových a príspevkových organizácií sú:

- Slovenská akadémia vied (rozpočtová organizácia),
- Agentúra na podporu výskumu a vývoja (rozpočtová organizácia),
- Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky (príspevková organizácia).

[71] Slovenská právna forma bola zvolená ako príklad na základe vyššie vykonanej analýzy sídla DRRIF s dôrazom na skutočnosť, že Slovensko je jedným z dvoch PO 7 koordinátorov.
[72] Zákon č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Záujmové združenie právnických osôb[73]

Právnické osoby môžu na ochranu svojich záujmov alebo na dosiahnutie iného účelu vytvárať záujmové združenia právnických osôb (ďalej „ZZPO“). ZZPO môžu zakladať výlučne právnické osoby, čo však nijako neobmedzuje budúce fungovanie DRRIF. Z praxe vyplýva, že predmetom činností ZZPO je najmä uspokojovanie oprávnených záujmov a potrieb jeho zakladateľov (členov) a zabezpečovanie koordinácie niektorých spoločných činností, odborných služieb, humanitných cieľov alebo rozvojových programov. ZZPO sa zakladá buď zakladateľskou zmluvou, alebo uznesením ustanovujúcej členskej schôdze.

Výhodou ZZPO je jeho jednoduchosť a rýchlosť zriadenia. Vznik združenia má dve fázy – prejav vôle zakladateľov (prvá fáza) a prejav vôle štátneho orgánu (druhá fáza), ktorý prizná založenému združeniu právnu subjektivitu.

Osvedčeným príkladom fungujúcich ZZPO sú:

- Slovak Business Agency (NADSME),
- Združenie podnikateľov Slovenska.

Spoločnosť s ručením obmedzeným[74]

Spoločnosť s ručením obmedzeným (ďalej „s. r. o.“) je jedna z najrozšírenejších právnych foriem v rámci Slovenskej republiky. Ide o kapitálovú spoločnosť, ktorá môže byť založená aj s iným ako podnikateľským účelom, t. j. napríklad na podporu vedy, výskumu a inovácií.

Veľkou výhodou s. r. o. je flexibilita a možnosť prispôsobenia vzájomných práv a povinností spoločníkov (členov) s. r. o., a to prostredníctvom individuálneho upravenia spoločenskej zmluvy, ktorá je jej zakladajúcim dokumentom. Aj prípadné zmeny v spoločenskej zmluve sa môžu uskutočniť dostatočne rýchlo. V s. r. o. je taktiež možné vytvoriť orgán (dozornú radu), ktorého úlohou je dohliadať na správnu činnosť spoločnosti.

Osvedčeným príkladom fungujúcich s. r. o. ako rôznych fondov je:

- Národný holdingový fond, s. r. o.

Akciová spoločnosť

Akciová spoločnosť (ďalej „a. s.“) je kapitálová spoločnosť, ktorá môže byť podobne ako s. r. o. založená aj s iným ako podnikateľským účelom. Počet akcionárov v a. s. je neobmedzený.

Nevýhodou a. s. je jej administratívne a ekonomicky náročná organizácia. Tento druh právnej formy odporúčame najmä na úschovu financií a v prípade zakomponovania súkromného sektora do DRRIF. Veľkou výhodou a. s., v prípade správneho nastavenia, je jej transparentnosť a dozor nad činnosťami a. s. Zo zákona je povinná zriadiť pri svojom vzniku dozornú radu ako kontrolný orgán spoločnosti.

Osvedčeným príkladom fungujúcich a. s. ako rôznych fondov sú:

- Slovenský rozvojový fond, a. s.,
- Slovenský rastový kapitálový fond, a. s.,
- Fond inovácií a technológií, a. s.

Hybridná štruktúra

V prípade financovania z rôznych právnych subjektov (súkromných, verejných) je možnosť vytvoriť hybridnú (zložitejšiu) právnu štruktúru. Takáto štruktúra by zabezpečila, že zodpovedajúce kontroly sú na mieste a poskytujú štruktúru riadenia a zodpovednosti. Takáto štruktúra by mohla byť kombináciou niekoľkých právnych foriem opísaných vyššie. Vytvorenie hybridnej právnej štruktúry je možné aj ako kombinácia európskych právnych foriem s národnými právnymi formami. Na porovnanie pozri Slovak Business Agency, ktorá zabezpečuje finančné prostriedky na podporu inovácií, technológií alebo start-upov.

[73] Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (§ 20f – 21).
[74] Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

Pri voľbe zložitejšej právnej štruktúry treba zohľadniť tieto skutočnosti:

- pôvod financií (národný, európsky, súkromný),
- spôsob dohľadu zakladajúcich členov nad ďalšími entitami,
- medzinárodný element investovania/poskytovania grantov.

Napriek tomu, že slovenský zákon či legislatíva neuznávajú „hybridnú štruktúru“, pod týmto pojmom sa rozumie sieť niekoľkých právnych foriem, ktoré by boli zahrnuté podľa špeciálnych požiadaviek zmluvných strán/partnerov DRRIF.
V iných krajinách (napr. v Spojených štátoch amerických) je termín „hybridná štruktúra“ právnická osoba, ktorá kombinuje právnu a daňovú flexibilitu tradičnej spoločnosti s ručením obmedzeným (LLC), sociálne výhody neziskovej organizácie, brandingové a trhové výhody sociálneho podniku.
V nadväznosti na hybridnú štruktúru Slovak Business Agency by boli potrebné nasledujúce kroky na vytvorenie hybridnej štruktúry na účely DRRIF:

1. Miestne a zahraničné vládne orgány/partneri musia založiť „spoločné záujmové združenie právnických osôb“ .
2. Združenie následne založí fond vo forme spoločnosti s ručením obmedzeným (s. r. o.) a bude jediným vlastníkom tejto s. r. o.
3. V prípade, že sa súkromní investori budú podieľať na DRRIF, tretia právnická osoba musí byť vytvorená, a to buď vo forme akciovej spoločnosti, alebo spoločnosti s ručením obmedzeným.

Výhody hybridnej štruktúry:

- zmluvná flexibilita, ak ide o zmeny spoločných práv a povinností každej právnickej osoby,
- ak je vytvorená správne, je možné zabezpečiť široký dohľad a flexibilitu,
- možnosť vybrať si z niekoľkých entít v jednotlivých vyššie uvedených krokoch.

Nevýhody hybridnej štruktúry:

- vysoké finančné náklady na vytvorenie právnických osôb a ich riadenie,
- zložité administratívne riadenie,
- potreba širšej organizačnej štruktúry – viac zamestnancov.

7.3.4 Neziskové združenie podľa belgického práva

Počas zasadnutia DRRIF WG v marci 2015 bola navrhnutá ďalšia potenciálna alternatíva právnej formy DRRIF. Tou je neziskové združenie podľa belgického práva (použité napr. v COST).

Združenie COST členovia DRRIF WG prezentovali ako jednu z možností právnej štruktúry, ktorú by DRRIF mohol nasledovať. Ďalej uvádzame vybraného fakty o právnom nastavení COST, ktoré je určené na pomoc v rozhodovacom procese:

- Združenie COST bolo založené ako medzinárodné neziskové združenie a v súčasnosti zahŕňa všetkých 35 členských krajín COST(EÚ i mimo EÚ).
- Združenie je upravené podľa belgického zákona s cieľom zabezpečiť medzivládny charakter COST a jeho európsky rozmer.

Založenie a riadenie medzinárodného združenia podľa belgického práva má nasledujúce výhody a nevýhody[75]:

Výhody:

- umiestnenie v Belgicku zohľadňuje neutralitu tejto krajiny voči partnerom,
- žiadny počiatočný kapitál nie je potrebný,
- flexibilita pri definovaní stanov,
- ručenie obmedzené,
- plná právna subjektivita,
- oslobodenie od dane,
- rýchly proces založenia (asi dva mesiace po predložení žiadosti belgickému ministerstvu),
- medzinárodný imidž a európsky charakter,
- flexibilná štruktúra riadenia, prerozdelenie akcií, neziskový status a benefity,
- pracovné predpisy, ktoré možno aplikovať na všetky druhy zamestnancov, a predpoklady na zamestnávanie osôb.

Nevýhody:

- stanovy musia byť vo francúzskom jazyku,
- adresa sídla musí byť v Belgicku,
- nevhodné pre veľké investície.

V prípade potreby založenia právnej formy odporúčame vykonať širšiu analýzu a zahrnúť túto právnu formu do rozhodovacieho procesu DRRIF pracovnej skupiny v neskorších fázach realizácie DRRIF.

[75] Legal forms of a European Research Infrastructure <http://www.copori.eu/1384.php>

7.4 Zhrnutie analýzy možných právnych foriem

Na základe vykonanej analýzy sme zosumarizovali niekoľko odporúčaní.

- **Založenie DRRIF medzinárodnou zmluvou by prinieslo pozitíva** vo forme jasne stanovenej štruktúry, procesov, kompetencií a zodpovedností. Nevyskytli by sa možné problémy vyplývajúce z faktu, že niektoré krajiny sú členmi EÚ, ďalšie sú pristupujúcimi krajinami a iné sú len vo fáze úvodných vstupných príprav.
- **Prekážkou môže byť politicky a procesne náročný priebeh**, keďže znenie takejto zmluvy by malo byť podporené širokou politickou dohodou všetkých krajín DR, ktoré budú mať o DRRIF záujem.
- Medzinárodnou zmluvou boli založené organizácie ako napríklad International Chamber of Commerce alebo OECD.

- **Ak by sa DRRIF zakladal ako európska právna forma**, najvhodnejšou alternatívou na základe vykonanej analýzy je EZUS, najmä vďaka zameraniu právnej formy na podporu cezhraničnej spolupráce a právnej subjektivity entity. EZUS sa po založení riadi zákonmi krajiny, v ktorej právne sídli.
- Nevýhodou je, že založený môže byť **len v členskej krajine EÚ**, nečlenské krajiny by k DRRIF museli pristúpiť formou zmluvy s EZUS.
- Formou EZUS funguje napríklad európsky program INTERACT.

- **Ak by sa rozhodlo, že sa DRRIF založí v podmienkach národnej legislatívy,** na území SR pripadá do úvahy ako najvhodnejšia forma hybridná štruktúra. Tá by sa mohla zakladať na záujmovom združení právnických osôb, ktoré by následne vytvorili spoločnosť s ručením obmedzeným (vhodné pre DRRIF ako podporné centrum) alebo akciovú spoločnosť (vhodné pre DRRIF ako fond).
- Negatívom je riadenie sa len podľa legislatívy jedného členského štátu DR a potenciálne riziko nižšej miery kontroly a monitorovania činnosti entity v porovnaní s medzinárodnou zmluvou alebo európskou entitou.
- Príkladom hybridnej štruktúry v podmienkach slovenskej legislatívy je Slovak Business Agency.

- Okrem vyššie uvedených možností môže byť DRRIF založený ako sieť („Funding Network“) bez vlastnej právnej formy. Možnosť existencie DRRIF ako siete je predstavená v kapitole 8.

Na stretnutí DRRIF WG v marci 2015 boli vyjadrené preferencie k jednoduchej entite. To znamená, že DRRIF by mohol fungovať aj bez akejkoľvek právnej formy (v prípade DRRIF ako siete alebo podporného centra – projekt financovaný v rámci DNP). Rozhodnutie o zriadení DRRIF s právnou subjektivitou alebo bez právnej subjektivity významne závisí od konečného rozhodnutia o aktivitách a forme DRRIF. Výber sídla pre DRRIF je politicky veľmi citlivá otázka, ktorá bude mať vplyv aj na rozhodnutie o jeho právnej forme.

- Forma založenia DRRIF má byť určená tak, aby **spolu s tematickými oblasťami, poslaním, cieľmi a zvolenou organizačnou štruktúrou tvorili jednoliaty celok**.

- **Pred založením DRRIF by mali byť určení právni poradcovia**, ktorí sa budú aktívne spolupodieľať na zakladaní DRRIF. Takisto pred samotným založením odporúčame absolvovať konzultácie s Európskou komisiou a odsúhlasiť si zvolenú formu založenia so zástupcami štátov DR.

- **Ak sa DRRIF založí ako samostatná právna entita, zriaďovateľom DRRIF by mal byť subjekt, ktorý pôsobí na území členského štátu DR** a má v národnej legislatíve právnu subjektivitu (ako napríklad možnosť zriaďovať ďalšie právne subjekty). Môže to byť subjekt štátnej správy (napríklad zodpovedné ministerstvo) alebo novozaložený subjekt podľa dohody zúčastnených strán.

- Zriadením DRRIF na území jedného členského štátu DR však nemôže byť ovplyvnená skutočnosť, že **v dozorných aj výkonných funkciách fondu by mal pôsobiť medzinárodný tím odborníkov so zastúpením všetkých krajín DR**, ktoré sa rozhodnú participovať na činnosti fondu.

8. Možné formy DRRIF[76] ako inštitúcie

Ciele v tematických oblastiach, ktoré sme identifikovali v predchádzajúcich kapitolách (5. Analýza tematických oblastí a 6. Návrh cieľov a poslania DRRIF), bude môcť DRRIF v budúcnosti podporovať rôznymi spôsobmi a nástrojmi. **V závislosti od zvolených nástrojov na podporu cieľov sa odvíja aj inštitucionálne zabezpečenie takejto inštitúcie.** V tomto okamihu považujeme alternatívu DRRIF ako fond najmenej priechodnú z dôvodu limitovaných finančných prostriedkov v krajinách, pre zložitosť založenia takejto iniciatívy a pre nedostatok politickej priority pre fond. Ostatné dve navrhované alternatívy, sieť a podporné centrum, sú uskutočniteľné, no sú závislé od vybraných cieľov, konsenzu, čo sa týka budúceho smerovania a očakávania zainteresovaných strán. Každá z týchto alternatív môže mať pozitívny vplyv na VaV a inovácie v DR.

V nasledujúcich kapitolách sme identifikovali, po konzultáciách s predstaviteľmi DR, **tri najpriechodnejšie alternatívy** možnej formy inštitúcie DRRIF:

- **alternatíva 1: fond,**
- **alternatíva 2: sieť („funding network“),**
- **alternatíva 3: podporné centrum.**

Jednotlivé alternatívy sme detailnejšie rozpracovali v nasledujúcej štruktúre:

- návrh organizačnej štruktúry, resp. štruktúry riadenia,
- identifikované potreby personálneho zabezpečenia,
- príklad životného cyklu,
- identifikované potreby materiálneho a technického zabezpečenia nevyhnutného na realizovanie zámerov a cieľov DRRIF.

V prípadoch, keď bola dostupná inšpirácia z existujúcich inštitúcií, **uvádzame príklad schémy a ponaučenia**, ktoré sme využili pri návrhoch jednotlivých alternatív.

Jednotlivé alternatívy sme porovnali na základe týchto kritérií:

- cieľa,
- činností,
- životného cyklu,
- objemu finančných prostriedkov.

Rozhodnutie o najvhodnejšej forme inštitucionálneho zabezpečenia bude musieť zohľadniť tieto faktory:

- politickú podporu zvolenej alternatívy,
- možnosť financovania,
- finálne zvolené tematické oblasti – horizontálne/vertikálne.

Jednotlivé alternatívy boli opísané samostatne, avšak možno ich (čiastočne) kombinovať.

[76] Pod označením DRRIF v tejto kapitole okrem podkapitoly 8.1.1 rozumieme akúkoľvek budúcu formu, nie len DRRIF ako fond.

8.1 Model riadenia

Organizačnú štruktúru, resp. model riadenia, uvádzame ako základný návrh modelu/štruktúry a nie ako detailný organizačný poriadok, opis úloh alebo procesov. Všetky alternatívy, ktoré sme navrhli, tak chápeme ako model riadenia pre budúci DRRIF.

8.1.1 Alternatíva 1: DRRIF ako fond

Dunajský regionálny výskumný a inovačný fond (DRRIF)

Cieľom fondu by bolo získať finančné prostriedky z európskych, národných a súkromných zdrojov na priame financovanie projektov, ktoré by sledovali vybrané horizontálne a vertikálne tematické oblasti fondu a prispievali by k zvyšovaniu úrovne a kohézie medzi krajinami DR v oblasti VaV a inovácií.

Podmienkami a geografickou pôsobnosťou podobnou existujúcou inštitúciou je baltský BONUS program.

Ako **hlavné aktivity zriaďovateľa fondu vo fáze jeho zakladania** sme identifikovali:

- definovanie cieľov, vízie a poslania,
- výber tematických oblastí,
- získavanie finančných zdrojov na založenie,
- príprava dokumentov upravujúcich chod fondu (interná smernica, memorandum o spolupráci, vedecký plán),
- zabezpečenie sídla a priestorov pre fungovanie fondu,
- nábor nových zamestnancov,
- nominovanie členov do dozorných a riadiacich orgánov,
- oslovenie potenciálnych členov nezávislej vedeckej rady,
- zabezpečenie administratívnych a štatutárnych náležitostí,
- nastavenie organizačného usporiadania, poriadku a vnútornych pravidel vrátane vnútorného kontrolného systému.

Ako **hlavné aktivity správcu fondu počas jeho chodu** sme identifikovali:

- získavanie financií na financovanie výziev a každodenných činností,
- príprava a vyhlasovanie výziev,
- administratíva a vyhodnocovanie predložených súťažných návrhov,
- monitorovanie a vyhodnocovanie implementácie projektov,
- kontrola projektov,
- reportovanie,
- marketingové aktivity (príprava a distribúcia reklamných materiálov, účasť a organizovanie workshopov a podujatí zameraných na VaV a inovácie),
- komunikácia so zakladateľmi a koordinácia.

Naším cieľom bolo navrhnúť model riadenia fondu pri zohľadnení jeho úloh a zainteresovaných strán tak, aby bol schopný efektívne a transparentne riadiť jednotlivé procesy. Pri návrhu sme zohľadnili ponaučenia z fungovania existujúcich programov, ktoré disponujú finančnými prostriedkami na podporu projektov – INTERREG, EUREKA, BONUS a SEE ERA.NET [77]. Zriaďovateľom a správcom fondu môže byť inštitúcia z DR (ministerstvo, prípadne agentúra zastrešujúca VaV a inovácie), o ktorej rozhodnú predstavitelia DR. Druhou alternatívou je založenie novej inštitúcie, ktorá bude mať za úlohu zriadenie a chod fondu, prípadne kombinácia oboch alternatív.

Ďalej uvádzame ponaučenia a osvedčené postupy z praxe, ktoré vyplynuli z analýzy spomínaných troch programov:

INTERREG

- jednoduchá funkčná organizačná štruktúra,
- nezávislý orgán auditu,

[77] Ponaučenia zo SEE-ERA.NET sú opísané v časti 11.1.3.

- informačné body v štyroch rôznych krajinách,
- definované národné kontaktné body v zúčastnených krajinách.

EUREKA

- každoročná rotácia predsedníctva fondu,
- program predsedníctva na aktuálny rok vychádza z aktivít uskutočnených v predchádzajúcom roku a berie do úvahy aj nasledujúci rok (tzv. Troika),
- definované orgány fondu, ktorých úlohou je komunikácia s verejným sektorom – ministerská konferencia, medziparlamentárna konferencia, „high-level“ skupina,
- národné kontaktné body v zúčastnených krajinách.

Budúcej možnej podobe DRRIF sa z nášho pohľadu najviac približuje štruktúra riadenia BONUS, preto ju bližšie analyzujeme v ďalšej podkapitole.

Program BONUS

Program BONUS podporuje výskum a vývoj v Baltskom mori, patrí pod iniciatívu makroregionálnej stratégie pre Baltské more a čerpá financie z európskych, ako aj národných zdrojov. Program funguje už niekoľko rokov a prešiel transformáciou od projektu ERA-NET až k iniciatíve pod článkom 185 ako dôležitej možnosti financovania. Na základe týchto charakteristík vnímame BONUS ako najpríbuznejšiu štruktúru k DRRIF a pokladáme za dôležité zohľadnenie vedúcich postupov z modelu riadenia BONUS. Avšak treba vziať do úvahy rozdielne predpoklady na založenie BONUS EEIG v porovnaní s DRRIF, ako napríklad už existujúce siete medzi zapojenými organizáciami, konkrétna výskumná téma (VaV v Baltskom mori), partneri z členských štátov EÚ, aktívne zapojenie Severskej rady a vysoká úroveň VaV vo väčšine zapojených krajín. Postoj a názor EK smerom k iniciatívam podľa článku 185 boli tiež v tom čase rozdielne (pozitívnejšie) a vyvíjali sa v čase na základe skúseností z už existujúcich iniciatív.

Obrázok č. 8: Programové riadenie a štruktúra riadenia BONUS

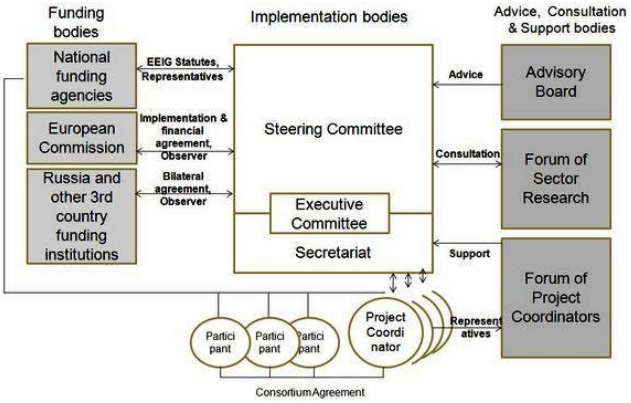

Zdroj: Bonus EEIG

Ponaučenia zo štruktúry riadenia BONUS relevantné pre DRRIF:

- **Jasne definované orgány financovania, implementácie a poradensko-podporné orgány.**
- **Sekretariát s právnou subjektivitou** (EEIG) slúžiaci na implementáciu programu. Riadiaci pracovníci sekretariátu majú vzdelanie a skúsenosti z oblasti VaV a inovácií.
- Riadiaci výbor (Steering Committee) ako najvyšší rozhodovací orgán fondu, v ktorom majú zastúpenie všetky členské organizácie BONUS, rozhoduje o rozpočte a strategickom smerovaní. **Predsedníctvo v riadiacom výbore je rotujúce.**
- **Poradenský orgán (Advisory Board) zložený z expertov** (vedcov, výskumníkov, akademikov) poskytuje nezávislé poradenstvo, informácie a odporúčania týkajúce sa vedeckých a politických otázok súvisiacich s programom BONUS.
- **Každoročná organizácia fóra**, na ktorom sa diskutuje o aktuálnych témach a smerovaní fondu.
- Organizovanie fóra pre koordinátorov jednotlivých projektov patriacich pod BONUS s cieľom vymeniť si skúsenosti a riešenia vzniknutých problémov počas implementácie projektov.

8.1.1.1 Návrh modelu riadenia fondu DRRIF

Pri návrhu DRRIF ako fondu, zohľadnení činností, ktoré by mal vykonávať, a riadiacich štruktúr podobných inštitúcií navrhujeme nasledujúce zriaďovacie dokumenty, orgány a model riadenia.

Zriaďovacie a riadiace dokumenty (ktoré budú tvoriť podklad na efektívne a transparentné riadenie fondu):

- **interná smernica** (definuje správnu radu – jej vymenovanie, zloženie a náplň práce jednotlivých členov, stretnutia – ich pravidelnosť a potrebné dokumenty, mechanizmus rozhodovania, konflikty záujmov a transparentnosť, ďalej definuje opis funkcií a povinností manažmentu – vymenovanie, rezignáciu a odvolávanie, ďalej finančné ustanovenia, všeobecné pravidlá správania, podmienky obstarávania, práva duševného vlastníctva a iné podľa potreby);
- **memorandum o spolupráci** (medzi DRRIF a zapojenými partnermi);
- **vedecký plán** (definuje strategické smerovanie fondu, tvorí podporný dokument pre rozhodovanie a udržateľné financovanie projektov s dlhodobým dosahom).

Navrhované orgány fondu DRRIF:

Nepermanentné orgány:

- **správna rada –** tvoria ju nominovaní národní predstavitelia, ktorí dohliadajú na strategické smerovanie fondu. Odporúčame každoročnú rotáciu predsedníctva. Správna rada organizuje ročné stretnutia s finančnými prispievateľmi, na ktorých sa odsúhlasuje podpora vybraných projektových oblastí na nasledujúce obdobie;
- **nezávislá vedecká rada –** zložená z významných vedcov, predstaviteľov podnikateľského sektora a EUSDR, poskytuje poradenstvo pre SR a VR z oblasti VaV a inovácií;
- **kontrolný orgán –** zástupcovia financujúcich strán, ktorí dohliadajú na správne a transparentné financovanie projektov na ročnej báze;
- **finanční prispievatelia** (národní prispievatelia, prispievatelia z podnikateľského sektora, EK) – pôsobia ako partneri, ktorí poskytujú finančné prostriedky. Sledujú, či sa z investovaných zdrojov podporujú správne projekty, ktoré sú v súlade s dohodnutými podmienkami. Zástupcovia financujúcich inštitúcií sú členmi kontrolného orgánu a zúčastňujú sa na zasadnutiach riadiaceho výboru, kde sa podieľajú na rozhodovaní o podporovaných projektových oblastiach.

Permanentné orgány:

- **výkonná rada –** zložená z manažmentu fondu, zabezpečuje podporu pre SR, úlohy pre sekretariát, riadi každodenné činnosti sekretariátu, vykonáva nábor zamestnancov, pripravuje výzvy na projekty, vyjednáva zmluvy, monitoruje podporené projekty, zastrešuje PR a marketingové aktivity;
- **sekretariát –** vykonáva administratívu spojenú s chodom fondu, ako aj s vyhlasovaním projektov, prijímaním súťažných návrhov, poskytovanie asistencie pre uchádzačov a pod. Navrhované personálne zabezpečenie sekretariátu fondu DRRIF:
  - výkonný riaditeľ,
  - finančný riaditeľ,
  - projektový manažér,
  - manažér pre výzvy,
  - marketingový manažér,
  - manažér pre komunikáciu,
  - asistent.

  V prípade, ak by neexistovala vôľa vytvoriť novú inštitúciu sekretariátu, túto funkciu môže plniť niektorá z agentúr VaV krajín DR;
- **koordinačný orgán projektov** – zložený z projektových manažérov jednotlivých pracovných skupín;
- **pracovné skupiny** – tímy riadené projektovým manažérom, ktoré sú tematicky zamerané na vybranú tematickú oblasť, pripravujú podklady pre vyhlasovanie výziev, monitorujú priebeh a výsledky podporených projektov.

Obrázok č. 9: Návrh modelu riadenia fondu DRRIF

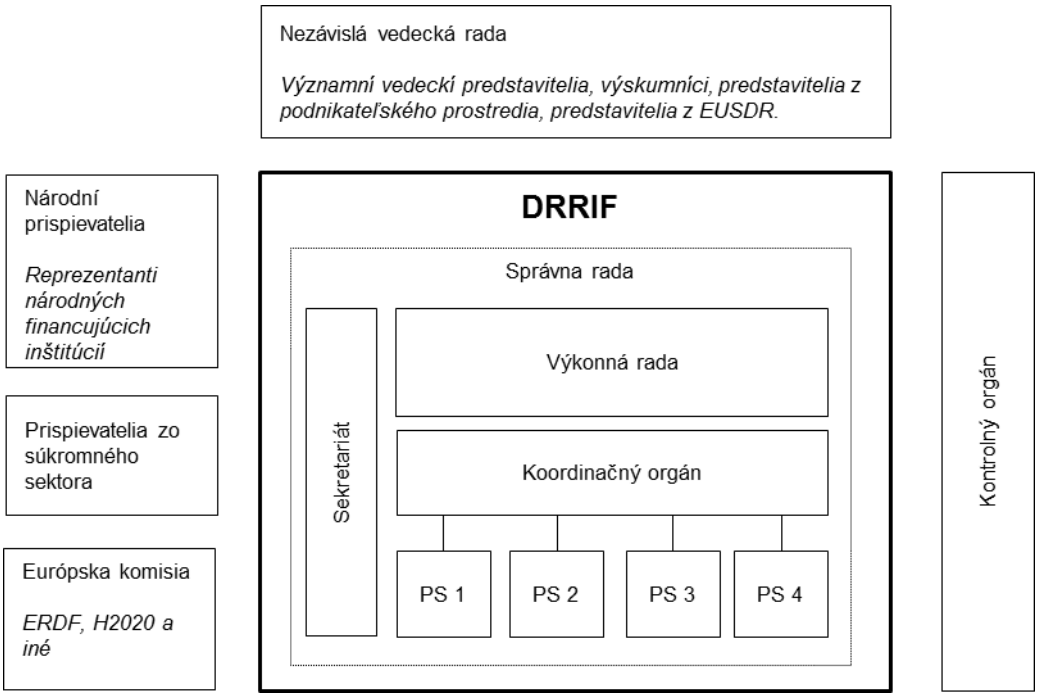

Zdroj: Ilustrácia EY

Detailnú podobu organizačnej štruktúry počtu zamestnancov a riadiacich dokumentov bude určovať:

- **počet a zameranie prioritných oblastí** – podľa počtu prioritných oblastí, ktorými sa bude DRRIF zaoberať, bude potrebné vytvoriť pracovné skupiny (projektové tímy), ktoré budú zastrešovať projekty a aktivity podporované pod jednotlivými prioritnými oblasťami;
- **druh a počet zdrojov financovania** – zdroje financovania predovšetkým ovplyvňujú počet zástupcov v správnych orgánoch fondu;
- **zvolená právna forma** – niektoré typy právnych foriem právne definujú predovšetkým riadiace a kontrolné orgány, ktoré musia byť zriadené v rámci fondu.

Po rozhodnutí o finálnej podobe DRRIF odporúčame prispôsobiť nami navrhnutú organizačnú štruktúru, ako aj počet a druh potrebných riadiacich dokumentov.

Predpokladáme, že DRRIF ako fond sa bude postupom času vyvíjať a počet zapojených krajín a aktivít sa bude rozširovať. Odporúčame preto DRRIF budovať postupne, zohľadňujúc charakteristické vlastnosti DR – počet rôznorodých krajín, rozličné politické postoje, existujúce klastre a variabilnú geometriu.

Vývoj fondu DRRIF a jeho aktivít bude mať dosah predovšetkým na počet orgánov a pracovníkov, ktorí budú za chod fondu zodpovední. Časom sa bude zvyšovať aj počet aktivít, ktoré bude fond zastrešovať, z čoho vyplýva aj potreba dodatočnej pracovnej sily, technického vybavenia a kontrolných orgánov. Možné hlavné míľniky vo vývoji DRRIF sú zachytené v nasledujúcej schéme.

Obrázok č. 10: Príklad vývoja fondu DRRIF

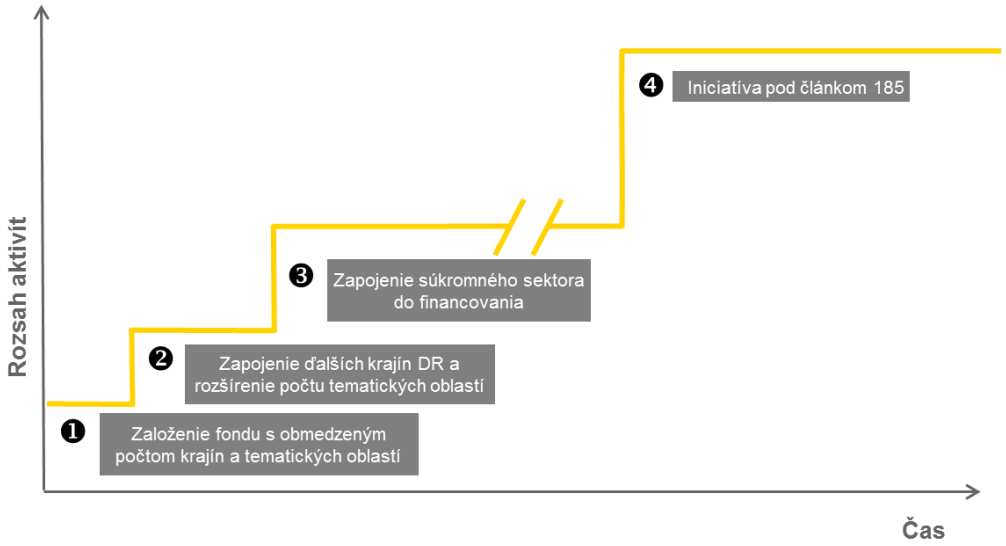

Zdroj: Ilustrácia EY

Materiálne a technické zabezpečenie fondu DRRIF

Potrebné materiálne a technické zabezpečenie fondu DRRIF závisí od jeho veľkosti a fázy rozvoja. Vo všeobecnosti však možno počítať s týmito položkami:

- kancelárske a IT náklady na orgány DRRIF,
- osobné náklady na zamestnancov a zapojených expertov, prípadne náklady na outsourcing,
- požadované služby auditu a certifikačného orgánu,
- vývoj a údržba monitorovacieho systému,
- propagačné a informačné materiály.

Potrebné finančné zabezpečenie

Potrebné finančné zabezpečenie treba rozdeliť na dve časti. Prvá časť finančných prostriedkov bude smerovať na chod fondu – na personálne, materiálne a technické zabezpečenie. Veľkosť objemu týchto prostriedkov sa bude odvíjať od veľkosti fondu, počtu podporovaných oblastí a fázy v rozvoji.

Druhá časť finančných prostriedkov (niekoľkonásobne vyššia) bude smerovať na samotné financovanie projektov, ktoré budú podporované cez DRRIF – tejto oblasti sa detailne venujeme v 5. kapitole Analýza tematických oblastí. Návrh systému vytvárania finančných zdrojov.

Záver:

Alternatíva 1: DRRIF ako fond – pozitíva:

- potenciálne najvýznamnejší dosah na stav VaV a inovácií v DR,
- vyplnenie prázdneho miesta vo financovaní VaV a inovácií v DR.

Alternatíva 1: DRRIF ako fond – negatíva:

- nutná výrazná politická a lobistická podpora,
- nejasné možnosti zdrojov financovania,
- náročnosť na inštitucionálne zabezpečenie.

Na základe diskusií na stretnutí DRRIF WG v marci 2015 sa predstavitelia DR zhodli, že alternatíva fondu je v súčasnosti nerealizovateľným scenárom, a preto sa práca EY vo väčšom detaile sústredí na alternatívu 2 sieť a alternatívu 3 podporné centrum[78].

[78] Zápisnica z 3. zasadnutia pracovnej skupiny PO 7 – Koordinácia národných fondov v DR a DRRIF17. 3. 2014 vo Viedni: „Všetky zúčastnené krajiny/regióny (AT, BiH, DE/BAY, CZ, HR, HU, SK, SRB) sa zhodli, že s ohľadom na výsledky analýzy by sa EY v ďalšej činnosti mala zamerať na rozvoj alternatívy 2 a 3 podrobnejšie, pretože sa v súčasnosti zdá, že majú vyššiu šancu na realizáciu."

8.1.2 Alternatíva 2: DRRIF ako sieť („Funding Network“)

Dunajská výskumná a inovačná sieť („Funding Network“)

Cieľom podporného centra by bolo identifikovať príležitosti v existujúcich národných, bilaterálnych a regionálnych projektoch, výzvach alebo programoch, inštitúciách financujúcich alebo vykonávajúcich výskum, aktívnych vo VaV a inováciách v DR, ktoré môžu byť cezhranične prepojené s cieľom poskytovať pridanú hodnotu DR v oblasti VaV a inovácií.

Ako **hlavné aktivity siete vo fáze jeho zakladania** sme identifikovali:

- definovanie cieľov, vízie a poslania,
- identifikovanie existujúcich národných a medzinárodných financujúcich schém a sietí inštitúcií s potenciálom na cezhraničnú expanziu,
- skontaktovanie s vyššie uvedenými inštitúciami,
- menovanie členov siete[79].

Ako **hlavné aktivity siete počas jeho chodu** sme identifikovali:

- vytváranie pilotných výziev alebo iných spoločných aktivít pre DR v rámci existujúcich financujúcich schém a nástrojov,
- prispievanie k transformácii národných programov alebo bilaterálnych aktivít a iniciatív smerom k multilaterálnej kooperácii,
- kooperácia s bilaterálnymi a multilaterálnymi schémami v DR,
- organizovanie workshopov s DR a EK reprezentantmi,
- aktívna komunikácia s organizáciami, ktoré mapujú VaV a inovácie v DR,
- identifikovanie príležitostí na financovanie VaV a inovácií na základe dostupných informácií z národných/regionálnych alebo európskych zdrojov a relevantných informačných platform a zdrojov (Danube-INCO.NET atď.),
- identifikovanie a zoradenie potenciálnych oblastí na VaV a inovačnú kooperáciu v DR krajinách,
- podporovanie zakladania úspešných partnerstiev,
- propagácia VaV a inovačnej agendy krajín DR.

Naším cieľom bolo navrhnúť model fungovania siete zástupcov inštitúcií, ktorí majú záujem o rozvíjanie výskumu, vývoja a inovácií v DR. Na pravidelných stretnutiach by diskutovali o možnostiach spolupráce krajín DR vo vybraných tematických oblastiach a hľadali možnosti financovania takýchto projektov.

Kontinuálna výmena informácií medzi sieťou a inštitúciami ako JRC, Danube-INCO.Net, Danube Rectors Conference, pracovnou skupinou Ulm Follow up a predstaviteľmi vybraných prioritných oblastí EUSDR by bola kľúčová pre úspech siete.

V podmienkach DR sme identifikovali podobnú sieť – Joint Programme Neurodegenerative Disease Research („JPND“), ktorá sa zameriava na určenie možností financovania spoločných projektov v oblasti VaV a inovácií na úrovni makroregiónov a ponaučenia z jej fungovania uvádzame v ďalšej časti.

8.1.2.1 Príklad Joint Programme Neurodegenerative Disease Research

JPND vznikla ako pilotný projekt na základe rozhodnutia Európskej komisie *COM(2008) 468 final*, ktorý má adresovať budúce veľké výzvy EÚ, v tomto prípade neurodegeneratívne ochorenia. Keďže tieto výzvy sú veľmi komplexné na to, aby ich riešila len jedna krajina, JPND ma za úlohu zlepšiť koordináciu krajín v jej špecifickej oblasti. Cieľom tejto siete je zvýšiť pridanú hodnotu národného financovania prostredníctvom zvýšenia koordinácie, podporiť rozvoj národných stratégií pre neurodegeneratívne ochorenia a vytváranie partnerstiev na dosiahnutie maximálneho potenciálu JPND.

Iniciatívy spoločného plánovania sú vo všeobecnosti relatívne veľkého rozsahu, finančne náročné, s množstvom zapojených krajín. Iniciatívy často obsahujú štruktúru riadenia pozostávajúcu z niekoľkých nepermanentných

[79] Predpokladá sa, že členovia siete by – v ideálnom prípade – mali byť rovnakí ako nominovaní členovia súčasnej pracovnej skupiny DRRIF. Môžu sa vyskytnúť zmeny nominácií tak, aby odrážali súčasné povinnosti v rôznych krajinách a bolo zabezpečené maximálne zastúpenie krajín DR.

orgánov a permanentného sekretariátu. Iniciatívy spoločného plánovania môžu byť považované za zaujímavé príklady pre sieť, keďže sa snažia zhromažďovať rôzne typy financujúcich zdrojov a identifikovať vhodné mechanizmy na kooperáciu pre ich aktivity, zahŕňajúce nefinančné príspevky, prístup k spoločnej výskumnej infraštruktúre, spoločné priestorové kapacity, propagáciu súladu výskumných aktivít naprieč Európou atď.

Ponaučenia zo štruktúry riadenia JPND:

- **jednoduchá a jasne definovaná organizačná štruktúra**, ktorú tvoria:
  - správna rada – zložená z reprezentatov zapojených krajín (maximálne 2 za jednu krajinu) a rozhoduje o cieľoch a strategickom smerovaní JPND. Každá krajina má jeden hlas;
  - výkonná rada – zodpovedá za každodenné fungovanie siete, ako aj podporu správnej rady a implementáciu jej rozhodnutí;
  - vedecká poradná rada – zložená z multidisciplinárnych expertov na danú problematiku nielen z akademického a verejného sektora, ale aj zo súkromného sektora, a zástupcov pacientov,
  - sekretariát **–** zabezpečuje každodenné fungovanie organizácie a plní administratívne a pomocné úlohy zadané správnou a výkonnou radou.
- jasne formulovaná **strategická výskumná agenda** a **implementačný plán** rozdelený na jednotlivé fázy.

8.1.2.2 Návrh modelu riadenia siete DRRIFN („Danube Region Research and Innovation Funding Network“)

Na základe existujúcej pracovnej skupiny DRRIF v rámci PO 7 formálne nominovaní reprezentanti každej krajiny budú v rámci skupiny diskutovať o problémoch cezhraničnej spolupráce. Po tom, ako sa identifikuje špecifická oblasť/téma na kooperáciu, ako aj vhodná implementačná schéma alebo program, bude nasledovať:

- kontakt s koordinujúcimi a operatívnymi orgánmi schémy alebo programu, ktoré môžu byť vhodné na implementáciu,
- národní reprezentanti zo skupiny získajú formálne rozhodnutie zo svojich úradov, či sa krajina alebo príslušná organizácia/financujúci orgán zúčastnia na tejto aktivite (princíp variabilnej geometrie),
- finančné záväzky budú zabezpečené, financovanie činností by sa mohlo dosiahnuťnapríklad cez:
  - poskytnutie časti dostupných finančných zdrojov v rámci vybranej financujúcej schémy na špecifické aktivity v DR,
  - poskytnutím špecifických nefinančných príspevkov na aktivity,
  - poskytnutím ďalších zdrojov financovania do navrhovanej schémy/činnosti,
  - spoločne žiadať o ďalšie zdroje financovania, napr na úrovni EÚ.

Prínosom by mohla byť kooperácia s nasledujúcimi organizáciami/projektmi:

- národné vedecké fondy a/alebo organizácie financujúce výskum,
- bilaterálne a multilaterálne programy,
- Dunajská rektorská konferencia,
- JRC,
- EUSDR PO,
- Danube-INCO.NET,
- pracovná skupina Ulm Follow up,
- Európsky technický a inovačný inštitút (EIT),
- Dunajský nadnárodný program,
- Dunajský strategický bod,
- EUREKA,
- WISE Facility,
- CEEPUS.

Spolupráca s týmito organizáciami/projektmi by mala byť založená na komunikácii o prebiehajúcich VaV a inovačných iniciatívach v DR a aktuálnych možnostiach financovania VaV a inovačných projektov.

V závislosti od frekvencie stretnutí členov tejto siete organizácie/projekty by mohli pripraviť krátku správu o aktuálnom stave ich VaV a inovačných oblastí, ktorá by potom slúžila ako podklad pre diskusiu počas stretnutia siete.

Po identifikácii oblastí potenciálnej spolupráce by sa každá krajina mala rozhodnúť, či sa chce podieľať na špecifickej networkingovej aktivite a sieť sa následne pokúsi nájsť možnosti na financovanie takéhoto projektu. Za prípravu, predloženie a vykonávanie aktivity by mali mať zodpovednosť krajiny, ktoré sa rozhodli zapojiť, rovnako ako aj vybraní reprezentanti programov/schém identifikovaných pre implementáciu, nie však členovia siete.

V súčasnosti prebiehajúce iniciatívy vyplývajúce zo spolupráce s existujúcimi programami a projektmi

V priebehu prípravy tejto štúdie boli vytvorené dve dôležité medzinárodné iniciatívy so zapojením niektorých členov pracovnej skupiny DRRIF, ktoré boli tiež výsledkom dobrej existujúcej spolupráce s EUREKA a pracovnou skupinou Ulm Follow up:

- **EUREKA Dunajská multilaterálna výzva 2015 pre cezhraničné kooperatívne projekty** (E!DI Eureka Danube Initiative Call 2015)[80] s týmito zapojenými krajinami: Rakúsko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvátsko, Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Čierna Hora, Rumunsko, Srbsko, Slovenská republika.
- **Výzva dunajský región – pilier nemeckej výskumnej spolupráce s krajinami strednej, východnej a juhovýchodnej Európy.** Výzva sa zameriava na podporu silnejšej väzby medzi poprednými inovatívnymi regiónmi a rozvojovými oblasťami. Na iniciatíve sa podieľajú tieto krajiny DR: Maďarsko, Moldavsko, Srbsko.

Tieto iniciatívy dokazujú, že aktívna spolupráca zástupcov DR s programami a inštitúciami môže priniesť výhody, a rozvoj ďalšej takejto spolupráce môže znamenať nové výzvy a príležitosti pre celý DR.

[80] Vytvorenie a implementácia tejto výzvy boli podporené projektom Danube-INCO.NET v rámci úlohy „T6.1 – Support to the Funding Parties Platform (FPP)“ in Workpackage „WP6 – Scaling up Danube Funding Mechanisms“. Viac informácií nájdete na: < http://www.eurekanetwork.org/danube-region-call-for-projects>

Návrh modelu riadenia je zobrazený na nasledujúcom obrázku:

Obrázok č. 11: Návrh organizačnej štruktúry siete – Funding Network

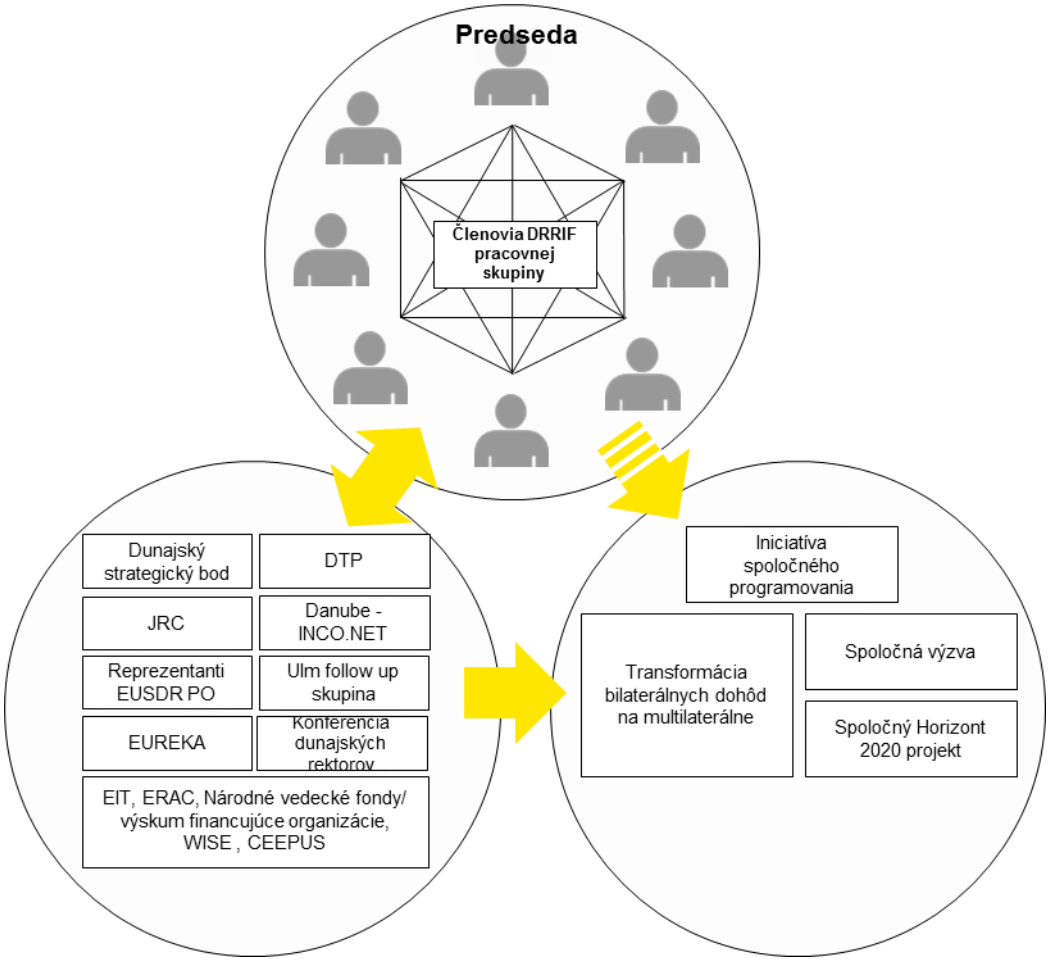

Zdroj: Ilustrácie EY

Detailné nastavenie organizačnej štruktúry vrátane rozhodnutia, či je potrebná stála koordinácia a administratívna podpora, sa nemôže určiť v tomto okamihu, ale bude závisieť, okrem iného, od počtu a zamerania prioritných oblastí, dostupných zdrojov financovania a konečného definovania jej úloh.

Vytvorenie sekretariátu alebo koordinačného orgánu sa momentálne nepredpokladá a financovanie siete by malo byť podobné ako pri pracovnej skupine DRRIF (predpokladá sa pravidelne rotujúce predsedníctvo, aby sa zabezpečila koordinácia aktivít členov siete a organizácie schôdzok) so zameraním na činnosti uvedené pod touto alternatívou. Ak však rozsah činností narastie, v budúcnosti sa zriadenie koordinačného orgánu alebo sekretariátu zváži.

V okamihu finálneho rozhodnutia o vyššie uvedených bodoch organizačná štruktúra, ako aj riadiace dokumenty musia byť sfinalizované.

Predpokladáme, že počet a rozsah aktivít siete sa počas jej životnosti nebude výrazne meniť. Ak by došlo k výraznej zmene a rozšíreniu aktivít, zrejme by bola potrebná transformácia na komplexnejšiu štruktúru s právnou subjektivitou.

Materiálne a technické zabezpečenie siete DRRIFN

Pri takto navrhnutej štruktúre riadenia siete nákladné materiálne alebo technické zabezpečenie nebude potrebné.

Navrhujeme, aby stretnutia prebiehali na pôde inštitúcií, v ktorých by pôsobili členovia siete. Náklady spojené s organizáciou stretnutia by pokrylo dané ministerstvo, prípadne by sa rozpočítali podľa dohody.

Potrebné finančné zabezpečenie

Potrebné finančné zabezpečenie je najnižšie spomedzi všetkých alternatív. Rozpočet je detailne rozpísaný v kapitole 11 tohto dokumentu.

Záver:

Alternatíva 3: DRRIF ako sieť „Funding Network“ – pozitíva:

- vysoká miera flexibility zabezpečená jednoduchou OS,
- možnosť podporovať realizáciu VaV projektov bez potreby vytvoriť vlastný fond,
- umožňuje vytvárať silné partnerstvá s existujúcimi programami,
- nie je potrebná právna subjektivita,
- nízke náklady na chod.

Alternatíva 3: DRRIF ako sieť „ Funding Network “ – negatíva:

- fluktuácia reprezentantov DR,
- dodatočná agenda pre reprezentantov DR v pracovnej skupine DRRIF,
- nižšia výkonná a finančná sila,
- niektoré krajiny DR nemajú dostatočne rozvinutú infraštruktúru na implementáciu niektorých navrhovaných aktivít,
- nezohľadňuje rôzne inštitucionálne fungovanie v krajinách z dolného toku Dunaja v porovnaní s Rakúskom a Nemeckom.

8.1.3 Alternatíva 3: DRRIF ako podporné centrum

Dunajské výskumné a inovačné podporné centrum

Cieľom podporného centra by bola nepriama podpora kooperácie v oblasti VaV a inovácií v dunajskom regióne prostredníctvom zakladania nových úspešných partnerstiev žiadateľov a prepájania existujúcich financujúcich a výskumných organizácií.

Podporné centrum nebude priamo financovať VaV a inovačné projekty.

Ambíciou DRRIF ako podporného centra je riešiť otázky vyplývajúce z analýzy absorpčnej kapacity uskutočnené v rámci tejto štúdie – špecificky nízka miera úspešnosti v VaV a inovačných programoch, nízka medzinárodná spolupráca, nízka intenzita inovácií malých a stredných podnikov a podfinancované VaV, ktoré sa považujú za problémy vo väčšine krajín dunajskej oblasti.

Preto navrhovaný model podporného centra zahŕňa **činnosti na podporu vytvárania nových úspešných partnerstiev medzi žiadateľmi o EÚ (alebo iné) financovanie** výskumu v priebehu prípravnej fázy projektov a pomoci pri príprave viac konkurenčných návrhov projektov, čo môže priamo zvýšiť šancu získať dodatočné finančné prostriedky.

Na základe rozhovorov s príslušnými zainteresovanými stranami je súčasná podpora žiadateľov vo väčšine krajín DR nedostatočná. Existujúce štruktúry a nástroje (napr. národné kontaktné body) nemajú kapacity poskytovať podporu žiadateľom takým spôsobom, ktorý by priamo prispieval k ich úspechu v procese aplikácie (napr. vedecké písanie, vedecké preskúmanie, prípravná fáza podpory).

S cieľom vytvoriť udržateľnú štruktúru sa odhaduje, že bude potrebný špecializovaný tím 4-5 permanentných zamestnancov na pokrytie činnosti podporného centra. Možný zdroj počiatočného financovania je Dunajský nadnárodný program, do ktorého sa môžu zapojiť zúčastnené krajiny s cieľom získať financovanie prostredníctvom spoločného návrhu projektu.

Alternatívy 2 (sieť) a 3 (podporné centrum) sa vzájomne nevylučujú. Ak zástupcovia krajín DR vyjadria potrebu formalizovanejšej koordinácie činností siete, túto úlohu by mohlo plniť podporné centrum.

V prípade založenia oboch týchto alternatív odporúčame úzku spoluprácu podporného centra so sieťou s cieľom využiť cenné poznatky zástupcov DR o podmienkach a príležitostiach VaV vo svojich krajinách. Spolupráca by mala spočívať v organizovaní spoločných workshopov, zdieľaní informácií o potenciálnych projektoch DR v oblasti výskumu a vývoja, o zdrojoch financovania, tematických okruhoch atď.

Identifikovali sme tieto **hlavné činnosti v priebehu počiatočnej fázy podporného centra:**

- získanie finančných prostriedkov z Dunajského nadnárodného programu (DNP):
  - záväzok krajín ochotných podieľať sa na spoločnom návrhu projektu DNP,
  - vytváranie a predloženie návrhu projektu DNP zapojenými krajinami,
- zriadenie podporného centra:
  - odporúčame využiť existujúce štruktúry (napr. Dunajský strategický bod, ministerstvá zapojených krajín, financujúce agentúry atď.).

Medzi hlavné činnosti v priebehu prevádzkovej fázy patria:

- podpora žiadateľov – cieľom je zvýšiť úspešnosť v programoch financujúcich VaV a inovácie krajín DR prostredníctvom aktívnej podpory počas prvých etáp a prípravnej fázy projektov (konkrétnejšie opísané ďalej v tejto kapitole),
- spolupráca so sieťou (napr. pri príprave pilotnej spoločnej nadnárodnej výzvy, spoločná pozícia vo výboroch programu Horizont 2020, zriadenie možného Danube ERA-NET, diskusie o spolupráci pod článkom 185 ZFEU).

Podpora uchádzačov sa bude uskutočňovať prostredníctvom:

- vytvorenia **„platformy pre spoločné projekty“:**
  - vytváranie a podpora komunikačných platforiem pre žiadateľov o projekty zamerané na špecifické tematické oblasti (organizovanie tematicky zameraných workshopov pre žiadateľov),
  - financovanie stretnutí medzinárodných konzorcií **v prípravnej fáze projektu**, ktoré sú limitujúcim faktorom pre aktívnu spoluprácu krajín DR,
  - **podpora identifikácie partnerov** pre spoločné projekty v oblasti výskumu a inovácií (inovatívne malé a stredné podniky, začínajúce podniky, univerzity),
  - **zdieľanie osvedčených postupov pre vznik úspešných partnerstiev** a identifikovanie možností financovania;

- poskytovania konzultácií v oblasti **vedeckého posúdenia** návrhov alebo poskytovania **vedeckého písania:**
  - priamo alebo prostredníctvom tretej strany, aby sa zvýšila kvalita návrhov s výbornými nápadmi pripravenými žiadateľmi s menšími skúsenosťami,
  - organizácia seminárov, kde môžu žiadatelia predložiť svoje návrhy s priamou spätnou väzbou od skúsených hodnotiteľov,
  - posilnenie prenosu vedomostí v oblasti VaV a inovácií.

Naším cieľom bolo identifikovať osvedčené postupy existujúcich podporných centier. Nepodarilo sa nám identifikovať inštitúcie vykonávajúce rovnaké aktivity, ktoré by v našom ponímaní malo podporné centrum DRRISC zastrešovať, preto sme pri návrhu DRRIF ako podporného centra využili poznatky z viacerých organizácií, ktoré majú aspoň časť z uvedených aktivít vo svojej agende, ako Výkonná agentúra pre výskum, Science Europe a Európsky inovačný a technologický inštitút.

Ďalej uvádzame ponaučenia a osvedčené postupy z praxe, ktoré vyplynuli z analýzy spomínaných troch inštitúcií:

Výkonná agentúra pre výskum

- rozdelenie oddelení podľa tematických oblastí v organizačnom rámci,
- organizačné jednotky v rámci jednotlivých oddelení zamerané na špecifické programy EÚ,
- štruktúra umožnujúca efektívne poskytovanie logistickej a administratívnej podpory žiadateľom o financovanie.

Science Europe

- na 2-ročnej báze vytvára dočasné obnoviteľné pracovné skupiny zamerané na určitú tematickú oblasť,
- členovia správnej rady vyberaní spomedzi reprezentatov členských organizácií,
- poradné vedecké komisie špecializujúce sa na jednotlivé vedné odbory reprezentujúce záujmy vedcov.

Európsky inovačný a technologický inštitút

- členmi správnej rady sú zástupcovia s vyšším vzdelaním z výskumu a súkromného sektora,
- samostatné oddelenie zamerané na podporu chodu organizácie,
- viacero národných partnerských centier v rámci Európy.

8.1.3.1 Návrh organizačnej štruktúry podporného centra DRRISC

Na základe ponaučení a osvedčených postupov z praxe analyzovaných inštitúcií, ako aj funkcií, ktoré by malo podporné centrum DRRISC vykonávať, navrhujeme nasledujúce zriaďovacie dokumenty a organizačnú štruktúru.

Tieto **zriaďovacie a riadiace dokumenty** sú kľúčové pre efektívne a transparentné riadenie podporného centra:

- **projektový plán**, ktorý by mal byť pripravený už pri podávaní súťažného návrhu do DNP (definuje strategické smerovanie podporného centra a slúži ako podporný dokument pre rozhodovanie a smerovanie podporného centra, definuje ciele pretransformované do konkrétnych aktivít).

Navrhované orgány DRRISC podporného centra:

- **Projektový manažér** (jeden permanentný zamestnanec) – zodpovedný za riadenie DNP projektu podporného centra, dohliada na aktivity a zabezpečuje efektívne plnenie cieľov definovaných v projektovom pláne, rozhoduje o bežných operatívnych úlohách.
- **Tím pre podporu žiadateľov** (3-4 permanentní zamestnanci) – vykonávajú aktivity uvedené pod prevádzkovou fázou DNP projektu podporného centra (napr. platforma pre spoločné projekty a vedecké písanie a vedecké posúdenie).

Ostatné zainteresované strany:

- **Zástupcovia krajín zapojených do podporného centra** – pôsobí ako kontrolný a monitorovací orgán. Projektový manažér podporného centra bude zodpovedný za podávanie správ o činnosti zástupcom zúčastnených krajín. Zúčastnené krajiny budú na ročnej báze sledovať činnosti podporného centra a navrhovať aktivity na najbližšie obdobie. Všetky kľúčové rozhodnutia týkajúce sa činnosti podporného centra sú v rukách zástupcov zapojených krajín.
- **Sieť (Funding Network)** – vykonávanie činností tak, ako je opísané v predchádzajúcej podkapitole. V prípade zriadenia oboch foriem DRRIF očakávame úzku a intenzívnu spoluprácu medzi sieťou a podporným centrom, pričom sa sieť zameriava na poskytovateľov financovania, zatiaľ čo podporné centrum sa zameriava na potenciálnych žiadateľov o financovanie.
- **Ad hoc poradný orgán** – pozostáva z odborníkov a inštitúcií VaV, ako sú JRC, Generálne riaditeľstvo pre výskum a inovácie a ďalšie. Orgán radí pri výbere vynikajúcich projektov, ktoré budú podporované z podporného centra (napr. vo forme vedeckého posúdenia alebo vedeckého písania návrhov), na podporu žiadateľov pri príprave úspešných súťažných návrhov do financujúcich programov.

Obrázok č. 12: Návrh organizačnej štruktúry podporného centra DRRISC

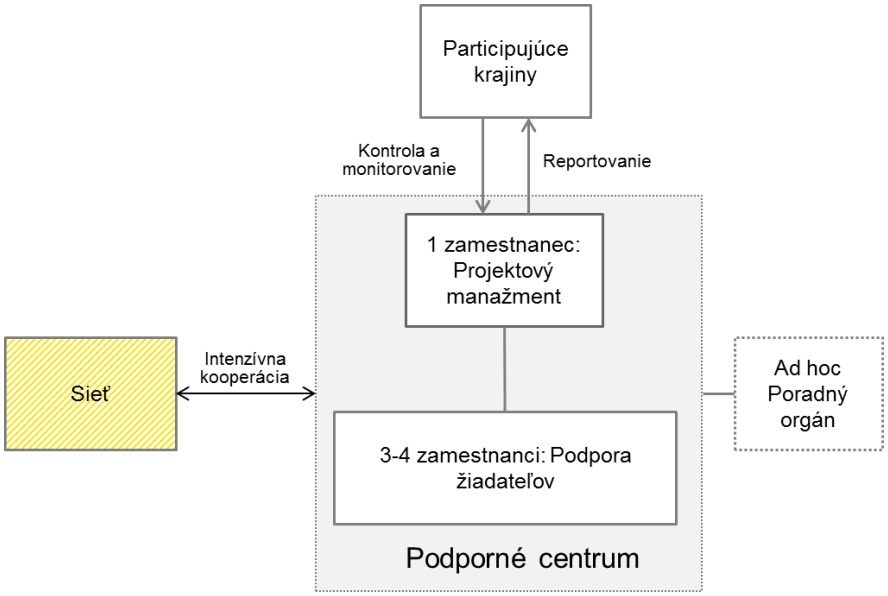

Zdroj: ilustrácia EY

Materiálne a technické zabezpečenie podporného centra DRRISC

Na rozdiel od fondu bude potrebné materiálne a technické zabezpečenie podporného centra DRRISC závisieť najmä od počtu aktivít, ktoré bude vykonávať. Vo všeobecnosti však možno počítať s týmito položkami:

- kancelárske a IT náklady na orgány DRRISC, nájomné,
- osobné a cestovné náklady na zamestnancov a zapojených expertov, prípadne náklady na outsourcing,
- požadované služby auditu,
- propagačné a informačné materiály,
- organizácia stretnutí, workshopov a pod.

Potrebné finančné zabezpečenie

Predpokladáme, že finančná náročnosť bude nižšia v porovnaní s fondom (alternatíva 1), ale vyššia ako pri sieti (alternatíva 2). Rozsah aktivít je vo veľkej miere závislý od výšky zdrojov, ktoré sa získajú z DNP. Detailné finančné požiadavky sú analyzované v kapitole 11: Definovanie krokov pri implementácii.

Záver:

Alternatíva 2: DRRIF ako podporné centrum – pozitíva:

- táto alternatíva podporuje kohéziu v DR s prihliadnutím na rozdielne úrovne rozvoja výskumu a inovácií, zohľadňuje rozdiely vo fungovaní národného výskumu a podporných štruktúr naprieč regiónom,
- nižšie potrebné financie v porovnaní s DRRIF ako fondom,
- nižšie potrebné personálne, technické a materiálne zabezpečenie na realizáciu iniciatív v oblasti zvyšovania miery úspešnosti v EÚ programoch,
- zameranie na žiadateľov, čo môže prispieť k úspešnému získavaniu dodatočných zdrojov na financovanie VaV a inovácií,
- alternatíva poskytuje možnosť na dodatočné ľudské zdroje, ktoré sa budú zaoberať VaV a inovaćnými výzvami v DR na dennej báze.

Alternatíva 2: DRRIF ako podporné centrum – negatíva:

- nie je možné priamo financovať VaV projekty,
- komplexnejšia alternatíva v porovnaní so sieťou,
- vyššie finančné požiadavky oproti DRRIF sieti,
- vyššie nároky na koordináciu vzhľadom na navrhované aktivity, aby sa neprekrývali s aktivitami existujúcich štruktúr.

Založenie Dunajského výskumno-inovačného podporného centra – príklad osnovy súťažného návrhu do Dunajského národného programu:

Cieľ podporného centra: Koordinovať a podporovať spoločné VaV a inovačné aktivity v krajinách DR s cieľom adresovať významné výzvy a dosiahnuť kohéziu podporovaním zakladania nových úspešných partnerstiev žiadateľov o finančnú podporu VaV a inovačných projektov.

Príklady pracovných balíkov (Work Package – WP):

WP1: Riadenie a koordinácia

- podpora riadiacej skupiny PO 7 – vypracúvanie a distribúcia dokumentov atď.,
- riadenie komunikácie medzi jednotlivými pracovnými balíčkami,
- šírenie informácií.

WP2: Strategické úlohy

- vytvorenie databázy zainteresovaných strán,
- kooperácia s Dunajským strategickým bodom a Danube-INCO.NET projektom a inými relevantnými inštitúciami a iniciatívami.

WP3: Implementácia

- organizovanie VaV a inovačných workshopov,
- vytvorenie platformy pre spoločné projekty podľa tematických oblastí pre podávanie spoločných súťažných návrhov (príklady oblastí: inovatívne malé a stredné podniky a start-upy, vzdelávanie),
- podpora transferu technológií,
- podpora organizácie spoločných medzinárodných výziev (permanentná podpora siete – Funding Network vykonávaná permanentným zamestnancom),
- oblasti podpory budú založené na potrebách identifikovaných v DR (uvedené v štúdii ako príklady vertikálnych a horizontálnych tematických oblastí, ktoré boli odsúhlasené krajinami DR a sú zamerané na riešenie problémov, ktorým čelí EUSDR).

WP4: Rozširovanie informácií

- mapovanie aktivít a výziev na predkladanie projektov relevantných pre DR,
- distribúcia informácií individuálnym zainteresovaným stranám,
- zvyšovanie povedomia a propagácia DR ako SMART regiónu.

WP 5: Monitorovanie a vyhodnocovanie

- monitorovanie minulých, súčasných a budúcich činností a vyhodnocovanie ich vplyvu na VaV a inovácie v DR.

WP 6: Dlhodobá udržateľnosť

- zabezpečenie trvalej udržateľnosti Dunajského výskumno-inovačného podporného centra

8.2 Záver k možným formám DRRIF ako inštitúcie

V predchádzajúcich kapitolách sme uviedli tri možné formy DRRIF ako inštitúcie. Každá forma má svoje pozitíva a negatíva, preto **nie je možné odporučiť jednu formu ako ideálnu**. Možno uvažovať o budúcej podobe DRRIF ako o **kombinácii uvedených alternatív**, ďalšou možnosťou je aj **postupná transformácia** z menej komplexnej formy, ako je sieť, na komplexnejší fond v neskoršom fungovaní.

Postupom času **sa bude DRRIF v akejkoľvek forme vyvíjať**, bude pribúdať množstvo realizovaných aktivít, môžu sa zvyšovať požiadavky na personálne, materiálne a technické zabezpečenie. Na tento vývoj treba myslieť už pri zakladaní a výbere najvhodnejšej formy, aby nedošlo k výberu alternatívy, ktorá by bola nepružná a neschopná **napĺňať očakávania o budúcom vývoji zo strany stakeholderov**. Nasledujúca tabuľka obsahuje krátke porovnanie jednotlivých alternatív na základe súboru špecifických kritérií:

Tabuľka č. 19: Porovnanie alternatív možných foriem

Kritérium	Alternatíva 1 **Fond**	Alternatíva 2: **Podporné centrum**	Alternatíva 3: **Sieť**
Potrebná politická podpora	vysoká	nízka	stredná
Potrebné financie – celkové	vysoké	nízke	stredné
Financie potrebné – len na organizačné zabezpečenie	vysoké	nízke	stredné
Flexibilita	nízka	vysoká	stredná
Právna náročnosť zriadenia	vysoká	nízka	nízka[81]
Možný prínos k VaV DR	vysoký	stredný	stredný
Možnosť quick wins	nízka	vysoká	stredná
Rastový potenciál (snowball effect)[82]	vysoký	nízky	stredný
Priestor na zapojenie súkromných zdrojov	vysoký	nízky	stredný
Úroveň dôveryhodnosti na získavanie dodatočných finančných zdrojov	nízka	stredná	stredná
Udržateľnosť	nízka	nízka	stredná

Zdroj: ilustrácia EY

Ako uvádzame v úvode tejto kapitoly, napriek tomu, že **alternatíva fondu DRRIF** bola analyzovaná a model fungovania bol navrhnutý**, nie je v súčasnosti podporená zainteresovanými stranami a ďalšie diskusie by sa mali zamerať na alternatívy DRRIF ako sieť a podporné centrum.**

Navrhujeme tieto najbližšie kroky:

- finálny výber horizontálnych a/alebo vertikálnych oblastí,
- vyjadrenie stanoviska k možnostiam poskytnutia finančných prostriedkov z národných zdrojov,
- definovanie strategického smerovania,
- výber vhodnej formy inštitúcie,
- výber vhodnej právnej formy (v prípade potreby).

Rozhodnutie o najvhodnejšej alternatíve inštitucionálneho zabezpečenia by malo byť podložené konsenzom stakeholderov a malo by nadväzovať na rozhodnutie o výbere tematických oblastí a cieľov a najmä na politicky priechodný rozsah a druh financovania. Finálne zvolená alternatíva a jej detaily by mali byť definované tak, aby čo najlepšie prispievali k naplneniu vytýčených úloh.

[81] Závisí od potreby založenia právnej entity.
[82] Situácia, v ktorej sa zväčšuje veľkosť a dôležitosť so stále sa zvyšujúcou rýchlosťou.

9. Návrh systému vytvárania finančných zdrojov

Kľúčovou oblasťou pre realizovanie aktivít ktorejkoľvek z identifikovaných možných foriem DRRIF (fond, podporné centrum, sieť) bude zabezpečenie finančných zdrojov, schopnosť ich kontinuálneho získavania a ich čo najflexibilnejšie využívanie. Bez zaistenia finančných zdrojov a nastavenia správnych podmienok ich využitia nebude možná implementácia DRRIF.

Zabezpečenie zdrojov a systém ich vytvárania sú však kľúčové nielen v okamihu zakladania DRRIF, ale aj počas celej jeho existencie, preto je dôležité, aby podmienky a obmedzenia jednotlivých zdrojov financovania boli zohľadnené už v prvotných fázach jeho zakladania. Identifikované a finálne zvolené zdroje financovania budú určovať nielen inštitucionálne zabezpečenie DRRIF, ale do značnej miery aj druh a rozsah aktivít, ktoré bude môcť DRRIF udržateľne a dlhodobo vykonávať.

V tejto kapitole sme sa venovali týmto oblastiam:

- analýze možných druhov zdrojov financovania,
- preskúmaniu zdrojov financovania obdobných programov,
- analýze a identifikácii možných zdrojov financovania pre možné formy DRRIF,
- rozboru možných kombinácií zdrojov financovania a synergiám pri použití štrukturálnych fondov EÚ,
- analýze ponaučení pri financovaní makroregionálnych stratégií identifikovaných Európskou komisiou,
- návrhu systému interného auditu pre DRRIF ako fond.

9.1 Druhy zdrojov financovania VaV a inovácií

Najčastejšie využívané zdroje financovania VaV a inovácií je možné rozdeliť do kategórií podľa ich pôvodu, formy a splatnosti:

Zdroje podľa pôvodu:

- **Verejné –** Sú to financie z vládnych zdrojov, či už na národnej, alebo medzinárodnej úrovni, prostredníctvom grantov, daňových úľav alebo výhodných pôžičiek na VaV a inovácie. Tieto zdroje financovania sú zväčša prerozdeľované na základe konkurenčného systému financovania, ktorý zabezpečuje, že financovanie dostane najlepšie hodnotený projekt s najväčšou pridanou hodnotou.
- **Súkromné –** Zdrojmi súkromného financovania sú zväčša nadácie a firmy, ktoré sa zameriavajú na podporu vedecko-výskumných inštitúcií, programov a projektov, prípadne tak konajú v súlade so svojou Corporate Social Responsibility politikou.

Zdroje podľa viazanosti:

- **Viazané –** Zdroje môžu byť alokované podľa účelu napríklad len na predvybrané tematické alebo geografické oblasti, prípadne v určitom časovom rámci. Využitie týchto finančných zdrojov je preto často značne limitované a podlieha vopred určeným podmienkam.
- **Neviazané –** Na rozdiel od viazaných finančných zdrojov využitie neviazaných zdrojov nie je limitované špecifickým účelom alebo tematickou oblasťou, čo značne zjednodušuje ich využitie. Vo VaV sa táto forma financovania menej využíva.

Zdroje podľa splatnosti:

- **Nenávratné –** Nenávratné zdroje financovania, na rozdiel od návratných, nepodliehajú povinnosti splatiť ich. Najčastejšie majú formu darov, dotácií alebo grantov. Túto formu financovania využívajú aj štrukturálne fondy EÚ a je najrozšírenejším spôsobom financovania VaV.
- **Návratné –** Za návratné finančné zdroje sa považujú prostriedky, ktoré je nutné po uplynutí určitej doby splatiť. Najčastejšie sú to pôžičky s rôznymi úrokovými mierami, buď z verejných, alebo súkromných zdrojov. Tento druh financovania sa využíva najmä na podporu inovácií v malých a stredných podnikoch, prípadne projektov, ktorých výsledkom sú trhovo aplikovateľné riešenia.

Zdroje podľa typu:

- **Peňažné –** Peňažné zdroje financovania, odhliadnuc od podmienok ich čerpania, sú najvšestrannejšie a najľahšie využiteľné všetkými formami DRRIF v akejkoľvek fáze ich fungovania. Zároveň je to najvyužívanejšia forma financovania VaV a inovácií.
- **Nepeňažné –** Zdroje financovania DRRIF nemusia mať len peňažnú formu. Časť DRRIF môže byť financovaná napríklad poskytnutím administratívnych priestorov alebo potrebného materiálneho zabezpečenia. Ďalšou z možností je napríklad poskytnutie služieb alebo pracovnej sily, či už pri zakladaní, alebo fungovaní DRRIF.
- **Atypické –** Okrem tradičných zdrojov financovania existujú aj atypické zdroje, ako je napríklad crowdfunding, kde sa na financovaní dobrovoľne zúčastňuje široká verejnosť, za čo je zväčša proporcionálne odmenená buď výstupmi z projektu, alebo spoluvlastníctvom organizácie. Crowdfunding sa momentálne viac využíva na podporu trhovo aplikovateľných inovácií než napríklad na financovanie základného výskumu.

Vybraný zdroj financovania (jednotlivé analýzy uvádzame v ďalších podkapitolách) bude definovať konečný charakter prostriedkov potrebných na založenie a fungovanie DRRIF. Ich pôvod, splatnosť a forma budú teda závislé od zdrojov financovania a ich pravidiel.

9.2 Zdroje financovania obdobných programov a projektov

S cieľom identifikovať najčastejšie využívané zdroje financovania v nasledujúcej časti skúmame zdroje financovania obdobných programov a projektov, ktoré sa svojím charakterom najviac približujú navrhovaným formám DRRIF.

Zdroje financovania programov podobných fondu DRRIF
Programy EUROSTARS, BONUS EEIG, JPND a STAR získavajú finančné prostriedky na účely financovania svojho chodu a vyhlasovania výziev na predkladanie žiadostí o granty.

EUROSTARS[83]

- EUROSTARS je transnacionálny program financovaný zo **zdrojov EÚ** a z **verejných zdrojov 33 krajín** zapojených do programu EUREKA so 75 % príspevkom krajín a 25 % príspevkom Európskej komisie prostredníctvom **článku 185 ZFEÚ**.
- Program funguje na princípe virtuálneho spoločného fondu, tzn. každý zúčastnený štát financuje svojich účastníkov podľa národných pravidiel financovania a financovanie projektov je zabezpečené príslušnými štátnymi financujúcimi orgánmi podľa zverejnených štátnych pravidiel.
- Celkový objem finančných prostriedkov: 1,14 miliardy eur.

BONUS EEIG[84]

- Program je spolufinancovaný Európskou komisiou na základe **článku 185 ZFEÚ**.
- Financujúcimi orgánmi je **13 národných agentúr** financujúcich výskum a vývoj z členských krajín EÚ**, Ruská nadácia pre základný výskum** a **Európska komisia**.
- Program funguje na princípe virtuálneho spoločného fondu, tzn. každý zúčastnený štát financuje svojich účastníkov podľa národných pravidiel financovania.
- Únia poskytuje finančný príspevok nepresahujúci 50 miliónov eur za celé obdobie trvania programu BONUS. V rámci tohto stropu je finančný príspevok Únie zodpovedajúci príspevku zúčastnených štátov.
- Celkový objem finančných prostriedkov programu: 100 miliónov eur

JPND (JPco-fuND Call for European Research Projects on Neurodegenerative Disease)[85]

- JPND začal ako štvorročný projekt (JUMPAHEAD) zameraný na lepšiu koordináciu kapacít VaV a implementáciu strategického výskumného plánu, financovaný **grantom vo výške 2 miliónov zo 7. RP**.
- V súčasnosti je organizácia **financovaná prevažne z národných a regionálnych financujúcich inštitúcií** a využíva spolufinancovanie Európskej komisie prostredníctvom **ERA-NET Cofund.**
- Celkový objem finančných prostriedkov programu: asi 30 miliónov eur.

START – Danube Region Project Fund[86]

- Iniciatíva je financovaná **95 % príspevkom Európskej komisie a 5 % príspevkom mesta Viedeň.**
- START je pilotná iniciatíva EUSDR, ktorá poskytuje počiatočný kapitál (seed money) pre rozvoj a realizáciu projektov v DR.
- Celkový objem finančných prostriedkov programu: 900 000 eur.

Zdroje financovania programov podobných podpornému centru DRRIF
Inštitúcie Science Europe a Európsky inovačný inštitút získavajú finančné prostriedky len na účely financovania svojich aktivít a fungovania.

Science Europe[87]

- Je zameraný na networking a propagáciu výsledkov VaV a je **plne financovaný z členských príspevkov**.
- Program združuje národné VaV organizácie krajín EÚ, jeho rozpočet je **financovaný z národných zdrojov (rozpočtov) jednotlivých krajín**.

[83] zdroj: https://www.eurostars-eureka.eu/
[84] zdroj: http://www.bonusportal.org/programme
[85] zdroj: http://www.neurodegenerationresearch.eu/
[86] zdroj: http://www.danube-capacitycooperation.eu/pages/start
[87] zdroj: http://www.scienceeurope.org/

Európsky inovačný a technologický inštitút[88]

- Založenie organizácie bolo financované **Európskou komisiou** a **Európskym parlamentom,** doplnené o **príspevky zo štátnych rozpočtov** zapojených krajín.
- EIT je aj naďalej financovaný z verejných zdrojov, na svoj chod však využíva aj **financie zo súkromného sektora a dary**.
- Celkový objem finančných prostriedkov programu: cca. 2,7 miliardy eur.

Pri väčšine analyzovaných programov a iniciatív prevláda financovanie z národných zdrojov zapojených krajín doplnené o európske, prípadne súkromné zdroje.

Pri iniciatívach realizovaných prostredníctvom projektov s obmedzenou dĺžkou trvania a nižším plánovaným rozpočtom je možné získať väčšinové financovanie zo zdrojov EÚ (napríklad START zo zdrojov EK).

[88] zdroj: http://eit.europa.eu/

9.3 Prehľad možných zdrojov financovania

V nasledujúcej časti uvádzame prehľad nami identifikovaných možných zdrojov financovania každej z troch navrhovaných foriem DRRIF. Prehľad je založený na výslednej matici grantových schém (kapitola 4.2) a dostupných informáciách o analyzovaných zdrojoch.

Z možných zdrojov identifikovaných v kapitole 4.3 sa ďalej analyzujú len tie, ktoré sú podľa nášho názoru v čase vypracovania tejto štúdie najrelevantnejšie a spolupráca s nimi by bola v prvotných fázach fungovania DRRIF najprínosnejšia.

V rámci každého možného zdroja financovania DRRIF sme posúdili:

- **Oprávnenosť získania zdrojov**
  - miera oprávnenosti financovania aktivít DRRIF (všetkých troch navrhovaných foriem) prostredníctvom potenciálneho zdroja financovania,
  - do úvahy sme vzali najmä tematické okruhy financovania, územnú pôsobnosť a spôsoby a procesy, ako získať prostriedky zo zdroja financovania (výzvy, žiadosti, schvaľovanie).
- **Vhodnosť zdrojov pre každú z foriem DRRIF**
  - identifikácia spôsobov, ako by zdroj financovania mohol podporiť DRRIF vo forme:
    - fondu,
    - podporného centra,
    - siete.
- **Záverečné zhodnotenie každého zdroja financovania**
  - návrh ďalších krokov vo vzťahu k analyzovanému možnému zdroju financovania.

9.3.1 Zdroje financovania EUSDR

Pri identifikácii možných zdrojov sme prihliadali na analýzu uskutočnenú JRC[89], ktorá zhodnotila najvhodnejšie zdroje financovania jednotlivých tematických oblastí EUSDR. Zo zdrojov vhodných na financovanie tematickej oblasti „Budovanie prosperity v podunajskej oblasti" sme však vybrali len tie, ktoré sú vhodné aj pre prioritnú os 7 Vzdelanostná spoločnosť. Zakrúžkované sú zdroje, ktoré sú podľa nášho názoru relevantné pre analýzu vo vzťahu k DRRIF (založené na analýzach vykonaných v kapitole 4 Analýza kooperácie s relevantnými existujúcimi grantovými a inými schémami a na dodatočných konzultáciách).

Tabuľka č. 20: Zdroje financovania EUSDR podľa JRC

Zdroje financovania pre krajiny DR	Prepojenie podunajskej oblasti	Ochrana životného prostredia v podunajskej oblasti	Budovanie prosperity v podunajskej oblasti	Posilnenie podunajskej oblasti
Členské štáty EÚ				
Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)	✓	✓	✓	✓
Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EAFRD)	✓	✓	✓	
Európsky námorný a rybársky fond (EMFF)	✓	✓	✓	
Transeurópske dopravné a energetické siete (TENT-T a TENT-E)	✓			
Spoločná pomoc na podporu projektov v európskych regiónoch (JASPERS)		✓		
Program pre konkurencieschopnosť podnikov a MSP (COSME)	✓		✓	
Program LIFE		✓		
Cezhraničná spolupráca (CBC) a programy krajín pre viac príjemcov	✓	✓	✓	✓
Erasmus+	✓		✓	✓
Členské štáty EÚ, pristupujúce a susedné krajiny				
Horizont 2020	✓	✓	✓	(✓) časť bezpečnosť
Európska investičná banka (EIB)	✓	✓	✓	✓
Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD)	✓	✓	✓	✓
Rozvojová banka Rady Európy (CEB)	✓	✓	✓	✓
Svetová banka	✓	✓		✓
Pristupujúce krajiny				
Nástroj predstupovej pomoci II (IPA-II)	✓	✓	✓	✓
Investičný rámec pre západný Balkán (WBIF)	✓	✓	✓	✓
Regionálna environmentálna sieť pre pristúpenie (RENA)		✓		
Finančný nástroj civilnej ochrany (CPFI)		✓		
Susedné krajiny				
Nástroj európskeho susedstva (ENI)	✓	✓	✓	✓
Investičný nástroj susedskej politiky	✓	✓	✓	✓
EuropeAid – spolupráca krajín	✓	✓	✓	✓

Zdroj: Developing Danube R&I Projects across Borders – How to Make the Joint Use of EU-Funds a Reality?; vlastné spracovanie EY

[89] JRC technická správa „Developing Danube R&I Projects across Borders – How to Make the Joint Use of EU-Funds a Reality?", ISSN 1831-9424, dostupné na: < http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/documents/10157/559187/S3_for%20Danube%20Policy%20brief_Final%20version%209.2014.pdf>

9.3.2 Analýza možných zdrojov financovania DRRIF

Výsledkom uskutočnených analýz jednotlivých zdrojov financovania DRRIF (oprávnenosti a vhodnosti pre všetky formy DRRIF) je nasledujúci sumárny prehľad[90]. Detailná analýza a opis každého zdroja je uvedený v nasledujúcich samostatných podkapitolách.

Tabuľka č. 21: Možné zdroje financovania DRRIF

Kritériá / Zdroje financovania	Oprávnenosť na financovanie (akákoľvek forma)	Vhodnosť				Náročnosť získania zdrojov	Potreba začiatočných vlastných prostriedkov
		Fond		Podporné centrum	Sieť		
		Chod fondu	Financovanie výziev				
DNP	✓	✓	×	✓	✓	✓	?
Horizont 2020 – ERA-NET Cofund	✓	?	?	✓	✓	✓	áno
Štátny rozpočet	✓	✓	✓	✓	✓	×	n/a
Súkromné zdroje	✓	✓	✓	✓	✓	×	n/a
EŠIF	✓	×	✓	×	×	?	nie
Horizont 2020 – článok 185	✓	✓	✓	×	×	×	áno
Cezhraničná spolupráca	?	×	✓	?	×	?	?
ENI/IPA II	?	×	?	×	×	?	?
WISE/RCC/WBIF	?	?	?	?	?	?	?
Program Str. Európa	?	?	?	?	?	?	áno
EIB/EBRD/CEB	?	×	?	×	×	×	nie
Horizont 2020 – priame financovanie výziev DRRIF	×	×	×	×	×	×	n/a

Zdroj: vlastné spracovanie

Legenda:

✓ úplné splnenie hodnoteného kritéria
? čiastočné/otázne splnenie kritéria
× kritérium nesplnené

Pozn.: náročnosť získania zdrojov zo štátnych rozpočtov sa pre rôzne krajiny DR môže líšiť.

[90] Na analýzu rozličných zdrojov financovania v DR pre individuálne VaV a inovačné projekty pozri analýzu vykonanú Danube-INCO.NET na http://danube-inco.net/informationservice/calls_for_funding_opportunities

9.3.2.1 Dunajský nadnárodný program

Oprávnenosť:.

Jedným z najvhodnejších zdrojov financovania administratívneho chodu fondu DRRIF je prostredníctvom výziev DNP. Financovanie výziev vypísaných fondom DRRIF prostredníctvom DNP je však na základe dostupných informácií veľmi nepravdepodobné (na základe konzultácií so slovenským národným kontaktným bodom DNP).

Oprávnenosť financovania administratívneho chodu fondu podporuje i znenie programu spolupráce Dunajský nadnárodný program, ktorý v časti Strategická reakcia programu spolupráce na prispenie k stratégii Európa 2020 definuje *tematický cieľ č. 1 ako „Posilnenie výskumu, technologického vývoja a inovácií" – investičná priorita 1b, vrátane sociálneho rozmeru inovácií a aspektov ľudských zdrojov, ktoré treba riešiť.*[91]

Časť 2.1.3.2 2.A.6/P1/1b Opatrenia, ktoré majú byť podporené v rámci investičnej priority (podľa investičnej priority) definuje investičnú prioritu 1b, uplatniteľnú pre DRRIF, takto:

„Nasledujúce orientačné príklady opatrení možno zvážiť ako príspevok ku konkrétnemu cieľu č. 1.1 Zlepšiť rámcové podmienky pre inovácie:

- ***Prispenie k rozvoju excelentnej výskumnej infraštruktúry** v dunajskom regióne, v prvom rade v podobe spoločného plánovania a manažmentu výskumných infraštruktúr s nadnárodným rozsahom pôsobnosti (a nie fyzickej výstavby). V druhom rade Dunajský nadnárodný program môže podporiť aj spoločné úsilie s ohľadom na špecifické a/alebo menšie výskumné infraštruktúry a pokúsiť sa dostať ich do stavu excelentnosti.*
- ***Vypracovanie a implementácia stratégií a nástrojov** s cieľom poskytovať lepší prístup k financovaniu inovácií a podporu začínajúcim inovatívnym podnikom. Môže byť podporované spoločné úsilie na zlepšenie nástrojov pre lepšie financovanie inovatívnych MSP, podporu začínajúcich podnikov pri tvorbe nových pracovných miest; internacionalizáciu, prístup na nové trhy. Zváženie inovatívnych spôsobov financovania (napr. lepšia koordinácia národných, regionálnych a EÚ fondov, kolektívne financovanie atď.). Dôraz možno klásť na tvorivé odvetvia, zelené technológie a environmentálne odvetvia a kultúrne inkubátory.*
- ***Vytvorenie nadnárodných sietí** medzi vhodnými partnermi na rozvoj a implementáciu produktov, služieb a modelov s cieľom naplniť sociálne potreby a vytvoriť nové sociálne vzťahy alebo spoluprácu. Napríklad môže byť podporený výskum v oblasti verejného zdravia, ktorého cieľom je poskytovať rozsiahlejšie informácie subjektom rozhodovania a praxi."*[92]

Vhodnosť pre DRRIF ako podporné centrum alebo sieť, alebo fond:

Na základe konzultácií s predstaviteľmi zainteresovanými na tvorbe programu by DNP mohol vložiť finančné prostriedky do založenia a administratívneho chodu DRRIF v akejkoľvek inštitucionálnej forme (podporné centrum, sieť, fond). Najmä v prípade podporného centra bude potrebné dbať na neprekrývanie aktivít samotného DNP a DRRIF.

DNP sa javí ako najvhodnejší nástroj na financovanie administratívneho chodu DRRIF.

Záver:

Po odsúhlasení tematických oblastí, cieľov, stratégie, právnej formy a modelu riadenia DRRIF navrhujeme v čo najkratšom čase osloviť predstaviteľov DNP, čo sa týka možností finančnej spolupráce a právnych predpokladov potenciálnej spolupráce.

[91] Uvedená je len časť znenia podkapitoly, na ktorú sa výňatok odvoláva.
[92] Uvedená je len časť znenia podkapitoly, na ktorú sa výňatok odvoláva. Jednotlivé odseky nemusia v originálnom texte na seba nutne nadväzovať. Zvýraznenie textu EY.

9.3.2.2 ERA-NET Cofund v rámci programu Horizont 2020

Oprávnenosť:

ERA-NET je nástroj financovania medzinárodných vedecko-výskumných projektov. Môže financovať ich administráciu a prípravnú fázu alebo priamo aj implementáciu do výšky 33 % celkových výdavkov za predpokladu, že zvyšných 67 % je financovaných z národných zdrojov a nie zo zdrojov EÚ.

Oprávnenosť využitia ERA-NET na financovanie DRRIF podporuje i znenie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020) a ruší rozhodnutie č. 1982/2006/ES. Článok 26 takto definuje podporu partnerstiev: *„Partnerstvá v rámci verejného sektora sa môžu podporovať buď v rámci priorít, alebo naprieč viacerými prioritami stanovenými v článku 5 ods. 2 najmä prostredníctvom:*

- *a) nástroja ERA-NET s použitím grantov na podporu partnerstiev v rámci verejného sektora pri ich príprave, vytváraní štruktúr na budovanie sietí, navrhovaní, vykonávaní a koordinácii spoločných činností, ako aj pri dopĺňaní najviac jednej spoločnej výzvy za rok a opatrení nadnárodnej povahy zo strany Únie.*

Na účely prvého pododseku písmena a) je dopĺňanie financovania podmienené preukázaním pridanej hodnoty opatrenia na úrovni Únie a predchádzajúcimi orientačnými finančnými záväzkami zúčastnených subjektov v peňažnej alebo naturálnej podobe v rámci spoločných výziev a činností. Jedným z cieľov nástroja ERA-NET môže byť podľa možností harmonizácia pravidiel a spôsobov vykonávania spoločných výziev a opatrení. Môže sa takisto použiť pri príprave iniciatívy v súlade s článkom 185 ZFEÚ.“[93]

Existuje možnosť podieľania sa na financovaní na najviac jednej spoločnej výzve ročne a na činnostiach medzinárodného charakteru. Financovanie nie je právne nárokovateľné, je závislé od rozhodnutia Komisie a od finančného alebo materiálneho zabezpečenia výziev a činností zúčastnenými entitami (z vlastných zdrojov).

Nástroj ERA-NET môže zahŕňať, kde je to možné, cieľ harmonizovať pravidlá a spôsoby vykonávania spoločných výziev a akcií. ERA-NET je aplikovaný prostredníctvom akcií ERA-NET Cofund, ktoré sa zameriavajú na spolufinancovanie jednotlivých výziev alebo programov výskumu, vývoja a inovácií, ktoré sú primárne financované z iných ako EÚ zdrojov. Môže podporovať i doplnkové aktivity ako napríklad networking alebo koordináciu medzi programami jednotlivých krajín. Účastníci aktivít ERA-NET Cofund musia byť právnickými osobami, ktoré vlastnia alebo riadia verejné vedecko-výskumné programy (financovatelia výskumu). Pre zapojenie sa do aktivít ERA-NET Cofund je potrebné, aby sa na nich zúčastnili najmenej tri navzájom nezávislé právnické osoby z troch členských štátov EÚ alebo pridružených krajín. Iba výnimočne a pri splnení dodatočných požiadaviek sa na akciách ERA-NET Cofund môžu zúčastňovať programy.

Partnerstvá vo verejnom sektore podporuje i článok 185 ZFEÚ, ktorý analyzujeme v časti 9.3.2.6.

Vhodnosť pre DRRIF ako podporné centrum, sieť alebo fond:

Podmienkou je existencia spoločných aktivít medzi aspoň tromi členskými štátmi, pričom tieto spoločné aktivity korešpondujú s niektorou z priorít Horizontu 2020 a majú pridanú hodnotu na úrovni EÚ (závisí od posúdenia Komisie). Aktivity ERA-NET Cofund môžu financovať samostatné výzvy a aj vedecko-výskumné programy.

Takáto finančná podpora by mohla byť vhodná pre všetky tri inštitucionálne formy DRRIF. Táto finančná podpora je vhodná pre DRRIF ako podporné centrum pri tvorbe pilotných výziev na možnú postupnú transformáciu z podporného centra na fond.

Záver:

Po odsúhlasení tematických oblastí, cieľov, stratégie, právnej formy a modelu riadenia DRRIF navrhujeme uskutočniť konzultácie s vrcholnými zástupcami Horizontu 2020 týkajúce sa možností finančnej spolupráce a právnych predpokladov potenciálnej spolupráce prostredníctvom ERA-NET Cofund.

Využitie zdrojov ERA-NET bude možné jedine za predpokladu, že sa členské krajiny DR dohodnú na začiatočnom financovaní DRRIF z vlastných prostriedkov vo výške 67 %.

[93] Uvedená je len časť znenia podkapitoly, na ktorú sa výňatok odvoláva. Jednotlivé odseky nemusia v originálnom texte na seba nutne nadväzovať.

9.3.2.3 Štátny rozpočet

Krajiny DR každoročne podporujú vedu, výskum a inovácie aj finančnými prostriedkami čerpanými zo štátneho rozpočtu. Časť týchto prostriedkov je zvyčajne určená na podporu domácej VaV a inovácií, časť na zahraničnú spoluprácu.

Prostriedky, ktoré štáty vynakladajú na podporu VaV a inovácií iba vo vlastnej krajine, mohli by (čiastočne) použiť na medzinárodnú spoluprácu v rámci DRRIF – výhodou tohto prístupu by mohli byť potenciálne multiplikačné efekty medzinárodne použitých finančných prostriedkov prostredníctvom nástrojov ako ERA-NET Cofund alebo článok 185 ZFEÚ.

Vykonali sme dotazníkový prieskum s cieľom zhromaždiť a analyzovať informácie o rozsahu podpory EUSDR uvedenom v národných dokumentoch, informáciách o súčasných a budúcich bilaterálne a multilaterálne VaV dohodách medzi krajinami EUSDR a preskúmať EŠIF a ďalšie možnosti alokácie fondov. Na základe odpovedí z dotazníka[94] podpora makroregionálnych stratégií (vrátane EUSDR) je zmienená v národných dokumentoch Rakúska a Nemecka, hoci jej nie je pridelený žiadny rozpočet. Česká republika, Srbsko a Slovensko neposkytli žiadne vnútroštátne dokumenty, na ktoré by bolo možné sa odvolať.

9.3.2.4 Súkromné zdroje

Možnosti financovania DRRIF súkromnými zdrojmi sú reálnejšie v oblasti inovácií než v podpore základného výskumu. Kritériom pre podporu zo strany súkromného sektora by tak mala byť využiteľnosť podporených aktivít na trhu výrobkov a služieb.

Financovanie poskytované súkromnými zdrojmi (firmy, rizikový kapitál) je zväčša vo forme investícií do základného imania alebo formou návratných pôžičiek. Ďalšou možnosťou podpory sú dary od nadácií, ktoré mávajú nižšiu hodnotu než iné formy súkromného financovania.

Podpora súkromného sektora pri financovaní DRRIF sa javí ako reálnejšia až po založení a stabilizácii aktivít DRRIF. Preto ju v úvodných fázach zakladania DRRIF považujeme za veľmi málo pravdepodobnú.

[94] Pozri štruktúru dotazníka v prílohe č. 7.
Poznámka: len 5 zo 14 krajín DR vyplnilo dotazník (Česká republika, Nemecko, Rakúsko, Srbsko a Slovensko).

9.3.2.5 EŠIF

Oprávnenosť:

Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) predstavujú jednu z hlavných zložiek podpory vedy, výskumu a inovácií vo veľkej časti krajín DR (s výnimkou nečlenských krajín EÚ a Nemecka).

Možnosti využitia sa týkajú aktuálneho programového obdobia 2014 – 2020 (nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013).

Podmienky programového obdobia 2014 – 2020 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím definujú oprávnené územie použitia širšie, čím zjednodušujú financovanie medzinárodných projektov. Článok 70 Oprávnenosť operácií v závislosti od miesta definuje ako oprávnené operácie „*Operácie podporované z EŠIF, ktoré sú predmetom výnimiek uvedených v odsekoch 2 a 3 a pravidlách pre jednotlivé fondy, sú umiestnené do oblasti programu.*“ Na základe toho môže riadiaci orgán „*odsúhlasiť realizáciu operácie mimo oblasti programu, ale v rámci Únie, ak sú splnené všetky tieto podmienky:*

- *a) operácia je v prospech oblasti programu;*
- *b) celková suma pridelená v rámci programu na operácie umiestnené mimo oblasti programu nepresahuje 15 % podpory poskytnutej z EFRR, kohézneho fondu a ENRF na úrovni priority alebo 5 % podpory z EPFRV na úrovni programu;*
- *c) monitorovací výbor odsúhlasil operáciu alebo príslušné druhy operácií;*
- *d) povinnosti orgánov zodpovedných za program, ktoré súvisia s riadením, kontrolou a auditom a týkajú sa operácie, plnia orgány zodpovedné za program, v rámci ktorého je na danú operáciu poskytnutá podpora, alebo uzatvoria dohody s orgánmi v oblasti, v ktorej sa operácia realizuje.*

V prípade operácií, ktoré sa týkajú technickej pomoci alebo propagačných aktivít, môžu výdavky vzniknúť mimo Únie za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v odseku 2 písm. a) a povinnosti súvisiace s riadením, kontrolou a auditom týkajúce sa operácie.

Odseky 1 až 3 sa neuplatňujú na programy v rámci cieľa Európska územná spolupráca a odseky 2 a 3 sa neuplatňujú na operácie podporované z ESF.“[95]

V čase prípravy tejto časti štúdie sa len očakávalo vydanie usmernenia k implementácii článku 70 a interpretácia tohto článku nebola ešte finálna. Predpokladá sa, že financovanie infraštruktúry mimo oprávneného územia nebude možné. Zároveň sa očakáva, že v prípade spolufinancovania výziev/projektov prostredníctvom článku 70 budú tieto výzvy/projekty musieť spĺňať požiadavky oprávnenosti zo všetkých krajín, ktorých zdroje by sa podieľali na spolufinancovaní. Postupy verejného obstarávania, monitorovanie, audit a iné sa riadia vnútroštátnymi pravidlami platnými pre zodpovednú autoritu vybranú podľa bodu (d) vyššie. Tieto potenciálne prekážky by mohli obmedziť možnosti využívania EŠIF na účely medzinárodnej spolupráce. Medzi ďalšie potenciálne prekážky patrí skutočnosť, že členské štáty by mohli mať obmedzený prístup k EŠIF v prípadoch, keď sú finančné prostriedky spravované na regionálnej úrovni, a OP nemusí implementovať článok. 70. Zložitosť synchronizácie výziev/aktivít môže predstavovať ďalšiu prekážku spoločného financovania.

Vhodnosť pre DRRIF ako fond:

Štrukturálne fondy by boli najvhodnejším zdrojom financovania výziev, a teda jednotlivých projektov v rámci fondu DRRIF. Ich vhodnosť však do veľkej miery závisí od možností implementácie – interpretácie článku 70 o oprávnenosti operácií.

V závislosti od uskutočnených dohôd by prostredníctvom štrukturálnych fondov boli financovaní vedci z krajiny, odkiaľ zdroje pochádzajú (zapojení v medzinárodnom projekte), alebo by sa poskytnuté financie stali súčasťou spoločných zdrojov DRRIF (podrobnejší opis tvorby grantových schém je uvedený v nasledujúcej kapitole).

Vhodnosť pre DRRIF ako podporné centrum alebo sieť:

Použitie štrukturálnych fondov na financovanie podporného centra alebo siete je menej pravdepodobné[96]. Štrukturálne fondy slúžia primárne na financovanie projektov, nie na aktivity, ktoré sú navrhnuté pre podporné centrum alebo sieť. Využitiu na tieto účely by musela predchádzať dohoda zúčastnených krajín a Komisie.

[95] Uvedená je len časť znenia podkapitoly, na ktorú sa výňatok odvoláva. Jednotlivé odseky nemusia v originálnom texte na seba nutne nadväzovať.
[96] Na stretnutí pracovnej skupiny DRRIF v marci 2015 bolo vyjadrené presvedčenie, že EŠIT môžu byť použité na vytvorenie štruktúry, ako je národný kontaktný bod na podporu vedeckej komunity.

Záver:

K aktuálnemu programovému obdobiu je potrebné identifikovať alokácie na operačné programy podporujúce vedu, výskum a inovácie v jednotlivých krajinách a možnosti ich využitia na projekty medzinárodnej spolupráce – podmienky, za ktorých budú krajiny súhlasiť s ich využitím.

Po zverejnení usmernenia k článku 70 by sa jeho interpretácia mala zohľadniť pri tvorbe prístupu k využitiu EŠIF pre DRRIF a jeho prispôsobení reálnym implementačným možnostiam.

Uskutočnili sme dotazníkový prieskum[97] s cieľom zhromaždiť a analyzovať informácie o rozsahu podpory EUSDR uvedenej v národných dokumentoch, informáciách o súčasných a budúcich bilaterálnych a multilaterálnych VaV dohodách medzi krajinami EUSDR, a preskúmali sme EŠIF a ďalšie možnosti alokácie fondov. Dostali sme iba jednu pripomienku týkajúcu sa možného využitia článku 70 (z Rakúska): „Podľa informácií rakúskej konferencie o územnom plánovaní – o rok zodpovednú za koordináciu EŠIF, uplatnenie článku 70 (2) sa v dokumentoch nepredpokladá.“

Avšak bez viacerých platných odpovedí nie sme schopní dospieť k záveru, či v krajinách DR (ktoré využívajú EŠIF) existuje alebo neexistuje možnosť (zákonné podmienky) využiť až 15 % z príslušného prídelu EŠIF mimo oprávneného územia (s cieľom podporovať medzinárodnú VaV spoluprácu a/alebo inovácie).

[97] Pozri štruktúru dotazníka v prílohe č. 7.
Poznámka: len 5 zo 14 krajín DR vyplnilo dotazník (Česká republika, Nemecko, Rakúsko, Srbsko a Slovensko).

9.3.2.6 Článok 185 ZFEÚ

Oprávnenosť:

Oprávnenosť využitia článku 185 ZFEÚ na financovanie DRRIF podporuje i znenie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 z 11. decembra 2013.

Podmienky využitia článku 185 ZFEÚ definuje článok 26, ktorý opisuje tzv. partnerstvá v rámci verejného sektora. Tieto partnerstvá *„sa môžu podporovať buď v rámci priorít, alebo naprieč viacerými prioritami stanovenými v článku 5 ods. 2, najmä prostredníctvom:*

„b) účasti Únie na programoch, ktoré realizujú viaceré členské štáty v súlade s článkom 185 ZFEÚ, ak je účasť odôvodnená rozsahom sledovaných cieľov a rozsahom požadovaných zdrojov.“

Využitie článku 185 ZFEÚ sa navrhuje *„len v prípadoch, keď je potrebná špecializovaná vykonávacia štruktúra a keď sa zúčastnené krajiny vo veľkej miere zaviazali k integrácii na vedeckej, riadiacej a finančnej úrovni. Okrem toho návrhy takýchto iniciatív sa určujú na základe všetkých týchto kritérií:*

- *a) jasné stanovenie cieľa, ktorý sa má sledovať, a jeho relevantnosť v súvislosti s cieľmi programu Horizont 2020 a širšími politickými cieľmi Únie;*
- *b) orientačné finančné záväzky zúčastnených krajín v peňažnej alebo naturálnej podobe vrátane predchádzajúcich záväzkov s cieľom zosúladiť národné a/alebo regionálne investície na nadnárodný výskum a inováciu a prípadne združiť zdroje;*
- *c) pridaná hodnota opatrenia na úrovni Únie;*
- *d) kritické množstvo z hľadiska veľkosti a počtu dotknutých programov, podobnosti alebo doplnkovosti činností a podielu príslušného výskumu, na ktorý sa vzťahujú, a*
- *e) vhodnosť článku 185 ZFEÚ na dosiahnutie cieľov.*[98]

Partnerstvá vo verejnom sektore podporuje i nástroj ERA-NET Cofund, ktorý analyzujeme v časti 9.3.2.2.

Vhodnosť pre DRRIF ako podporné centrum, sieť alebo fond:

Článok 185 ZFEÚ je vhodným nástrojom financovania DRRIF, avšak jeho aplikovanie je administratívne a časovo veľmi náročný proces, ktorý si vyžaduje už fungujúce štruktúry, ktoré by mala EÚ podporiť (musia byť splnené najmä podmienky a) – e) uvedené v časti Oprávnenosť).

Na základe vykonaných konzultácií sa domnievame, že z dôvodu časovej náročnosti splnenia všetkých potrebných predpokladov využitia článku 185 ZFEÚ je málo pravdepodobné, že k využitiu článku 185 ZFEÚ na podporu DRRIF dôjde ešte počas programového obdobia 2014 – 2020.

Hlavným predpokladom podpory DRRIF článkom 185 ZFEÚ je zapojenie vlastných finančných prostriedkov zúčastnených entít (krajín). Podpora je limitovaná na úrovni 50 % prostriedkov – čiže EK prostredníctvom článku 185 ZFEÚ dofinancuje len takú sumu, akou prispejú štáty z vlastných (nie EÚ) národných zdrojov.

Záver:

Navrhujeme osloviť predstaviteľov Európskej komisie v súvislosti s možnosťami aplikácie článku 185 ZFEÚ.

Proces vytvorenia iniciatívy pod článkom 185 ZFEÚ[99]

V časti 9.3.2.6 sme analyzovali článok 185 ZFEÚ ako jeden z možných zdrojov financovania DRRIF. Úspešná implementácia článku 185 je časovo i administratívne náročný proces. Preto v tejto kapitole špecifikujeme jednotlivé podmienky a kroky, ktoré predchádzajú úspešnej implementácii článku 185.

Podmienky možností financovania programu cez nástroj článku 185 ZFEÚ:

- **vysoká miera záväzku** k integrácii na **vedeckej**, **riadiacej** a **finančnej úrovni**,
- potreba **špecializovanej implementačnej štruktúry** (Dedicated Implementation Structure),
- **jasná definícia cieľov**, ktoré sa majú dosiahnuť, a ich význam vzhľadom na ciele programu Horizont 2020 (konkrétne aktivity sa nesmú prekrývať),
- **jasné vyjadrenie finančného záväzku** (zlučovanie národných a/alebo regionálnych investícií),
- jasne vyjadrená **pridaná hodnota**,
- adresovanie **kritického množstva**,
- dokázanie efektívnosti nástroja článku 185 ZFEÚ ako najvhodnejšieho prostriedku na dosiahnutie cieľov.

Kroky pri implementácii článku 185:

- predloženie spoločného programu Európskej komisii a identifikácia špecializovanej implementačnej štruktúry,

[98] Uvedená je len časť znenia podkapitoly, na ktorú sa výňatok odvoláva. Jednotlivé odseky nemusia v originálnom texte na seba nutne nadväzovať.
[99] http://netwatch.jrc.ec.europa.eu/web/lp/learning-platform/toolbox/smart-coordination/positioning-of-the-era-net-scheme/article-185-initiatives

- ex-ante posúdenie vplyvu Európskou komisiou,
- konzultácie s verejnosťou/zainteresovanými stranami, nezávislými expertmi pre posúdenie vplyvu,
- predloženie návrhu Európskej rade a parlamentu Európskou komisiou,
- prijatie a zverejnenie rozhodnutia Európskej rady a parlamentu,
- zmluva medzi Európskou komisiou a špecializovanou implementačnou štruktúrou – „zmluva o delegovaní“,
- každoročné príspevky na základe zmluvy, každoročná správa a plánovanie.

Prípravná fáza:
Pre úspešný program pod článkom 185 ZFEÚ je potrebné zapojenie už existujúcich národných programov, záväzok členských krajín poskytovať financovanie a vysoká podpora na národnej úrovni. Ešte predtým, než budú k dispozícii finančné prostriedky z EÚ, musí sa vypracovať a dohodnúť: spoločný plán práce, spoľahlivý model riadenia, finančné príspevky z národných zdrojov, jasné vyhodnocovacie kritéria a procedúry, výstupy a riešenia pre otázky zodpovednosti atď.

- Z tohto vyplýva, že prípravná fáza článku 185 ZFEÚ je časovo náročná.
- Postupnosť krokov pri založení programu pod článkom 185 ZFEÚ (zo začiatku regulárny ERA-NET nasledovaný ERA-NET+ s výzvami[100]) sa úspešne využila prostredníctvom programov BONUS a European Metrology Research Programme.
- V prípade programu Ambient Assisted Living sa na prípravnú fázu využila špecifická podporná akcia pod tematickou prioritou z 7RP.

Implementačná fáza:

- Môže byť rozdelená na niekoľko častí.
- V prípade programu BONUS sa počas strategickej fázy (2010 – 2011) pripravili strategický plán výskumu, platformy pre konzultácie so zainteresovanými stranami a postupy implementácie. Samotná implementačná fáza trvá od roku 2012 do roku 2016.

Vzťah článku 185 ZFEÚ a projektov ERA-NET

- Nástroj ERA-NET možno využiť na prípravnú fázu, pred implementáciou článku 185.
- Napriek iniciatíve pod článkom 185 ZFEÚ je možné, že sa v danej tematickej oblasti budú vyhlasovať ERA-NET výzvy (napr. téma 7.RP HEALTH-2009-2.3.2-6: ERA-NET na podporu európskej spolupráce pri výskume HIV/AIDS).
- Celkový rozpočet článku 185 ZFEÚ zvyčajne nie je väčší ako rozpočet samotných iniciatív ERA-NET. Napríklad celkový rozpočet BONUS bol o 40 miliónov nižší v porovnaní s „obyčajným“ ERA-NET EUROTRANSBIO, ktorý v rámci štyroch výziev mobilizoval 140 miliónov eur (z toho 30 % zo súkromného sektora).

Získanie spolufinancovania Európskej komisie využitím článku 185 ZFEÚ na realizovanie aktivít v oblasti VaV je komplexný a dlhodobý proces, ktorému predchádzajú aktivity a projekty realizované v tejto oblasti spoločne – viacerými zapojenými krajinami. Jasné stanovisko zástupcov DRRIF (Working group a Steering group), čo sa týka ambícií vo vzťahu k článku 185, je kľúčové pre začatie aktivít, ktoré budú viesť k splneniu základných podmienok budúcej implementácie článku 185.

[100] Pozn. v prebiehajúcom programovom období nahradené ERA-NET Cofund.

9.3.2.7 Cezhraničná spolupráca

Oprávnenosť:

V rámci DR je medzinárodná spolupráca medzi krajinami podporovaná i tzv. cezhraničnou spoluprácou (cross-border cooperation). Môže ísť o bilaterálne alebo multilaterálne dohody, ktorých predmetom je podpora rôznych oblastí – medzi nimi i vedy, výskumu, inovácií. Prostriedky zo zdrojov cezhraničnej spolupráce môžu sa využiť vždy v tých regiónoch, ktoré sú do spolupráce zapojené. Dôležitým faktorom na úrovni jednotlivých programov je identifikácia možností alokácie finančných zdrojov na aktivity podporované DRRIF.

V čase prípravy tejto časti štúdie boli na oficiálnych stránkach EÚ dostupné informácie len o nasledujúcich programoch cezhraničnej spolupráce s potenciálom na spoluprácu v prospech DRRIF:

Program Stredná Európa[101]

- Zapojené krajiny dunajského regiónu: Česko, Chorvátsko, Maďarsko, Nemecko, Rakúsko, Slovinsko, Slovensko.
- Celkový plánovaný rozpočet (2014 – 2020): 298 987 026 eur.
- Pozri časť 9.3.2.9.

Interreg V-A – Germany/Bavaria – Czech Republic[102]

- Zapojené krajiny dunajského regiónu: Česká republika, Bavorsko.
- Celkový plánovaný rozpočet (2014 – 2020): 121 617 825 eur.
- Program je zameraný na lepšiu integráciu a využitie VaV kapacít pomocou spoločných VaV klastrov a sietí, zvýšením biodiverzity a intenzívnejšieho vzdelania a tréningov.

Interreg V-A – Austria – Germany/Bavaria (Bayern – Österreich)[103]

- Zapojené krajiny dunajského regiónu: Rakúsko, Bavorsko.
- Celkový plánovaný rozpočet (2014 – 2020): 64 332 186 eur.
- Program je zameraný na riešenie environmentálnych výziev ako zmena klímy a následného zvýšeného rizika povodní prostredníctvom spoločných infraštruktúr, spoločného manažmentu chránených oblastí a zvýšenej spolupráce v turistickom ruchu.

Interreg V-A – Germany – Austria – Switzerland – Liechtenstein (Alpenrhein – Bodensee – Hochrhein)[104]

- Zapojené krajiny dunajského regiónu: Rakúsko, Nemecko.
- Celkový plánovaný rozpočet (2014 – 2020): 56 554 900 eur.
- Program je zameraný na podporu konkurencieschopnosti, inovácií, zamestnanosti a vzdelania. Takisto sa špecializuje aj na environmentálne výzvy, energetiku a dopravu. Svoje ciele sa snaží dosiahnuť prostredníctvom zvyšovania VaV kapacít a kompetencií, kvality ľudského kapitálu, energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie. Zároveň sa snaží znížiť znečistenie, zachovať biodiverzitu a zlepšiť spoluprácu medzi inštitúciami v oblasti programu.

Alpine Space[105]

- Zapojené krajiny dunajského regiónu: Rakúsko, Nemecko.
- Celkový plánovaný rozpočet (2014 – 2020): 139 751 456 eur.
- Program sa zameriava na posilnenie VaV, odklon od používania fosílnych palív vo všetkých odvetviach, ochranu životného prostredia a zlepšenie inštitucionálnej kapacity.

Vhodnosť pre DRRIF ako fond:

Ako možná sa javí podpora DRRIF prostredníctvom podpory projektov, ktoré sú prioritnými tak pre DRRIF, ako aj pre konkrétny program cezhraničnej spolupráce.

Vhodnosť pre DRRIF ako podporné centrum alebo sieť:

Použitie v prípade podporného centra alebo siete je otázne – závisí od priorít programu cezhraničnej spolupráce a dohody o možnostiach alokovať finančné prostriedky na aktivity podporované podporným centrom alebo sieťou – zatiaľ sme však neidentifikovali možnosti priamej spolupráce.

Záver:

V čase prípravy tejto časti štúdie sme analyzovali zverejnené programy cezhraničnej spolupráce, na ktorých sa podieľajú aspoň dve krajiny DR.

[101] zdroj: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/atlas/programmes/2014-2020/Territorial%20co-operation/2014tc16rftn003
[102] zdroj: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/atlas/programmes/2014-2020/Territorial%20co-operation/2014tc16rfcb009
[103] zdroj: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/atlas/programmes/2014-2020/Territorial%20co-operation/2014tc16rfcb004
[104] zdroj: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/atlas/programmes/2014-2020/Territorial%20co-operation/2014tc16rfcb024
[105] zdroj: http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/atlas/programmes/2014-2020/Territorial%20co-operation/2014tc16rftn001

Programy cezhraničnej spolupráce nevnímame len ako možné zdroje financovania DRRIF. Potenciál vidíme aj v aktivitách zameraných na lepšiu koordináciu pripravovaných bilaterálnych a multilaterálnych dohôd medzi krajinami DR a identifikovanie nových partnerstiev. Tieto činnosti by sa mohli zabezpečovať prostredníctvom podporného centra alebo siete DRRIF. Uvedený prístup by prispel k efektívnejšiemu vynakladaniu finančných prostriedkov na VaV v DR.

Vykonali sme dotazníkový prieskum s cieľom zhromaždiť a analyzovať informácie o rozsahu podpory EUSDR uvedenej v národných dokumentoch, informácie o súčasných a budúcich bilaterálnych a multilaterálnych VaV dohodách medzi krajinami EUSDR a preskúmať EŠIF a ďalšie možnosti alokácie fondov. Na základe odpovedí na dotazník[106] môžeme konštatovať, že existujú VaV multilaterálne alebo bilaterálne dohody medzi krajinami zamerané aj na inovácie v DR. Ako príklady zamerania spolupráce možno uviesť:

- podpora spoločných bilaterálnych projektov,
- financovanie mobility výskumníkov,
- dôraz na perspektívnu účasť v H2020 a iných európskych programoch,
- vývoj vysokokvalitných vedeckých sietí,
- výmena existujúcich znalostí,
- dosahovanie vysokej úrovne vedy a techniky prostredníctvom spolupráce,
- internacionalizácia vedy a výskumu.

Ročné rozpočty pridelené dohodám sa značne líšia – od menej ako 10 000 eur ročne do 400 000 eur ročne. Všeobecne platí, že bohatšie krajiny (Nemecko, Rakúsko sú schopné prispieť na bilaterálne a multilaterálne dohody viac ako zvyšok DR (Česká republika, Slovensko, Srbsko).

[106] Pozri štruktúru dotazníka v prílohe č. 7.
Poznámka: len 5 zo 14 krajín DR vyplnilo dotazník (Česká republika, Nemecko, Rakúsko, Srbsko a Slovensko).

9.3.2.8 Možné zdroje pre nečlenské krajiny – ENI, IPA II, WISE (RCC), WBIF

Oprávnenosť:

V tejto časti analyzujeme možné zdroje podpory s pôsobnosťou mimo územia Európskej únie: ENI (pre Moldavsko a Ukrajinu), IPA II (pre Bosnu a Hercegovinu, Srbsko, Čiernu Horu) a WISE (RCC), WBIF (pre krajiny Balkánu). Časť prostriedkov v týchto schémach/programoch je alokovaná na témy vedy, výskumu alebo inovácií.

Vhodnosť pre DRRIF ako fond:

Schémy ENI a IPA II možno pri zjednodušení vnímať ako náhradu štrukturálnych fondov pre nečlenské krajiny EÚ. Preto ich považujeme za potenciálny zdroj financovania výziev, a teda jednotlivých projektov v rámci fondu DRRIF.

V závislosti od uskutočnených dohôd je možné z nich financovať buď len vedcov v krajine, odkiaľ zdroje pochádzajú, zapojených v medzinárodnom projekte, alebo by sa stali súčasťou spoločných zdrojov DRRIF (podrobnejší opis v nasledujúcej kapitole).

Vhodnosť pre DRRIF ako podporné centrum alebo sieť:

Spomenuté schémy/programy slúžia primárne na financovanie projektov, nie na aktivity, ku ktorým sú podporné centrum a sieť nadizajnované. Využitiu na tieto účely by musela predchádzať dohoda zúčastnených krajín a financovateľov týchto schém/programov.

Záver:

Podľa pripomienok DRRIF WG program WISE, podporovaný Európskou komisiou a Svetovou bankou, je v súčasnosti len vo svojej fáze nastavovania a predpokladá sa jeho využitie na financovanie aktivít v oblasti výskumu a spolupráce v balkánskom regióne neskôr. Ak by bol implementovaný, fondy zamerané na WISE by boli dohodnuté na národnej úrovni jednotlivých krajín (čiastočne prostredníctvom parlamentných aktov) a predstavovali by záväzok (pravdepodobne pre časový rámec niekoľkých rokov). Ako výsledok môže tento program priniesť finančné prostriedky pre všetky činnosti plánované v DR, ale zatiaľ žiadne podrobnejšie údaje nie sú k dispozícii na vyhodnotenie možného vplyvu.

Na základe diskusie počas zasadnutia pracovnej skupiny DRRIF zo 17. marca 2015 vo Viedni sme dospeli k záveru, že existujú veľmi obmedzené, resp. žiadne možnosti financovania DRRIF pomocou vyššie uvedených zdrojov financovania (Eni, IPA II atď.) v procese zakladania DRRIF a jeho prvých fázach prevádzky.

Vykonali sme dotazníkový prieskum[107] s cieľom zhromaždiť a analyzovať informácie o rozsahu podpory EUSDR uvedenom v národných dokumentoch, informácie o súčasných a budúcich bilaterálnych a multilaterálnych dohodách VaV medzi krajinami EUSDR a preskúmať EŠIF a ďalšie možnosti alokácie fondov. Na základe odpovedí predstaviteľov krajín DR na dotazník schémy ENI, IPA II, WISE (RCC) a/alebo WBIF podporujú VaV a inovácie a potenciálne synergie medzi týmito režimami a EUSDR sú možné (hlavne pre rôzne podniky zapojené do, prípadne spojené s vyššie uvedenými schémami).

Neboli však identifikované možnosti, že by niektorá z uvedených schém mohla (finančne) podporovať EUSDR a špecificky DRRIF vzhľadom na to, že v súčasnosti sú (finančné) ciele vyššie uvedených schém už definované.

[107] Pozri štruktúru dotazníka v prílohe č. 7.
Poznámka: len 5 zo 14 krajín DR vyplnilo dotazník (Česká republika, Nemecko, Rakúsko, Srbsko a Slovensko) a len jediná odpoveď bola relevantná k tejto časti (odpoveď zo Srbska).

9.3.2.9 Program Stredná Európa

Oprávnenosť:

Pri financovaní administratívneho chodu fondu DRRIF existuje teoretická možnosť čiastočného financovania prostredníctvom výziev CE – táto spolupráca však bude závisieť od dohôd medzi krajinami.

Nevýhodou je, že Program Stredná Európa nezahŕňa celý dunajský región, preto je otázne, či bude oprávnený na spolufinancovanie aktivít DRRIF a či sa nájde dostatočná politická vôľa na finančné zapojenie Programu do aktivít DRRIF.

V programovom dokumente *Cooperating on innovation to make CENTRAL EUROPE more competitive* sú v časti opisu Priorita 1 (investičná priorita 1b, špecifický cieľ 1.1) uvedené príklady podporovaných aktivít:

- *„Zakladanie a posilnenie nadnárodných inovatívnych sietí a klastrov a podpora ich internacionalizácie.*
- *Podpora prenosu výsledkov VaV z výskumných inštitúcií do súkromného sektora (najmä MSP) a ich využitie pri vytváraní nových produktov a služieb.*
- *Vytváranie nadnárodných vzťahov na zlepšenie existujúcich služieb a služieb vo vývoji, ktoré podporujú podnikové inovácie.*
- *Posilnenie vzťahov medzi verejným sektorom, finančnými inštitúciami a súkromným sektorom (najmä MSP) s cieľom vytvoriť a otestovať nové štruktúry a služby, ktoré uľahčujú prístup k financovaniu inovácií.*
- *Zlepšovanie spolupráce medzi výskumníkmi, verejným a súkromným sektorom s cieľom stimulovať inovácie a podnikanie (napr. zníženie administratívnych bariér, nákup inovatívnych produktov a služieb verejným sektorom, sociálne inovácie atď.).*

Priestor na získanie finančnej podpory z Programu Stredná Európa pre DRRIF je možný len v niektorej z vyššie uvedených piatich podporovaných aktivít.

Vhodnosť pre DRRIF ako podporné centrum, sieť alebo fond:

Čiastočné financovanie administratívneho chodu DRRIF je však možné až po dohode krajín zapojených v Programe Stredná Európa.

Záver:

Po odsúhlasení tematických oblastí, cieľov, stratégie, právnej formy a modelu riadenia DRRIF navrhujeme uskutočniť konzultácie s predstaviteľmi CE v súvislosti s možnosťami finančnej spolupráce a právnych predpokladov potenciálnej spolupráce.

Kľúčovým faktorom bude vôľa predstaviteľov krajín v Programe Stredná Európa použiť časť finančných prostriedkov v prospech DRRIF. Bariérou môže byť skutočnosť, že Program Stredná Európa nezahŕňa geograficky celé územie možnej pôsobnosti DRRIF.

9.3.2.10 Európska investičná banka, Európska banka pre obnovu a rozvoj, Európska rozvojová banka

Oprávnenosť:

Podporu európskych bánk môžu využívať členské štáty, pristupujúce a susediace krajiny, avšak väčšina prostriedkov, ktoré tieto banky poskytujú, sú zamerané na rizikové projekty s návratnosťou, ktorých výsledkom je trhovo využiteľný produkt alebo služba.

Každý projekt musí schváliť hodnotiaca komisia a na základe jej rozhodnutia sa projektu pridelí návratná pôžička. Služby a produkty poskytované bankami sú primárne zamerané na MSP a výskumné inštitúcie s trhovo aplikovateľnými riešeniami.

Vhodnosť pre DRRIF ako fond:

Existuje možnosť financovať DRRIF ako fond jednou z európskych bánk za predpokladu, že by fond vyhlasoval výzvy, ktoré by neposkytovali nenávratné granty, ale návratné pôžičky.

Vhodnosť pre DRRIF ako podporné centrum alebo sieť:

Neidentifikovali sme možnosť financovať DRRIF ako podporné centrum alebo sieť ani jednou z analyzovaných bánk, keďže každá z nich poskytuje len návratné formy financovania priamo projektom.

Záver:

V prípade, že by DRRIF poskytoval aj návratné formy financovania, spolupráca s niektorou z európskych investičných bánk sa javí ako možná.

9.3.2.11 Horizont 2020

Oprávnenosť:

Horizont 2020 vyhlasuje najmä výzvy na financovanie projektov VaV a inovácií. Financovanie sa delí podľa vertikálnych oblastí, horizontálne priority nie sú osobitne financované.

Jedinou identifikovanou možnosťou, ako využiť pre DRRIF financie, ktorými Horizont 2020 disponuje, je príprava a podanie žiadosti o financovanie konkrétneho projektu.

V čase prípravy tejto štúdie sme však neidentifikovali žiadne otvorené výzvy na financovanie obdobných fondov ako DRRIF. V prípade vypísania výzvy umožňujúcej financovanie chodu obdobnej inštitúcie existuje priestor podať žiadosť o financovanie.

Územná pôsobnosť programu Horizont 2020 obmedzuje využitie týchto prostriedkov pre všetky krajiny DR. Horizont 2020 je určený na financovanie výskumu, vývoja a inovácií v krajinách EÚ a pridružených krajinách, s ktorými je podpísaná samostatná bilaterálna dohoda. Tieto dohody ešte nie sú pre väčšinu pridružených krajín EÚ sfinalizované (stav 2014) a s podporou napríklad Ukrajiny sa zatiaľ vôbec nepočíta.

Vhodnosť pre DRRIF ako podporné centrum alebo sieť:

V prípade založenia DRRIF ako podporného centra alebo siete existuje možnosť podieľať sa na programovaní výziev na projekty, v ktorých by bola veľká pravdepodobnosť uplatnenia sa vedcov z DR a podpora prípravy takýchto projektových žiadostí.

V tomto prípade by však nešlo o financovanie podporného centra alebo siete z prostriedkov programu Horizont 2020, ale o vyvíjanie aktivít smerom k získaniu zdrojov z programu Horizont 2020 v prospech vedcov DR.

Vhodnosť pre DRRIF ako fond:

Pre DRRIF ako fond sme neidentifikovali možnosti priamej spolupráce s programom Horizont 2020.

Záver:

Priame financovanie DRRIF prostredníctvom programu Horizont 2020 (okrem ERA-NET Cofund a článku 185 ZFEÚ – tieto nástroje sme analyzovali samostatne) podľa nášho názoru s najväčšou pravdepodobnosťou nie je reálne.

9.4 Kombinácie EŠIF s verejno-verejnými partnerstvami[108]

Zdroje financovania opísané v predchádzajúcich podkapitolách možno rôznymi spôsobmi kombinovať. **Platí však základný princíp, že žiadny výdavok nesmie byť predmetom duplicitného financovania**. Niektoré európske zdroje financovania je možné skombinovať len s vlastnými finančnými prostriedkami, ďalšie majú iné špecifické pravidlá.

V tejto časti analyzujeme možné synergie na programovej úrovni pre nasledujúce verejno-verejné partnerstvá:

- EŠIF a ERA-NET Cofund,
- EŠIF a článok 185 ZFEÚ.

Pravidlá kombinovania zdrojov európskych štrukturálnych fondov na programovej úrovni sa rôznia v závislosti od druhého kombinovaného zdroja. V tejto kapitole sa zameriame na analýzu možností kombinácie a synergie EŠIF s dvomi potenciálnymi možnosťami financovania DRRIF.

Kombinácia využitia EŠIF a ERA-NET Cofund

Použitie EŠIF v kontexte aktivít ERA-NET Cofund je možné za týchto podmienok:

- Členské štáty smú použiť EŠIF na účely finančného zabezpečenia (spoločnej) výzvy, avšak spolufinancovanie z programu Horizont 2020 (pod ktorý spadá aj nástroj ERA-NET Cofund) nemožno aplikovať na tieto zdroje. ERA-NET Cofund slúži len na dofinancovanie vlastných prostriedkov členských štátov.
- Členské štáty, ktoré majú prístup k EŠIF, sa preto musia rozhodnúť, či použijú vlastné finančné prostriedky:
  - a) ako vlastný zdroj financovania na získanie spolufinancovania z programu Horizont 2020 (prostredníctvom aktivity ERA-NET Cofund) – do výšky 33 % celkovej sumy = do 50 % použitých vlastných zdrojov,
  - b) ako vlastný zdroj financovania bez zapojenia prostriedkov z programu Horizont 2020, no s využitím „páky“ poskytnutej EŠIF – napríklad 50 alebo 75 % financovanie výzvy = 100 alebo 300 % použitých vlastných prostriedkov.
- Kombinácia je možná, ak je v rámci jednej výzvy časť projektov financovaná z programu Horizont 2020 a zvyšná časť z EŠIF.
- Z týchto pravidiel vyplývajú pre DRRIF tieto obmedzenia a bariéry:
  - rôzne typy poskytnutého financovania v závislosti od rôznych pravidiel zúčastnených krajín – návratné vs. nenávratné financovanie,
  - rôzne kritériá oprávnenosti výdavkov,
  - administratívna náročnosť vyhlásenia výzvy, koordinovania projektov a monitorovania dosahov.

Kombinácia využitia EŠIF a článku 185 ZFEÚ

Hlavné pravidlá použitia EŠIF v kontexte článku 185 ZFEÚ:

- EŠIF sa nesmú použiť ako „páka“ na získanie financovania prostredníctvom článku 185 ZFEÚ.
- EŠIF sa smú použiť ako doplnkový zdroj financovania k „*50 % vlastné zdroje + 50 % spolufinancovanie prostredníctvom článku 185 ZFEÚ*“.
- Použitie EŠIF pri jednotlivých projektoch je v tomto prípade povolené v samostatných nákladových položkách (podliehajúcich pravidlám používania EŠIF).

[108] Zdroj: „Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes. Guidance for policy-makers and implementing bodies.“ ISBN: 978-92-79-38599-5.

9.5 Návrh systému interného auditu

Nami navrhnutý systém interného auditu je aplikovateľný pri alternatíve **DRRIF ako fondu** poskytujúceho finančné granty na podporu projektov. Úlohou interného auditu je kontrola transparentnosti prideľovania a kontrola vynakladania finančných prostriedkov jednotlivými príjemcami.

Ide o nezávislý orgán, organizačne oddelený od implementačného orgánu, ktorý sa zodpovedá iba poskytovateľom financovania.

Personálne obsadenie orgánu interného auditu by malo vychádzať z množstva alokovaných prostriedkov fondu, alternatívou je súčinnosť pri výkone s externou spoločnosťou. Výhodou takéhoto nastavenia by mali byť potenciálne úspory v oblasti personálnych a režijných nákladov súvisiacich s držbou menšieho počtu zamestnancov interného auditu na plný úväzok.

Navrhované úlohy interného auditu:

- Podobne ako pri projektoch jednotlivých operačných programov financovaných z fondov EÚ interný audit fondu slúži ako **orgán prvostupňovej kontroly,** t. j. primárne kontroluje opodstatnenosť projektu, opodstatnenosť výdavkov, napĺňanie cieľov projektu, súlad so zákonmi, metodikami či internými smernicami fondu, ako aj direktívami EÚ.
- Interný audit okrem uisťovanej a kontrolnej funkcie plní aj **publicistickú/propagačnú funkciu**. Zverejňovaním sumarizačných správ výsledkov interného auditu poskytovateľom dotácie sa zvýši dôveryhodnosť fondu, čo v konečnom dôsledku môže prispieť k prísunu financií do fondu.
- Interný audit je oprávnený (po schválení vedením fondu na základe zistení) pozastaviť, **znížiť, ako aj realokovať už poskytnuté finančné prostriedky,** a to v prípadoch pochybení, ktoré by mali finančný dosah, resp. ktorých vynakladanie by sa preukázalo ako neopodstatnené, nehospodárne a neefektívne pre naplnenie cieľa projektu.
- Okrem kontroly súladu projektov s internými smernicami, manuálmi jednotlivých poskytovateľov finančných prostriedkov **sleduje** interný audit aj **súlad s národnými zákonmi a nariadeniami** v krajine poberateľa.

Obrázok č. 13: Štandardizovaný mechanizmus fungovania interného auditu – postupnosť krokov

Zdroj: ilustrácia EY

Okrem klasických postupov pre výkon auditu projektov financovaných z fondov navrhujeme vytvorenie tzv. „**Whistleblower hotline**“. Táto linka by, či už vo forme telefónneho čísla, alebo vo forme internetovej stránky, poskytovala možnosť anonymného nahlásenia identifikovaných pochybení najrôznejšieho charakteru.

Cieľom linky bude po identifikovaných a prešetrených opodstatnených nezrovnalostiach okamžitá možnosť pozastavenia čerpania finančných prostriedkov fondu a ich realokácia na iný projekt. Tým sa predíde následnej potrebe vymáhania už vyčerpaných finančných prostriedkov od prijímateľa formou súdov.

Celkový návrh systému interného auditu (v prípade potreby) bude musieť byť špecifikovaný a vypracovaný na základe finálneho rozhodnutia o inštitucionálnej aj právnej forme a príslušných finančných zdrojoch.

9.6 Zhrnutie kapitoly

Pri zdrojoch, podľa nášho názoru najrelevantnejších pre DRRIF, sme hlbšie analyzovali ich oprávnenosť a vhodnosť pre každú z možných foriem DRRIF (fond, podporné centrum a sieť). Pri ich identifikácii sme vychádzali zo:

- zoznamu všetkých identifikovaných grantových schém sprioritizovaných podľa tematického a geografického prekryvu vo forme matice (kapitola 4.2),
- zoznamu grantových schém s potenciálom pre finančnú spoluprácu odsúhlaseného DRRIF WG (kapitola 4.3),
- tabuľky najvhodnejších zdrojov financovania EUSDR podľa JRC (kapitola 9.3.1).

Ako najvhodnejšie sme identifikovali nasledujúce zdroje financovania (s rozdelením podľa jednotlivých foriem inštitucionálneho zabezpečenia DRRIF):

Pre financovanie výziev fondu za reálne a vhodné zdroje považujeme:

- Európske štrukturálne a investičné fondy
  - Použitie EŠIF však do veľkej miery závisí od konkrétnych možností ich použitia – t. j. **interpretácie článku 70** o oprávnenosti operácií, ktorá v okamihu prípravy štúdie nebola jednoznačná.
- Článok 185 ZFEÚ
  - Využitie článku 185 je administratívne náročná možnosť a pravdepodobne **realistická až v dlhodobom horizonte**. Táto možnosť zároveň vyžaduje pomerne vysoké dlhodobé finančné záväzky zúčastnených krajín. Existuje však priestor na postupnú transformáciu DRRIF smerujúcu k implementácii článku 185.
- ERA-NET Cofund (v rámci programu Horizont 2020)
  - ERA-NET Cofound je **nástroj podpory verejno-verejných partnerstiev** (príprava, vytváranie štruktúr na budovanie sietí, navrhovanie, vykonávanie a koordinácia spoločných činností; finančná podpora do výšky až 33 % celkovo použitých zdrojov) a môže sa využiť aj **pri príprave iniciatívy v súlade s článkom 185 ZFEÚ**.
  - Proces získania podpory z ERA=NET Cofund nie je otvorený ani bottom-up orientovaný. Vhodné výzvy (zahŕňajúce DRRIF) musia byť najskôr vyhlásené, čo môže vyžadovať dodatočné úsilie v lobingu krajinami DR.
- CSA – coordinated support actions
  - Financovanie fungujúce na projektovej báze v rámci programu Horizont 2020.
- Programy cezhraničnej spolupráce
  - Potenciálna podpora DRRIF prostredníctvom podpory projektov, ktoré sú prioritné tak pre DRRIF, ako aj pre konkrétny program cezhraničnej spolupráce – v prípade, že by sa v konkrétnych oblastiach našla **dostatočná politická vôľa** a zároveň by sa reálne **prelínali priority DRRIF s prioritami programov spolupráce**, časť prostriedkov alokovaných v týchto programoch by sa mohla **presmerovať do DRRIF a financovať niektoré výzvy fondu**.
- Štátne rozpočty zúčastnených krajín.

Pre financovanie DRRIF ako podporného centra, siete alebo administratívneho chodu DRRIF ako fondu za reálne a vhodné zdroje považujeme**:**

- Dunajský nadnárodný program
  - Potenciálny zdroj pre **financovanie administratívneho chodu fondu alebo pre financovanie aktivít podporného centra a siete**. Znenie programu spolupráce DNP obsahuje i príklady podporovaných aktivít (priorita 1b, cieľ č. 1.1 má za úlohu zlepšiť rámcové podmienky pre inovácie).
  - Rizikom je, že **DRRIF v programovom dokumente DNP nie je spomenutý priamo**, čo znamená, že finančná podpora pre DRRIF závisí od vypísania výzvy DNP a úspechu žiadosti DRRIF o financovanie.
- Európske štrukturálne a investičné fondy
  - Využitie EŠIF **do značnej miery závisí od** konkrétnych možností ich využitia – t. j. **výkladu článku 70**, ktorý stanovuje možnosť prídelov na operácie mimo oprávneného územia programu, ktorý má byť ešte definovaný (*stav v čase prípravy tejto štúdie*).

Z hľadiska vhodnosti by najlepšími zdrojmi pre akúkoľvek formu DRRIF (bez zohľadnenia reálnosti získania zdrojov) boli neviazané finančné prostriedky zo štátnych rozpočtov, prípadne zo súkromného sektora.

- Získanie zdrojov zo štátnych rozpočtov pre novú medzinárodnú iniciatívu, akou je DRRIF, však môže byť časovo náročné, a preto by sa negociácie o ich využívaní na národných úrovniach mali začať čo najskôr.
- Zapojenie verejných zdrojov (zdrojov štátnych rozpočtov) sa predpokladá vo forme spolufinancovania aj pri mnohých európskych zdrojoch financovania, ako je napríklad ERA-NET Cofund alebo článok 185 ZFEÚ.
- Financovanie aktivít DRRIF využitím výlučne národných (rozpočtových) zdrojov však vzhľadom na doposiaľ prejavenú politickú vôľu nepovažujeme za pravdepodobné – avšak predpokladáme, že rozpočtové prostriedky budú musieť byť do určitej miery zapojené.
- Poskytnutie zdrojov zo súkromného sektora je reálnejšie až po založení a stabilizácii aktivít DRRIF. Preto použitie týchto zdrojov v úvodných fázach zakladania DRRIF nepredpokladáme.
- Podpora vytvorenia DRRIF z verejných zdrojov (štátnych rozpočtov) vo forme nefinančných príspevkov je tiež alternatívou. Za takéto vecné príspevky sa považujú hlavne budovy, existujúca infraštruktúra alebo v niektorých prípadoch dokonca poskytnutie pracovníkov alebo know-how pre dohodnuté aktivity. Avšak skôr než sa naplánuje zapojenie vecných príspevkov s cieľom nahradiť povinné percento spolufinancovania z vlastných zdrojov, musia sa preveriť oprávnené typy vecných príspevkov, pretože rôzne nástroje môžu alebo nemusia prijať takéto príspevky.

Cieľom DRRIF, bez ohľadu na jeho formu, by mala byť **udržateľnosť z pohľadu realizovaných aktivít a financovania**. Výskum, vývoj a inovácie patria medzi oblasti, kde je dôležitý dlhodobý prístup a riešenia. Z tohto hľadiska považujeme za nevyhnutné zabezpečiť trvalo udržateľnú dostupnosť finančných zdrojov pre aktivity DRRIF, ktoré nebudú obmedzené na trvanie jedného programového obdobia (cyklu). Trvalú udržateľnosť finančných zdrojov možno zabezpečiť aj prostredníctvom:

- dlhodobého záväzku zapojených krajín k aktívnej participácii v DRRIF,
- súladu cieľov a aktivít DRRIF s iniciatívami rámcového programu (H2020),
- súladu cieľov a aktivít DRRIF so strategickým smerovaním zapojených krajín v oblasti VaV a inovácií (RIS3).

Pri zakladaní DRRIF by malo byť (aj na základe odporúčaní DG Regio) ambíciou **nevytvárať ďalšie úrovne sprostredkovania financovania, ktorých účelom by bolo len prerozdeľovanie už existujúcich európskych financií**. Naopak, DRRIF by mal úzko spolupracovať s už existujúcimi štruktúrami DR, ako sú Danube-INCO.NET alebo Danube Strategy Point.

Z výsledkov analýz a uskutočnených konzultácií sa **potvrdenie a získanie finančných prostriedkov pre alternatívu DRRIF ako fondu financujúceho výskum, vývoj a inovácie v dunajskom regióne zdajú podľa nášho názoru málo pravdepodobné** z nasledujúcich dôvodov:

- Časť (v prípade využitia článku 185 ZFEÚ – minimálne polovicu) zdrojov fondu by štáty podieľajúce sa na DRRIF museli zabezpečiť z vlastných rozpočtov.
- Zdroje vo forme európskeho spolufinancovania sa dajú získať len za predpokladu veľmi významného a koordinovaného spoločného úsilia, ktorého nutným predpokladom je dostatočná vôľa na uskutočnenie významných investícií a spoločných aktivít.
- Zhromaždenie významného objemu prostriedkov pre fond (virtual common pot) predpokladá zhodu krajín DR na konkrétnych cieľoch, tematických oblastiach.
- Otázna je interpretácia článku 70 o využití časti zdrojov EŠIF na účely medzinárodnej spolupráce.
- Významnú úlohu však zohráva predstava o očakávanej veľkosti fondu a o finančných zdrojoch, ktoré majú byť k dispozícii na financovanie výziev.

Potreba finančných prostriedkov na založenie DRRIF ako podporného centra alebo siete je nižšia než v prípade fondu, preto by tieto prostriedky mali byť aj jednoduchšie dostupné.

- Hlavným financovateľom tejto inštitúcie (aspoň v prvých rokoch jej existencie) by mohol byť Dunajský nadnárodný program.
- Vlastné zdroje potrebné na založenie a fungovanie podporného centra (15 % v prípade podpory z DNP) alebo siete by boli výrazne nižšie než v prípade fondu, preto je pravdepodobnejšia väčšia ochota jednotlivých štátov podieľať sa na financovaní.

Najvhodnejšej alternatíve založenia DRRIF z hľadiska získania financií a zabezpečenia politickej podpory sa budeme detailne venovať v kapitole Definovanie krokov pri implementácii DRRIF.

10. Prístup k vytváraniu grantovej schémy a výziev DRRIF

Jedným zo spôsobov, ako zvýšiť priamu finančnú podporu medzinárodných výskumných a inovačných projektov v dunajskom regióne, je založenie DRRIF vo forme fondu, pod ktorým by sa vyhlasovali výzvy na predkladanie projektov. Pri ostatných navrhovaných možných formách DRRIF, analyzovaných v kapitole 8 Možné formy DRRIF ako inštitúcie (podporné centrum a sieť), o výzvach neuvažujeme vzhľadom na ich nefinancujúci charakter.

V tejto časti navrhujeme a opisujeme prístup k vytvoreniu grantovej schémy a výziev DRRIF. Návrh zohľadňuje závery z predchádzajúcich čiastkových analýz a skúseností z dobrej praxe podobných programov[109]. Prípravu grantovej schémy možno zjednodušene rozdeliť na nasledujúce fázy a kroky:

Obrázok č. 14: Fázy vytvárania grantovej schémy

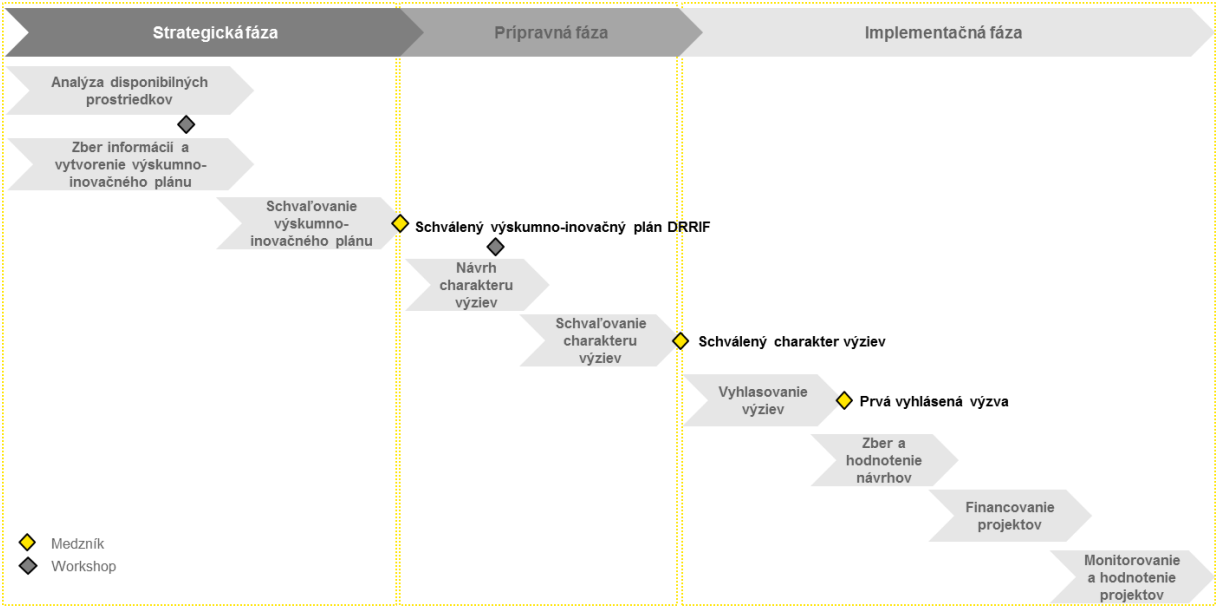

Zdroj: vlastné spracovanie EY

Časové rozpätie od úvodu strategickej fázy do konca prípravnej fázy môže trvať niekoľko mesiacov až niekoľko rokov v závislosti od veľkosti grantovej schémy, realizovaných projektov, ktoré predchádzali vzniku grantovej schémy, prístupu zúčastnených strán a politickej vôle[110].

V nasledujúcich kapitolách opisujeme jednotlivé fázy a aktivity smerujúce k vytvoreniu a implementácii takej grantovej schémy DRRIF, pod ktorou budú vyhlasované **výzvy atraktívne pre žiadateľov z čo najväčšieho počtu krajín DR v tematických oblastiach dôležitých pre celý dunajský región**.

[109] Najmä programu BONUS EEIG, ktorý je svojou formou najviac podobný fondu DRRIF.
[110] V prípade programu BONUS EEIG trvalo 5 rokov od založenia BONUS ako ERA-NET projektu do vyhlásenia prvej výzvy. Zdroj: Bonus Cook Book: Building Administrative Framework for the Joint Baltic Sea Research Programme, s. 3 a 25 Juvenes Print – Ammatikuva, Tampere 2009.

10.1 Strategická fáza vytvárania grantovej schémy

V súčasnosti je významným trendom dôraz na strategické smerovanie VaV na európskej, ale aj národnej úrovni. Dôkazom je vytvorenie stratégie Európa 2020, ako aj vypracovanie RIS 3 stratégií v krajinách EÚ[111].

Jedným z prínosov strategického plánovania je jeho orientácia na dlhodobý časový horizont, čím sa predchádza zameriavaniu na nedostatočne zladené krátkodobé ciele bez určenia želaného budúceho stavu. Predovšetkým v oblasti financovania vedy a výskumu s dlhodobou návratnosťou je prospešné definovať očakávaný konečný stav a smerovanie, od ktorého sa budú odvíjať čiastkové ciele.

Preto odporúčame, aby paralelne s **analýzou disponibilných prostriedkov DRRIF** (pred vyhlásením prvých výziev) bol vypracovaný a schválený **výskumno-inovačný plán DRRIF,** podporený víziou, cieľmi a poslaním (bližšie opísanými v kapitole 6 Návrh cieľov a poslania DRRIF). V ideálnom prípade by výskumno-inovačný plán mal byť vytvorený ako dlhodobejší plán, ktorého pravidelným porovnávaním so skutočnosťou bude možné vyhodnotiť prínosy uskutočnených aktivít.

Z konzultácií so zástupcami krajín DR však vyplýva (z dôvodu rôznorodosti krajín a rôznorodých priorít) väčší záujem a presvedčenie o realistickosti vzniku krátkodobého periodicky aktualizovaného plánu.

10.1.1 Analýza disponibilných finančných prostriedkov DRRIF a požiadaviek vyplývajúcich z týchto zdrojov

Jednotlivé možné zdroje financovania majú rôzne nastavené kritériá financovania, čo môže ovplyvniť, aké tematické oblasti budú môcť byť podporené z DRRIF. Napr. ak má byť program spolufinancovaný cez článok 185, sloboda pri určovaní tematických oblastí je vysoká, avšak musí byť v súlade s rozsahom definovaným v rámcovom programe (momentálne Horizont 2020). Iné zdroje financovania môžu napríklad upravovať počet participujúcich krajín na jednom projekte, oprávnených žiadateľov, oprávnené územie, zameranie výzvy (napr. ľudia alebo infraštruktúra), maximálnu dĺžku trvania projektu – čo ovplyvňuje predovšetkým zameranie horizontálnych tematických oblastí.

Disponibilné finančné prostriedky fondu DRRIF budú tvoriť filter pre výber tematických oblastí. Z predvybraných tematických oblastí budú finálne vybrané také, ktoré bude možné z disponibilných zdrojov podporovať.

Ak sa však pri definovaní stratégie a tematických oblastí DRRIF bude klásť dôraz na ich súlad s už implementovanými národnými a európskymi stratégiami, nepredpokladáme, že by boli predvybrané témy výrazne limitované podmienkami na čerpanie disponibilných finančných zdrojov.

Po rozhodnutí a schválení zdrojov financovania fondu DRRIF je potrebné uskutočniť rozhodnutie o modeli vyhlasovania výziev.

Identifikované možnosti, spôsoby a zdroje financovania DRRIF budú významne ovplyvňovať aj prístup k výberu, príprave, vyhlasovaniu a riadeniu výziev a projektov. Pri **návrhu možných modelov vyhlasovania**, hodnotenia a financovania výziev sme vychádzali z dobrej praxe Bonus EEIG[112], a tak predkladáme možné alternatívy podľa špecifík DRRIF:

[111] Obdobné strategické smerovanie VaV prebieha aj na mimoeurópskej úrovni. Príkladom sú strategické dokumenty vypracované celosvetovými lídrami v oblasti VaV:
- Strategický dokument stanovujúci vedecké a technologické priority Spojených štátov amerických pre rozpočet roku 2016 (http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/microsites/ostp/m-14-11.pdf)
- Národné programy zahŕňajúce najvýznamnejšie vedecké a technologické projekty Číny
- (http://www.china-un.org/eng/chinaandun/economicdevelopment/kj/t1124786.htm)
- Trendy pre americko-čínsku vedecko-technologickú spoluprácu pre 21. storočie (http://origin.www.uscc.gov/sites/default/files/Research/Trends%20in%20US-China%20Science%20and%20Technology%20Cooperation.pdf)
- Strategický rámec stanovujúci národné priority v oblasti vedy a technológií štátu Izrael
- (http://www.science.co.il/SciencePolicy.asp)

[112] The Joint Baltic Sea Research Programme – Best Practice, Possibilities and Barriers, Kopio Niini Oy, Helsinki 2005, ISSN 951-715-529-8

Model 1: Výzvy sú hodnotené a financované na národnej úrovni

- Zapojené financujúce organizácie by sa dohodli na spoločnej vedecko-inovačnej téme (podľa zvolených tematických oblastí v súlade so strategickým vedeckým plánom).
- Téma by bola otvorená a bolo by možné v nej realizovať projekty podľa oblastí špecializácie vybraných organizácií.
- Každá organizácia by následne vyhlásila výzvu v dohodnutej oblasti v rovnakom čase.
- Zapojené organizácie v krajinách DR by boli zodpovedné za vyhodnocovanie aj financovanie projektov.
- Variabilná geometria.

Model 2: Výzvy sú vyhlásené a hodnotené spoločne, financovanie výzvy na národnej úrovni

- V prípade vytvorenia virtuálneho spoločného fondu (virtual common pot) by sa téma výzvy dohodla spoločne (podľa zvolených tematických oblastí v súlade so strategickým vedeckým plánom).
- Spoločne by výzvu vyhlásili a prichádzajúce súťažné návrhy by vyhodnocovala expertná skupina na základe kritérií, ktoré by si krajiny vopred dohodli v zakladacích dokumentoch.
- Na základe víťazných návrhov by každá krajina financovala náklady na svojho reprezentanta, či už z národného rozpočtu, alebo zo štrukturálnych fondov.

Model 3: Výzvy sú vyhlásené, hodnotené a financované spoločne

- V prípade vytvorenia spoločného fondu (common pot) by sa téma výzvy dohodla spoločne (podľa zvolených tematických oblastí v súlade so strategickým vedeckým plánom).
- Zainteresované strany by vyhlásili spoločnú výzvu a hodnotenie návrhov by prebiehalo prostredníctvom spoločných hodnotiacich postupov dohodnutých v zakladajúcich listinách.
- Návrhy s najvyšším bodovým hodnotením by boli ocenené grantom zo spoločného fondu.
- V tomto modeli zastrešuje hodnotenie, určovanie poradia návrhov a financovanie jedna organizácia – správca fondu.

Tabuľka č. 22: Aspekty modelov výziev DRRIF

	Administratívne aspekty	Národné právne aspekty
Model 1: Výzvy sú hodnotené a financované na národnej úrovni	► Náročnosť pri dosahovaní konsenzu o výbere spoločnej témy. ► Náročné dosiahnutie zhody o dĺžke programu financujúcimi inštitúciami.	► Neistá schopnosť financujúcich inštitúcií vyčleniť finančné prostriedky na financovanie budúcich projektov.
Model 2: Výzvy sú vyhlásené a hodnotené spoločne, financovanie výzvy na národnej úrovni	► Náročné zosúladenie spoločnej výzvy financujúcimi inštitúciami. ► Potrebná zhoda financujúcich inštitúcií na organizácii a financovaní spoločného riadenia. ► Potrebná zhoda na kritériách žiadostí. ► Potrebná zhoda na kritériách hodnotenia a smerniciach pre hodnotenie. ► Potrebná zhoda na zložení hodnotiaceho orgánu.	► Limitovaný vplyv financujúcich inštitúcií na kontrolu hodnotenia výziev.
Model 3: Výzvy sú vyhlásené, hodnotené a financované spoločne	► Náročné dosiahnutie dohody na spoločnom riadení.	► Limitovaný vplyv financujúcich inštitúcií na kontrolu finančných prostriedkov vo fonde. ► Limitovaný vplyv na kontrolu finančných rozhodnutí. ► Problematické financovanie aplikantov z iných krajín (nezapojených do programu). ► Potrebná zhoda na financovaní spoločného riadenia.

Zdroj: BONUS EEIG, modifikované EY

Spomedzi uvedených modelov na základe vykonaných analýz a uskutočnených konzultácií s reprezentantmi DR je **najpriechodnejšou alternatívou model 2: Výzvy sú vyhlásené a hodnotené spoločne, financovanie výzvy na národnej úrovni.**

Pri tomto modeli budú môcť zapojení **partneri z rôznych krajín DR podporovať spoločnú výzvu bez potreby alokovať finančné prostriedky do spoločného fondu.** Takáto alternatíva je **právne priechodnejšia** a je zabezpečené, že **finančné prostriedky jednej krajiny nebudú použité na projekt, na ktorom sa táto krajina nezúčastní.**

10.1.2 Zber informácií a vytvorenie výskumno-inovačného plánu

Vypracovaniu výskumno-inovačného plánu by mala predchádzať analýza stavu a zdrojov výskumu a inovácií v DR, aby plán odzrkadľoval silné a slabé stránky regiónu, jeho konkurenčné výhody a potenciál excelentnosti vo vybraných tematických oblastiach. Táto štúdia poskytuje príklady tematických oblastí podporené dôslednou analýzou stavu VaV a inovácií v DR. Výstupy tejto štúdie odporúčame doplniť o konzultácie s potenciálnymi žiadateľmi z DR, ktorí vyjadria svoj záujem o konkrétne výzvy vzhľadom na ich kapacity a špecializáciu. Porovnanie dopytu po témach s výsledkami analýzy môžu byť dostatočnými podkladmi na zadefinovanie oblastí a zamerania prvých výziev.

Využitie informácií z analýzy je prospešné nielen na **prípravu výziev** a **identifikovanie strategického smerovania**, ale aj na **monitorovanie úspešnosti implementovaných projektov** a ich **vplyv na zvýšenie úrovne VaV a inovácií v DR**.

Výskumno-inovačný plán fondu DRRIF

Účelom výskumno-inovačného plánu by malo byť vytvorenie rámca, ktorý zahŕňa víziu a stratégiu DRRIF a slúži na definovanie strategických, taktických a operatívnych cieľov v dlhodobom, strednodobom a krátkodobom horizonte.

Nevyhnutným predpokladom akceptovania výskumno-inovačného plánu je jeho **súlad s hlavnými politickými dokumentmi a stratégiami** (EUSDR, Horizont 2020, Európa 2020 a pod.).

Výskumno-inovačný plán DRRIF je **dôležitý pri získavaní finančných prostriedkov**, predovšetkým pri snahe financovania pod článkom 185. Takýto plán slúži ako podklad pre konzultácie a prezentáciu projektu DRRIF zainteresovaným stranám.

Pri vytváraní výskumno-inovačného plánu odporúčame využiť kombináciu dvoch prístupov:

- **top-down,**
- **bottom-up.**

Prístup **top-down** zabezpečí zohľadnenie výsledkov analýzy, politických dokumentov a hlavných spoločenských výziev. Pri tomto prístupe odporúčame využiť analýzy obsiahnuté v tejto štúdii, ktoré poskytujú dostatočnú bázu informácií.

Prístup **bottom-up,** naopak, zohľadňuje vstupy od vedcov, študentov, z podnikateľského sektora a od iných zainteresovaných strán. Pri tomto prístupe odporúčame získať informácie o záujme a preferovaných témach od zainteresovaných strán prostredníctvom workshopu alebo zaslaním dotazníka.

Kombinácia prístupov zabezpečí, že **témy výziev**, ktoré budú následne vyhlásené pod DRRIF, **budú odrážať aktuálne potreby a skutočné záujmy širokej skupiny zainteresovaných strán**.

Prípravu výskumno-inovačného plánu DRRIF odporúčame uskutočniť súbežne s analýzou disponibilných prostriedkov DRRIF, čo umožní skrátiť dĺžku strategickej fázy na minimum.

10.1.3 Schvaľovanie výskumno-inovačného plánu DRRIF a zdrojov financovania

Finálny strategický výskumno-inovačný plán DRRIF musí schváliť najvyšší riadiaci orgán DRRIF, ktorý budú tvoriť predstavitelia kľúčových zainteresovaných strán. Návrh plánu odporúčame prediskutovať s expertnou skupinou, ktorú budú tvoriť renomovaní vedci a reprezentanti z inovačného podnikateľského prostredia, čím sa zabezpečí, že plán bude predstavovať súbor realizovateľných cieľov a bude tvoriť rámec pre dosahovanie očakávaných výsledkov.

Schválením plánu sa ukončí strategická fáza prípravy grantovej schémy DRRIF. Na konci tejto fázy sú definované a schválené:

- vízia, ciele a poslanie DRRIF,
- stratégia DRRIF,
- tematické oblasti DRRIF na najbližšie obdobie,
- výskumno-inovačný plán na najbližšie obdobie.

Odporúčame, aby sa na strategickú fázu kládol zvýšený dôraz, pretože ide o najdôležitejšiu fázu formovania fondu DRRIF. Dôsledná analýza a konzultácie s kľúčovými zainteresovanými stranami sú zásadné pre trvalo udržateľné napredovanie fondu.

V prípade záujmu o získanie dodatočného financovania cez článok 185 je dôležité vytvorenie strategického plánu, ktorý vyjadruje súlad s cieľmi EÚ, regionálnymi stratégiami a cieľmi výskumno-inovačného rámcového programu (H2020).

10.2 Prípravná fáza

Náplňou prípravnej fázy je rozhodovanie o samotných výzvach a výške poskytnutých grantov. Výskumno-inovačný plán definuje tematické oblasti, pri ktorých je záujem a možnosť finančne podporovať z dostupných finančných zdrojov. Následne je potrebné určiť **formu** a **zameranie výziev**, **mieru financovania**, **počet a veľkosť podporených projektov, zadefinovať oprávnených príjemcov a oprávnené oblasti financovania**.

10.2.1 Návrh charakteru výziev

V nasledujúcej časti uvádzame atribúty výziev, o ktorých treba rozhodnúť ešte pred ich samotným vyhlásením. Keďže sa však k februáru 2015 neuskutočnilo konečné rozhodnutie o tematických oblastiach DRRIF, uvádzame len niektoré alternatívy a možnosti. Po rozhodnutí o objeme finančných prostriedkov a tematických oblastiach bude možné jednotlivé atribúty výziev zadefinovať konkrétne.

10.2.1.1 Forma výziev

Granty poskytované prostredníctvom výziev môžu mať jednu alebo viacero nasledujúcich **foriem**:

- výzvy na predkladanie projektov vo vertikálnych tematických oblastiach DRRIF,
- výzvy na predkladanie žiadostí o dofinancovanie existujúcich projektov,
- výzvy na predkladanie projektov v prípravnej fáze – technická asistencia.

Výzvy na predkladanie projektov vo vertikálnych tematických oblastiach DRRIF
Na základe analýz indikátorov a SWOT analýz je VaV v DR výrazne podfinancovaný vo väčšine krajín, počet patentov je nízky, prepojenosť súkromného a verejného sektora v oblasti VaV a inovácií je na nízkej úrovni a medzinárodná spolupráca medzi krajinami DR by mala byť naštartovaná. K riešeniu uvedených problémov a zvýšeniu úrovne VaV a inovácií v DR by mohlo prispieť priame financovanie projektov prostredníctvom výziev cez DRRIF. Jednotlivé výzvy by mali zohľadňovať vybrané horizontálne priority a byť konkrétne zamerané na podporu vertikálnych oblastí.

Prínosom takejto formy financovania je napríklad možnosť priamo podporovať špecifické projekty v oblastiach, ktoré nie sú podporované v iných grantových schémach.

Výzvy na predkladanie žiadostí o dofinancovanie existujúcich projektov
Odporúčame, aby časť výziev bola určená na dofinancovanie existujúcich úspešných projektov, ktoré prispievajú k rozvoju VaV a inovácií v DR, získané prostriedky na financovanie však neboli dostačujúce. Pri tejto forme výzvy odporúčame klásť dôraz na medzinárodnosť projektov, resp. ako podmienku získania grantu uviesť partnerstvo viacerých krajín DR. Výsledkom by bolo podporenie VaV a inovácií v DR pri nižšej finančnej náročnosti.

Prínosom takejto formy financovania je napríklad možnosť poskytnúť financovanie na medzinárodnú spoluprácu dvoch prebiehajúcich projektov, podporených z inej grantovej schémy na národnej úrovni.

Výzvy na predkladanie projektov v prípravnej fáze – technická asistencia
Z analýzy účasti krajín dunajského regiónu v programoch EÚ a nízkej miery úspešnosti väčšiny krajín vyplynula potreba podporovať predkladanie úspešných projektov. Keďže finančné prostriedky v DRRIF budú obmedzené, aj finančne menej náročné výzvy na predkladanie projektov, ktoré budú podporovať pripravovanie vysokokvalitných návrhov s potenciálom uspieť v Horizonte 2020 alebo inej grantovej schéme, môžu pomôcť naštartovať výskum a inovácie v DR.

Prínosom takejto formy financovania je napríklad možnosť financovať mentoring pri príprave súťažných návrhov.

Je možné zvoliť aj kombináciu výziev s rozličnou formou – pomer finančných prostriedkov alokovaných na jednotlivé druhy by mal definovať výskumno-inovačný plán.

10.2.1.2 Zameranie výziev

V nasledujúcom kroku príprav výziev treba uskutočniť rozhodnutia, na aké aktivity budú granty poskytnuté – tzn. ich zameranie. Granty môžu byť poskytnuté na nasledujúce aktivity[113]:

Podpora hmotných investícií

- Zväčša využívané na budovanie infraštruktúry rôznej veľkosti (laboratóriá, zariadenie, prístroje).
- Poskytovanie grantov, financovanie takýchto projektov patrí medzi finančne najnáročnejšie.
- Mnohé z krajín DR poukazujú na nedostatočnú výskumnú infraštruktúru a z toho vyplývajúcu nízku úroveň VaV.
- Poskytovanie grantov na hmotné investície by prinieslo vysokú pridanú hodnotu predovšetkým v krajinách so zastaraným VaV vybavením a podfinancovaným VaV.

Podpora budovania kapacít

- Posilňovanie zručností, kompetencií, schopností inštitúcií a ľudí s cieľom prekonávať prekážky a problémy spojené s rozvojom VaV a inovácií v regióne. Networking projekty sú zaradené do tejto kategórie.
- Spájanie vedcov prostredníctvom spoločných projektov zameraných na zdieľanie výskumu, rozširovanie skúseností v oblasti inovácií alebo prepájanie šikovných ľudí z rôznych krajín DR.
- Granty poskytované na tento typ projektov by boli menej finančne náročné a počet podporených projektov vzhľadom na nižšiu finančnú náročnosť by mohol byť vyšší.

Podpora plánovania a technická asistencia

- Zahŕňajú projekty so zameraním na rôzne možnosti rozvoja alebo na riešenie špecifických problémov správy a riadenia.
- Ide o najmenej finančne náročné projekty, ktoré by mohli byť zamerané na prípravnú fázu projektov.
- Získanie finančnej podpory v prípravnej fáze projektov je náročné a mnohé existujúce grantové schémy takéto financovanie neposkytujú.
- Získanie finančných prostriedkov na prípravnú fázu môže byť veľmi náročné predovšetkým pre mladých vedcov a začínajúcich inovátorov, v ktorých sa skrýva veľký potenciál.

Je možné zvoliť aj kombináciu výziev s rozličným zameraním – pomer finančných prostriedkov alokovaných na jednotlivé druhy by mal definovať výskumno-inovačný plán.

[113] Metis, Analysis of need for financial Instruments in EU Strategy for Danube Region

10.2.1.3 Typy výziev

Rozhodovanie o charaktere výziev zahŕňa aj zvolenie správneho typu vyhlasovaných výziev. Jednotlivé typy výziev je možné v grantovej schéme DRRIF kombinovať.

Z hľadiska otvorenosti výzvy pre žiadateľov rozlišujeme:

Otvorené výzvy

- výzva je verejne oznámená a všetci žiadatelia majú možnosť podať žiadosť o grant (v prípade, že spĺňajú základné požiadavky stanovené vo výzve).

Obmedzené výzvy

- určené pre konkrétnych prijímateľov,
- predvybraní účastníci sú vyzvaní na predloženie návrhu.

Z hľadiska celkovej dĺžky trvania výzvy:

Súťažný typ výziev

- výzvy financované konkurenčným systémom, tzn. prihlášky sú vyhodnotené po skončení prihlasovacieho termínu. Financujú sa iba najlepšie hodnotené projekty podľa vybraných kritérií.

Nesúťažný typ výziev

- prijímanie a hodnotenie projektových žiadostí sa uskutočňuje priebežne a žiadosti sú zvyčajne kontrolované len voči vylúčeniu z dôvodu nesplnenia kritérií a voči nesplneniu kritérií spôsobilosti. Všetky projekty, ktoré spĺňajú tieto kritériá, dostanú finančné prostriedky, až kým finančná alokácia výzvy nebude úplne vyčerpaná.

Z hľadiska cieľovej skupiny projektov, ktoré majú byť výzvou podporené:

- cielené výzvy: zamerané na špecifické témy/regióny/druhy žiadateľov/cieľové skupiny,
- výzvy na typické štandardné projekty: zahŕňajú všetky oblasti v rámci tematickej oblasti,
- výzvy na strategické, inovatívne alebo pilotné projekty.

Pre DRRIF za najužitočnejšie považujeme otvorené, súťažné a cielené výzvy. Finálne rozhodnutie však závisí od záujmov zainteresovaných strán.

10.2.1.4 Veľkosť financovaných projektov a miera financovania

Veľkosť financovaných projektov je ďalšie kritérium, o ktorom je nevyhnutné počas prípravy výziev rozhodnúť. Keďže v súčasnosti nie je stanovená možná veľkosť DRRIF, je neľahké určiť, aké finančne náročné projekty by bolo možné podporovať.

Existujú tieto možnosti financovania projektov podľa veľkosti:

- **financovanie obmedzeného počtu veľkých projektov** s veľkými potenciálnymi benefitmi pre región a vysokým rizikom,
- **financovanie väčšieho počtu malých projektov** s nižšími prínosmi a veľkou diverzifikáciou rizika,
- **vyvážená kombinácia vyššie uvedených alternatív** s diverzifikáciou rizika medzi menšie aj väčšie projekty s rôznym potenciálnym prínosom pre DR.

Pri zvažovaní alternatívy čiastočného financovania musí byť zohľadnená aj téma výziev. Pri inovačných projektoch je predpoklad, že parciálne financovanie môže byť pre aplikantov zaujímavé, avšak pri projektoch zameraných napríklad na aplikovaný výskum by bolo získanie dodatočných finančných prostriedkov náročné. Ďalšou z možností je kombinácia parciálneho financovania z DRRIF s inými grantovými schémami ako Horizont 2020 alebo so štrukturálnymi fondmi. O možnostiach synergií sa v súčasnosti veľmi intenzívne diskutuje na národných a európskych úrovniach.

S financovaním sú ďalej spojené aj rozhodnutia o dĺžke projektov, vrchný a spodný limit grantu, uznateľné náklady a iné oblasti, ktoré považujeme za špecifické a bližšie sa im v tejto štúdii nevenujeme.

10.2.1.5 Oprávnení žiadatelia

Odporúčame, aby definovanie oprávnených žiadateľov, ktorí sa budú môcť uchádzať o granty z DRRIF, vychádzalo z detailnej analýzy situácie VaV a inovácií v DR. **Ako potenciálne skupiny žiadateľov o grant z DRRIF na financovanie VaV a inovačných projektov sme identifikovali:**

- vedcov a výskumníkov,
- univerzity a výskumné inštitúcie,
- malé a stredné inovatívne podniky,
- ostatné verejné inštitúcie.

Odporúčame podporovať vytváranie partnerstiev medzi rôznymi skupinami oprávnených žiadateľov, ako napríklad smerovať výzvy na:

- konzorciá žiadateľov z rôznych krajín DR (alebo krajín mimo DR) s cieľom podporiť medzinárodnú spoluprácu,
- konzorciá žiadateľov z rozvinutejších krajín so žiadateľmi z menej rozvinutých krajín,
- konzorciá žiadateľov v rámci triple helix s cieľom podporiť kooperáciu rôznych sektorov.

V tejto štúdii pri analýze indikátorov, SWOT analýzach a návrhu tematických oblastí boli identifikované nasledujúce oblasti, ktoré je potrebné zohľadniť pri rozhodovaniach o oprávnených prijímateľoch:

- podpora malých a stredných inovačných podnikov,
- zapájanie študentov a mladých vedcov do VaV a inovačných projektov,
- vytváranie partnerstiev medzi súkromným a verejným sektorom pri VaV a inovačných projektoch,
- podpora spolupráce krajín DR na VaV a inovačných projektoch.

Na základe príkladov z dobrej praxe programu BONUS EEIG odporúčame, aby boli oblasti, ktoré opisujeme v predchádzajúcich kapitolách, priradené a hlbšie rozpracované pracovnými skupinami v prípravnej fáze fondu DRRIF. Uvedené alternatívy je možné dopĺňať a kombinovať v závislosti od potrieb regiónu a zainteresovaných strán s cieľom dosiahnuť najvyššiu možnú pridanú hodnotu fondu DRRIF.

Keďže cieľom DRRIF by malo byť podporovanie medzinárodnej spolupráce v DR a spájanie vedcov z týchto krajín, odporúčame vyhlasovať spoločné výzvy, na ktorých sa zhodne čo najväčší počet reprezentantov krajín DR a jednou z podmienok bude participácia viacerých partnerov z rôznych krajín DR. Kombinácia partnerov z rozvinutejších krajín s partnermi z menej rozvinutejších krajín by prispela k dosiahnutiu kohézie v regióne.

10.2.1.6 Porovnanie charakteru výziev v existujúcich programoch

Na porovnanie skúseností z dobrej praxe pri vyhlasovaní výziev existujúcich programov sme vytvorili nasledujúcu tabuľku, v ktorej sa porovnáva veľkosť programu (objem finančných prostriedkov), tematické zameranie projektu a charakter jeho výziev. Pre porovnanie sme vybrali programy, ktoré úspešne fungujú pod článkom 185 TFEÚ a Horizontom 2020 a podporujú výskum a vývoj.

Tabuľka č. 23: Porovnanie charakteru výziev existujúcich programov

Názov programu	**ERC** (European Reasearch Council)	**Bonus EEIG**	**EMRP** (European Metrology Research Programme)	**EUROSTARS** (A joint research programme for reasearch performing SMEs and their partners)
Zameranie programu	výskum a vývoj	výskum Baltského mora	metrológia	inovatívne MSP
Celkový rozpočet	13,1 miliardy eur	100 miliónov eur	64,6 milióna eur	1,14 miliardy eur
Forma výziev	► výzvy na predkladanie projektov v akejkoľvek vertikálnej oblasti ► výzvy na predkladanie žiadostí o dofinancovanie existujúcich projektov	► výzvy na predkladanie projektov v určených vertikálnych oblastiach	► výzvy na predkladanie projektov v určených vertikálnych oblastiach	► výzvy na predkladanie žiadostí o dofinancovanie existujúcich projektov ► výzvy na predkladanie projektov v prípravnej fáze
Zameranie výziev	► hmotné investície ► budovanie kapacít	► hmotné investície ► budovanie kapacít	► hmotné investície ► budovanie kapacít	► plánovanie a technická asistencia ► budovanie kapacít
Veľkosť financovaných projektov	► financovanie väčšieho počtu menších a väčších projektov ► limit financovania sa pohybuje od 150 000 (na dofinancovanie projektu) až do 15 miliónov eur pre skupiny výskumníkov	► financovanie väčšieho počtu menších projektov ► financovanie projektov sa pohybuje vo výške asi 500 000 eur	► financovanie aj menších a väčších projektov ► veľkosť financovaných projektov sa pohybuje v rozmedzí 200 000 až 3,5 milióna eur	►financovanie viacerých menších projektov ►výška financovania závisí od krajiny, kde sa žiadateľ nachádza
Miera financovania	majoritné financovanie	majoritné financovanie	majoritné financovanie	závisí od krajiny
Oprávnení žiadatelia	► jednotlivec – vedec alebo výskumník ► skupiny 2 – 4 vedcov a výskumníkov z rôznych krajín	spolupracujúce skupiny: ► vedcov a výskumníkov ► univerzít a výskumných inštitúcií ► malých a stredných inovatívnych podnikov	► konzorciá žiadateľov z rôznych krajín EÚ na podporu medzinárodnej spolupráce ► konzorciá žiadateľov z rozvinutejších krajín so žiadateľmi z menej rozvinutých krajín zložené z: ► vedcov a výskumníkov ► univerzít a výskumných inštitúcií	► partnerstvá inovatívnych MSP, univerzít alebo výskumných organizácií z minimálne 2 krajín EÚ alebo pristupujúcich štátov

Zdroj: oficiálne webové stránky programov, vlastné spracovanie

Z porovnania existujúcich programov podporujúcich výskum a vývoj v tabuľke vyplývajú nasledujúce trendy:

- Programom dominujú **výzvy v špecifických vertikálnych oblastiach** a **žiadosti o dofinancovanie existujúcich projektov**. Výzvy na predkladanie projektov v prípravnej fáze podporuje len jeden z porovnávaných programov.
- Programy sa najviac zameriavajú na **budovanie kapacít** a **hmotné investície**. Plánovanie a technická podpora projektov je financovaná iba jedným zo štyroch porovnávaných programov.
- V programoch primárne zameraných na podporu vedcov a výskumníkov prevláda **majoritné financovanie formou grantov**, ale, naopak, program Eurostars zameraný na malé a stredné podniky viac využíva minoritné financovanie.
- Všetky štyri analyzované programy financujú **viacero menších projektov**, avšak finančne náročnejšie typy projektov podporuje iba polovica z nich – programy s rozpočtom nad 1 miliardu eur.
- Programy sú primárne zamerané na podporu **vedcov a výskumníkov** nasledované podporou univerzít, výskumných organizácií, malých a stredných podnikov. Podmienkou účasti v programoch je často zapojenie viacerých entít z rôznych krajín.

Vyššie uvedené porovnanie poukazuje na aktuálne trendy v podpore výskumu a inovácií menšími grantovými schémami. Charakter výziev je významne ovplyvnený zdrojmi a veľkosťou grantovej schémy. V súčasnosti, ak nie sú zadefinované tematické oblasti a výška disponibilných finančných prostriedkov, je priskoro na definovanie charakteru výziev DRRIF.

Po rozhodnutí o tematických oblastiach a výške disponibilných finančných prostriedkov odporúčame formou dotazníka zozbierať názory zainteresovaných strán na najvhodnejšiu formu/charakter výziev DRRIF.

10.2.2 Schvaľovanie charakteru výziev

Charakter grantov a spôsob distribúcie grantov pod DRRIF musí byť schválený najvyšším riadiacim orgánom. Tak ako pri predchádzajúcej fáze odporúčame návrh charakteru výziev konzultovať s expertnou skupinou, ktorá poskytne odporúčania týkajúce sa nastavenia výziev.

Odporúčame, tak ako pri strategickej fáze, využiť prístup bottom-up na verifikáciu s potenciálnymi príjemcami, či navrhnutý charakter výziev odráža ich potreby, nevytvára zbytočnú administratívnu záťaž a pod. Považujeme za dôležité zapájať potenciálnych príjemcov do procesu vytvárania grantovej schémy, pretože ich záujem je kľúčový pre hodnotnú implementáciu grantovej schémy DRRIF medzi ostatné (konkurenčné) schémy a programy.

Schválením charakteru výziev bude prípravná fáza ukončená, bude prijatý výskumno-inovačný plán zo strategickej fázy a taktiež budú jasne zadefinované kritériá udeľovania grantov.

10.3 Implementačná fáza

Implementačná fáza grantovej schémy zahŕňa kolobeh samotného vyhlasovania výziev, zberu a hodnotenia súťažných návrhov, financovania projektov, monitorovania a vyhodnocovania výsledkov podporených projektov, zberu skúseností a vyhlasovania ďalších výziev.

Obrázok č. 15: Kroky implementačnej fázy vyhlasovania výziev DRRIF

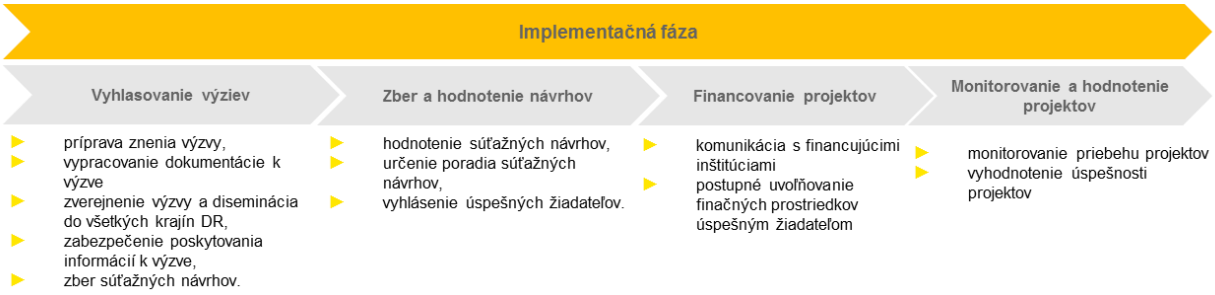

Zdroj: vlastné spracovanie EY

V implementačnej fáze opisujeme kroky len všeobecne, keďže sa neuskutočnilo rozhodnutie o tematických oblastiach ani charaktere výziev DRRIF.

- **Zabezpečenie vyhlásenia výzvy –** personálne zabezpečenie výzvy – jej znenie, potrebná dokumentácia, diseminácia, zber súťažných návrhov a iné – by mal zabezpečovať sekretariát DRRIF, prípadne špecializovaná pracovná skupina. Personálnemu zabezpečeniu sa venujeme v kapitole 8 Návrh na inštitucionálne zabezpečenie.

- **Zber a hodnotenie súťažných návrhov –** odporúčame, aby bol na hodnotenie súťažných návrhov vytvorený **panel hodnotiteľov** s dostatočnou vedeckou kvalifikáciou a skúsenosťami v relevantných tematických oblastiach. Pri výbere zloženia panelu hodnotiteľov je potrebné prihliadať na geografickú, národnú objektívnosť, rovnosť pohlaví a vyhnúť sa konfliktu záujmov. Pri rozhodovaní o postupe hodnotenia odporúčame zvážiť tieto možnosti:
  - **Hodnotenie súťažných návrhov v jednom kroku** – spôsob používaný pri menších programoch a grantových schémach. Žiadatelia budú vyzvaní predložiť úplné súťažné návrhy v jednom kroku, ktoré následne bude hodnotiť panel hodnotiteľov a budú zoradené podľa miery splnenia kritérií zostupne.
  - **Hodnotenie súťažných návrhov v dvoch krokoch –** spôsob využívaný vo väčších programoch (napr. Horizont 2020) – v prvom kroku žiadatelia predložia vyjadrenie o úmysle zúčastniť sa na súťaži návrhov so stručným opisom projektu. Panel hodnotiteľov určí poradie vyjadrení a najlepšie hodnotení žiadatelia budú oslovení predložiť úplné návrhy.

- V prípade hodnotenia návrhov v dvoch krokoch odporúčame hodnotiť vyjadrenia o úmysle podľa vzoru BONUS EEIG na základe nasledujúcich kritérií (relevantnosť k téme výzvy, transnacionálna pridaná hodnota, vedecká/inovátorská kvalita návrhu, kvalita zloženia konzorcia, novátorstvo a originálnosť projektu).
- V kroku hodnotenia úplných súťažných návrhov odporúčame hodnotiť návrhy na základe kritérií **excelentnosti**, **vplyvu na rozvoj DR**, **kvality** a **efektívnosti implementácie**, ktoré sa využívajú pri Horizonte 2020. Tento prístup umožní podporovať projekty, ktoré boli v Horizonte hodnotené ako excelentné, avšak z dôvodu kapacít nemohli byť podporené.

- **Financovanie projektov –** Po vyhodnotení súťažných návrhov sa treba obrátiť na financujúce inštitúcie so žiadosťou o poskytnutie finančnej podpory reprezentantov zo svojej krajiny v prípade virtuálneho spoločného fondu (virtual common pot). V prípade spoločného fondu nebude tento krok potrebný a projekty budú financované priamo z fondu DRRIF. Pri finančne náročnejších projektoch s dĺžkou trvania viac ako jeden rok odporúčame uvoľňovať finančné prostriedky postupne v priebehu projektu na priebežné monitorovanie projektu a jeho čiastkových výsledkov.

- **Monitorovanie a hodnotenie projektov –** Ak má fond DRRIF dlhodobo fungovať a byť úspešný, je potrebné, aby podporoval projekty, ktoré budú prinášať želané výsledky s pozitívnym vplyvom na dunajský región. To by malo napomôcť monitorovanie priebehu projektov a hodnotenie ich úspešnosti po ukončení projektu.

10.4 Záver z prístupu k vytváraniu grantovej schémy a výziev DRRIF

Z návrhu prístupu k vytváraniu grantovej schémy vyplynuli nasledujúce kľúčové zistenia:

- Vytvorenie grantovej schémy je **strednodobý až dlhodobý proces**, ktorého hlavnými predpokladmi sú **politická vôľa** a **dlhodobý záväzok** viacerých krajín DR.
- Vytvorenie **výskumno-inovačného plánu DRRIF** je kľúčové pre trvalú udržateľnosť grantovej schémy.
- Predpokladom na vytvorenie výskumno-inovačného plánu je **rozhodnutie o tematických oblastiach, pre ktoré bude existovať finančná podpora**.
- Pri rozhodovaní o charaktere výziev odporúčame **zohľadňovať názory a potreby potenciálnych prijímateľov** využívaním bottom-prístupu.

Finálne rozhodovanie vo všetkych fázach vytvárania grantovej schémy musí byť **schválené najvyšším riadiacim orgánom**.

11. Kroky vedúce k implementácii DRRIF

Cieľom tejto kapitoly je definovať kroky pri implementácii DRRIF, ktoré budú viesť k jeho založeniu v stanovenom termíne, bez prekročenia rozpočtu a spôsobom, ktorý naplní očakávania zapojených (spolufinancujúcich) krajín DR. Na dosiahnutie tohto cieľa použijeme nástroje – najmä projektový plán aktivít (formou Ganttovho diagramu) a návrh rámcového rozpočtu operácií DRRIF. Úlohou projektového plánu je navrhnúť rozsah a poradie krokov pre osoby a krajiny, ktoré budú zodpovedné za implementáciu DRRIF, a úlohou rozpočtu v tejto kapitole je podporiť rozhodovací proces o možných alternatívach implementácie.

V kapitole 8 (Možné formy DRRIF ako inštitúcie) sme navrhli tri rôzne formy DRRIF, a to DRRIF ako fond, DRRIF ako sieť a DRRIF ako podporné centrum.

Na základe diskusií pracovnej skupiny DRRIF na jej zasadnutí 17. marca 2015 vo Viedni sa DRRIF ako fond v súčasnosti považuje za najmenej priechodnú alternatívu z dôvodu obmedzených finančných zdrojov v krajinách, zložitosti založenia takejto iniciatívy a nedostatku politickej vôle na založenie fondu. Z týchto dôvodov budeme definovať kroky implementácie len dvoch alternatív – DRRIF ako siete (11.1) a DRRIF ako podporného centra (11.2).

11.1 Príprava implementácie siete (Funding Network)

Nasledujúca časť je venovaná prípravným krokom, ktoré predchádzajú úspešnej implementácii siete, ako aj hlavným krokom po jej vzniku.

11.1.1 Kroky potrebné pri implementácii

Návrh fungovania siete vychádza z už existujúcich aktivít pracovnej skupiny DRRIF (DRRIF Working Group). Z tohto dôvodu sú kroky potrebné pri implementácii siete zamerané skôr na definovanie pravidiel a postupov spolupráce reprezentantov krajín DR, pretože ide o transformáciu pracovnej skupiny DRRIF na DRRIF ako sieť (DRRIF Funding Network):

Obrázok č. 16: Schéma prípravných krokov implementácie siete DRRIF (DRRIFN)

Zdroj: vlastné spracovanie EY

Kroky pred vznikom siete

Ako prvý krok pred vznikom siete odporúčame zorganizovanie workshopu DRRIF Working Group, ktorého programom bude aktívna diskusia reprezentantov krajín DR o:

- **spresnení vízie** a **zadefinovaní konkrétnych cieľov** siete;
- **pravidlách** týkajúcich sa **vnútornej organizácie** siete:
  - návrh modelu rotujúceho predsedníctva,
  - definovanie právomocí, rolí a úloh predsedníckej krajiny a ostatných členov siete,
  - pravidelnosť a forma stretnutí (osobné stretnutia, videokonferencie, virtuálne tímy a pod.),
  - vytvorenie infraštruktúry pre efektívny zber, zdieľanie a využívanie informácií o prebiehajúcich a plánovaných iniciatívach, schémach a programoch, ako aj nastavenie spôsobu internej komunikácie medzi členmi siete;
- **členoch siete**:
  - členovia súčasnej existujúcej pracovnej skupiny DRRIF,
  - potenciálni noví členovia z iných organizácií krajín DR, európskych inštitúcií;
- **návrhu a podpísaní memoranda o porozumení** (MoU), ktoré by zapojených reprezentantov zaväzovalo k plneniu stanovených úloh v súlade s cieľmi siete v dlhodobom horizonte. Memorandum by okrem pravidiel týkajúcich sa vnútornej organizácie siete malo obsahovať:
  - rozdelenie zodpovednosti za sledovanie prebiehajúcich iniciatív v DR,
  - priradenie rozsahu zodpovednosti za kooperáciu s existujúcimi schémami/programami,
  - spôsoby riešenia prípadných nezhôd a ich eskalácie.

Kroky po vzniku siete

Projektové kroky po vzniku – hlavné navrhované aktivity v tejto fáze sú:

- **kontrola plnenia prvých úloh siete** (definovaných pred jej vznikom), ktorú by mala vykonávať predsedajúca krajina,
- pravidelné **konzultácie s predstaviteľmi zapojených krajín** týkajúce sa ich spokojnosti s aktivitami a vývojom siete,
- z hľadiska projektového manažmentu je kľúčové **detailné rozdelenie právomocí a zodpovedností za operatívne úlohy** s cieľom zjednodušiť kooperáciu vnútri siete a vytvárať synergie s externými organizáciami,
- priebežné monitorovanie spätnej väzby od zapojených zainteresovaných strán a optimalizácia spôsobu fungovania siete.

Operatívne úlohy (chod siete)

Detailný opis aktivít sa nachádza v kapitole 8 Možné formy DRRIF ako inštitúcie. Odporúčame do operatívnych úloh zahrnúť aj kontrolu dodržiavania zodpovednosti reprezentantov za definované oblasti a aktivity.

11.1.2 Rozpočet

V prípade zohľadnenia návrhu aktivít podľa kapitoly 8 Možné formy DRRIF ako inštitúcie by v prípade zriadenia siete išlo o transformáciu existujúcej pracovnej skupiny DRRIF na sieť.

Z toho dôvodu nepredpokladáme vznik dodatočných nákladov. Náklady na organizovanie stretnutí predstaviteľov siete (prenájom miestnosti a pod.) bude hradiť krajina organizujúca dané stretnutie (predsedajúca krajina na princípe rotujúceho predsedníctva).

V závislosti od konečného vymedzenia cieľov a plánu činnosti siete môžu vzniknúť dodatočné náklady na[114]:

- organizovanie workshopov s potenciálnymi partnermi a investormi,
- realizáciu potrebných štúdií a hodnotení (vzťahujúce sa k pokroku činnosti atď.).

Predpokladáme, že forma a výška spolupodielnictva jednotlivých krajín DR na týchto dodatočných nákladoch by sa riešili ad hoc počas stretnutí predstaviteľov siete.

11.1.3 Ponaučenie z SEE-ERA.Net PLUS

SEE-ERA.Net Plus bol projekt, ktorého cieľom bolo ďalej integrovať krajiny západného Balkánu (KZB) a ich kľúčové výskumné komunity do Európskej výskumnej oblasti (ERA – „European Research Area“) a zlepšiť koordináciu bilaterálnej R&D spolupráce s KZB a vyzdvihnutie jej činnosti na európsku úroveň. Prostredníctvom konzorcia sedemnástich partnerov zo štrnástich krajín SEE-ERA.Net Plus podporovala:

- vykonávanie R&D s KZB podľa strategických priorít na európskej úrovni,
- pokračujúcu integráciu bilaterálnych VaV iniciatív na multilaterálnych, spoločne dohodnutých aktivitách s vysoko synergickým vplyvom,
- zníženie duplicitného úsilia v celej Európe a vyhnutie sa vývoju nepotrebných paralelných riešení,
- posilnenie výskumných komunít z nových členských štátov a KZB, a ich príprava na účasť vo 7. RP.

Vidíme prekryv SEE-ERA.Net Plus aktivít s navrhovanými aktivitami siete, preto odporúčame využiť skúsenosti zo SEE-ERA.Net Plus v súvislosti so spustením spoločnej výzvy[115].

- časový harmonogram projektov by mal byť primeraný, najmä pri odvolávaní sa na rokovania zmluvy,
- pravidlá a predpisy v texte výzvy musia byť veľmi presné, aby sa predišlo nedorozumeniam,
- dostatok priestoru na komunikáciu je nevyhnutná, viac ponúk pre virtuálne stretnutia,
- reportovanie & účtovanie – zjednodušene, ak je to možné.

Najdôležitejšie základy implementácie prevzaté z príkladu SEE-ERA.Net[116] sú:

- zodpovednosť Joint Call sekretariátu za národné finančné prostriedky a príspevky Európskej komisie,
- transparentnosť,
- pravidlá a regulácie by mali byť stanovené v národných prílohách výzvy.

[114] V prípade vytvorenia obidvoch – podporného centra aj siete by podporné centrum nieslo náklady.
[115] Viac informácií na www.see-era.net
[116] Prezentácia Schache CH. Hanatschek R., 9 (International Bureau of the Federal Ministry of Education and Research at the Project Management Agency c/o German Aerospace Center (DLR)) Implementation of the SEE-ERA.Net PLUS Joint Call, December 4, 2012 Belgrade, Serbia.

11.2 Príprava implementácie podporného centra

V tejto časti zadefinujeme kroky, ktoré je potrebné uskutočniť pred vznikom podporného centra, kroky po vzniku podporného centra a rozpočtový rozpis položiek nákladov počas prvého roku existencie podporného centra a najmä v ďalších rokoch jeho fungovania.

Implementácia podporného centra nie je v rozpore s potenciálnou existenciou siete, ako je opísané hore. Práve naopak, vytvára nové možnosti spolupráce (opísané v kapitole 9). Preto sme zaradili opis prípravných krokov vedúcich k spolupráci podporného centra a siete, ako aj samostatný rozpis činností do tejto kapitoly (pozri časti 11.2.1 a 11.2.2).

11.2.1 Kroky potrebné pri implementácii

Nasledujúca schéma obsahuje hlavné kroky, ktoré odporúčame uskutočniť pre úspešné založenie a implementáciu podporného centra, rozdelené na kroky pred jeho vznikom a po jeho vzniku.

Pred vznikom podporného centra odporúčame vykonať prípravné kroky A, získavanie informácií o príprave výziev DNP[117], prípravu súťažného návrhu a prípravné kroky B.

Obrázok č. 17: Schéma prípravných krokov implementácie DRRISC

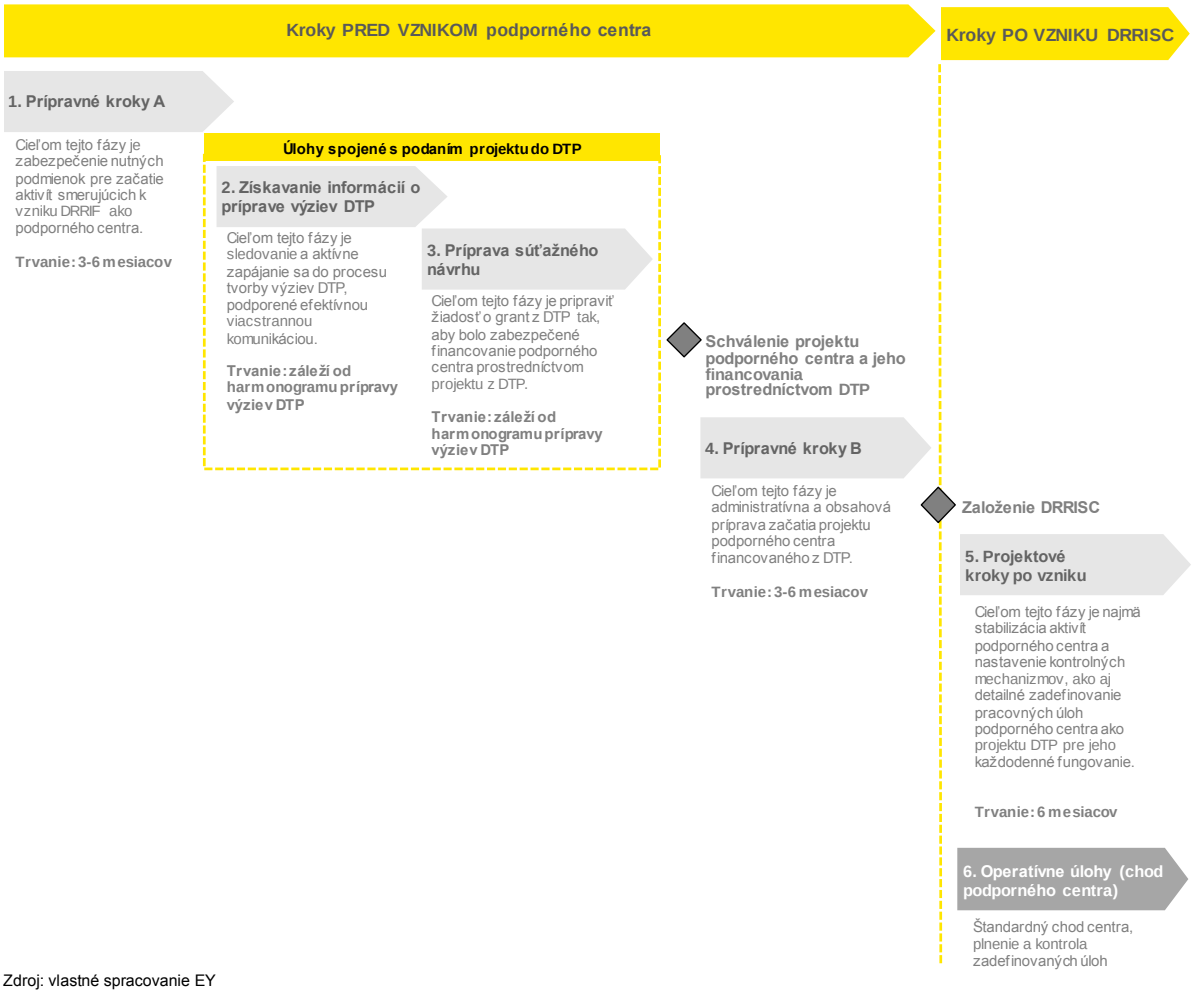

Zdroj: vlastné spracovanie EY

Prípravné kroky A – hlavné navrhované aktivity v tejto fáze sú:

- **Podpísanie memoranda o spolupráci** medzi krajinami DR, ktoré sa plánujú zapojiť do implementácie a následne participovať na aktivitách podporného centra. Memorandum by malo definovať rámcové pravidlá a ciele spolupráce. V tejto fáze by memorandum malo byť primerane záväzné pre zúčastnené krajiny (s cieľom neodradiť potenciálnych účastníkov nadmerným záväzkom).

[117] Viac informácií o DNP viď. podkapitola 9.3.2.1 Dunajský nadnárodný program.

- **Workshop zapojených krajín** s cieľom špecifikovať úlohy jednotlivých krajín, ktoré budú zapojené v procese implementácie podporného centra. Ešte pred začiatkom workshopu bude potrebné, aby si zapojené krajiny DR určili svojich zodpovedných zástupcov.
- **Rozdelenie zodpovednosti medzi krajiny** je v prvotných fázach implementácie dôležité najmä vo vzťahu k podaniu žiadosti o podporu z Dunajského nadnárodného programu. Odporúčame určiť jednu krajinu, ktorá bude mať na starosti koordináciu zástupcov zvyšných štátov a bude niesť hlavnú zodpovednosť za prípravu súťažného návrhu do Dunajského nadnárodného programu.
- **Rozhodnutie o forme podporného centra a jeho prioritných oblastiach.** Počas prípravných krokov bude potrebné spresniť detaily inštitucionálneho zabezpečenia podporného centra, t. j. rozhodnutie o krajine (organizácii), v ktorej bude podporné centrum sídliť a ktorá bude zodpovedná za koordináciu DNP projektu. Ďalej je dôležité, aby sa zapojené krajiny dohodli na prioritných oblastiach, na ktoré sa podporné centrum bude zameriavať, a ak podporné centrum bude tematicky zamerané, aj na podiele aktivít v rámci jednotlivých oblastí.
- **Rozhodnutie o miere spolupráce so sieťou** (Funding Network). Za predpokladu, že bude sieť zriadená, je potrebné, aby zástupcovia krajín DR stanovili mieru a detaily spolupráce so sieťou. Špecifické aktivity spolupráce budú závisieť od finálnej podoby a úloh siete aj samotného podporného centra. Cieľom by malo byť vytváranie synergií pre naplnenie misie a vízie oboch nástrojov podpory výskumu a inovácií v DR.
- **Predbežná dohoda o spolufinancovaní** by mala vychádzať z memoranda o spolupráci a mala by špecifikovať mieru spolufinancovania aktivít podporného centra jednotlivými štátmi DR. Môže byť založená na princípoch variabilnej geometrie, mechanizmus spolufinancovania by však mal byť konkrétny a špecifický.

Získavanie informácií o príprave výziev DNP – hlavné navrhované aktivity v tejto fáze sú:

- **Nadviazanie kontaktu s DNP.** Dunajský nadnárodný program podporuje inovácie a medzinárodnú spoluprácu, avšak konkrétna zmienka o DRRIF v ňom chýba. Preto je dôležitá komunikácia s predstaviteľmi programu o možnostiach získania finančnej podpory.
- **Overenie možností vyhlásenia výzvy a objemu disponibilných prostriedkov na výzvu**. V rámci komunikácie s predstaviteľmi DNP je nutné zamerať sa na možnosti vyhlásenia výzvy na predkladanie projektových žiadostí, ktorá by vyhovovala potrebám podporného centra. Zároveň je dôležité diskutovať a získať informácie (v rámci DPT) o disponibilných finančných prostriedkoch na projekt podporného centra, ako aj o možnej dĺžke trvania projektu. Tieto dva faktory dokážu vo významnej miere ovplyvniť rozsah aktivít, ktoré bude môcť podporné centrum vykonávať.

Príprava súťažného návrhu (do DNP) – hlavné navrhované aktivity v tejto fáze sú:

- **Príprava konceptu súťažného návrhu** podľa dohody krajín zapojených do projektu podporného centra. Jedna z krajín by mala plniť vedúcu úlohu koordinátora a mala by byť zodpovedná za znenie konceptu súťažného návrhu.
- **Pripomienkovanie zapojených krajín** môže prebiehať vo viacerých kolách.
- **Zapracovanie pripomienok** bude zabezpečovať krajina, ktorá bude plniť vedúcu úlohu pri príprave súťažného konceptu.
- **Finálna dohoda o spolufinancovaní** bude vychádzať z predbežnej dohody, pričom zohľadní aspekty vychádzajúce z požiadaviek DNP na prípravu žiadosti a pripomienky jednotlivých krajín DR v procese tvorby súťažného návrhu. Ak DNP projekt bude realizovaný, očakávame 85 % financovania z DPT a 15 % z vlastných zdrojov zo zúčastnených krajín (podľa DPT pravidla o financovaní).
- **Zadanie konkrétneho dátumu pre vytvorenie podporného centra** na základe dohody zo strany krajín a časových kapacít jeho zakladajúcich členov.
- **Zadanie a opísanie základných procedúr a interných pravidiel pre fungovanie** podporného centra, ktoré budú slúžiť ako smernica pre zamestnancov o tom, ako postupovať, pokiaľ ide o jednotlivé činnosti, v súlade s efektívnym fungovaním podporného centra.
- **Podanie súťažného návrhu do DNP** bude možné po finálnej dohode zapojených krajín o aktivitách a miere ich spolufinancovania.

Prípravné kroky B – hlavné navrhované aktivity v tejto fáze sú:

V prípade úspechu v DNP

- **Nábor a výber nových členov tímu** podporného centra. Kritériá na výber pracovníkov projektu podporného centra by mali vyplývať z aktivít, ktorým sa bude podporné centrum venovať. Národnostný princíp by nemal hrať žiadnu úlohu, pracovníci by sa mali vyberať na základe splnenia kvalifikačných požiadaviek. Ako komunikačný jazyk podporného centra navrhujeme angličtinu.
- **Stanovenie strednodobého plánu a komunikačnej stratégie**. Navrhujeme vytvoriť tieto dva strategické dokumenty prinajmenšom ako rámec, podľa ktorého bude podporné centrum fungovať ešte pred jeho formálnym založením (oficiálnym začiatkom projektu).

V prípade neúspechu žiadosti o poskytnutie grantu z DNP – **rozhodnutie o náhradnom zdroji financovania.**

Kroky po vzniku podporného centra sme rozdelili na projektové kroky po vzniku a operatívne úlohy (chod podporného centra).

Projektové kroky po vzniku – hlavné navrhované aktivity v tejto fáze sú:

- **Kontrola plnenia prvých úloh podporného centra**, ktorú by mal vykonávať projektový manažér centra (alebo externe, ak by to odsúhlasili zakladajúce krajiny) s povinnosťou reportovať výsledky kontroly zástupcom zakladajúcich krajín.
- **Nastavenie a stabilizácia spolupráce s pracovnou skupinou DRRIF**, sieťou (Funding Network) na základe predchádzajúceho rozhodnutia o miere a detailoch spolupráce.
- Pravidelné **konzultácie so spolufinancujúcimi krajinami a zúčastnenými stranami** o ich spokojnosti s vývojom podporného centra.

Operatívne úlohy (chod podporného centra) – navrhované oblasti fungovania[118] v tejto fáze sú:

- podpora žiadateľov,
- organizácia podujatí,
- podpora v príprave vybraných projektov,
- externé služby – vedecké písanie a zhodnocovanie, poradenská rada,
- manažment a koordinácia,
- strategické úlohy,
- šírenie informácií,
- monitorovanie a vyhodnocovanie výkonu podporného centra.

[118] Oblasti fungovania by sa mali prelínať s pracovnými balíčkami projektového návrhu v DNP. Uvedené oblasti sú len návrhom a budú sa meniť podľa finálneho vypracovania projektu podporného centra v DNP.

11.2.2 Rozpočet

Návrh rozpočtu vychádza z opisu aktivít podporného centra definovaných v kapitole 8 tohto dokumentu. Počet aktivít a ich rozsah sa môže meniť a predpokladáme, že bude sfinalizovaný počas prípravnej fázy A. Kalkulácia nákladov použitých v rozpočte je uvedená a vysvetlená na nasledujúcich stranách. Rozpočet je v tejto fáze vypracovaný ako prípravný a orientačný. Miera presnosti výpočtov sa pohybuje na úrovni +/-20 %.

Tabuľka č. 24: Podporné centrum – rozpočet po aktivitách

Aktivita	Suma ročne (EUR)	Podiel	Suma prvý rok (EUR)	Podiel prvý rok
Podpora prijímateľov (spolu za aktivitu)	**847 440**	89%	**521 090**	74%
osobné náklady	192 000	20,1%	192 000	27,4%
organizovanie podujatí	60 000	6,3%	15 000	2,1%
podpora prípravy vybraných projektov	360 000	37,8%	180 000	25,7%
externé služby – vedecké písanie	120 000	12,6%	60 000	8,6%
externé služby – vedecké posúdenie	40 000	4,2%	20 000	2,9%
externé služby – poradný orgán	20 000	2,1%	20 000	2,9%
režijné náklady	55 440	5,8%	34 090	4,9%
Riadenie projektu (spolu za aktivitu)	**48 150**	8%	**136 960**	20%
osobné náklady	24 000	3,9%	24 000	3,4%
externé služby – finančné služby	6 000	1,0%	6 000	0,9%
externé služby – IT služby	15 000	2,4%	30 000	4,3%
externé služby – nábor zamestnancov, výber poradného orgánu, vedecké písanie, vedecké posúdenie	0	0,0%	68 000	9,7%
režijné náklady	3 150	0,5%	8 960	1,3%
Spolupráca so sieťou (Funding Network) (spolu za aktivitu)	**57 780**	6%	**41 730**	6%
osobné náklady	24 000	2,5%	24 000	3,4%
organizovanie podujatí	30 000	3,1%	15 000	2,1%
režijné náklady	3 780	0,4%	2 730	0,4%
Spolu ročne	**953 370**	100%	**699 780**	100%

Zdroj: vlastné spracovanie a výpočet EY

V prípade štvorročného projektu sú podľa ukážkového rámcového rozpočtu odhadované výdavky podporného centra v celkovej výške **3 559 890 eur** (699 780 + 3 * 953 370 = 3 559 890 eur).

V prípade, že projekt podporného centra bude financovaný z 85 % zo zdrojov Dunajského nadnárodného programu a z 15 % z vlastných zdrojov zúčastnených krajín, bude nominálne rozdelenie financovania nasledujúce:

Dunajský nadnárodný program:

- 3 559 890 * 85 % = **3 025 907 eur**
- Pri očakávanom rozpočte DNP na 7-ročné obdobie vo výške približne 273 miliónov eur by **príspevok DNP** na podporné centrum predstavoval **približne 1 %** jeho celkového rozpočtu (3 025 907/273 000 000 = **1,11 %**).

Vlastné zdroje participujúcich krajín:

- 3 559 890 * 15 % = **533 983 eur**
- Pri úvodnom zapojení napríklad piatich krajín a rovnomernom rozdelení spolufinancovania by **príspevok jednej krajiny na štvorročné obdobie predstavoval 106 797 eur** (533 983/5 = 106 796,70 eura), čiže priemerne 26 699 eur ročne (106 796,70/4 = 26 699,18 eura).

Pri tvorbe rozpočtu podporného centra sme vychádzali z nasledujúcich navrhovaných aktivít:

Aktivita „podpora prijímateľov“

Osobné náklady

- predpokladajú sa 4 pracovníci na plný úväzok,
- predpokladané celkové priemerné mesačné náklady na jedného pracovníka 4 000 eur (celková cena práce),
- 4 000 eur * 4 prac. * 12 mesiacov = 192 000 eur.

Organizovanie podujatí

- organizovanie 4 workshopov ročne,
- predpokladané náklady na 1 workshop 15 000 eur,
- 4 workshopy * 15 000 eur = 60 000 eur,
- v prvom roku je plánovaný 1 workshop.

Podpora prípravy vybraných projektov

- príprava 8 vybraných projektov ročne,
- vyplácanie nákladov na stretnutia konzorcií, poskytovanie priestorov, coaching a podobne,
- podpora 1 projektu do 45 000 eur,
- 8 projektov * 45 000 eur = 360 000 eur,
- v prvom roku je plánovaná podpora 4 projektov.

Externé služby – vedecké písanie

- podpora písania projektových žiadostí (vedecké písanie),
- vedecké písanie 8 projektov ročne,
- náklady na vedecké písanie 1 projektu do 15 000 eur,
- 8 projektov * 15 000 eur = 120 000 eur,
- v prvom roku je plánovaná podpora 4 projektov.

Externé služby – vedecké posúdenie

- podpora písania projektových žiadostí (vedecké posúdenie),
- vedecké posúdenie 10 projektov ročne,
- náklady na vedecké posúdenie 1 projektu do 4 000 eur,
- 10 projektov * 4 000 eur = 40 000 eur,
- v prvom roku je plánovaná podpora 5 projektov.

Externé služby – poradný orgán

- zabezpečenie činnosti poradného orgánu ad hoc,
- výber projektov na podporu, poradenstvo ad hoc,
- 1 vypísaná výzva ročne,
- 5 platených členov poradného orgánu,
- odmena pre 1 člena poradného orgánu ročne 4 000 eur,
- 1 výzva * 5 platených členov * 4 000 eur = 20 000 eur.

Režijné náklady

- paušálna sadzba 7 %, t. j. 7 % z celkových ostatných nákladov,
- údržba budov, nájomné, energie, poistenie, spotrebný tovar a podobne.

Aktivita „riadenie projektu“

Osobné náklady

- predpokladá sa 1 pracovník na 50 % úväzku,
- predpokladané celkové priemerné mesačné náklady na jedného pracovníka 4 000 eur (celková cena práce),
- 4 000 eur * 1 prac. * 50 % * 12 mesiacov = 24 000 eur.

Externé služby – finančné služby

- účtovníctvo, mzdy a podobne,
- predpokladá sa 6 000 eur ročne – paušálna sadzba.

Externé služby – IT služby

- IT hardvér a softvér,
- IT servis,
- predpokladá sa 15 000 eur ročne – paušálna sadzba,
- vyššia predpokladaná suma v prvom roku z dôvodu iniciačných nákladov (30 000 eur).

Externé služby v prvom roku existencie podporného centra

- nábor pracovníkov,
- výber poradného orgánu,
- zabezpečenie aktivít vedecké písanie, vedecké posúdenie,
- predpokladá sa 20 % z predpokladaných nákladov v prvom roku na vybraných pracovníkov a externé služby,
- 340 000 * 20 % = 68 000 eur,
- suma po prvom roku je 0 eur.

Režijné náklady

- paušálna sadzba 7 %, t. j. 7 % z celkových ostatných nákladov,
- údržba budov, nájomné, energie, poistenie, spotrebný tovar a podobne.

Aktivita „spolupráca so sieťou (Funding Network)“

Osobné náklady

- predpokladá sa 1 pracovník na 50 % úväzku, ktorý môže pôsobiť ako sekretariát siete,
- predpokladané celkové priemerné mesačné náklady na jedného pracovníka 4 000 eur (celková cena práce),
- 4 000 eur * 1 prac. * 50 % * 12 mesiacov = 24 000 eur.

Organizovanie podujatí

- organizovanie 2 workshopov pre sieť (Funding Network) ročne,
- predpokladané náklady na 1 workshop 15 000 eur,
- 2 workshopy * 15 000 eur = 30 000 eur,
- v prvom roku je plánovaný 1 workshop.

Režijné náklady

- paušálna sadzba 7 %, t. j. 7 % z celkových ostatných nákladov,
- údržba budov, nájomné, energie, poistenie, spotrebný tovar a podobne.

V grafoch nižšie uvádzame prehľad delenia rozpočtových položiek podľa typu výdavkov osobitne za prvý rok a za nasledujúce roky.

Graf č. 18: Podiel rozpočtových položiek – prvý rok

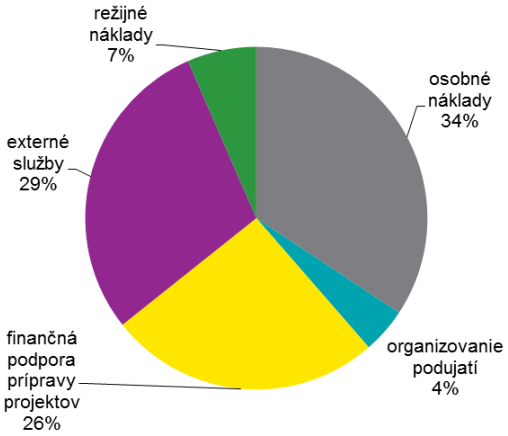

Graf č. 19: Podiel rozpočtových položiek – nasledujúce roky

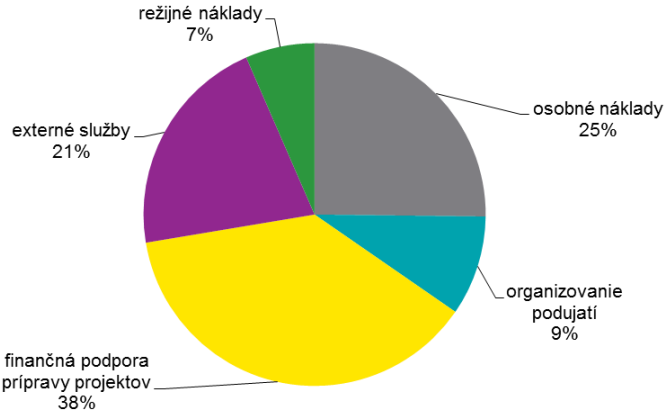

Zdroj: vlastné spracovanie EY

Hlavný podiel na celkových nákladoch podporného centra tvoria osobné náklady pracovníkov. Z hľadiska poskytovanej pridanej hodnoty sú pre podporné centrum najdôležitejšie aktivity organizovania podujatí, finančnej podpory prípravy projektov a časti nákladov na externé služby (vedecké písanie a vedecké posúdenie) – t. j. aktivity súvisiace s priamou podporou prijímateľov.

V prvom roku bude potrebné jednorazovo vynaložiť prostriedky na rozbehnutie podporného centra, to znamená, že na priamu podporu prijímateľov sa použije relatívne nižšia časť rozpočtu (41 %). Od ďalšieho roku však predpokladáme, že podiel prostriedkov alokovaných na aktivity súvisiace s priamou podporou prijímateľov vzrastie (na úroveň 64 %).

Opis aktivít súvisiacich s priamou podporou prijímateľov je uvedený vyššie. Medzi aktivity, ktoré súvisia so správou podporného centra, sme zaradili všetky osobné a režijné náklady a externé služby na zabezpečenie poradného orgánu, finančné služby, IT služby a špecifické externé služby v prvom roku existencie podporného centra.

Navrhnutý rozpočet považujeme za predbežný, avšak rádovo dostatočne určujúci výšku potrebných prostriedkov (na založenie a fungovanie podporného centra) na podporu rozhodovacieho procesu krajín DR. Rozpočet odporúčame spresniť po uskutočnení rozhodnutia o založení podporného centra v prípravnej fáze A.

11.3 Zhrnutie prípravy implementácie alternatív DRRIF

Z návrhu prípravných krokov implementácie pre dve alternatívy DRRIF vychádza, že tieto alternatívy sa navzájom odlišujú komplexnosťou, ako aj finančnou náročnosťou.

Efektívne fungovanie siete si vyžaduje značný záväzok reprezentantov zapojených krajín aktívne participovať na stanovených aktivitách. Predpokladáme, že úspešnosť a dĺžka implementácie siete môžu byť v značnej miere ovplyvnené možnými personálnymi zmenami medzi reprezentantmi krajín DR. Finančná náročnosť implementácie a chodu tejto alternatívy je však veľmi nízka, čo je priaznivé pre krajiny s limitovaným rozpočtom na R&I a makroregionálne stratégie.

Naopak finančná náročnosť podporného centra v porovnaní so sieťou je vyššia a v značnej miere závislá od úspešnosti projektu v DNP, prípadne od získania finančných prostriedkov z iných zdrojov. Avšak predpokladáme, že po úspešnom získaní zdrojov na financovanie tejto alternatívy bude samotná implementácia podporného centra menej náročná pre reprezentantov krajín DR, pretože bude zabezpečovaná dedikovanými pracovníkmi a priame zapojenie reprezentantov na operatívnych úlohách bude minimálne.

Obe alternatívy majú isté výhody aj nevýhody, preto závisí od reprezentantov krajín DR, aby dospeli k záveru, ktorá z uvedených alternatív z ich pohľadu môže najviac prispieť k riešeniu problémov v oblasti R&I v DR a môže získať potrebnú politickú podporu. Taktiež je dôležité zohľadniť aj možnosť implementácie kombinácie oboch alternatív – každá z alternatív môže fungovať samostatne (buď sieť, alebo podporné centrum), ale môžu aj kooperovať a potenciálne vytvoriť synergiu, ak by boli obe zavedené.

12. Návrh spôsobu prezentovania DRRIF

Cieľom tejto kapitoly je navrhnúť spôsob prezentovania štúdie uskutočniteľnosti DRRIF vrátane prezentácie možných DRRIF foriem – siete a podporného centra. Stanovili sme štyri hlavné skupiny zainteresovaných subjektov, ktorým by štúdia mala byť predložená:

- národné (a regionálne) orgány krajín DR,
- potenciálni partneri (európske programy, inštitúcie, projekty),
- európska komisia (DG Regio, DG Research and Innovation),
- financujúce inštitúcie (DNP, národné finančné agentúry, EK).

Prezentácia štúdie uskutočniteľnosti DRRIF sa môže líšiť pri každej skupine v závislosti od cieľa stretnutia alebo podujatia. Pripravený materiál môže byť modifikovaný podľa potrieb jednotlivých skupín. Odporúčame prekladať prezentačný materiál do národných jazykov, skôr než sa odprezentuje na národnej úrovni.

Šírenie povedomia o novej štruktúre/platforme je nevyhnutné, aby bolo možné podporovať širokú škálu zainteresovaných strán. Počas implementačnej fázy by mala byť intenzita prezentovania podporného centra vyššia, keďže sú jeho aktivity priamo viazané na príjemcov, u ktorých sa musí rozšíriť povedomie o tejto iniciatíve.

Navrhujeme vytvoriť zdieľané on-line úložisko, kde budú všetky dokumenty týkajúce sa štúdie uskutočniteľnosti DRRIF uložené tak, aby v prípade potreby mali všetky zainteresované strany prístup k dokumentom.

Samotná prezentácia obsahuje dve hlavné časti:

- **Manažérske zhrnutie** – 5-stranový súhrn kľúčových záverov zo štúdie uskutočniteľnosti. Tento materiál je určený na čítanie.
- **Prezentácia samotného materiálu** – obsahuje časti, ktoré približujú štúdiu uskutočniteľnosti a opis možných typov DRRIF, ktoré možno použiť samostatne. Tento materiál by sa mal použiť na čítanie a po zjednodušení obsahu ako prezentačný materiál.

Na prezentáciu pri stretnutí alebo podujatí odporúčame zredukovať text a zvýrazniť najdôležitejšie časti v závislosti od publika (napríklad pri prezentácii štúdie na národnej úrovni by mali byť zvýraznené výsledky danej krajiny a oblasti dôležité pre danú krajinu).

Pripravený materiál je len zhrnutie štúdie uskutočniteľnosti, preto by mal byť distribuovaný spolu s celým programovým dokumentom.

13. Prílohy

13.1 Príloha č. 1a: Hrubé výdavky na VaV podľa sektorov

All sectors	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
European Union (27 countries)	1,86	1,83	1,82	1,84	1,84	1,91	2,01	2,01	2,05	2,08
Bulgaria	0,48	0,49	0,46	0,46	0,45	0,47	0,53	0,6	0,57	0,64
Czech Republic	1,2	1,2	1,22	1,29	1,37	1,3	1,35	1,4	1,64	1,88
Germany	2,54	2,5	2,51	2,54	2,53	2,69	2,82	2,8	2,89	2,98
Croatia	0,96	1,05	0,87	0,75	0,8	0,9	0,85	0,75	0,76	0,75
Hungary	0,94	0,88	0,94	1,01	0,98	1	1,17	1,17	1,22	1,3
Austria	2,24	2,24	2,46	2,44	2,51	2,67	2,71	2,8	2,77	2,84
Romania	0,39	0,39	0,41	0,45	0,52	0,58	0,47	0,46	0,5	0,49
Slovenia	1,27	1,39	1,44	1,56	1,45	1,66	1,85	2,1	2,47	2,8
Slovakia	0,57	0,51	0,51	0,49	0,46	0,47	0,48	0,63	0,68	0,82
Montenegro	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Serbia	:	:	:	:	:	:	0,92	0,79	0,77	0,97
Baden-Württemberg	:	:	:	:	:	:	4,84	:	5,05	:
Bayern	:	:	:	:	:	:	3,17	:	3,13	:
Business enterprise sector	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
European Union (27 countries)	1,18	1,16	1,14	1,17	1,17	1,21	1,24	1,24	1,29	1,32
Bulgaria	0,1	0,12	0,1	0,12	0,14	0,15	0,16	0,3	0,3	0,39
Czech Republic	0,73	0,75	0,73	0,77	0,8	0,76	0,76	0,81	0,91	1,01
Germany	1,77	1,75	1,74	1,78	1,77	1,86	1,91	1,88	1,96	2,02
Croatia	0,38	0,44	0,36	0,27	0,33	0,4	0,34	0,33	0,34	0,34
Hungary	0,34	0,36	0,41	0,49	0,49	0,53	0,67	0,7	0,76	0,85
Austria	:	1,52	1,72	1,72	1,77	1,85	1,84	1,91	1,9	1,95
Romania	0,22	0,21	0,2	0,22	0,22	0,17	0,19	0,18	0,18	0,19
Slovenia	0,81	0,93	0,85	0,94	0,87	1,07	1,2	1,43	1,83	2,16
Slovakia	0,32	0,25	0,25	0,21	0,18	0,2	0,2	0,27	0,25	0,34
Montenegro	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Serbia	:	:	:	:	:	:	0,13	0,09	0,07	0,24
Baden-Württemberg	:	:	:	:	:	:	3,85	:	4,07	:
Bayern	:	:	:	:	:	:	2,45	:	2,4	:
Government sector	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
European Union (27 countries)	0,24	0,24	0,25	0,24	0,24	0,24	0,27	0,26	0,25	0,25
Bulgaria	0,34	0,33	0,31	0,29	0,27	0,27	0,29	0,22	0,2	0,19
Czech Republic	0,28	0,27	0,27	0,28	0,31	0,29	0,31	0,3	0,32	0,35
Germany	0,34	0,34	0,35	0,35	0,35	0,38	0,42	0,42	0,42	0,43
Croatia	0,21	0,22	0,21	0,2	0,2	0,23	0,23	0,21	0,21	0,21
Hungary	0,29	0,26	0,26	0,26	0,24	0,23	0,23	0,22	0,19	0,19
Austria	:	0,12	0,13	0,13	0,13	0,14	0,14	0,15	0,14	0,15
Romania	0,12	0,13	0,14	0,15	0,18	0,24	0,16	0,17	0,2	0,2
Slovenia	0,28	0,28	0,35	0,38	0,35	0,36	0,39	0,38	0,35	0,34
Slovakia	0,18	0,16	0,15	0,16	0,16	0,16	0,16	0,19	0,19	0,2
Montenegro	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Serbia	:	:	:	:	:	:	0,28	0,29	0,26	0,28
Baden-Württemberg	:	:	:	:	:	0,42	0,45	0,43	0,42	:
Bayern	:	:	:	:	:	0,3	0,3	0,3	0,3	:
Higher education sector	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
European Union (27 countries)	0,42	0,41	0,41	0,41	0,42	0,44	0,48	0,49	0,48	0,49
Bulgaria	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,05	0,07	0,07	0,06	0,05
Czech Republic	0,18	0,18	0,22	0,24	0,25	0,24	0,27	0,28	0,4	0,52
Germany	0,43	0,41	0,41	0,41	0,41	0,45	0,5	0,51	0,52	0,53
Croatia	0,38	0,39	0,3	0,27	0,27	0,27	0,27	0,21	0,21	0,2
Hungary	0,25	0,22	0,24	0,24	0,23	0,22	0,24	0,23	0,25	0,24
Austria	:	0,6	0,61	0,59	0,6	0,67	0,71	0,73	0,71	0,73
Romania	0,04	0,04	0,06	0,08	0,13	0,17	0,12	0,11	0,11	0,1
Slovenia	0,17	0,18	0,24	0,24	0,23	0,22	0,27	0,29	0,29	0,29
Slovakia	0,08	0,1	0,1	0,12	0,12	0,11	0,12	0,17	0,24	0,28
Montenegro	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Serbia	:	:	:	:	:	:	0,5	0,41	0,44	0,45
Baden-Württemberg	:	:	:	:	:	0,46	0,54	0,55	0,55	:
Bayern	:	:	:	:	:	0,4	0,43	0,43	0,44	:
Private non-profit sector	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
European Union (27 countries)	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Bulgaria	0	0	0,01	0	0	0	0	0	0	0,01
Czech Republic	0	0	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Germany	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Croatia	:	:	0	0	0	0	0	0	0	0
Hungary	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Austria	:	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Romania	0	0	0,01	0,01	0	0	0	0	0	0
Slovenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slovakia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Montenegro	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Serbia	:	:	:	:	:	:	0	0	0	0
Baden-Württemberg	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Bayern	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Total intramural R&D expenditure (GERD) by sectors of performance and type of costs [rd_e_gerdcost]

Last update: 31.7.2014

Source of data: Eurostat

TYPECOST: Total R&D expenditure

13.2 Príloha č. 1b: Hrubé výdavky na VaV podľa sektorov (grafické vyjadrenie)

Vyjadrené v % HDP

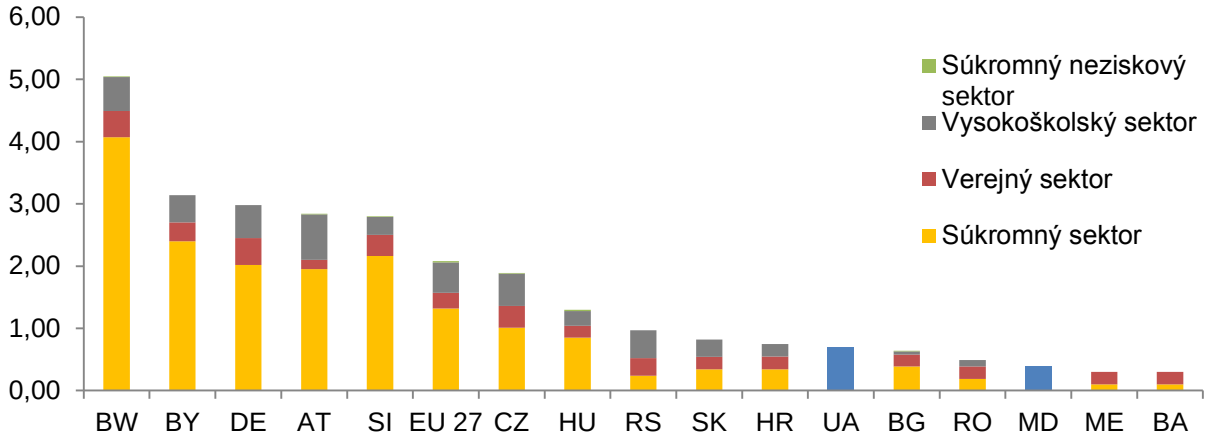

Krajina	Súkromný sektor	Verejný sektor	Vysokoškolský sektor	Súkromný neziskový sektor	Hrubé domáce výdavky na VaV
BW	4,07	0,42	0,55	0,01	5,05
BY	2,40	0,30	0,44	0,00	3,14
DE	2,02	0,43	0,53	0,00	2,98
AT	1,95	0,15	0,73	0,01	2,84
SI	2,16	0,34	0,29	0,01	2,80
EU 27	1,32	0,25	0,49	0,02	2,08
CZ	1,01	0,35	0,52	0,01	1,89
HU	0,85	0,19	0,24	0,02	1,30
RS	0,24	0,28	0,45	0,00	0,97
SK	0,34	0,20	0,28	0,00	0,82
HR	0,34	0,21	0,20	0,00	0,75
UA	0,70	n/a	n/a	n/a	0,70
BG	0,39	0,19	0,05	0,01	0,64
RO	0,19	0,20	0,10	0,00	0,49
MD	0,40	n/a	n/a	n/a	0,40
ME	0,10	0,20	0,00	0,00	0,40
BA	0,10	0,20	n/a	n/a	0,30

13.3 Príloha č. 2: Matica párovej afinity spolupráce medzi ERA krajinami v 2008 – 2011

	AT	BE	BG	CH	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IL	IS	IT	LT	LU	LV	MK	MT	NL	NO	PL	PT	RO	SE	SI	SK	TR	UK
AT		1,86	2,08	3,30	1,30	2,89	3,80	2,15	1,91	1,79	1,90	2,02	1,43	3,01	3,48	1,63	1,92	2,55	2,34	2,39	2,56	1,55	1,71	1,44	2,13	2,04	2,19	1,93	2,05	1,99	3,80	3,88	1,44	1,39
BE	2,02		2,31	2,37	1,86	1,67	1,77	2,26	1,91	1,95	2,25	1,77	2,85	1,30	2,09	1,85	1,64	1,72	2,35	1,95	7,29	1,58	1,39	1,96	5,17	1,65	2,01	2,07	1,82	1,83	1,48	1,34	1,19	1,76
BG	2,76	2,46		1,70	5,10	4,18	2,59	1,34	6,39	5,72	2,16	3,18	1,44	5,70	6,04	2,30	1,86	1,01	2,37	7,02	2,36	5,45	16,94	2,06	1,14	1,11	5,45	2,57	6,94	1,26	2,35	5,53	3,42	0,98
CH	3,29	2,22	1,48		1,68	1,66	3,30	2,27	1,23	1,64	1,85	1,90	2,41	1,49	1,54	1,83	1,92	2,15	2,76	1,03	2,71	1,42	1,04	0,87	2,46	1,68	1,62	1,62	1,17	1,83	1,84	1,62	1,15	1,88
CY	2,92	3,01	9,24	2,85		3,28	2,35	1,45	13,66	38,76	3,83	8,46	1,65	8,11	6,89	8,85	2,95	0,83	3,94	13,45	2,37	3,22		5,23	0,86	1,03	4,31	4,44	3,49	1,03	11,39	14,00	7,68	2,79
CZ	2,40	1,27	2,52	1,38	1,14		1,53	1,39	1,95	1,59	1,24	1,63	1,26	2,62	2,75	1,58	1,52	1,05	1,41	2,24	1,33	2,44	1,24	2,33	1,27	1,48	3,44	1,74	1,83	1,47	3,02	13,33	1,18	0,96
DE	2,76	1,43	1,32	2,99	0,74	1,27		1,81	0,89	0,98	1,28	1,12	1,37	0,96	1,24	1,23	1,58	1,44	1,42	0,84	3,58	1,59	1,46	1,25	2,08	1,32	1,29	1,11	1,08	1,43	0,90	0,98	0,91	1,42
DK	1,89	1,79	0,98	1,93	0,67	1,49	1,94		1,83	1,85	1,94	3,84	1,38	1,07	1,77	1,96	1,78	9,84	1,94	1,59	1,82	2,40	1,57	0,89	2,76	6,51	1,88	1,88	1,18	5,36	1,41	1,24	0,96	1,94
EE	3,00	2,23	8,46	1,50	10,46	3,91	1,85	2,85		4,27	2,57	14,95	1,13	7,18	8,32	3,14	1,28	5,47	2,39	22,04	3,31	29,24	2,95	2,35	1,61	3,49	6,00	3,50	3,59	5,05	4,21	4,22	3,22	1,38
EL	1,44	1,48	2,95	1,39	10,66	1,53	1,32	1,67	1,74		1,86	1,73	1,25	1,68	1,77	1,78	1,60	1,32	1,91	1,72	1,85	1,32	2,20	3,31	1,45	1,53	1,78	1,85	2,54	1,43	2,13	2,49	1,82	1,63
ES	1,19	1,46	1,02	1,32	1,14	0,91	1,04	1,50	1,13	1,28		1,13	1,51	0,75	1,03	1,30	1,16	1,61	2,02	0,78	1,57	0,75	0,81	1,58	1,51	1,25	1,02	3,59	0,99	1,21	0,92	0,90	0,71	1,34
FI	1,92	1,54	2,12	1,82	3,19	1,87	1,61	4,08	8,16	2,07	1,80		1,20	1,70	2,75	2,69	1,24	6,51	1,82	3,38	2,80	4,02	1,09	1,28	2,17	4,19	2,08	1,81	1,39	5,25	2,10	2,60	1,42	1,58
FR	1,15	2,38	0,97	2,19	0,77	1,19	1,21	1,40	0,76	1,06	1,76	0,96		0,76	0,97	1,20	1,32	1,85	1,88	0,83	5,50	0,93	1,00	1,45	1,55	1,33	1,23	1,54	1,77	1,17	0,82	0,81	0,74	1,36
HR	2,49	0,89	3,65	1,10	2,97	2,69	1,12	0,94	3,61	1,94	0,97	1,56	0,70		3,98	0,97	1,23	0,98	1,58	3,58	0,66	1,28	7,85	1,32	0,86	1,02	2,48	1,58	1,89	0,66	13,23	2,45	1,49	0,64
HU	3,40	1,81	4,04	1,47	2,49	3,26	1,95	1,88	4,32	2,30	1,74	2,89	1,25	4,34		1,38	2,28	1,30	2,01	3,81	1,94	2,44	1,88	2,31	1,55	1,56	3,21	2,21	6,49	1,99	3,21	4,60	1,98	1,16
IE	1,47	1,46	1,61	1,56	3,65	1,75	1,52	1,95	1,81	2,11	1,83	2,63	1,27	1,07	1,34		1,21	3,11	1,64	1,44	2,37	2,25	0,50	2,76	2,03	1,65	1,56	1,50	1,17	2,10	1,78	2,26	0,82	2,82
IL	1,07	0,85	0,74	1,09	0,67	1,02	1,30	1,12	0,42	1,12	1,08	0,73	0,97	0,79	1,28	0,73		1,12	1,32	0,67	1,46	1,12	0,67	1,63	1,25	1,29	0,96	0,89	0,91	0,79	0,96	0,71	1,06	0,85
IS	3,12	1,44	1,17	1,85	0,59	1,68	2,04	11,54	4,82	2,69	2,57	9,62	1,79	1,64	2,12	4,32	2,73		2,63	3,39	2,25	3,12		1,72	3,49	12,90	2,13	1,85	2,22	9,11	2,29	1,99	0,86	2,25
IT	1,50	1,58	1,12	2,05	1,17	1,05	1,19	1,55	1,06	1,32	2,09	1,15	1,69	1,24	1,20	1,18	1,44	1,67		0,79	2,62	1,13	1,44	2,49	1,68	1,24	1,13	1,51	1,43	1,28	1,38	0,95	0,95	1,43
LT	2,52	1,61	5,67	0,91	5,98	2,96	1,31	1,70	13,28	2,72	1,29	4,06	0,94	4,49	4,62	1,63	1,35	2,30	1,31		2,30	25,58	1,58	2,78	0,90	1,79	4,88	2,32	2,19	2,38	3,36	1,80	2,84	0,74
LU	2,89	5,33	3,10	1,96	2,14	2,01	3,69	1,97	3,51	3,57	1,97	3,95	3,92	1,17	3,24	3,26	3,35	2,88	3,18	3,94		5,55	3,55	2,73	2,93	3,15	2,79	2,58	1,89	2,61	3,16	4,19	0,71	1,42
LV	1,60	1,10	5,41	1,01	1,95	3,30	1,90	2,37	21,90	2,29	1,00	5,05	0,75	1,81	3,41	2,65	2,30	2,65	1,50	32,23	3,64		1,84	3,30	1,20	1,99	5,53	1,45	3,05	2,74	3,92	3,89	1,50	0,67
MK	1,87	0,93	23,35	0,67		1,85	1,35	1,59	3,26	4,36	0,92	1,54	0,61	14,28	3,25	0,67	1,51		1,59	2,87	3,46	2,91		3,27	0,79	1,35	2,08	1,36	4,20	0,85	17,97	2,44	7,50	0,56
MT	2,46	1,89	4,87	0,80	9,09	5,54	1,65	1,37	4,44	10,92	2,59	2,91	1,19	3,99	6,74	5,98	5,89	3,85	3,94	8,77	4,23	8,84	5,19		2,76	2,88	3,07	4,00	4,91	2,46	9,08	6,93	4,47	2,67
NL	1,68	4,00	0,72	2,07	0,35	1,19	2,00	2,62	0,94	1,30	1,80	1,75	1,52	0,88	1,22	1,84	1,71	2,89	1,94	0,73	2,95	1,18	0,88	2,13		2,43	1,22	1,70	1,01	2,00	1,07	0,79	1,06	2,05
NO	1,78	1,28	0,79	1,40	0,45	1,57	1,45	6,38	2,14	1,71	1,63	3,92	1,31	1,14	1,46	1,63	2,04	10,27	1,58	1,62	2,66	1,88	1,19	1,66	2,55		1,65	1,55	1,42	5,75	1,41	1,51	0,87	1,71
PL	1,29	1,16	2,15	1,05	0,96	2,39	1,18	1,29	1,98	1,23	1,06	1,25	1,06	1,63	1,78	0,98	0,99	0,90	1,16	2,39	1,34	2,76	1,02	0,95	1,00	1,12		1,24	1,65	1,16	1,72	2,36	0,85	0,79
PT	1,54	1,47	1,64	1,24	1,73	1,68	1,14	1,68	1,91	1,88	4,32	1,54	1,41	1,59	1,87	1,35	1,28	1,31	1,77	1,88	1,94	1,22	1,07	2,03	1,64	1,41	1,67		1,80	1,27	1,78	0,96	1,27	1,44
RO	1,25	0,98	3,17	0,69	0,92	1,36	0,93	0,79	1,34	2,02	0,96	0,91	1,31	1,38	4,16	0,78	1,01	1,03	1,37	1,25	0,89	1,67	2,00	1,46	0,77	0,97	1,77	1,35		0,71	1,81	2,38	1,96	0,48
SE	1,88	1,64	0,95	1,78	0,48	1,66	1,70	5,93	3,37	1,62	1,74	5,16	1,34	0,79	1,91	2,25	1,32	8,25	1,79	2,27	2,73	2,96	0,96	1,85	2,37	6,42	1,77	1,55	1,11		1,03	1,09	0,93	1,81
SI	4,17	1,35	1,87	1,81	4,94	4,10	1,51	1,62	2,54	3,32	1,66	2,56	1,06	16,70	3,84	2,09	1,97	1,59	2,47	3,30	2,00	3,18	10,82	3,19	1,44	1,65	3,57	2,32	3,24	1,16		6,26	1,53	1,00
SK	4,50	1,30	4,50	1,70	6,08	19,04	1,81	1,50	2,58	4,08	1,77	3,32	1,15	3,19	5,73	2,77	1,54	1,38	1,86	1,80	2,64	3,15	1,45	2,38	1,14	1,86	5,23	1,31	4,46	1,31	6,44		1,60	0,86
TR	0,47	0,37	0,91	0,39	1,30	0,46	0,37	0,37	0,78	0,71	0,35	0,49	0,29	0,63	0,66	0,31	0,61	0,29	0,45	0,97	0,27	0,60	3,17	1,29	0,43	0,34	0,44	0,54	1,07	0,32	0,48	0,47		0,35
UK	1,01	1,37	0,60	1,60	1,21	0,81	1,10	1,82	0,87	1,21	1,40	1,13	1,25	0,63	0,80	2,44	1,03	2,25	1,42	0,60	2,02	0,81	0,94	3,44	1,91	1,60	0,80	1,44	0,59	1,44	0,69	0,54	0,82	

* Matica je asymetrická; čísla v každej bunke vyjadrujú afinitu krajiny v príslušnom stĺpci smerom k spolupráci s krajinou v príslušnom riadku na obdobie 2008 – 2011. Prázdne bunky buď odrážajú skutočnosť, že ukazovateľ nie je použiteľný, alebo že údaje nebolo možné vypočítať, pretože nebolo publikovaných dosť publikácií/co-publikácií. Afinita spolupráce vyjadruje, či daná krajina (štát) spolupracuje viac (t. j. skóre vyššie ako 1), alebo menej (t. j. skóre pod 1), než sa očakávalo, s inou krajinou (krajina B) výpočtom pomeru jeho sledovaných co-publikácií s krajinou B (na základe úplného výpočtu) na predpokladanom počte vzhľadom na veľkosť vedeckej produkcie krajiny B (t. j. počet jej publikovaných prác získaných pomocou úplného výpočtu). Tento ukazovateľ je teda asymetrický.

13.4 Príloha č. 3: Počet patentov po hlavných skupinách IPC (súčet rokov 2006 – 2010)

Oblasť	BG	CZ	DE	BW	BY	HU	AT	RO	SI	SK	HR	Spolu DR
Medzinárodná patentová klasifikácia (IPC) - Celkovo	**81,98**	**841,59**	**106 873,14**	**26 821,74**	**25 533,90**	**781,89**	**7 730,14**	**134,63**	**528,93**	**164,38**	**77,83**	117 214,51
Skupina B - Vykonávanie operácií; preprava	13,23	160,97	25 670,73	6 794,15	6 023,66	108,80	1 632,13	14,44	36,01	34,47	4,91	27 675,69
Skupina F - Strojárstvo; osvetlenie; kúrenie; zbrane; výbušniny	12,35	122,44	16 570,94	5 376,11	4 165,18	57,78	1 066,68	12,99	39,39	26,65	11,58	17 920,80
Skupina H - Výroba a rozvod elektriny	9,66	102,04	15 994,19	4 069,16	5 308,58	212,84	1 139,74	43,80	39,87	32,45	1,00	17 575,59
Skupina A - Ľudské potreby	14,00	119,71	14 980,34	3 180,61	2 791,97	169,00	1 232,32	11,94	214,09	17,34	24,03	16 782,77
Skupina G - Fyzika	21,85	110,93	14 399,87	4 127,67	3 935,58	90,96	954,96	39,92	58,15	19,82	11,73	15 708,19
Skupina C - Chémia; hutníctvo	5,83	132,16	12 301,88	1 719,14	2 012,23	108,71	902,10	8,16	103,40	24,29	17,58	13 604,11
Skupina E - Pevné konštrukcie	4,47	60,14	4 921,24	954,54	975,41	29,57	645,53	2,92	31,68	5,80	7,00	5 708,35
Skupina D - Textil; papier	0,59	33,20	2 033,95	600,36	321,29	4,23	156,68	0,46	6,34	3,56	0,00	2 239,01

Zdroj: Eurostat; Patentové prihlášky v EPO podľa prioritného roku, regióny NUTS 3, IPC skupiny, súčet rokov 2006 – 2010, kalkulácia a vlastné spracovanie EY,
Spolu DR – nezahŕňa Bavorsko a Bádensko-Württembersko (použitý údaj za Nemecko)

		BG	CZ	DE	BW	BY	HU	AT	RO	SI	SK	HR	Spolu DR
Skupina IPC	**Medzinárodná patentová klasifikácia (IPC) - Celkovo**	81,97	841,58	106 892,50	26 826,74	25 539,87	781,88	7 732,16	134,60	528,92	164,38	233,48	117 391,47
Skupina A - Ľudské potreby	Lekárske alebo veterinárne vedy; hygiena	8,48	84,04	8 784,85	2 015,44	1 557,18	115,45	620,70	6,91	144,77	8,30	16,69	9 790,19
Skupina G - Fyzika	Meranie; testovanie	6,28	48,91	6 363,47	1 971,10	1 517,28	22,89	403,88	14,00	20,13	3,18	1,00	6 883,74
Skupina H - Výroba a rozvod elektriny	Základné elektrické prvky	2,78	31,30	6 128,97	1 572,57	1 871,59	42,56	432,91	8,18	20,37	11,80	2,25	6 681,12
Skupina F - Strojárstvo; osvetlenie; kúrenie; zbrane; výbušniny	Inžinierske prvky alebo jednotky; všeobecné opatrenia pre vytváranie a udržiavanie efektívneho fungovania strojov a zariadení; tepelná izolácia všeobecne	0,67	46,70	5 780,19	1 873,66	1 619,25	21,54	310,43	4,04	10,05	9,01	9,54	6 192,17
Skupina B - Vykonávanie operácií; preprava	Vozidlá vo všeobecnosti	3,41	78,45	5 818,62	1 955,96	1 398,41	30,96	186,99	6,20	4,82	7,85	2,33	6 139,63
Skupina H - Výroba a rozvod elektriny	Elektrická komunikačná technika	2,63	37,73	5 149,75	1 103,13	1 947,97	152,77	322,49	26,26	11,30	13,14	6,33	5 722,40
Skupina B - Vykonávanie operácií; preprava	Preprava; balenie; skladovanie; manipulácia s tenkým alebo vláknitým materiálom	3,33	12,58	3 376,31	692,06	789,74	13,79	244,13	0,68	4,07	4,04	2,40	3 661,33
Skupina G - Fyzika	Výpočtová technika	11,73	21,64	3 241,57	835,65	1 050,32	27,36	208,20	18,67	23,42	12,43	0,00	3 565,02
Skupina C - Chemia; hutníctvo	Organická chémia	0,52	66,18	2 768,50	473,42	328,45	58,60	179,38	0,76	78,22	9,41	0,00	3 161,57

Zdroj: Eurostat; Patentové prihlášky v EPO podľa prioritného roku, regióny NUTS 3, IPC skupiny a triedy, súčet rokov 2006 – 2010, kalkulácia a vlastné spracovanie EY,
Spolu DR – nezahŕňa Bavorsko a Bádensko-Württembersko (použitý údaj za Nemecko)

13.5 Príloha č. 4: Ostatné grantové schémy a programy

Cohesion Fund (CF) Kohézny fond (KF) **Obdobie:** 2014 – 2020 **Rozpočet:** 74,9 miliardy eur **Úroveň:** medzinárodná. Členské štáty EÚ s hrubým národným dôchodkom nižším ako 90 % priemeru EÚ: Cyprus, **ČR**, Estónsko, **Maďarsko**, Lotyšsko, Litva, Malta, Poľsko, **Rumunsko, SR, Slovinsko, Bulharsko, Chorvátsko,** Španielsko, Grécko, Portugalsko. http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/cohesion/index_en.cfm	Kohézny fond je štrukturálny nástroj navrhnutý na podporu najmenej prosperujúcich členských štátov s cieľom „dobehnúť" ostatné členské štáty a na stabilizáciu ich hospodárstva pri podpore trvalo udržateľného rozvoja (akcie v rámci cieľa konvergencia). Kohézny fond financuje významné projekty v oblasti dopravy, energetiky a ochrany životného prostredia.

Connecting Europe Facility (CEF) **Úroveň:** medzinárodná, EÚ http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility	CEF sa venuje stimulácii a podpore projektov spoločného záujmu pre zavedenie a prevádzkovanie infraštruktúry digitálnych služieb. Tieto projekty majú prispieť k zlepšeniu konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva, podporovať prepojenie a interoperabilitu vnútroštátnych, regionálnych a miestnych sietí, a tým podporiť rozvoj jednotného digitálneho trhu.

Creative Europe **Úroveň:** medzinárodná, EÚ http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/index_en.htm	Creative Europe (Tvorivá Európa) je rámcový program Európskej komisie na podporu kultúry a médií.

European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka **Obdobie:** 2014 – 2020 **Rozpočet:** 95,6 miliardy eur **Úroveň:** medzinárodná, EÚ http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_en.htm http://ec.europa.eu/agriculture/index_en.htm	EAFRD je štrukturálny fond úzko špecializovaný na poľnohospodárstvo.

European Maritime and Fisheries Fund (EMFF) Európsky fond pre námorné otázky a rybné hospodárstvo **Obdobie:** 2014 – 2020 **Rozpočet:** 5,8 miliardy eur **Úroveň:** medzinárodná, EÚ http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index_en.htm	EMFF je štrukturálny fond úzko špecializovaný na rybolov a príbuzné oblasti.

13.6 Príloha č. 5: Úspešné návrhy v Siedmom rámcovom programe

| Specific Programme | Priority Area | AT - Austria and Requested Contribution by Priority Area and All Funding Schemes | | | Herzegovina | | | BG - Bulgaria (MEMBER-NEW) Proposals and All Funding Schemes | | | HR - Croatia (MEMBER-NEW) Proposals: Proposals | | | CZ - Czech Republic Proposals and Applicants All Funding Schemes | | | DE- Germany WÜRTTEMBERG Proposals and Applicants All Funding Schemes | | | DE - Germany DE2 - BAYERN Proposals and All Funding Schemes | | | DE - Germany Proposals and Applicants All Funding Schemes | | | HU - Hungary Proposals and Applicants All Funding Schemes | | | of) Proposals: Proposals All Funding Schemes | | | ME - Montenegro Proposals: Proposals All Funding Schemes | | | RO - Romania (MEMBER-NEW) Proposals and All Funding Schemes | | | RS - Serbia Proposals and Applicants All Funding Schemes | | | SK - Slovakia Proposals and Applicants All Funding Schemes | | | SI - Slovenia Proposals and Applicants All Funding Schemes | | | UA - Ukraine Proposals: Proposals All Funding Schemes | | |
|---|---|---

13.7 Príloha č. 6: Dotazník – Verifikácia záverov

Please score the statements below according to the scales provided. Should you have any comments, please include them in the last column.

Please fill in the grey fields

Country name:				
Surname Name, Institution:				
	Opinion *I do ……. with this statement:* *1 - Strongly Agree* *2 - Agree* *3 - Neutral* *4 - Disagree* *5 - Strongly Disagree*	**Priority** *Solving this issue should have:* *1 - Extreme Priority* *2 - High Priority* *3 - Medium Priority* *4 - Low Priority* *5 - No Priority*	**Complexity** *The complexity of solving this issue is:* *1 - Very Complex* *2 - Complex* *3 - Manageable* *4 - Less Complex* *5 - Not Complex*	**Additional Comments** *Feel free to comment or specify your answer.*
DRRIF should focus on:				
Improving development and exploitation of human capital.				
Mentoring R&D institution and facilitate submission of proposals for grants by countries with low success rate.				
Promoting and spreading awareness about EU programs in countries with low success rate.				
Increasing the participation rate of students and young scientists in R&D projects (e.g. each project should have a part devoted to education of students in the scientific area of the project).				
Connecting scientists and public institutions with the private sector via joint projects, events or even in its administrative bodies.				
Increasing the total number of patents and co-applicants from other countries.				
Supporting the innovative activities of SMEs in the Danube Region and increasing the total number of SMEs in the region.				
Collecting missing data in non-EU states and gather new data in EU and non-EU states (e.g. share of international projects).				
Increase the share of international scientific publications of German scientists with scientists from other countries.				
I do believe that despite differences between DR countries, the compromise about DRRIF focus will be reached.				

13.8 Príloha č. 7: Dotazník – Mapovanie spolupráce

Mapovanie spolupráce, vybraných možností financovania a podpora EUSDR v strategických dokumentoch

Please fill in the white fields

Country name:	
Surname Name, Institution:	

	Yes / No	Name the document/s if applicable	Period to which the document relates	Budget allocated to this support (please state if information is available)	If applicable please copy the paragraph in document where the support for Macroregional strategies is mentioned
Is the (financial) support of Macroregional strategies already foreseen in your national documents? (*e.g. national strategic documents, national budget plan, Operational Programmes under ESIF*) If yes, please provide detailed information.					
Is the (financial) support of EUSDR specifically mentioned in your national documents? (*e.g. national strategic documents, national budget plan, Operational Programmes under ESIF*) If yes, please provide detailed information.					

Please fill in the white fields

*Please fill in the information about **R&D** and/or **innovation oriented existing** and/or **upcoming bilateral** and **multilateral agreements** between your country and other **DR country/countries**.*

#	Name of the agreement	Partner countries *(please list all of them)*	Period *(start - end)*	Allocated budget	Type of agreement *(bilateral or multilateral; EU supported or non-EU supported; etc.)*	Thematic focus	Description of an agreement, planned activities, areas of support, etc.
1							
2							
3							
4							
5							
6							
add lines if needed							

Please fill in the white fields

	Yes / No	Name of Operational Programme supporting research, development and/or innovation	Budget allocated to this Operational Programme	Name of document/s if applicable	Period to which the document relates	If applicable please copy the paragraph in the document where the support for international cooperation / EUSDR / DRRIF is mentioned
Question to be answered only by countries benefiting from ESIF in 2014-2020 programming period! Article 70 of the Regulation No. 1303/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 states (among other) that *"The managing authority may accept that an operation is implemented outside the programme area but within the Union, provided that all the following conditions are satisfied: (a) the operation is for the benefit of the programme area; (b) the total amount allocated under the programme to operations located outside the programme area does not exceed 15% of the support from the ERDF, Cohesion Fund and EMFF at the level of the priority, or 5 % of the support from the EAFRD at the level of the programme; (...)"* **Does in your country exist a possibility (legal conditions) to implement up to 15% of respective ESIF allocation outside the programme area (in order to support international R&D and/or R&I cooperation)?** **If yes please provide detailed information.**						

This is a section for non-EU members. Please fill in the white fields

	Yes / No	Description
Do the schemes ENI, IPA II, WISE (RCC) and / or WBIF support research, development and innovations in your country? Please describe how. (*in addition to the above mentioned schemes, feel free to add any other schemes of international cooperation that serve non-EU countries and are from your point of view relevant*)		
Do you foresee any potential synergies between any of the schemes mentioned above and EUSDR (in the field of research, development and/or innovation)?		
Do you foresee any potential threats between any of the schemes mentioned above and EUSDR (in the field of research, development and/or innovation)? (*e.g. competing for the same state grants*)		
Is there a possibility that any of the above mentioned scheme would (financially) support EUSDR and DRRIF in particular?		
If yes, what are the procedural assumptions and the potential barriers to it?	*x*	